

P.Z. br. 584

HRVATSKI SABOR

KLASA: 022-03/13-01/337

URBROJ: 65-13-02

Zagreb, 12. prosinca 2013.

**ZASTUPNICAMA I ZASTUPNICIMA
HRVATSKOGA SABORA**

**PREDSJEDNICAMA I PREDSJEDNICIMA
RADNIH TIJELA**

Na temelju članka 178. Poslovnika Hrvatskoga sabora u prilogu upućujem *Prijedlog zakona o životnom partnerstvu*, koji je predsjedniku Hrvatskoga sabora dostavila Vlada Republike Hrvatske, aktom od 12. prosinca 2013. godine.

Za svoje predstavnike, koji će u njezino ime sudjelovati u radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila Arsenau Bauka, ministra uprave, dr. sc. Zorana Pičuljana, zamjenika ministra uprave, Sandru Artuković Kunšt, zamjenicu ministra pravosuđa, Maju Sporiš, zamjenicu ministrice socijalne politike i mladih, prim. mr. sc. Marijana Cesarika, dr. med, zamjenika ministra zdravlja, Jagodu Botički, Borisa Miloševića i Ranka Lamzu, pomoćnike ministra uprave, Marinu Kasunić Peris, pomoćnicu ministra rada i mirovinskoga sustava i Nadu Čavlović Smiljanec, pomoćnicu ministra financija i ravnateljicu Porezne uprave.

PREDSJEDNIK

Josip Leko

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Josip Leko', written over a faint printed name.

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

Klasa: 022-03/13-01/296

Urbroj: 50301-09/09-13-2

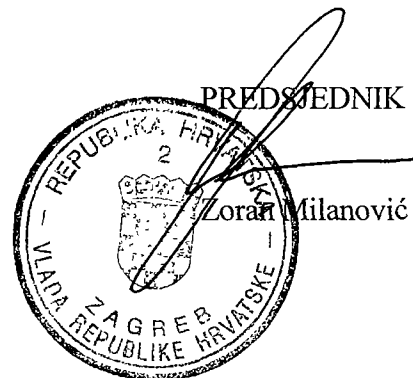
Zagreb, 12. prosinca 2013.

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

Predmet: Prijedlog zakona o životnom partnerstvu

Na temelju članka 85. Ustava Republike Hrvatske (Narodne novine, broj 85/2010 – pročišćeni tekst) i članka 172. Poslovnika Hrvatskoga sabora (Narodne novine, broj 81/2013), Vlada Republike Hrvatske podnosi Prijedlog zakona o životnom partnerstvu.

Za svoje predstavnike, koji će u njezino ime sudjelovati u radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila Arsena Bauka, ministra uprave, dr. sc. Zorana Pičuljana, zamjenika ministra uprave, Sandru Artuković Kunšt, zamjenicu ministra pravosuđa, Maju Sporiš, zamjenicu ministrice socijalne politike i mladih, prim. mr. sc. Marijana Cesarika, dr. med., zamjenika ministra zdravlja, Jagodu Botički, Borisa Miloševića i Ranka Lamzu, pomoćnike ministra uprave, Marinu Kasunić Peris, pomoćnicu ministra rada i mirovinskoga sustava i Nadu Čavlović Smiljanec, pomoćnicu ministra financija i ravnateljicu Porezne uprave.

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

**PRIJEDLOG ZAKONA
O ŽIVOTNOM PARTNERSTVU**

Zagreb, prosinac 2013.

PRIJEDLOG ZAKONA O ŽIVOTNOM PARTNERSTVU

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje ovoga Zakona sadržana je u članku 2. stavku 4. podstavku 1., a u vezi s člankom 3. i člankom 83. stavkom 2. Ustava Republike Hrvatske (Narodne novine, broj 85/2010).

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

Postojeći pravni okvir kojim je uređen položaj istospolnih zajednica u Republici Hrvatskoj je nedostatan.

Zakon o ravnopravnosti spolova (Narodne novine, broj 82/2008) i Zakon o suzbijanju diskriminacije (Narodne novine, br. 85/2008 i 112/2012) zabranjuju diskriminaciju temeljem seksualne orijentacije. Antidiskriminacijska jamstva propisana navedenim zakonima prvenstveno štite pojedince. Nepovoljno postupanje prema istospolnim zajednicama samo po sebi nije zabranjeno ovim zakonima. Ono će ući u doseg antidiskriminacijskih jamstava ako se dokaže uvjetovanost takvog nepovoljnog postupanja specifičnom seksualnom orijentacijom osoba koje čine zajednicu.

Postojeći Zakon o istospolnim zajednicama (Narodne novine, broj 116/2003) propisuje izuzetno uzak opseg prava koja ne mogu osigurati temelj za svakodnevno funkcioniranje istospolnih životnih zajednica.

Zakon o istospolnim zajednicama osigurava istospolnim partnerima samo:

- pravo na međusobno uzdržavanje i
- pravo na stjecanje zajedničke imovine.

Uz navedeno, prava i povlastice koje uređuju drugi zakoni ne primjenjuju se na istospolnu, već samo na bračnu i u većem dijelu na izvanbračnu zajednicu.

Štoviše, način na koji su postavljeni uvjeti nastanka istospolne zajednice pokazao se teško ostvarivim u stvarnom životu. Kao rezultat navodimo da od 2003. godine, kada je izglasan Zakon o istospolnim zajednicama do danas, službeno nije potvrđen nastanak niti jedne zajednice.

To ujedno znači da niti jedan par nije ostvario niti taj skromni opseg imovinskih prava koje im pruža postojeći pravni okvir.

Postojeći pravni okvir nije u skladu sa sustavom zaštite ljudskih prava Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda. Od donošenja Zakona o istospolnim zajednicama prije 10 godina, Europski sud za ljudska prava (u daljnjem tekstu: ESLJP) donio

je niz odluka iz kojih jasno proizlazi kako trenutne norme koje uređuju položaj istospolnih zajednica u hrvatskom društvu ne zadovoljavaju standarde koje je ESLjP razvio tumačeći članak 8. i članak 14. Konvencije. ESLjP je postavio jasan standard kako države članice ne mogu istospolnim zajednicama uskratiti ona prava koja su pružila heteroseksualnim zajednicama. Koja od heteroseksualnih zajednica predstavlja odgovarajućeg komparatora ESLjP procjenjuje od slučaja do slučaja.

Nadalje, ESLjP je jasno našao kako stabilne emocionalne istospolne zajednice predstavljaju obiteljsku jedinicu i kao takve uživaju zaštitu članka 8. Konvencije, bez obzira na poredbenu situaciju heteroseksualnih zajednica. Slijedom navedenog, države članice imaju obvezu istospolnim zajednicama osigurati ona prava koja su neophodna za uspješno funkcioniranje stabilne emocionalne zajednice života tj. obiteljske jedinice.

Isto tako, ESLjP ne smatra kako je u ovoj fazi razvoja sustava zaštite Konvencije, nužno od država članica zahtijevati da se omogući potpuna bračna jednakost. No, Sud je izričito napomenuo kako u budućnosti takvo što može postati slučaj, tim više što je Povelja ljudskih prava Europske unije odustala od dosad tradicionalne definicije braka kao heteroseksualne zajednice odnosno što je sve veći broj europskih država propisao potpunu bračnu jednakost.

Iz navedenog jasno proizlazi pravna obveza zakonodavne vlasti da osigura odgovarajući pravni položaj zajednicama istospolnih osoba kako prema Europskoj konvenciji, ali još važnije i prema Ustavu Republike Hrvatske.

Važno je napomenuti kako je Ustavni sud Republike Hrvatske od 1998. godine dosljedno odlučivao kako Europska konvencija za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda čini sastavni dio ustavnog okvira Republike Hrvatske te da odredbe Ustava Republike Hrvatske treba tumačiti i primjenjivati sukladno načinu na koji Europski sud za ljudska prava tumači i primjenjuje odgovarajuće odredbe Europske konvencije.

Iz sveg navedenog proizlazi da postojeći pravni okvir ne pruža minimum prava koja su nužna za uspješno funkcioniranje zajednice osoba istospolne orijentacije. Uskraćujući ovim zajednicama prava koja je osigurao heteroseksualnim zajednicama pravni poredak Republike Hrvatske ne poštuje konvencijsko jamstvo zabrane diskriminacije.

Postojeći pravni okvir također nije u skladu sa nadređenim pravom Europske unije. Sud Europske unije (Sud pravde) dosljedno je odlučivao kako su građansko-statusna pitanja poput uređenja obitelji, u autonomnoj regulatornoj nadležnosti samih država članica pojedinačno, pod uvjetom da se ta nadležnost ne koristi kako bi se građani i građanke Europske unije diskriminirali temeljem svoje seksualne orijentacije, u pogledu pristupa onim pravima čije uređenje ulazi u nadležnost Europske unije. Drugim riječima, suprotno je pravu Europske unije (koje je po svojoj pravnoj snazi nadređeno bilo kojoj normi nacionalnog zakonodavstva) ako država članica određena radna, mirovinska, socijalna i zdravstvena prava koja ulaze u nadležnost Europske unije definira kao povlasticu ograničenu isključivo na bračne heteroseksualne zajednice.

Ograničavajući cijeli niz radnih prava odnosno mirovinskih, socijalnih i zdravstvenih prava vezanih uz položaj osobe na tržištu rada i u društvu općenito, isključivo na bračne odnosno izvanbračne partnere i njihove obitelji, pravni poredak Republike Hrvatske nije do

kraja proveo pravno nadređeno jamstvo jednakog postupanja propisano relevantnim aktima Europske unije.

Postojeći pravni okvir zaostaje za društvenim razvojem. Republika Hrvatska predstavlja jednu od 12 država članica Europske unije koja de facto nije propisala neki oblik životne zajednice za istospolne zajednice koji bi im omogućio minimalnu jednakost prilika.

Velika većina država članica je osigurala zakonski okvir kojim jamči jednakost prilika za istospolne zajednice. U trenutku izrade ovog Prijedloga zakona, 8 država članica i Švicarska kao članica Europskog ekonomskog zajedničkog prostora, regulirale su istospolnu životnu zajednicu kroz institut registriranog/istospolnog/životnog partnerstva. Štoviše, dodatnih 8 država članica je već propisalo potpunu bračnu jednakost. Uz tih 8 država valja dodati i Norvešku odnosno Island kao članice Europskog ekonomskog zajedničkog prostora. Ukratko, 19 EU/EEA država članica je detaljno reguliralo pitanje istospolnih zajednica, 12 njih, uključujući Republiku Hrvatsku, to još nije učinilo.

Povelja o ljudskim pravima Europske unije definira brak kao zajednicu dviju osoba, naglašavajući kako je pitanje definicije braka u nadležnosti država članice, pod uvjetom da koristeći tu nadležnost, ne ograničavaju prava osoba istospolne orijentacije koje im jamči pravni poredak Europske unije, uključujući i slobodu kretanja odnosno dugoročnog boravka na cijelom području Europske unije.

Polazeći od gore navedene prakse Suda pravde i ESLJP, ustavni sudovi država članica donijeli su niz odluka kojima jamče jednakost istospolnih zajednica.

Na primjer, Ustavni sud Republike Austrije nedavno je presudio kako ustavno jamstvo zabrane diskriminacije odnosno zaštite dostojanstva, zahtijeva da istospolni parovi imaju pravo sklopiti registrirano partnerstvo u građanskom postupku, koji je istovrstan onome u kojem heteroseksualni parovi sklapaju brak.

Vrhovni sud Republike Italije nedavno je presudio kako ne postoje materijalno-pravni ustavni ili zakonski razlozi zbog kojih bi se moglo odbiti priznanje valjanosti istospolnih brakova sklopljenih u inozemstvu, prema zakonu drugih država koje takav brak dozvoljavaju.

Ustavni sud Savezne Republike Njemačke, presudio je kako uskrata mogućnosti istospolnih partnera koji žive u registriranoj životnoj zajednici, da posvoje biološko dijete svog partnera, predstavlja povredu zabrane diskriminacije propisane njemačkim Ustavom.

Sukladno navedenom, cilj Prijedloga zakona o životnom partnerstvu bio je postaviti pravni okvir kojim će se povećati opseg prava zajednica istospolnih osoba. U tom smislu bilo je neophodno pravno regulirati registraciju istospolne zajednice, čijom institucionalizacijom će se utvrditi i pravni učinci istospolne zajednice.

Tu je ključno naglasiti da su životne zajednice istospolnih osoba društvena činjenica i sastavni su dio hrvatskog društva. S obzirom da je postojanje zajednica istospolnih partnera realnost, Prijedlog zakona o životnom partnerstvu, prvenstveno uređuje već postojeće stanje.

U tom smislu, Prijedlog zakona o životnom partnerstvu osigurava niz praktičnih/životnih prava vezanih uz status životnih partnera, neophodnih za svakodnevni

normalan život u svim aspektima, a što se nastoji normativno riješiti adekvatno ostvarivanju prava bračnih partnera.

Prijedlogom zakona o životnom partnerstvu predlaže se:

- istospolnim partnerima omogućiti sklapanje životnog partnerstva pred državnim tijelom i upis istog u registar životnog partnerstva, koji vode matični uredi. Time bi sve evidencije o građanskom stanju vodila ista tijela te provodila bilješke o životnom partnerstvu kroz maticu rođenih;
- zakonom obuhvatiti pravne učinke istospolne zajednice, koje bi se odnosile i na neformalnu istospolnu zajednicu, kao što su: opća prava i obveze, uzdržavanje u okviru zajednice, imovinski odnosi životnih partnera, nasljeđivanje, porezni status životnog partnerstva, status životnog partnerstva u mirovinskom osiguranju, sustavu socijalne skrbi, zdravstvene zaštite, u pogledu zapošljavanja i radnih odnosa, pristupa javnim i tržišnim uslugama te javnopravni položaj životnog partnerstva (sloboda kretanja, azilantska zaštita, privremeni boravak i spajanje obitelji, stjecanje hrvatskog državljanstva);
- regulirati odnose vezane uz djecu ukoliko žive u obiteljskoj zajednici istospolnih partnera, vodeći se interesom zaštite djeteta (od prava na suodlučivanje u pitanjima svakodnevnog života, uzdržavanja djeteta, samostalno odlučivanje u važnim životnim situacijama, donošenja odluka u vezi s djecom do ostvarivanja roditeljske skrbi životnog partnera).

Razlike koje postoje između istospolnih i heteroseksualnih zajednica u pogledu prava odnose se prvenstveno na položaj djece.

Prijedlogom zakona o životnom partnerstvu ne predviđa se mogućnost posvajanja djece za životne partnere.

Istovremeno, u skladu s praksom Europskog suda za ljudska prava i poštujući ustavno načelo jednakog dužnog poštovanja, Prijedlog zakona o životnom partnerstvu, uvažava postojeće stanje i činjenicu da istospolne zajednice s djecom postoje te predviđa mogućnost stjecanja prava skrbi životnog partnera nad djetetom drugog životnog partnera.

Odluku o stjecanju skrbi donosi sud isključivo temeljem zaštite i promicanja dobrobiti djeteta. Na ovaj način istospolni partneri dovode se u poredbeni položaj koji u bračnim zajednicama imaju maćeha ili očuh.

Položaj djece u životnim partnerstvima

Prijedlog zakona o životnom partnerstvu regulira dvije mogućnosti skrbi o djetetu, koje se međusobno ne isključuju.

Obje polaze od činjenice kako životne zajednice istospolnih partnera u kojima žive i njihova djeca postoje te da je radi dobrobiti svih članova takve zajednice, a djece posebno, potrebno urediti odnos između roditelja, djece i životnih partnera koji nisu roditelji, ali žive i brinu za tu djecu.

Treba uzeti u obzir i činjenicu da razvoj komparativne sudske prakse u državama članicama Europske unije, ukazuje kako se propust zakonodavca da djetetu, koje živi u ovakvim zajednicama, osigura dostojanstven razvoj emocionalnog odnosa s obje osobe koje brinu o njegovoj dobrobiti, prepoznaje kao diskriminacija samog djeteta.

Prijedlog zakona sadrži dva moguća modela skrbi o djetetu:

Prvi model roditeljske skrbi prati odredbe o roditeljskoj skrbi, sukladno Obiteljskom zakonu, odnosno Prijedlogu obiteljskog zakona. Tim odredbama životni partner, koji nije roditelj djeteta, bio bi stavljen u položaj koji je usporediv s položajem koji u bračnim zajednicama imaju očuh ili maćeha prema djeci svog bračnog druga. Takva osoba ne bi postala roditelj djeteta, ali bi do njegove punoljetnosti stekla obvezu brinuti o interesima djeteta. Sud bi uvijek imao mogućnost oduzeti roditeljsku skrb životnom partneru ako bi smatrao da su interesi djeteta ugroženi.

Drugi model uvodi institut partnerske skrbi. Partnerska skrb također ne omogućava posvojenje djeteta. Mogućnost stjecanja partnerske skrbi, nastala bi tek nakon smrti životnog partnera roditelja djeteta, pod uvjetom da drugi roditelj djeteta nije živ.

Međutim, uvažavajući specifičnost planiranja obiteljske zajednica životnog partnerstva u kojima žive djeca, izuzetno - partnerska skrb se može steći i za života roditelja djeteta koje živi u životnom partnerstvu, ako drugi roditelj nije poznat.

Ovakvo rješenje bilo je nužno kako bi se uredili odnosi u onim životnim zajednicama istospolnih osoba u kojem je jedna od njih, na temelju zajedničke odluke, začela umjetnom oplodnjom. Iako hrvatski pravni okvir pruža mogućnost medicinski pomognute oplodnje samo ako postoji zdravstvena prepreka začeću, istospolni parovi u značajnom broju odlaze u države članice Europske unije gdje je pristup medicinskoj usluzi pomognute oplodnje liberalniji. S obzirom na europske i ustavne obveze zakonodavca Prijedlog zakona o životnom partnerstvu nije mogao ignorirati takvu realnost.

Zasnivanjem partnerske skrbi, između djeteta i partnera-skrbnika, nastaju prava i obveze kao između roditelja i djeteta, u pogledu pravnih učinaka.

Primjenom instituta partnerske skrbi, osigurala bi se veća pravna sigurnost i zaštita djetetu i životnom partneru koji nije roditelj u posve specifičnim odnosima (posvojenje od strane jednog životnog partnera ili pomognuta umjetna oplodnja).

U oba modela sud je ključan zaštitnik interesa djeteta i u oba modela životni partner, koji stječe skrb nad djetetom, ne postaje njegov roditelj te se sukladno tome ne uvodi u matične evidencije kao roditelj djeteta.

Regulirajući gore navedena područja, Prijedlog zakona bi istospolne zajednice *de jure* doveo u jednak društveni položaj u odnosu na heteroseksualne životne zajednice, čime bi zakonodavna vlast ispunila ustavnu obvezu dužnog poštovanja prema svim građanima, bez obzira na njihove međusobne razlike.

Ustavna načelo jednakog dužnog poštovanja od strane tijela državne vlasti, odražava se u činjenici da Prijedloga zakona uključuje cijeli niz odredaba koje reguliraju konkretna životna pitanja važna za istospolne zajednice, koje je pravni poredak već uredio u odnosu na heteroseksualne zajednice. Na taj način državna vlast jasno pokazuje kako jednako poštuje interese svih svojih građana bez obzira na njihovu seksualnu orijentaciju.

Prijedlog zakona uključuje i izričitu odredbu prema kojoj bi nepovoljno postupanje, uvjetovano činjenicom da je osoba u životnom partnerstvu, predstavljalo oblik diskriminacije temeljem seksualne orijentacije.

Razlike u postupanju između istospolnih i heteroseksualnih zajednica koje bi bile dopuštene Prijedlogom zakona, bile bi dopuštene samo pod uvjetom da ne predstavljaju skriveni oblik diskriminacije temeljem seksualne orijentacije.

Prijedlog zakona izričito dopušta nekoliko razlika u postupanju prema istospolnim zajednicama u odnosu na heteroseksualne životne zajednice, preciznije u odnosu na brak, koje su opravdane legitimnim ciljem kojem služe i sukladne uvjetu razmjernosti. Temeljna postavka od koje polazi Prijedlog zakona u pogledu dopuštenih razlika je, da one u ovom trenutku društvenog razvoja u Hrvatskoj i Europi općenito, predstavljaju pragmatičan demokratski kompromis između društvenog stajališta i svjetonazora vezanih uz uređenje istospolnih zajednica, koja se nalaze u značajnoj tenziji.

Međutim, kako bi udovoljio standardima koji proizlaze iz Europske konvencije, Prijedlog zakona propisuje kako registrirana i neregistrirana životna partnerstva dviju osoba istog spola predstavljaju jedinicu obiteljskog života. To se posebno odnosi na pitanje priznanja nastanka odnosno prestanka partnerstva, kao minimuma pravne sigurnosti potrebne za ostvarenje ostalih životnih prava.

Nadalje, Prijedlog zakona polazi od tumačenja standarda iz članka 8. Konvencije, a kao neophodan minimum uključuje i pitanja međusobnog uzdržavanja, zajedničke imovine, nasljeđivanja, međusobnog zastupanja, slobode kretanja, prava u svrhu spajanja razdvojenih obitelji, odnosa prema djeci čiji je roditelj zasnovao partnerstvo i koja s njim žive u takvoj zajednici.

Isto tako, kako bi ostvario konvencijski standard, Prijedlog zakona sadrži konkretne odredbe kojima istospolnim zajednicama pruža ona prava koja u Republici Hrvatskoj uživaju i heteroseksualne zajednice. Izjednačavajući istospolne zajednice života s heteroseksualnim zajednicama u pogledu konkretnih životnih prava, neophodnih za uspješno funkcioniranje stabilne emocionalne zajednice zajedničkog života dviju osoba (bez obzira na njihovu seksualnu orijentaciju), Prijedlog zakona je odgovorio i na konvencijski zahtjev zabrane diskriminatornog postupanja prema stabilnim emocionalnim zajednicama života istospolnih partnera.

Te odredbe odnose se i na jednak pristup osoba koje se nalaze u istospolnim zajednicama nizu radno-socijalnih i mirovinskih prava koje već uživaju heteroseksualne zajednice. Na taj način Republika Hrvatska zadržava svoju regulatornu nadležnost nad statusno-obiteljskim pitanjima, poštujući uvjet da tu nadležnost ne koristi na način kako bi istospolne zajednice dovela, de jure ili de facto, u nepovoljniji položaj u pogledu pristupa

onih prava s područja radnih, socijalnih i mirovinskih odnosa koja ulaze u regulatornu nadležnost Europske unije.

Nadalje, Prijedlog zakona sadrži odredbe koje se odnose na slobodu kretanja osoba na području Europske unije, što predstavlja jedno od temeljnih prava pravnog poretka Europske unije. U odnosu na slobodu kretanja osoba koje u Republici Hrvatskoj traže zaposlenje i njihovih obitelji, Prijedlog zakona poštuje čvrsto ustaljeno načelo međusobnog priznanja, koje čine kamen temeljac zajedničkog tržišta Europske unije. Načelo međusobnog priznanja od država članica zahtijeva da daju povjerenje odnosno poštuju procjenu drugih država članica. U tom smislu, Prijedlog zakona izričito navodi kako će Republika Hrvatska poštivati način na koji druge države članice definiraju institucije braka, izvanbračne zajednice odnosno životnog partnerstva te građanima iz drugih država članica koji se nalaze u takvim zajednicama osigurati jednaka prava koja se odnose na pitanja iz nadležnosti Europske unije koje uživaju i građani i građanke Republike Hrvatske.

Ta skupina odredaba se posebno odnosi na položaj istospolnih zajednica državljana drugih država članice Europske unije i njihov status za vrijeme boravka u Republici Hrvatskoj. Takvim građanima se priznaje obiteljski status koji im je priznala i država članica porijekla te im se sukladno tome osigurava i pristup svim onim pravima koja ulaze u neku regulatornu nadležnost Europske unije, a koja su priznata odgovarajućoj životnoj zajednici u Republici Hrvatskoj. Radi se o pravima iz područja zapošljavanja, mirovinskog sustava, zdravstvene zaštite, pristupa javnim i tržišnim uslugama (npr. obrazovanje, socijalne skrbi, poreznog statusa itd.). Također se uklanjaju postojeće prepreke za istospolne zajednice koje postoje u pogledu trajnog boravka u Republici Hrvatskoj u svrhu spajanja obitelji.

Demokratski kompromis kao temelj Prijedloga zakona

Prijedlog zakona odražava realni društveni kontekst u kojem se nalazi Republika Hrvatska u pogledu odnosa prema položaju istospolnih zajednica u hrvatskom društvu. Nadalje, Prijedlog zakona jasno odražava svijest, kako je potrebno sveobuhvatno regulirati položaj istospolnih zajednica kako bi se uklonile postojeće prepreke njihovoj društvenoj jednakosti te ispunile gore navedene ustavne i europske pravne obveze.

Kao što je navedeno, Prijedlog zakona odražava i obvezu jednakog dužnog poštovanja prema svim građanima, kako u izjednačavanju istospolnih zajednica sa pravima priznatim heteroseksualnim zajednicama tako i na razini simbolike, kao što je na primjer način i postupak sklapanja životnog partnerstva.

Istovremeno, Prijedlog zakona održava i činjenicu da značajan dio građana ima određenu bojazan ili skepsu u pogledu značajnih intervencija u načine na koji je tradicionalno uređen obiteljski život u hrvatskom društvu. Bez obzira smatra li netko takav stav utemeljenim ili ne, činjenica je kako se radi o legitimnom demokratskom pravu na drugačije mišljenje.

Prijedlog zakona je pokušaj demokratskog kompromisa između vrijednosnih stajališta i svjetonazora koji se trenutno nalaze u tenziji u hrvatskom društvu.

Taj kompromis se odražava u sljedećim obilježjima Prijedloga zakona:

- Prijedlog zakona uvodi instituciju životnog partnerstva kao formu zajedničkog života istospolnih osoba
 - institucija braka stoga i dalje ostaje ograničena na zajednicu heteroseksualnih osoba.
- Prijedlog zakona životnim partnerstvima osigurava pristup većini konkretnih životnih prava koje tradicionalno uživaju heteroseksualne zajednice
 - u tom smislu osigurana je jednakost prilika u pogledu praktičnih stvari za istospolne i heteroseksualne zajednice, a razlike u njihovoj formi održavaju različite tradicije izgradnje zajedničkog života.
- Razlike koje postoje između istospolnih i heteroseksualnih zajednica u pogledu prava odnose se prvenstveno na položaj djece
 - time se uvažava kako je u ovoj fazi razvoja položaja istospolnih zajednica u hrvatskom društvu, najveći interes i nedoumica značajnog broja građana usmjerena prema položaju djece.
- Prijedlog zakona ne predviđa mogućnost posvajanja djece od strane životnih partnera
 - u državnim maticama kao roditelji i dalje će biti navedeni biološki roditelji
 - Istovremeno, Prijedlog zakona uvažava postojeće stanje i činjenicu da istospolne zajednice s djecom postoje te predviđa mogućnost stjecanja prava skrbi životnog partnera nad djetetom drugog životnog partnera.
- Životnim partnerstvima su osigurana konkretna praktična prava neophodna za svakodnevni normalan život.
- Razlike koje ostaju između istospolnih i heteroseksualnih zajednica prvenstveno postoje jer odražavaju poštovanje prema različitim tradicijama koje stoje iza razvoja ovih zajednica.
- Razlike koje omogućavaju jednakost prilika u stvarnom životu zadovoljavaju trenutni konvencijski minimum u skladu su s načelom razmjernosti.

III. OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Provedba ovoga Zakona ne zahtijeva osiguranje dodatnih sredstava u državnom proračunu Republike Hrvatske.

PRIJEDLOG ZAKONA O ŽIVOTNOM PARTNERSTVU

PRVI DIO

OPĆE ODREDBE

Predmet zakona

Članak 1.

Ovim Zakonom uređuje se životno partnerstvo, načela, sklapanje i prestanak životnog partnerstva, postupci nadležnih tijela u svezi sa sklapanjem i prestankom životnog partnerstva, vođenje registra o životnom partnerstvu te pravni učinci životnog partnerstva.

Pojam životnog partnerstva

Članak 2.

Životno partnerstvo je zajednica obiteljskog života dvije osobe istog spola koje su sklopile životnoperski odnos pred nadležnim tijelom u skladu s odredbama ovoga Zakona.

Pojam neformalnog životnog partnerstva

Članak 3.

(1) Neformalno životno partnerstvo je životna zajednica dviju osoba istog spola, koje nisu sklopile životno partnerstvo, ako životna zajednica traje najmanje tri godine i udovoljava pretpostavkama propisanim za valjanost životnog partnerstva.

(2) Postojanje neformalnog životnog partnerstva dokazuje se na isti način i pod istim uvjetima kao i izvanbračna zajednica.

(3) U slučaju spora između partnera, postojanje neformalnog životnog partnerstva dokazuje se pred nadležnim sudom.

Učinci neformalnog životnog partnerstva

Članak 4.

(1) Odredbe ovoga Zakona o učincima životnog partnerstva primjenjuju se i na neformalno životno partnerstvo.

(2) Odredba iz stavka 1. ovoga članka neće se primjenjivati na osobe koje su već u životnom partnerstvu ili u braku.

Rodna neutralnost izraza

Članak 5.

Izrazi koji se koriste u ovome Zakonu i propisima koji se donose na temelju njega, a koji imaju rodno značenje, bez obzira jesu li korišteni u muškom ili ženskom rodu, obuhvaćaju na jednak način muški i ženski rod.

Načela

Članak 6.

(1) Životno partnerstvo zasniva se na načelima ravnopravnosti, poštovanju dostojanstva i međusobnog pomaganja i uvažavanja životnih partnera.

(2) Zabranjen je svaki oblik diskriminacije, izravne i neizravne, temeljem sklopljenog životnog partnerstva, seksualne orijentacije i rodnog identiteta.

I. SKLAPANJE I PRESTANAK ŽIVOTNOG PARTNERSTVA**1. SKLAPANJE ŽIVOTNOG PARTNERSTVA**

Pretpostavke za sklapanje životnog partnerstva

Članak 7.

(1) Za sklapanje životnog partnerstva potrebno je:

1. da su osobe koje namjeravaju sklopiti životno partnerstvo istog spola
2. da su osobe izjavile svoj pristanak za sklapanje životnog partnerstva
3. da je životno partnerstvo sklopljeno pred matičarom.

(2) Ako u vrijeme sklapanja životnog partnerstva nije ispunjena koja od pretpostavki iz stavka 1. ovoga članka životno partnerstvo nije sklopljeno.

(3) Pravo na tužbu radi utvrđenja postojanja ili nepostojanja životnog partnerstva ima svaka osoba koja za to ima pravni interes i centar za socijalnu skrb.

Pretpostavke za valjanost životnog partnerstva

Članak 8.

Životno partnerstvo ne može sklopiti osoba koja nije navršila osamnaest godina života.

Članak 9.

(1) Životno partnerstvo ne može sklopiti osoba lišena poslovne sposobnosti u davanju izjava koje se odnose na strogo osobna stanja ili osoba nesposobna za rasuđivanje.

(2) Iznimno od odredbe stavka 1. ovoga članka sud može u izvanparničnom postupku dopustiti sklapanje životnog partnerstva osobi lišenoj poslovne sposobnosti u davanju izjava koje se odnose na strogo osobna stanja, za koju utvrdi da je sposobna shvatiti značenje životnog partnerstva i obveza koje iz njega proizlaze, te da životno partnerstvo nije u suprotnosti s dobrobiti te osobe.

(3) Prijedlog za donošenje odluke o dopuštenju sklapanja životnog partnerstva može podnijeti samo osoba lišena poslovne sposobnosti.

Članak 10.

(1) Životno partnerstvo ne mogu međusobno sklopiti krvni srodnici u ravnoj lozi, a u pobočnoj lozi do četvrtog stupnja.

(2) Odredba stavka 1. ovoga članka primjenjuje se i na odnose nastale posvojenjem.

Članak 11.

Životno partnerstvo ne može sklopiti osoba koja je već u životnom partnerstvu ili u braku.

Članak 12.

Životno partnerstvo sklopljeno protivno odredbama članaka 8. do 11. ovoga Zakona nije valjano i na njega će se primijeniti odredbe o poništaju sklopljenog životnog partnerstva.

Prijava namjere sklapanja životnog partnerstva

Članak 13.

(1) Osobe koje namjeravaju sklopiti životno partnerstvo svoju namjeru osobno prijavljuju matičaru nadležnom za mjesto u kojem žele sklopiti životno partnerstvo.

(2) Osobe koje namjeravaju sklopiti životno partnerstvo prijavi će priložiti po potrebi izvatke iz matice rođenih, a na zahtjev matičara i druge isprave.

Ispunjavanje pretpostavki za sklapanje životnog partnerstva

Članak 14.

(1) Matičar će provjeriti jesu li ispunjene pretpostavke za sklapanje životnog partnerstva.

(2) Ako je za sklapanje životnog partnerstva potrebna sudska odluka, matičar će osobe koje namjeravaju sklopiti životno partnerstvo uputiti da je pribave.

Postupanje u slučaju neispunjavanja pretpostavki

Članak 15.

(1) Ako matičar utvrdi da nije ispunjena koja od pretpostavki za sklapanje životnog partnerstva, usmeno će priopćiti osobama da nije dopušteno sklapanje životnog partnerstva i o tome sastaviti bilješku u prijavi.

(2) Osobe koje namjeravaju sklopiti životno partnerstvo mogu u roku od osam dana od dana priopćenja o nedopustivosti sklapanja životnog partnerstva podnijeti zahtjev za utvrđivanje ispunjavaju li pretpostavke za sklapanje istog, nadležnom uredu za poslove opće uprave.

(3) Po zahtjevu iz stavka 2. ovoga članka, nadležni ured je obvezan donijeti rješenje u roku od petnaest dana od primitka zahtjeva.

(4) Protiv rješenja može se izjaviti žalba ministarstvu nadležnom za poslove opće uprave.

Uzimanje izjave o prezimenu

Članak 16.

Kad utvrdi da su ispunjene pretpostavke za sklapanje životnog partnerstva, matičar će uzeti izjavu osoba koje namjeravaju sklopiti životno partnerstvo o izboru prezimena.

Određivanje dana sklapanja životnog partnerstva

Članak 17.

(1) Matičar će na prijedlog osoba koje namjeravaju sklopiti životno partnerstvo, odrediti dan za sklapanje životnog partnerstva u pravilu u razdoblju od tridesetog do četrdeset petog dana od dana podnošenja prijave.

(2) U iznimnim slučajevima kad za to postoje opravdani razlozi matičar može odobriti sklapanje životnog partnerstva prije tridesetog dana od dana podnošenja prijave.

Povlačenje prijave namjere sklapanja životnog partnerstva

Člana 18.

Ako na dan određen za sklapanje životnog partnerstva ne pristupe osobe koje su podnijele prijavu namjere, a izostanak ne opravdaju, smatrat će se da je prijava namjere sklapanja životnog partnerstva povučena.

Mjesto sklapanja životnog partnerstva

Članak 19.

(1) Sklapanje životnog partnerstva obavlja se na svečan način u službenoj prostoriji ili na drugom prikladnom mjestu, o čemu na prijedlog stranaka, odluku donosi matičar.

(2) Za sklapanje životnog partnerstva u službenoj prostoriji i izvan službene prostorije plaća se posebna naknada.

(3) Ministar nadležan za poslove opće uprave propisat će mjerila za određivanje iznosa naknada i namjenu prihoda ostvarenih od sklapanja životnog partnerstva iz stavka 2. ovoga članka.

Osobe prisutne kod sklapanja životnog partnerstva

Članak 20.

(1) Životno partnerstvo sklapa se uz prisustvo osoba koje namjeravaju sklopiti životno partnerstvo, matičara i dvaju svjedoka.

(2) Svjedok koji prisustvuje sklapanju životnog partnerstva može biti svaka punoljetna i poslovno sposobna osoba.

Postupanje matičara kod sklapanja životnog partnerstva

Članak 21.

(1) Na dan i u vrijeme određeno za sklapanje životnog partnerstva matičar će objaviti da su osobno prisutne obje osobe koje namjeravaju sklopiti životno partnerstvo i svjedoci te da nema zapreka za sklapanje životnog partnerstva.

(2) Matičar će prigodnim govorom upoznati osobe koje namjeravaju sklopiti životno partnerstvo s odredbama ovoga Zakona, o njihovim pravima i dužnostima i istaknuti značenje sklapanja životnog partnerstva.

Čin sklapanja životnog partnerstva

Članak 22.

(1) Životno partnerstvo je sklopljeno kad osobe izjave pristanak na sklapanje životnog partnerstva.

(2) Nakon pristanka životnih partnera matičar će objaviti da je između njih, navođenjem njihovih osobnih imena, sklopljeno životno partnerstvo.

(3) Izjavu o pristanku potpisat će životni partneri, svjedoci i matičar.

(4) Životno partnerstvo matičar će upisati u registar životnog partnerstva (u daljem tekstu: registar) te životnim partnerima izdati izvadak o sklopljenom životnom partnerstvu.

(5) Obavijest o sklopljenom životnom partnerstvu matičar će dostaviti matičnom uredu koji vodi maticu rođenih životnih partnera.

(6) U slučaju promjene prezimena, obavijest o prezimenu po sklapanju životnog partnerstva matičar će dostaviti i drugim nadležnim državnim tijelima koja vode evidencije o građanima te upisuju promjene u iste, sukladno posebnim propisima.

2. PRESTANAK ŽIVOTNOG PARTNERSTVA

Način prestanka životnog partnerstva

Članak 23.

(1) Životno partnerstvo prestaje smrću životnog partnera, proglašenjem nestalog životnog partnera umrlim, poništajem i raskidom.

(2) Životno partnerstvo prestaje poništajem ili raskidom kad presuda suda o poništaju ili raskidu postane pravomoćna odnosno danom potpisivanja izjave o sporazumnom prestanku životnog partnerstva.

(3) Ako je nestali životni partner proglašen umrlim, životno partnerstvo prestaje danom koji je pravomoćnom odlukom suda utvrđen kao dan smrti nestalog životnog partnera.

Zadržavanje prezimena

Članak 24.

U slučaju poništaja ili raskida životnog partnerstva svaki od prijašnjih životnih partnera može zadržati prezime koje je imao u trenutku prestanka životnog partnerstva.

2.1. Poništaj životnog partnerstva

Pravo na tužbu za poništaj životnog partnerstva

Članak 25.

Pravo na tužbu za poništaj životnog partnerstva na temelju članka 8. do 11. ovoga Zakona imaju životni partneri, centar za socijalnu skrb i osobe koje imaju pravni interes.

Postupanje suda

Članak 26.

(1) Sud može odbiti tužbu za poništaj životnog partnerstva koje je sklopila, bez dopuštenja suda, osoba lišena poslovne sposobnosti ograničena u davanju izjava koje se odnose na strogo osobna stanja, ako je u vrijeme sklapanja bila ili je naknadno postala sposobna shvatiti značenje životnog partnerstva i obveza koje iz njega proizlaze.

(2) Tužba za poništaj životnog partnerstva ne može se podnijeti nakon pravomoćnosti odluke o vraćanju poslovne sposobnosti.

(3) Životni partner koji je lišen poslovne sposobnosti može podnijeti tužbu za poništaj životnog partnerstva i unutar roka od jedne godine od pravomoćnosti odluke o vraćanju poslovne sposobnosti.

Članak 27.

(1) Sud može odbiti tužbu za poništaj životnog partnerstva koji su sklopile, bez dopuštenja suda, osobe iz članka 9. ovoga Zakona ako je u vrijeme sklapanja postojao ili je naknadno nastao opravdani razlog zbog kojeg je sud mogao odobriti sklapanje životnog partnerstva.

(2) Sud će odbiti tužbu za poništaj životnog partnerstva ako je prijašnji brak ili životno partnerstvo prestalo do zaključenja glavne rasprave.

Dokazivanje postojanja ili nepostojanja životnog partnerstva ili braka

Članak 28.

(1) U parničnom postupku za poništaj životnog partnerstva sklopljenog dok traje prijašnje životno partnerstvo ili brak jednog od životnih partnera, postojanje ili nepostojanje tog životnog partnerstva ili braka dokazuje se izvatkom iz registra životnog partnerstva ili iz matice vjenčanih ili drugom odgovarajućom javnom ispravom.

(2) Ako stranke postojanje ili nepostojanje prijašnjeg životnog partnerstva ili braka ne mogu dokazati ispravama iz stavka 1. ovoga članka, sud će prekinuti postupak i uputiti ih da u određenom roku pokrenu parnicu radi utvrđivanja postoji li životno partnerstvo ili brak ili ne postoji te da o pokretanju parnice obavijeste sud. Na parnicu će se uputiti tužitelj koji tvrdi da prijašnje životno partnerstvo ili brak postoji, a tuženik koji osporava postojanje prijašnjeg životnog partnerstva ili braka iako je njegovo sklapanje upisano u registar životnog partnerstva ili maticu vjenčanih.

(3) Postupak prekinut prema odredbi stavka 2. ovoga članka nastaviti će se kad odluka u parnici radi utvrđivanja postoji li životno partnerstvo ili brak ili ne postoji postane pravomoćna.

(4) Ako parnica radi utvrđivanja postoji li prijašnje životno partnerstvo ili brak ili ne postoji ne bude pokrenuta u roku koji je sud odredio, smatrat će se da je tužba za poništaj životnog partnerstva povučena ako je tužitelj upućen na pokretanje parnice, a ako je na pokretanje parnice upućen tuženik, smatrat će se da je odustao od svoje tvrdnje da prijašnje životno partnerstvo ili brak ne postoji.

2.2. Raskid životnog partnerstva

Postupak raskida životnog partnerstva pred sudom

Članak 29.

(1) Raskid životnog partnerstva može tužbom sudu zahtijevati jedan životni partner, a oba životna partnera sporazumnim prijedlogom.

(2) Sud će raskinuti životno partnerstvo:

1. na sporazumni prijedlog životnih partnera
2. ako utvrdi da su odnosi teško i trajno poremećeni ili
3. ako je od prestanka životne zajednice protekla godina dana.

(3) Iznimno od stavka 2. točka 1. ovoga članka, životno partnerstvo može se raskinuti davanjem sporazumne izjave kod matičara, pod uvjetom da u životnoj zajednici ne živi maloljetno dijete.

Članak 30.

Na postupke pred sudom koji se odnose na sporove o životnom partnerstvu, a nisu obuhvaćeni ovim Zakonom, primjenjuju se odredbe zakona kojim se uređuju bračni sporovi.

II. REGISTAR

Način vođenja registra

Članak 31.

(1) Registar se vodi u obliku jedinstvene središnje elektroničke baze podataka o svim sklopljenim životnim partnerstvima.

(2) Na obradu podataka primjenjuju se propisi kojima se uređuje zaštita osobnih podataka i informacijska sigurnost.

(3) Sastavni dio registra su temeljni spisi na osnovu kojih se upisuju podaci u registar.

(4) Način rada u vođenju registra propisat će nalogom ministar nadležan za poslove opće uprave.

Nadležnost za vođenje registra

Članak 32.

(1) Registar vode matični uredi u županijama odnosno Gradu Zagrebu za područje za koje su ustrojeni.

(2) Registar neposredno vode državni službenici – matičari.

Sadržaj registra

Članak 33.

U registar se upisuje:

a) kod temeljnog upisa:

1. podaci o životnim partnerima: ime i prezime, spol, dan, mjesec, godina i mjesto rođenja, matični broj građana i osobni identifikacijski broj, državljanstvo, dan, mjesec, godina i mjesto sklapanja životnog partnerstva i sporazumna izjava o prezimenu nakon sklopljenog životnog partnerstva,
2. imena i prezimena roditelja životnih partnera, ime i prezime svjedoka pri sklapanju životnog partnerstva te ime i prezime matičara,
3. ime i prezime sudskog tumača, ako je pri sklapanju životnog partnerstva bila neophodna nazočnost sudskog tumača.

b) kao naknadni upisi i bilješke:

1. prestanak životnog partnerstva smrću životnog partnera, proglašenjem nestalog životnog partnera umrlim, poništajem ili raskidom životnog partnerstva,
2. promjena imena i prezimena životnih partnera,
3. naknadni ispravci grešaka.

Ispravak grešaka u registru

Članak 34.

- (1) Matičar smije ispraviti greške koje je primijetio prije zaključivanja upisa u registru.
- (2) Nakon zaključivanja upisa u registru, matičar smije izvršiti ispravke na temelju rješenja nadležnog ureda državne uprave u županiji odnosno Gradskog ureda Grada Zagreba nadležnog za poslove opće uprave.

Izdavanje isprava iz registra

Članak 35.

- (1) O činjenicama upisanim u registar izdaju se izvaci i potvrde iz registra životnog partnerstva, kao javne isprave trajne vrijednosti.
- (2) Obrazac isprava koje se izdaju iz registra propisat će pravilnikom ministar nadležan za poslove opće uprave.
- (3) Izvaci iz registra sadrže podatke koji su upisani u registar do vremena izdavanja izvataka.
- (4) Potvrde koje se izdaju na temelju registra sadrže posljednje važeće podatke upisane u registar do izdavanja potvrde, a iskazuju se u pripadajućim rubrikama.
- (5) Izvatke i potvrde iz registra izdaje matičar koji je zaprimio zahtjev neovisno o mjestu upisa u registar.
- (6) Izvaci i potvrde iz registra izdaju se na zahtjev osoba koje imaju pravni interes.
- (7) U pravnom prometu nije dozvoljeno koristiti ispravu koja ne sadrži posljednje važeće podatke upisane u registar.

Pravo uvida u registar

Članak 36.

(1) Pravo uvida u registar, u nazočnosti matičara dopustit će se osobi na koju se ti podaci odnose, a drugoj osobi koje dokažu postojanje pravnog interesa.

(2) Uvid u spise na temelju kojih je izvršen upis u registar dopustit će se samo onim osobama koje dokažu postojanje pravnog interesa.

DRUGI DIO**PRAVNI UČINCI ŽIVOTNOG PARTNERSTVA**

Opća prava i obveze

Članak 37.

(1) Životni partneri sporazumno i zajednički odlučuju o svim pitanjima od značaja za zajednički život.

(2) Životni partneri imaju pravo na zaštitu privatnosti obiteljskog života i pravo na međusobno zajedništvo.

(3) Životni partneri imaju obvezu međusobnog pomaganja i pružanja njege i pomoći u slučaju bolesti.

(4) Životni partneri imaju jednaka postupovna prava i status u svim sudskim i upravnim postupcima kao i bračni drugovi.

1. OSOBNA PRAVA ŽIVOTNIH PARTNERA

Izbor prezimena

Članak 38.

Prilikom sklapanja životnog partnerstva osobe koje namjeravaju sklopiti životno partnerstvo mogu se sporazumjeti:

1. da svako zadrži svoje prezime,
2. da kao zajedničko prezime uzmu prezime jednog od njih,
3. da kao zajedničko uzmu oba prezimena i odluče koje će prezime upotrebljavati na prvom, a koje na drugom mjestu,
4. da svaki od njih uz svoje prezime uzme i prezime životnog partnera i odluči koje će biti na prvom, a koje na drugom mjestu.

Uzdržavanje u okviru životnog partnerstva

Članak 39.

- (1) Uzdržavanje je dužnost i pravo životnih partnera te pod posebnim uvjetima djece i životnog partnera roditelja te djece i partnera- skrbnika.
- (2) Na uzdržavanje životnih partnera na odgovarajući način se primjenjuju odredbe posebnog zakona koji uređuje obiteljske odnose, a odnosi se na uzdržavanje bračnih drugova.
- (3) Na uzdržavanje između djece i partnera-skrbnika na odgovarajući način se primjenjuju odredbe posebnog zakona koji uređuje obiteljske odnose, a odnosi se na uzdržavanje između roditelja i djece.
- (4) Na uzdržavanje između djece i životnog partnera roditelja na odgovarajući način se primjenjuju odredbe posebnog zakona koje uređuje obiteljske odnose, a odnosi se na uzdržavanje maćehe ili očuha i maloljetnog pastorka.

2. ODNOSI VEZANI UZ DJECU

2.1. Roditeljska skrb životnog partnera

Ostvarivanje roditeljske skrbi životnog partnera

Članak 40.

- (1) Životni partner roditelja djeteta ima pravo ostvarivati roditeljsku skrb o djetetu zajedno s roditeljima ili umjesto roditelja temeljem odluke suda, u skladu s odredbama posebnog zakona koji uređuje obiteljske odnose.
- (2) Oba roditelja ili roditelj koji samostalno ostvaruje roditeljsku skrb o djetetu u cijelosti, mogu ostvarivanje roditeljske skrbi o djetetu djelomično ili u cijelosti privremeno povjeriti životnom partneru ukoliko ispunjava pretpostavke za skrbnika propisane posebnim zakonom koji uređuje obiteljske odnose.
- (3) Ako se roditeljska skrb o djetetu iz stavka 2. ovoga članka povjerava na vrijeme dulje od trideset dana, izjava roditelja mora biti ovjerena kod javnog bilježnika.
- (4) Životni partner koji ima pravo ostvarivati roditeljsku skrb o djetetu dužan ju je ostvarivati u skladu s odredbama posebnog zakona koji uređuje obiteljske odnose, a odnosi se na roditeljsku skrb i ostvarivanje roditeljske skrbi.

Donošenje odluka u vezi s djetetom

Članak 41.

- (1) Kad roditelj koji samostalno ostvaruje roditeljsku skrb o djetetu u cijelosti i životni partner ostvaruju zajedničku roditeljsku skrb prema članku 40. stavku 1. ovoga Zakona,

odluke koje su bitne za dijete, kao i pristanke u vezi s tim odlukama dužni su donositi sporazumno.

(2) Odluke koje su bitne za dijete, a odnose se na zastupanje u vezi s bitnim osobnim pravima djeteta i zastupanje u vezi s vrednijim imovinskim pravima djeteta, kao i odluke koje mogu znatno utjecati na život djeteta, donose se prema odredbama posebnog zakona koji uređuje obiteljske odnose, a odnosi se na ta područja.

(3) U hitnim slučajevima kad prijeti opasnost za dijete životni partner ima pravo poduzeti nužne radnje u skladu s djetetovom dobrobiti i o tome odmah obavijestiti roditelja djeteta.

(4) Svakodnevne odluke u vezi s djetetom može donositi i životni partner uz pristanak roditelja djeteta.

Ostvarivanje osobnih odnosa nakon prestanka životnog partnerstva

Članak 42.

(1) Ako je u obiteljskog zajednici životnih partnera živjelo maloljetno dijete, bivši životni partner koji nije roditelj djeteta može podnijeti zahtjev sudu za ostvarivanje osobnih odnosa s djetetom.

(2) Pravo na ostvarivanje osobnih odnosa imaju obostrano dijete i životni partner ako je duže vrijeme živio s djetetom i kroz to se vrijeme brinuo o djetetu ili s njim ima razvijen emocionalni odnos.

(3) Sud će u izvanparničnom postupku donijeti odluku o zahtjevu bivšeg životnog partnera uzimajući u obzir najbolji interes djeteta, primjenjujući na odgovarajući način odredbe posebnog zakona kojim se uređuju obiteljski odnosi o ostvarivanju osobnih odnosa između djece i roditelja, odnosno djece i drugih osoba.

Ostali odnosi vezani uz djecu

Članak 43.

Na ostvarivanje roditeljske skrbi, osobnih odnosa s djetetom, roditeljske skrbi u slučaju smrti roditelja i drugih odnosa koji nisu obuhvaćeni ovim Zakonom te na postupak ostvarenja tih prava primjenjuju se odredbe posebnog zakona koji uređuje obiteljske odnose.

2.2. Partnerska skrb

Definicija partnerske skrbi

Članak 44.

Partnerska skrb, pod uvjetima utvrđenim ovim Zakonom, je oblik skrbi za maloljetno dijete koju može pružiti životni partner nakon smrti životnog partnera roditelja djeteta, a iznimno i za života životnog partnera roditelja djeteta, ako drugi roditelj nije poznat.

Uvjeti za ostvarivanje partnerske skrbi

Članak 45.

(1) U slučaju smrti životnog partnera roditelja maloljetnog djeteta, koje je u trenutku njegove smrti živjelo u zajednici obiteljskog života životnih partnera, preživjeli životni partner može pred nadležnim sudom predložiti da se imenuje partnerom-skrbnikom maloljetnog djeteta, pod uvjetom da drugi roditelj nije živ ili je proglašen umrlim.

(2) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, ako drugi roditelj djeteta nije poznat, a radi zaštite interesa i dobrobiti djeteta, životni partneri mogu podnijeti prijedlog sudu da se drugi životni partner koji nije roditelj djeteta, imenuje partnerom-skrbnikom.

(3) Sud će imenovati životnog partnera iz stavaka 1. i 2. ovoga članka partnerom-skrbnikom maloljetnog djeteta, ako je to u najboljem interesu djeteta.

Partner-skrbnik

Članak 46.

(1) Partner-skrbnik ne može biti osoba koja ne ispunjava uvjete za imenovanje skrbnika propisane posebnim zakonom koji uređuje obiteljske odnose.

(2) Partnera-skrbnika određuje općinski sud nadležan prema mjestu prebivališta djeteta.

(3) Sud će tijekom postupka zatražiti stručno mišljenje centra za socijalnu skrb.

(4) Centar za socijalnu skrb dužan je pribaviti mišljenje djeteta koje je sposobno shvatiti značenje partnerskog skrbništva te uzeti u obzir želje djeteta o izboru skrbnika, osim ako to nije u suprotnosti s dobrobiti djeteta na način propisan posebnim zakonom koji uređuje obiteljske odnose.

(5) Sud će upozoriti centar za socijalnu skrb da pri izradi stručnog mišljenja strogo poštuje zabranu diskriminacije temeljem spolne orijentacije.

(6) Sud je dužan odluku iz stavka 1. ovoga članka donijeti u najboljem interesu djeteta, u roku od devedeset dana od dana podnošenja zahtjeva.

Prava i obveze partnera-skrbnika

Članak 47.

(1) Temeljem odluke suda o partnerskoj skrbi nad maloljetnim djetetom partner-skrbnik stječe roditeljsku skrb te sva prava i obveze koja iz toga proizlaze.

(2) Bilješka o partnerskoj skrbi upisuje se u maticu rođenih djeteta.

Učinci partnerske skrbi

Članak 48.

Zasnivanjem skrbi između partnera-skrbnika s jedne strane te djeteta i njegovih potomaka s druge strane, zasnivaju se trajna prava i dužnosti koja po zakonu postoje između roditelja i djece i njihovih potomaka.

Prestanak partnerske skrbi

Članak 49.

(1) Nadležni sud donosi rješenje o prestanku partnerske skrbi:

1. na prijedlog centra za socijalnu skrb, ako utvrdi da to zahtijevaju opravdani interesi maloljetnog djeteta,
2. na sporazumni prijedlog partnera-skrbnika i djeteta,
3. na zahtjev partnera-skrbnika ili djeteta.

(2) Ako se radi o sporazumnom prijedlogu za prestanak partnerske skrbi, sud donosi rješenje o prestanku partnerske skrbi ako je to korisno za dijete.

3. IMOVINSKI ODNOSI ŽIVOTNIH PARTNERA

Imovina životnih partnera

Članak 50.

Životni partneri mogu imati partnersku stečevinu i vlastitu imovinu.

Partnerska stečevina

Članak 51.

(1) Partnerska stečevina je imovina koju životni partneri steknu radom za vrijeme trajanja životnog partnerstva ili potječe iz te imovine.

(2) Životni partneri su u jednakim dijelovima suvlasnici u partnerskoj stečevini, ako nije drugačije dogovoreno.

(3) Imovinska korist od autorskog prava i autorskom pravu srodnih prava ostvarena tijekom životnog partnerstva je partnerska stečevina.

(4) Dobitak od igara na sreću je partnerska stečevina.

Vlastita imovina

Članak 52.

- (1) Imovina koju životni partner ima u trenutku sklapanja životnog partnerstva, ostaje njegova vlastita imovina.
- (2) Vlastita imovina je i imovina koju je životni partner stekao tijekom životnog partnerstva na pravnom temelju različitom od navedenoga u članku 51. ovoga Zakona.
- (3) Autorsko djelo je vlastita imovina onog životnog partnera koji ga je stvorio.

Ugovor o imovini

Članak 53.

- (1) Životni partneri mogu ugovorom o imovini životnih partnera drukčije urediti svoje odnose glede partnerske stečevine.
- (2) Ugovor o imovini životnih partnera mora biti u pisanom obliku, a potpisi životnih partnera moraju biti ovjereni od javnog bilježnika.
- (3) Nije dopušteno ugovorom o imovini životnih partnera uglaviti primjenu stranog prava na imovinskopravne odnose.

Primjena posebnog zakona

Članak 54.

Na partnersku stečevinu primjenjuju se odredbe posebnog zakona kojima se uređuju pitanja stvarnog i obveznog prava, ako ovim Zakonom nije drukčije propisano.

4. NASLJEĐIVANJE

Pravo na nasljeđivanje

Članak 55.

Na nasljeđivanje životnog partnera na odgovarajući način se primjenjuju odredbe zakona kojima je uređeno pravo nasljeđivanja, pri čemu je životni partner u pravu nasljeđivanja izjednačen s bračnim drugom, a djeca nad kojom ima partnersku skrb izjednačena s njegovom djecom.

5. POREZNI STATUS ŽIVOTNOG PARTNERSTVA

Porezna oslobođenja

Članak 56.

- (1) Životni partneri, njihova djeca, odnosno djeca nad kojom životni partner ostvaruje roditeljsku ili partnersku skrb te osobe koje su u braku, izvanbračnoj zajednici ili životnom partnerstvu s djecom ostavitelja ili darovatelja, a s ostaviteljem odnosno darovateljem su živjeli u zajedničkom kućanstvu u trenutku njegove smrti odnosno primitka dara, oslobođeni su poreza na nasljedstva i darove propisanog posebnim zakonom koji uređuje porez na nasljedstva i darove.
- (2) Životni partneri, njihova djeca i djeca nad kojom se ostvaruje roditeljska ili partnerska skrb predstavljaju prvi nasljedni red za potrebe oslobođenja od posebnog poreza na stjecanje rabljenih motornih vozila propisanog posebnim zakonskim propisom.
- (3) Porezni status životnog partnerstva u pogledu poreza iz stavaka 1. i 2. ovoga članka dopušteno je mijenjati posebnim zakonom koji regulira tu vrstu poreza poštujući pritom jamstvo zabrane nepovoljnog postupanja propisanu člankom 60. ovoga Zakona.

Osobni odbici

Članak 57.

- (1) Dohodak od otuđenja nekretnina i imovinskih prava se ne oporezuje ako je otuđenje izvršeno između životnih partnera odnosno životnih partnera, njihove djece i djece nad kojom se ostvaruje roditeljska ili partnerska skrb te između životnih partnera koji su raskinuli životno partnerstvo, ako je otuđenje u neposrednoj svezi s raskidom životnog partnerstva te nasljeđivanjem nekretnina i imovinskih prava.
- (2) Uzdržavanje životnog partnera odnosno djece nad kojom se ostvaruje roditeljska ili partnerska skrb smatra se osobnim odbitkom od poreza na dohodak, sukladno posebnom zakonu kojim se uređuje poreza na dohodak.
- (3) Uzdržavanje bivšeg životnog partnera smatra se osobnim odbitkom od poreza na dohodak, sukladno posebnom zakonu kojim se uređuje poreza na dohodak.
- (4) Porezni status životnog partnerstva u pogledu poreza iz stavka 1. ovoga članka dopušteno je mijenjati posebnim zakonom koji regulira tu vrstu poreza poštujući pritom jamstvo zabrane nepovoljnog postupanja propisanu člankom 60. ovoga Zakona.

Pravo na naknadu

Članak 58.

- (1) Životni partneri, djeca životnih partnera i djeca u partnerskoj skrbi životnih partnera smatraju se članovima uže obitelji u smislu odredaba zakona kojim su uređeni obvezni odnosi

te imaju pravo na pravičnu novčanu naknadu neimovinske štete u slučaju smrti ili osobito teškog invaliditeta bliske osobe.

(2) Na prava iz stavka 1. ovoga članka odgovarajuće se primjenjuju odredbe zakona kojim se uređuju obvezni odnosi o popravljanju štete.

(3) Naknade za smrt životnog partnera, djeteta ili djeteta nad kojom ostvaruje roditeljsku ili partnersku skrb predstavljaju neoporezivu naknadu u smislu posebnog zakona kojim se uređuje poreza na dohodak, do iznosa koji je tim propisom određen za slučajevne smrti člana uže obitelji.

Oslobodjenje poreza na nekretnina

Članak 59.

(1) Životni partneri, djeca životnih partnera i djeca nad kojom životni partner ostvaruje roditeljsku ili partnersku skrb, koji u odnosu na primatelja uzdržavanja stječu nekretnine na temelju ugovora o doživotnom uzdržavanju, ne plaćaju porez na promet nekretnina, sukladno posebnom zakonu koji regulira porez na promet nekretnina.

(2) Životni partneri, djeca životnih partnera i djeca nad kojom ostvaruje roditeljsku ili partnersku skrb, smatraju se članovima uže obitelji, sukladno posebnom zakonu kojim se regulira porez na nekretnine.

(3) Životni partneri, djeca životnih partnera i djeca nad kojom ostvaruje roditeljsku ili partnersku skrb, imaju isti porezni položaj u pogledu povlastica, izuzetaka i obveza, koji se priznaje bračnim drugovima i njihovoj djeci, sukladno posebnom zakonu kojim se regulira porez na nekretnine.

Jamstvo zabrane nepovoljnijeg postupanja

Članak 60.

(1) Životno partnerstvo ima ista prava i obveze kao i bračna zajednica u pogledu bilo koje zakonom ili podzakonskim propisom, propisane obveze, prava ili povlastice, koja se odnosi na porezna ili slična fiskalna davanja.

(2) Zabranjeno je nepovoljnije postupanje prema životnom partnerstvu u pogledu obveza, prava ili povlastica, koje se odnose na porezna ili slična fiskalna davanja od onog koje je pruženo bračnim zajednicama.

(3) Svi propisi o poreznim i ostalim fiskalnim pravima i obvezama tumače se u skladu s jamstvom iz stavka 2. ovoga članka.

6. STATUS ŽIVOTNOG PARTNERSTVA U MIROVINSKOM OSIGURANJU

Članovi obitelji osiguranika

Članak 61.

(1) U slučaju smrti osiguranika ili korisnika mirovine pod članom njegove obitelji, osim osoba utvrđenih propisima kojima se uređuje mirovinsko osiguranje, smatra se i:

- životni partner,
- dijete nad kojim ostvaruje partnersku skrb,
- dijete preminulog životnog partnera kojeg je osiguranik uzdržavao u skladu s ovim Zakonom i zakonom kojim se uređuje mirovinsko osiguranje,
- životni partner roditelja osiguranika kojeg je osiguranik uzdržavao sukladno odredbama ovoga Zakona i zakona kojim se uređuje mirovinsko osiguranje.

(2) Članovi obitelji životnog partnera iz stavka 1. ovoga članka ostvaruju pravo na obiteljsku mirovinu prema propisima kojima se uređuje mirovinsko osiguranje.

Pravo na produženo osiguranje

Članak 62.

Pravo na produženo osiguranje životni partner stječe prema propisima kojima se uređuje mirovinsko osiguranje, pod uvjetima propisanim za bračnog druga osiguranika.

Jamstvo zabrane nepovoljnijeg postupanja

Članak 63.

Položaj životnih partnerstva u mirovinskom osiguranju dopušteno je mijenjati propisima kojima se uređuje mirovinsko osiguranje poštujući pritom jamstvo zabrane nepovoljnijeg postupanja prema životnim partnerstvima u pogledu prava i obveza koje se odnose na mirovinsko osiguranje od onog koje ostvaruju bračne zajednice.

7. STATUS ŽIVOTNIH PARTNERA U SUSTAVU SOCIJALNE SKRBI

Prava i usluge iz sustava socijalne skrbi

Članak 64.

Životni partneri u zajedničkom kućanstvu koji nemaju dovoljno sredstava za podmirenje osnovnih životnih potreba, a nisu ih u mogućnosti ostvariti svojim radom, prihodima od imovine, od obveznika uzdržavanja ili na drugi način te oni životni partneri kojima je zbog poremećenih odnosa ili drugih nepovoljnih okolnosti potrebna stručna pomoć ili druga potpora mogu ostvariti sva prava i usluge iz sustava socijalne skrbi, kako je to propisano posebnim zakonom.

Jamstvo zabrane nepovoljnijeg postupanja

Članak 65.

- (1) Položaj životnih partnera u sustavu socijalne skrbi dopušteno je mijenjati posebnim zakonom o socijalnoj skrbi poštujući jamstvo zabrane nepovoljnijeg postupanja prema životnim partnerstvima u pogledu obveza, prava i usluga koje se odnose na sustav socijalne skrbi, od onog koje je pruženo bračnim zajednicama.
- (2) Posebni propisi o socijalnoj skrbi tumače se u skladu s jamstvom iz stavka 1. ovoga članka.

**8. PRAVA I OBVEZE ŽIVOTNIH PARTNERA U SUSTAVU OBVEZNOG
ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA I ZDRAVSTVENE ZAŠTITE**

Status u obveznom zdravstvenom osiguranju

Članak 66.

- (1) Životni partneri, njihova djeca i djeca koja su u njihovoj roditeljskoj ili partnerskoj skrbi smatraju se osiguranim osobama kojima se osiguravaju prava i obveze iz obveznoga zdravstvenog osiguranja u smislu posebnog zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju.
- (2) Životni partner umrlog osiguranika koji nakon smrti životnog partnera nije stekao pravo na obiteljsku mirovinu, stječe status osiguranika ako se Hrvatskom zavodu za zdravstveno osiguranje (u daljnjem tekstu: Zavod) prijavio u roku od trideset dana od dana smrti životnog partnera, a pravo na obvezno zdravstveno osiguranje ne može ostvariti po drugoj osnovi.
- (3) Životni partner raskidom životnog partnerstva zadržava status osigurane osobe Zavoda kao član obitelji životnog partnera od kojeg je raskinuo životno partnerstvo:
1. ako je sudskom odlukom stekao pravo na uzdržavanje, dok traje uzdržavanje,
 2. ako je u vrijeme raskida životnog partnerstva bio potpuno i trajno nesposoban za rad sukladno propisima o mirovinskom osiguranju,
 3. ako su mu sudskom odlukom o raskidu životnog partnerstva djeca povjerena na čuvanje i odgoj, pod uvjetom da se prijavi Zavodu u roku od trideset dana od dana pravomoćnosti sudske odluke, ako pravo na obvezno zdravstveno osiguranje ne može ostvariti po drugoj osnovi.
- (4) Osobe iz stavka 3. točke 1. ovoga članka zadržavaju status osigurane osobe kao članovi obitelji i po prestanku uzdržavanja pod uvjetom da se prijave Zavodu u roku od trideset dana od dana pravomoćnosti sudske odluke, ako pravo na obvezno zdravstveno osiguranje ne mogu ostvariti po drugoj osnovi.

Pravo odlučivanja u ime životnog partnera

Članak 67.

- (1) Životni partneri imaju pravo odlučivati u ime svog životnog partnera u svrhu posebnog zakona o zaštiti prava pacijenata.

(2) Na način izražavanja pristanka o medicinskim postupcima u svrhu zaštite interesa svog životnog partnera, na odgovarajući način se primjenjuju odredbe posebnog zakona o zaštiti prava pacijenata kojima se uređuje pravo na prihvaćanje ili odbijanje pojedinog dijagnostičkog, odnosno terapijskog postupka.

Članak 68.

(1) Životno partnerstvo ima ista prava i obveze kao i bračna zajednica u pogledu bilo koje zakonom ili podzakonskim propisom, propisane obveze, prava ili povlastice, koja se odnosi na obvezno zdravstveno osiguranje i zdravstvenu zaštitu.

(2) Zabranjeno je nepovoljnije postupanje prema životnom partnerstvu u pogledu obveza, prava ili povlastica, koje se odnose na zdravstveno osiguranje i zdravstvenu zaštitu od onog koje je pruženo bračnim zajednicama.

(3) Svi propisi iz područja zdravstvenog osiguranja i zdravstvene zaštite tumače se u skladu s jamstvom iz stavka 2. ovoga članka.

9. PRAVA I OBVEZE ŽIVOTNIH PARTNERA U POGLEDU ZAPOŠLJAVANJA I RADNIH ODNOSA

Zabrana diskriminacije

Članak 69.

(1) Nepovoljno postupanje bilo koje vrste u pogledu zapošljavanja, radnih uvjeta i sudjelovanja na tržištu rada uvjetovano statusom životnog partnerstva predstavlja oblik diskriminacije temeljem seksualne orijentacije i kao takvo je zabranjeno.

(2) Prava koja su općim propisom o radu i svim njime propisanim izvorima prava iz radnog odnosa osigurana, bračnim drugovima, zajamčena su i životnim partnerima.

Jamstvo zabrane nepovoljnijeg postupanja

Članak 70.

(1) Prava i obveze životnih partnera na tržištu rada dopušteno je mijenjati posebnim zakonima kojima se uređuju radni odnosi, poštujući pritom jamstvo zabrane nepovoljnijeg postupanja prema životnim partnerima u pogledu obveza, prava ili povlastica koje se odnose na položaj na tržištu rada od onih koje su pružene bračnim drugovima.

(2) Svi propisi o radu tumače se u skladu s jamstvom iz stavka 1. ovoga članka.

10. PRISTUP JAVNIM I TRŽIŠNIM USLUGAMA

Zabrana diskriminacije

Članak 71.

(1) Nepovoljno postupanje temeljem statusa životnog partnerstva u pogledu pristupa svim uslugama, kako na tržištu tako i u javnom sektoru, predstavlja oblik diskriminacije i kao takav je zabranjen.

(2) Osiguravajuća društva ne mogu, izravno ili neizravno, dovoditi životna partnerstva u nepovoljniji položaj u pogledu pristupa uslugama osiguranja u odnosu na bračne zajednice.

Ugovor o najmu

Članak 72.

(1) Ugovor o najmu stana sklapa se s jednim partnerom, a iznimno s oba životna partnera.

(2) Najmodavac ne može raskinuti ugovor o najmu ako se stanom koristi životni partner koji nije naveden u ugovoru o najmu.

(3) U slučaju smrti najmoprimca ili kada najmoprimac napusti stan, prava i dužnosti najmoprimca iz ugovora o najmu stana prelaze na njegova životnog partnera. Ako životnog partner nema, prava i obveze iz ugovora o najmu prelaze na dijete i dijete nad kojim ostvaruje roditeljsku ili partnersku skrb, a koje je navedeno u ugovoru o najmu.

11. JAVNOPRAVNI POLOŽAJ ŽIVOTNOG PARTNERSTVA

Sloboda kretanja

Članak 73.

(1) Kako bi se zajamčila temeljna sloboda kretanja, sukladno Ugovoru o funkcioniranju Europske Unije, istospolni brak odnosno životno partnerstvo zasnovano između državljanina država članica Europskog gospodarskog prostora, uključujući i partnerstvo u kojem jedan od partnera ima hrvatsko državljanstvo odnosno državljanstvo neke države izvan Europskog gospodarskog prostora, sklopljeno i registrirano u skladu s propisima države članice u kojem je partnerstvo sklopljeno, izjednačena su po statusu s brakom.

(2) U svrhu ostvarivanja temeljne slobode kretanja unutar Europskog gospodarskog prostora, životno partnerstvo zasnovano između hrvatskih državljanina u skladu sa odredbama ovoga zakona, bit će izjednačeno po statusu sa bračnim zajednicama.

Odobrenje privremenog boravka radi spajanja obitelji

Članak 74.

(1) Životni partneri koji su životno partnerstvo ili brak sklopili i registrirali u skladu s propisima države članice u kojoj je partnerstvo ili brak sklopljen, odnosno istospolni partneri koji žive u neformalnoj životnoj zajednici koja traje najmanje tri godine, imaju pravo podnijeti zahtjev za odobravanje privremenog boravka u Republici Hrvatskoj, sukladno posebnom zakonu.

(2) U postupku odobrenja privremenog boravka iz stavka 1. ovoga članka, nadležno tijelo sukladno posebnom zakonu, dužno je s posebnom pažnjom uzeti u obzir okolnost da su životni partneri svoj obiteljski život držali u tajnosti.

Međunarodna zaštita

Članak 75.

(1) U svrhu ostvarivanja mogućnosti zaštite tražitelja azila, azilanta, stranca pod supsidijarnom zaštitom i stranca pod privremenom zaštitom, a posebno mogućnost ostvarivanja prava na spajanje obitelji, životno partnerstvo uživa isti status kao brak, ukoliko je to partnerstvo već postojalo u zemlji podrijetla tražitelja azila, azilanta, stranca pod supsidijarnom zaštitom i stranca pod privremenom zaštitom.

(2) Ako u zemlji podrijetla ne postoje propisi koji određuju uvjete nastanka i trajanja životnog partnerstva, za potrebe ostvarivanja zaštite iz stavka 1. ovoga članka primjenjivat će se odredbe posebnog zakona kojim se uređuju pitanja međunarodne zaštite.

(3) U svrhu ostvarivanja mogućnosti učinkovite zaštite iz stavka 1. ovoga članka, nadležna tijela će u prikupljanju potrebnih informacija i dokaza odnosno pri donošenju ocjene iz stavka 1. ovoga članka postupiti sukladno članku 74. stavku 2. ovoga Zakona.

Stjecanje hrvatskog državljanstva

Članak 76.

Osoba koja je u životnom partnerstvu s hrvatskim državljaninom može steći hrvatsko državljanstvo pod istim uvjetima kao i osoba koja je u braku s hrvatskim državljaninom.

Jamstvo zabrane nepovoljnijeg postupanja

Članak 77.

(1) Javnopravni status životnih partnera koji se odnosi na stjecanje državljanstva, slobodu kretanja i međunarodnu zaštitu, dopušteno je mijenjati posebnim zakonima, poštujući pritom jamstvo zabrane nepovoljnijeg postupanja prema životnim partnerstvima u pogledu obveza, prava ili povlastica koje su pružene bračnim zajednicama.

(2) Svi propisi koji reguliraju javnopravni položaj životnog partnerstva tumače se u skladu s jamstvom iz stavka 1. ovoga članka.

PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 78.

Ministar nadležan za poslove uprave u roku od tri mjeseca od stupanja na snagu ovoga Zakona donijeti će pravilnik kojim će propisati mjerila za određivanje iznosa naknade i namjenu prihoda ostvarenih od sklapanja životnog partnerstva, pravilnik kojim će propisati obrazac isprava koje se izdaju iz registra životnog partnerstva te nalog kojim će propisati način rada u vođenju registra.

Članak 79.

Stupanjem na snagu ovoga Zakona prestaje važiti Zakon o istospolnim zajednicama (Narodne novine, broj 116/2003).

Članak 80.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u Narodnim novinama.

OBRAZLOŽENJE

Članak 1.

Ovim člankom utvrđen je sadržaj zakona.

Članak 2.

Ovim člankom utvrđena je definicija pojma životnog partnerstva kao zajednice obiteljskog života dvije osobe istog spola koje su sklopile životno partnerski odnos pred nadležnim tijelom na način kako je propisan ovim Zakonom.

Članci 3. i 4.

Ovim člancima utvrđena je definicija pojma neformalnog životnog partnerstva te izjednačavanje učinaka neformalnog životnog partnerstva s učincima životnog partnerstva. Također su utvrđeni uvjeti za priznavanje neformalnog životnog partnerstva, koji su isti kao i uvjeti za priznavanje izvanbračne zajednice.

Članak 5.

Ovim člankom propisuje se da izrazi koji se koriste u ovom Zakonu, a koji imaju rodno značenje, bez obzira jesu li korišteni u muškom ili ženskom rodu, obuhvaćaju na jednak način muški i ženski rod.

Članak 6.

Ovim člankom propisana su načela na kojima se zasniva životno partnerstvo te je propisana zabrana svakog oblika diskriminacije.

Članak 7.

Ovim člankom propisuju se pretpostavke za sklapanje životnog partnerstva te se utvrđuje da ukoliko nije ispunjena neka od propisanih pretpostavki smatra se da životno partnerstvo nije sklopljeno. Također, propisano je tko može podnijeti tužbu radi utvrđivanja postojanja ili nepostojanja životnog partnerstva.

Članci 8. do 12.

Ovim člancima propisane su pretpostavke za valjanost životnog partnerstva. Ako je životno partnerstvo sklopljeno, a nisu bile ispunjene zakonske pretpostavke za njegovo sklapanje, primjenjuju se odredbe ovog zakona o poništaju životnog partnerstva.

Članak 13.

Ovim člankom propisano je kome se podnosi prijava namjere sklapanja životnog partnerstva i što se prilaže kod te prijave. Za životne partnere koji su rođeni na teritoriju Republike Hrvatske matičar po službenoj dužnosti provjera njihov upis u maticu rođenih te oni kod prijave trebaju samo identifikacijskom ispravom (osobna iskaznica ili putovnica) dokazati svoj identitet. Stranci koji namjeravaju sklopiti životno partnerstva u Republici Hrvatskoj moraju priložiti ispravu o rođenju iz države svog rođenja i druge isprave potrebne isprave kako bi se utvrdilo ispunjenje pretpostavki za valjanost životnog partnerstva, koje su propisane ovim Zakonom.

Članci 14. i 15.

Ovim člancima propisano da je dužnost matičara da provjeri da li su ispunjene pretpostavke za sklapanje životnog partnerstva te je opisan postupak u slučaju kad matičar utvrdi neispunjenje propisanih pretpostavki.

Članci 16. i 17.

Navedenim člancima propisana je dužnost matičara da od osoba koje namjeravaju sklopiti životno partnerstvo uzme izjave o izboru njihova prezimena te da dogovore datum sklapanja životnog partnerstva u propisanom razdoblju, a koje se računa od dana podnošenja prijave. Propisan je i izuzetak u posebnim slučajevima kad se datum za sklapanje životnog partnerstva može odrediti i u kraćem roku od propisanog.

Članak 18.

Ovim člankom propisano je kad se smatra da je došlo do povlačenja prijave namjere sklapanja životnog partnerstva.

Članak 19.

Ovim člankom je propisano gdje se može sklopiti životno partnerstvo. Životno partnerstvo se može sklopiti i izvan službene prostorije, za što se plaća posebna naknada. Također je propisana ovlast za određivanje iznosa naknade i namjene prihoda ostvarenih od sklapanja životnog partnerstva izvan službene prostorije.

Članak 20.

Ovim člankom propisan je krug osoba koje prisustvuju sklapanju životnog partnerstva.

Članci 21. i 22.

Navedenim člancima propisano je postupanje matičara prilikom čina sklapanja životnog partnerstva. Također je propisano da se životno partnerstvo upisuje u registar životnog partnerstva iz kojeg se izdaju isprave o sklopljenom životnom partnerstvu. Propisana je obveza matičara da obavijest o sklopljenom životnom partnerstvu i promjeni prezimena dostavi drugom matičnom uredu u kojem se vodi matica rođenih životnog partnera kao i drugim nadležnim tijelima koja vode evidencije o građanima.

Članci 23. i 24.

Navedenim člancima propisani su načini prestanka životnog partnerstva, i to: smrću, poništajem, proglašenjem životnog partnera umrlim i raskidom životnog partnerstva te pravo zadržavanja prezimena.

Članci 25. do 27.

Navedeni članci se odnose na prestanak životnog partnerstva poništajem, postupak suda u slučajevima poništaja te pravni učinci poništaja.

Članak 28.

Ovim člankom propisan je postupak dokazivanja postojanja odnosno nepostojanja životnog partnerstva pred nadležnim sudom.

Članci 29. i 30.

Ovim člancima je propisan postupak raskida životnog partnerstva. Do raskida životnog partnerstva može doći u postupku pred sudom, kao i „ubrzanom“ postupku pred matičarom.

Ukoliko u zajednici životnih partnera žive djeca, isto se može raskinuti isključivo pred sudom. Međutim, ukoliko u zajednici životnih partnera ne žive djeca i postoji sporazumna volja da se zajednica raskine, isto mogu učiniti davanjem izjave na zapisnik kod matičara. Na temelju obostrano izjavljene volje partnera o raskidu životnog partnerstva, matičar o istom upisuje bilješku u registar, te dostavlja obavijest nadležnom matičaru radi upisa u matici rođenih životnih partnera. Za sve sporove koji se vode pred sudom, adekvatno se primjenjuju odredbe Obiteljskog zakona koje se odnose na bračne sporove.

Članak 31.

Ovim člankom propisan je način vođenja registra u koji se upisuju registrirana životna partnerstva.

Članak 32.

Ovim člankom propisana je nadležnost za vođenje registra o životnom partnerstvu. O životnim partnerstvima se vodi jedinstveni Registar za područje Republike Hrvatske, prema postojećim matičnim područjima koja određuju mjesnu nadležnost matičara.

Članak 33.

Ovim člankom propisano je koji se podaci o životnim partnerima upisuju kod temeljnog upisa, a koji kod naknadnog upisa u registru životnog partnerstva.

Članci 34. do 36.

Ovim člancima propisan je način ispravka greške u registru o životnom partnerstvu, izdavanje isprava iz registra te tko i pod kojim uvjetima može tražiti pravo uvida u podatke koji su upisani u registar i u spise na temelju kojih je upis u registar izvršen.

Članak 37.

Ovaj članak se odnosi na opća prava životnih partnera. Ovim člankom propisano je pravo životnih partnera da sporazumno i zajednički odlučuju o svim pitanjima koja su od značaja za zajednički život te da isti imaju pravo na zaštitu privatnosti obiteljskog života i pravo na međusobno zajedništvo. Propisana je i obveza međusobnog pomaganja i pružanja njege i pomoći u slučaju bolesti životnog partnera.

Članak 38.

Ovim člankom propisuje se mogućnost sporazuma o prezimenu o kojim će se služiti osobe koje namjeravaju sklopiti životno partnerstvo te su propisane četiri moguće kombinacije izbora prezimena za koje se životni partneri mogu odlučiti.

Članak 39.

Navedenom odredbom propisana je dužnost uzdržavanja u okviru životnog partnerstva. Uzdržavanje dužnost i pravo životnih partnera, te pod posebnim uvjetima djece i životnog partnera roditelja odnosno djece i partnera skrbnika. Na propisano uzdržavanje primjenjuju se odredbe posebnog zakona koji uređuje obiteljske odnose.

Članci 40. do 43.

Ovim odredbama propisani su odnosi vezani uz djecu, a koji se odnose na ostvarivanje roditeljske skrbi životnog partnera, donošenje odluka u vezi s djetetom, ostvarivanje osobnih odnosa nakon prestanka životnog partnerstva i na ostale odnose vezane uz djecu.

Ostvarivanje roditeljske skrbi životnog partnera identično je ostvarivanju roditeljske skrbi nad djetetom od strane očuha i mačehe. Potrebno je ukazati da se navedeni odnosi uređuju na način kako je to propisano odredbama posebnog zakona koji uređuje obiteljske odnose.

Članci 44. do 49.

Navedenim člancima uređen je institut partnerske skrbi, tj. uvjeti za ostvarivanje partnerske skrbi, prava i obveze partnera-skrbnika, učinci te prestanak partnerske skrbi.

Mogućnost stjecanja partnerske skrbi, može nastati tek nakon smrti životnog partnera roditelja djeteta, pod uvjetom da drugi roditelj djeteta nije živ ili mu je oduzeta roditeljska skrb.

Izuzetno, uvažavajući specifičnost planiranja obiteljske zajednica životnog partnerstva u kojima žive djeca, partnerska skrb se može steći i za života roditelja djeteta koje živi u životnom partnerstvu, ako drugi roditelj nije poznat. Primjenom instituta partnerske skrbi, osigurala bi se veća pravna sigurnost i zaštita djetetu i životnom partneru koji nije roditelj u posve specifičnim odnosima (posvojenje od strane jednog životnog partnera ili pomognuta umjetna oplodnja). O partneru-skrbniku odlučuje sud, a bilješka o stjecanju skrbi se upisuje u matricu rođenih djeteta. Partner-skrbnik ne postaje njegov roditelj te se sukladno tome ne uvodi u matične evidencije kao roditelj djeteta.

Zasnivanjem partnerske skrbi, između djeteta i partnera-skrbnika, nastaju prava i obveze kao između roditelja i djeteta, u pogledu pravnih učinaka. Nadalje, propisan je postupak i podnošenje zahtjeva za prestanak partnerske skrbi te nadležnost suda da odluči o prestanku partnerske skrbi.

Članci 50. do 54.

Navedenim člancima regulirani su imovinski odnosi životnih partnera. Odredbama je propisano što se ima smatrati partnerskom stečevinom te koja imovina predstavlja vlastitu imovnu životnih partnera. Također, propisano je pravo životnih partnera da ugovorom o imovini mogu urediti svoje odnose koji se tiču partnerske stečevine.

Članci 55.

Ovim odredbama uređeno je pravo nasljeđivanja, tj. koje osobe nasljeđuju životnog partnera te kako se dijeli ostavina.

Članci 56. do 60.

Navedenim odredbama propisan je porezni status životnog partnerstva, a koji se odnosi na pitanje poreznih oslobođenja, osobne odbitke, pravo na naknadu, oslobođenje poreza na nekretninama te zabranu nepovoljnog postupanja kao jamstvo. Ovim odredbama su osim životnih partnera, obuhvaćena i djeca nad kojom se ostvaruje roditeljska ili partnerska skrb.

Članci 61. do 63.

Navedenim odredbama propisan je status životnog partnerstva u mirovinskom osiguranju te su definirani članovi obitelji osiguranika na koje se prava iz mirovinskog osiguranja odnose. Propisano je pravo na produženo osiguranje. Kako bi se pravom iz mirovinskog osiguranja obuhvatila i prava koja nisu posebno navedena u zakonu, propisano je još i jamstvo zabrane nepovoljnog postupanja.

Članci 64. i 65.

Navedenim odredbama propisan je status životnih partnera u sustavu socijalne skrbi, koji im osigurava minimalna sredstva za osiguranje osnovnih životnih potreba te dostupnost svih usluga i prava iz sustava socijalne skrbi kako je propisano posebnim zakonom.

Članak 66. do 68.

Navedenim odredbama propisana su prava i obveze životnih partnera u sustavu obveznog zdravstvenog osiguranja i zdravstvene zaštite te je propisan status zdravstvenog osiguranika. Isto tako, propisano je da se životni partneri smatraju, jednako kao i bračni drugovi, osobama koje mogu odlučiti u ime svojih partnera kad to oni ne mogu, a sukladno odredbama posebnog zakona o zaštiti prava pacijenata.

Članci 69. i 70.

Navedenim odredbama propisana su prava i obveze životnih partnera koji se tiču zapošljavanja i radnih odnosa te je zabranjena diskriminacija u pogledu istih.

Članci 71. i 72.

Navedenim odredbama propisana je zabrana diskriminacije u pogledu pristupa javnim i tržišnim uslugama te je definirano sklapanje ugovor o najmu stana od strane jednog životnog partnera, odnosno oba životna partnera, odnosno prava i zaštitu koju ostvaruje partner na kojeg ne glasi ugovor.

Članci 73. do 77.

Navedenim odredbama reguliran je javnopravni položaj životnog partnerstva koji se odnosi na slobodu kretanja, postupak odobrenja privremenog boravka radi spajanja obitelji, međunarodnu zaštitu, stjecanje hrvatskog državljanstva te jamstva zabrane nepovoljnog postupanja u navedenim situacijama.

Članak 78.

Ovom odredbom propisana je rok i ovlast za donošenje provedbenih propisa kojim će se propisati mjerila za određivanje iznosa naknade i namjenu prihoda ostvarenih od sklapanja životnog partnerstva izvan službenih prostorija, obrazac isprava koje se izdaju iz registra životnog partnerstva te kojim će se propisati način rada u vođenju registra.

Članci 79. i 80.

Ovim odredbama propisan je prestanak važenja ranijeg zakona te stupanje na snagu novog zakona.

IZVJEŠĆE O PROVEDENOM SAVJETOVANJU SA ZAINTERESIRANOM JAVNOŠĆU O NACRTU PRIJEDLOGA ZAKONA O UDRUGAMA

Naslov dokumenta	Nacrt prijedloga Zakona o životnom partnerstvu	
Stvaratelj dokumenta, tijelo koje provodi savjetovanje	Ministarstvo uprave	
Svrha dokumenta	<p>Normativna rješenja postojećeg zakonodavnog okvira ne pružaju odgovarajuća prava i zaštitu zajednicama istospolnih osoba te do danas službeno nije potvrđen nastanak niti jedne zajednice. To ujedno znači da niti jedan par nije ostvario niti skromni opseg imovinskih prava koje im pruža postojeći pravni okvir.</p> <p>Nacrtom prijedloga Zakona o životnom partnerstvu napravljen je izuzetan iskorak u tom pogledu. Postavljeni su jasni, u praksi lako ostvarljivi uvjeti nastanka životnog partnerstva te značajno proširen pristup cijelom nizu praktičnih životnih prava neophodnih za normalno funkcioniranje istospolnih zajednica. Cilj predloženih zakonskih odredbi je osigurati odgovarajući pravni položaj stabilnim emocionalnim zajednicama istospolnih osoba sukladno i Europskoj konvenciji za ljudska prava.</p>	
Koji su predstavnici zainteresirane javnosti bili uključeni u postupak izrade odnosno u rad stručne radne skupine za izradu nacрта?	<p>U Ministarstvu uprave osnovana je Stručna radna skupina za izradu Zakona o životnom partnerstvu u koju su imenovani: Jagoda Botički, Marijana Smiljanić, Lidija Mikac (Ministarstvo uprave); Dragica Kovačić, Asja Ettinger (Grad Zagreb); Jasminka Brstilo (Ministarstvo socijalne politike i mladih); Vesna Lončar (Ministarstvo zdravlja); Sandra Artuković Kunšt (Ministarstvo pravosuđa); Vesna Tudek Barberić (Ministarstvo rada i mirovinskog sustava); Goran Selanec (Ured Pravobraniteljice za ravnopravnost spolova); Matko Martinić (Ured državne uprave u Splitsko-dalmatinskoj županiji); prof.dr.sc Aleksandra Korać Graovac (Pravni fakultet u Zagrebu); Sanja Juras (Udruga Iskorak i Kontra); Marko Jurčić (Centar za LGBT ravnopravnost).</p>	
<p>Je li nacrt bio objavljen na internetskim stranicama ili na drugi odgovarajući način?</p> <p>Ako jest, kada je nacrt objavljen, na kojoj internetskoj stranici i koliko je vremena ostavljeno za savjetovanje?</p> <p>Ako nije, zašto?</p>	<p align="center">Da</p> <p align="center">www.vlada.hr</p>	Internetska stranica Vlade RH
	<p align="center">Da</p> <p align="center">www.uprava.hr</p>	Internetska stranica tijela nadležnog za izradu nacрта propisa – Ministarstva uprave
	<p align="center">Da</p> <p align="center">www.uzuvrh.hr</p>	Ured za udruge
	<p>Internetsko savjetovanje sa zainteresiranom javnošću trajalo je u razdoblju od 04.11.2013. do 06.12.2013. godine</p>	

<p>Koji su predstavnici zainteresirane javnosti dostavili svoja očitovanja?</p>	<p>Tijekom internetske javne rasprave na Nacrt prijedloga Zakona o životnom partnerstvu, dionici su osim primjedbi i prijedloga na predložene zakonske odredbe dostavljali i načelne izjave o podržavanju odnosno nepodržavanju Nacrta prijedloga Zakona o životnom partnerstvu u cjelini. Stoga smo zaprimljena mišljenja, prijedloge i primjedbe podijelili na:</p>
	<p>1. Dionici koji su dostavili načelnu izjavu da podržavaju predložene zakonske odredbe odnosno Nacrt prijedloga Zakona o životnom partnerstvu ili ne podržavaju :</p>
	<p><u>a) Podržavaju:</u></p> <p>Ivan Zidarević Mario Lucic Ivo Šegota Petar Baričević Ivana Gorički Maja Knepr Šegina Dijana Abramović Robert Grabovec Maja Brkić Pancirov Tamara Malčić Luka Juroš Tanja Lovrić</p> <p>dr.sc. Zoran Sušan, izvanredni profesor pročelnik Odsjeka za psihologiju, Filozofski fakultet u Rijeci</p> <p>dr.sc. Svjetlana Kolić Vehovec, redoviti profesor Odsjek za psihologiju, Filozofski fakultet Rijeci</p> <p>dr.sc. Alessandra Pokrajac-Bulian, redoviti profesor Odsjek za psihologiju, Filozofski fakultet u Rijeci</p> <p>dr.sc. Ivanka Živčić-Bećirević, redoviti profesor Odsjek za psihologiju, Filozofski fakultet u Rijeci</p> <p>Dr. sc. Goranka Lugomer Armano, prof., Odsjek za psihologiju, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu</p> <p>mr. spec. Iva Žegura, klin. psih. Pročelnica Sekcije za kliničku i zdravstvenu psihologiju, Hrvatsko psihološko društvo, Zagreb</p> <p>dr.sc. Sanja Smojver-Ažić, izvanredni profesor Odsjek za psihologiju, Filozofski fakultet u Rijeci</p>

	<p>dr.sc. Marko Maliković, docent Odsjek za psihologiju Filozofski fakultet u Rijeci</p> <p>dr.sc. Tamara Martinac Dorčić, docent Odsjek za psihologiju, Filozofski fakultet u Rijeci</p> <p>Dr. sc. Barbara Kalebić Maglica, viši asistent Odsjek za psihologiju, Filozofski fakultet u Rijeci</p> <p>dr.sc. Asmir Gračanin, viši asistent Odsjek za psihologiju Filozofski fakultet Rijeci</p> <p>dr.sc. Domagoj Švegar, viši asistent Odsjek za psihologiju, Filozofski fakultet u Rijeci</p> <p>dr.sc. Miljana Kukić, znanstvena novakinja-viša asistentica Odsjek za psihologiju, Filozofski fakultet u Rijeci</p> <p>dr.sc. Jasminka Juretić, znanstvena novakinja-viša asistentica Odsjek za psihologiju, Filozofski fakultet Rijeci</p> <p>dr.sc. Rosanda Pahljina Reinić, znanstvena novakinja-viša asistentica Odsjek za psihologiju, Filozofski fakultet Rijeci</p> <p>dr.sc. Barbara Rončević Zubković, znanstvena novakinja-viša asistentica Odsjek za psihologiju, Filozofski fakultet Rijeci</p> <p>Ines Jakovčić, znanstvena novakinja Odsjek za psihologiju, Filozofski fakultet u Rijeci</p> <p>Sanda Pletikosić, znanstveni novak Odsjek za psihologiju, Filozofski fakultet u Rijeci</p> <p>Valnea Žauhar, znanstveni novak Odsjek za psihologiju, Filozofski fakultet u Rijeci</p> <p>Marina Štambuk, znanstvena novakinja Hrvatski Studiji Sveučilišta u Zagrebu, Učilišno-znanstveni kampus Borongaj</p> <p>Antonija Maričić, znansvena novakinja Odsjek za psihologiju, Hrvatski studiji, Sveučilište u Zagrebu</p>
--	---

	<p>prof. Ivana Rede, klinički psiholog KBC Rijeka, psihoterapeut, učitelj u Školi kibernetike i sistemske terapije</p> <p>Snježana Božić, dipl. psihologinja Nastavni zavod za javno zdravstvo PGŽ, Rijeka</p> <p>Inka Miškulin, psiholog-psihoterapeut, Capta d.o.o.-psihološka djelatnost, Rijeka</p> <p>Mauro Lacovich, prof., dipl. psiholog, psihoterapeut Društvo za kibernetiku psihoterapije, Rijeka</p> <p>Maja Pivčević, psiholog Zdravstvena škola Split Jelena Lazić, dipl. psihologinja, Zagreb</p> <p>Ivana Guščić, dipl. psiholog, prof. Psihijatrijska bolnica Rab Rab</p> <p>Tomica Šćavina, dipl. psihologinja Zagreb</p> <p>Ana Pleša, dipl. psihologinja Psihološki centar TESA, Zagreb</p> <p>Bernardica Franjić-Nadž, dipl. psihologinja Voditeljica odjela u Upravi za zatvorski sustav, Zagreb</p> <p>Mira Verunica, dipl. psihologinja Gimnazija Eugena Kumičića Opatija, Opatija</p> <p>Snježana Marohnić, dipl. psihologinja OŠ Josipa Račića, Srednjaci bb, Zagreb</p> <p>Ilinka Serdarvic, dr. med., Predsjednica udruge Terra Rijeka</p> <p>Branko Petris, dr. med, spec. psihijatar, Rijeka</p> <p>mr. spec. Silvija Mihaljević, predsjednica Sunca „Društva za psihološku pomoć“, Osijek</p>
--	--

	<p>dr. sc. Nebojša Zelić, viši asistent, Filozofski fakultet u Rijeci Ksenija Linić, dipl. pravica, Direktorica Saturo Primo d.o.o, Rijeka</p> <p>Bojana Čulum, docentica Odsjek za pedagogiju, Filozofski fakultet u Rijeci</p> <p>Irena Bakić; dipl. prof., socijalna pedagoginja autorski projekt „Novokulturni curriculum“, Zagreb</p> <p>Tomislav Bišić-Pauletić, prof. glazbene umjetnosti i etike, Talijanska srednja škola, Scuola media superiore Rovinj Rovigno</p> <p>Prof.dr.sc. Dejan Ajduković, psiholog</p> <p>Leonida Akrap, prof.psihologije, klinički psiholog, psihoterapeutkinja</p> <p>Ana Babić Čikeš, prof.psihologije</p> <p>Dulijana Badurina-Sertić, prof. psihologije</p> <p>Andreja Bartolac, prof.psih.</p> <p>Teuta Barušić, mag. Psihologije</p> <p>Ivana Begić, mag.psych.</p> <p>Antonela Belamarić, univ. bacc. psych.</p> <p>Jasna Belamarić, prof. psihologije, članica Sekcije za psihologiju seksualnosti i psihologiju roda Hrvatskog psihološkog društva</p> <p>Adrijana Berčić, studentica psihologije</p> <p>dr.sc.Petar Bezinović, dipl. psiholog</p> <p>Dr.sc.Irena Bezić, klinički psihologpsihoterapeut, članica Sekcije za psihologiju seksualnosti i psihologiju roda Hrvatskog psihološkog društva</p> <p>Gorana Birovljević, dipl. psiholog, profesor</p> <p>Davorka Bikan, apsolvantica psihologije</p> <p>Darko Blagojević, mag. psych.</p> <p>Nina Bočina, univ. bacc. psych., studentica psihologije</p> <p>Ana Bogdanić, dipl. psiholog</p> <p>Katja Borovac, dipl.psiholog, prof. mag. psy. Ljiljana Bosnić</p> <p>Ira Brezak, studentica psihologije</p> <p>Iva Bubalo, studentica psihologije</p>
--	---

	<p>Marina Bučar, prof. psihologije Dr.sc.Lara Cakić, prof. psihologije Duška Car Drljača, dipl.psih. Ines Cokarić, prof. psihologije Doris Curzik, dipl. psih., supervizantica kognitivno-bihevioralne terapije i doktorantica poslijediplomskog studija psihologije Iva Ćos, studentica psihologije Tanja Dejanović Šagadin, prof.</p> <p>Ivana Delač, prof. psihologije i dipl. psiholog Lana Delač, studentica psihologije Andrea Delić, studentica diplomskog studija psihologije Lucija Delić, univ. bacc. psych. Biljana Dmitrašinić, studentica psihologije Petra Dražić, dipl. psih. Marta Dumančić, studentica diplomskog studija psihologije mr. spec. Meri Đula Ercegović, prof. psihologije Heidi Eterović, psiholog Sanja Filipović, dipl. psih. Tihana Fontana, studentica psihologije Bernardica Franjić-Nađ, psihologinja Ita Fuček, dipl. psiholog Dario Galešić, univ. bacc. psych., univ. bacc. soc. Eleonora Glavina, prof. psihologije Ana Grbić, studentica psihologije Mirna Gužvica, univ.bacc.psych. Tea Habus, dipl.psiholog Sanja Hajdinjak, dipl.oecc. i polaznik Škole za kibernetiku i sistemsku psihoterapiju prof.psihologije Nikica Hamer Vidmar, članica Sekcije za psihologiju seksualnosti i psihologiju roda Hrvatskog psihološkog društva Ivana Hanzec, dipl.psihologinja Marta Hauser, dipl. psihologinja, prof. Ivana Herceg, univ.bacc.psych. Tajana Hodko, studentica psihologije bacc.psi Sanja Hrnčević Ana Hromatko, prof. psihologije Vanja Ivović, psiholog Sanja Jagarić Nola, magistra psihologije, psihoterapeut Eva Jagić Vasilić, mag.psych. Sandra Jagić, magistra psihologije Silvija Jakovljević, mag. psych.</p>
--	--

	<p>Nenad Jakšić, mag. psihologije, doktorand Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu</p> <p>Karla Jakušić Babeli, univ. bacc.psych.</p> <p>Tena Janko, studentica psihologije</p> <p>Jasminka Jelčić, psihologinja, članica Sekcije za psihologiju seksualnosti i psihologiju roda Hrvatskog psihološkog društva</p> <p>Nataša Jelenić Herega, univ. spec. psih. sav.</p> <p>Valentina Jelinčić, studentica psihologije</p> <p>Nina Jelić, studentica psihologije</p> <p>Ana Jelkić, mag. psych.</p> <p>Jelena Jelušić, prof. psihologije</p> <p>Dr.sc.Ivana Jugović, psihologinja, članica Sekcije za psihologiju seksualnosti i psihologiju roda Hrvatskog psihološkog društva</p> <p>Suzana Jurač, univ. bacc. psych.</p> <p>Luka Juras, student psihologije</p> <p>Tanja Jurin, univ.spec.klin.psih.</p> <p>Ivana Jurišić, mag. psych., članica Sekcije za psihologiju seksualnosti i psihologiju roda Hrvatskog psihološkog društva</p> <p>Dr.sc.Željka Kamenov, red. prof. socijalne psihologije</p> <p>Prof.dr.sc Gordana Keresteš, psiholog</p> <p>Marina Kereša, prof. psih., psihoterapeut</p> <p>Karla Knežević, studentica psihologije</p> <p>Maja Kolega, univ.spec., članica Sekcije za psihologiju seksualnosti i psihologiju roda Hrvatskog psihološkog društva</p> <p>Aleksandar Kolundžić, magistar psihologije</p> <p>Željka Koprivnjak, dipl.psih.</p> <p>Sara Kosovac, mag. psih.</p> <p>Mr.sc. Andreja Kostelić Martić, klinički psiholog</p> <p>Ana Kotzmuth, prof. psihologije</p> <p>Grozdana Kozjak, prof. psihologije</p> <p>Dr.sc.Valerija Križanić, prof. psihologije</p> <p>Dr.sc.Miljana Kukić, dipl. psiholog</p> <p>Tajana Kurilić, psiholog</p> <p>Dr.sc.Ana Kurtović, psiholog</p> <p>Mauro Lacovich, prof., dipl. psiholog, psihoterapeut, član Sekcije za psihologiju seksualnosti i psihologiju roda Hrvatskog psihološkog društva</p> <p>Jelena Lazić, psihologinja</p> <p>Katarina Lehpamer, univ.bacc.psych.</p> <p>Petra Lisac, studentica psihologije</p> <p>Katarina Lovrenčić, mag. psych.</p> <p>Ivana Lujić, studentica psihologije</p>
--	--

	<p>Lana Lukačić, dipl.psiholog univ. bacc. psych. Tea Lukačić, student diplomskog studija psihologije</p> <p>Vedrana Lukić, dipl. psiholog Veronika Lukić, studentica psihologije</p> <p>Iva Maksimović, prof. psihologije Dr.sc.Maja Mamula, psihologinja, pročelnica Sekcije za psihologiju seksualnosti i psihologiju roda Hrvatskog psihološkog društva</p> <p>Antonija Maričić, dipl. psihologinja Ivona Maričić, dipl.psiholog prof. Damir Marinić, psiholog, asistent na Filozofskom fakultetu u Osijeku</p> <p>Matija Marković, mag. psych. Rajka Marković, prof. psih., članica Sekcije za psihologiju seksualnosti i psihologiju roda Hrvatskog psihološkog društva</p> <p>Sanja Maroević, prof. klinički psiholog, psihoterapeut, voditeljica Službe za psihologiju KP Vrapče</p> <p>Melita Martinović, studentica psihologije Dr.sc.Iris Marušić, psihologinja</p> <p>Dragana Matešković, dipl. psiholog Jelena Matić, magistra psihologije Elena Matjanovski, mag.psych.</p> <p>Petra Matković, dipl.psih. Ivona Mihaljević, studentica psihologije</p> <p>Domagoj Mihatović, univ. bacc. psych. Una Mikac, dipl. psih. Anita Milanović Lambeta, prof. psihologije</p> <p>Prof. dr. Goran Milas Marcela Milković, univ. bacc. psych. Marina Milković, mag. psihologije Josipa Milović, univ. bacc. psych. Ivana Mišak, univ.bacc.psych.</p> <p>Martina Mladić, prof.psiholog Eva Mladiček, bacc.psih.</p> <p>Aco Momčilović, dipl.psih., HR Consultant Mirjana Mozer, dipl., prof. psihologije dr.sc. Radenka Munjas Samarin</p> <p>Venita Mužek, studentica psihologije Doc.dr.sc.Marina Nekić, psihologinja i geštalt psihoterapeutkinja, članica Sekcije za psihologiju seksualnosti i psihologiju roda Hrvatskog psihološkog društva</p> <p>Antonija Nikolaš, studentica psihologije</p>
--	---

	<p>Miranda Novak, psihologinja i doktorica preventivskih znanosti</p> <p>Diana Olčar, dipl. psiholog</p> <p>Damir Oštarčević, dipl. psiholog</p> <p>Hana Paver, univ. bacc. psych.</p> <p>Iskra Pejić, psihologinja</p> <p>Dubravka Perlić, bacc. psych.</p> <p>Olivera Petrak, prof. psihologije</p> <p>Mirna Petretić, prof. psihologije</p> <p>Andrea Pleša, student</p> <p>Matea Popov, mag. psych.</p> <p>Tea Požgajčić, univ. bacc. psych.</p> <p>Jasenka Pregrad, prof. psihologije i psihoterapeutkinja</p> <p>Kristina Priseker, prof. psihologije</p> <p>Iva Prskalo, dipl. psiholog</p> <p>Vanja Prvulović, magistra psihologije</p> <p>Jelena Ptiček, psihologinja</p> <p>Sena Puhovski, prof. psiholog</p> <p>Vanja Putarek, mag. psych.</p> <p>Tara Beata Racz, studentica psihologije</p> <p>Maja Radošević, dipl. psiholog, prof.</p> <p>Ana Rajačić, univ. bacc. psych.</p> <p>Helena Rajčić, magistra psihologije</p> <p>Dr.sc. Linda Rajhvajn Bulat, prof. psih., članica Sekcije za psihologiju seksualnosti i psihologiju roda Hrvatskog psihološkog društva</p> <p>Lea Ralić, univ. bacc. psych.</p> <p>Helena Rašić, mag. psych.</p> <p>Andrea Rebić, student psihologije</p> <p>Ivana Rede, klinički psiholog, prof., psihoterapeut, učitelj u Školi kibernetike isistemske terapije</p> <p>Zrinka Rička-Žauhar, prof. dipl. psiholog, ECP psihoterapeut, univ. spec. psihološkog savjetovanja</p> <p>Tanja Rizner, dipl. psih.-prof.</p> <p>Sunčana Rokvić, mag. psihologije</p> <p>Tena Romani, prof. psihologije</p> <p>Ivana Rončević, dipl. psih., BA umjetnosti</p> <p>Jelena Rukavina, bacc. psihologije</p> <p>Ana Sakoman, studentica psihologije</p> <p>Svjetlana Salkičević, dipl. psih.</p> <p>Marija Sbutega, prof. psihologije</p> <p>Senka Sekulić Rebić, prof. psih. i dipl. psih.</p>
--	--

	<p> GaIea Selimović, studentica psihologije Daria Sfeci, studentica psihologije Nikola Sinobad, profesor psihologije Andrea Slipčević, studentica psihologije Morana Smodlaka Krajnović, prof.psih. Ivana Smolčić, univ.bacc.psych Jasmina Sočković, psiholog-psihoterapeut Ana Staničić, prof.psihologije Sabina Stepić, sveučilišna prvostupnica psihologije Sonja Sumić, studentica diplomskog studija psihologije Marina Sviben Družinec, dipl.psiholog Josip Šabić, prof. psihologije Ida Šamanović, mr.spec.klinički psihologpsihoterapeut, članica Sekcije za psihologiju seksualnosti i psihologiju roda Hrvatskog psihološkog društva Marija Šarić, dipl. psiholog Ljiljana Ševo, prof. psihologije Daniela Šincek, doc.dr.sc Dino Škarica, student psihologije Dominik Šmida, student psihologije Marija Šošić, bacc.psych. Mateja Špehar, mag. psih. univ. bacc. psych. Irena Špoljarić Marina Štambuk, dipl. psihologinja Tamara Šterk, dipl. psih. Matea Šuljok, studentica psihologije Prof.dr.sc.Meri Tadinac Petra Takač, mag. psihologije Iva Takšić, dipl.psih. prof.dr.sc.Vladimir Takšić Lejla Talić, magistra psihologije Marina Taslak, prof. psihologije Jasmina Tofant, prof. psihologije Ana Tokić Milaković, prof. psihologije Sandra Tolić, mag.psych. Jasmina Tomas, magistra psihologije Dr.sc.Jasmina Tomašić Humer, prof. psihologije Ivan Tomić, Filozofski fakultet u Zagrebu Zdravko Tovilović, dipl. psiholog, prof. Martina Udovičić, dipl. psiholog, prof. Dubravka Anka Veršić, prof. psihologije Jerka Vidović, student psihologije </p>
--	--

	<p>Ivan Vlahek, dipl. psiholog Helena Vlahinja, magistra psihologije Tanja Vlahović, dipl.psih.</p> <p>prof.dr.sc.Vesna Vlahović-Štetić mr. spec. Barbara Vlaše Roman, klinička psihologinja Ana Vojnić Tunić, dipl. psih. i prof. psih. Mateja Voler, bacc. psihologije. Doc.dr.sc.Andrea Vranić Gabrijela Vrdoljak, prof. psihologije Anamarija Vuić, univ. bacc. psych. Mara Vukadin, dipl. psiholog Milena Zajović, Mag. Psih. Jana Zane, studentica psihologije Mr.sc.Iva Zečević</p> <p>Ivana Zekić, prof. psihologije Jelena Zelenbrz Kvasnička, prof.psih. Sandra Zelić, prof. psihologije i psihoterapeut, članica Sekcije za psihologiju seksualnosti i psihologiju roda Hrvatskog psihološkog društva Asja Zenko, dipl.psihologinja, članica Sekcije za psihologiju seksualnosti i psihologiju roda Hrvatskog psihološkog društva Ana Zlatar, prof.psihologije Emil Zuccon, student psihologije Jadranka Žarković, prof.psihologije, članica Sekcije za psihologiju seksualnosti i psihologiju roda Hrvatskog psihološkog društva Mr.spec. Iva Žegura, klinička psihologinja, dopročelnica Sekcije za psihologiju seksualnosti i psihologiju roda Hrvatskog psihološkog društva, pročelnica Sekcije za kliničku psihologiju Hrvatskog psihološkog društva</p> <p>Lezbijska organizacija Rijeka „LORI“ Destinatio tokyo d.o.o</p> <p><u>b) Ne podržavaju:</u></p> <p>Mario Mudrinic Anto Kozulović Antun Lisec</p>
--	---

	<p>2. Dionici koji su dostavili konkretne primjedbe na predložene zakonske odredbe u Nacrtu prijedloga Zakona o životnom partnerstvu na koje se Ministarstvo uprave očitovalo :</p> <p><u>Pravne osobe:</u> Udruga Sjaj-udruga za društvenu afirmaciju osoba s duševnim smetnjama Centar za zdravo odrastanje IDEM i ja Hrvatski pravni centar Hrvatski pokret za život i obitelj LGBTIQ inicijativa Filozofskog fakulteta AUT Franjevački samostan Male braće Centar za mirovne studije Zagreb Pride Lezbijska grupa Kontra Rišpet – LGBT udruga Split Ženska mreža Hrvatske Iskorak – centar za prava seksualnih i rodnih manjina Centar za građansku hrabrost CESI – Centar za edukaciju, savjetovanje i istraživanje CroL – udruga za medijski aktivizam Ženska soba – centar za seksualna prava Trans Aid Hrvatska – udruga za promicanje i zaštitu prava transrodnih i transseksulanih osoba Udruga za promicanje obiteljskih vrijednosti – Blaženi Alojzije Stepinac Inicijativa mladih za ljudska prava Hrvatska biskupska konferencija Valter Župan, predsjednik Vijeća Hrvatske biskupske konferencije za obitelj i život Udruga Vigilare, dr.sc. John Vice Batarello HRAST – Pokret za uspješnu Hrvatsku</p> <p>Župna vijeća Plomina, Sušnjevice i Kožljaka Klub studenata antropologije „Anthropos“</p> <p><u>Pojedinci/fizičke osobe</u></p> <p>Tamara Memed Antonija Vitulić Luka Rakamarić Mirela Lišinić Klen Šamarinac Nikola Zdunić Zdravko Roško Leo Mazzi Tonći Dumanić Tomislav Nazifović Đivo Đurović Franko Dota Alen Josić Admira Malenica Stana Batinović Živa Štupnik Valentin Novak dr.vet.med Josipa Cvelić</p>
--	---

	<p> Toni Jerković Ivana Sule Antonija Jukić Antonia Burica Tomislav Kliškinić Tina Ljubenkov Anja Banović Sabina Horvat Andrea Staničić Ante Beus Božo Uzelac Marijo Živković Jasna Kapetanović Božac Damir Delišimunović Željka Pražetina Milan Petrović Borka Padrić Prof. Aleksandra Korać Graovac Milena Rezo Bošnjak Josip Lovrinčević Andrija Jurić Domagoj Šarić Kristina Škorić Gordan Duhaček Vesna Katalinić Miroslav Zečević Darko Vinketa Pasqualle Angiulli, univ.spec.philol. Siniša Antunović, mag.oec mr.sc. Aida Bagić Marta Dević, mag.educ.geogr. Kristijan Grđan dr.sc. Ivana Jugović Hela Liverić Mario Malčak, mag.oec. Goran Molnar, dipl.ing.rač. Aleksandra Pikić, prof. i viša knjiž. Mario Primorac, dipl.ing. Marko Raić Nikola Robić, DVM Anđel Starčević, prof. Ivo Šegota, dipl.ing. Vedran Šegota, dipl.ing.biol. Marija Škorić, mag.phil., mag.relig. Toni Šljaka dr.sc. Boris Vrdoljak Ivan Zidarević, mag.educ.geogr. Iva Žegura, mr.spec. Cvijeta Senta Anica Farkaš Ivan Matić Sanda Malbaša Sanja Cesar Nataša Bijelić Stela Stipetić Ena Knežević Petar Dukić Paula Zore </p>
--	---

	David Tarandek Anamarija Gospočić Tomislav Tukša Gordana Muraja Dario Čehić Vesna Škegro Konorad Škegro Marija Fabjan Petar Marija Radelj Ivana Zanze Arbijana Halilaj Bozica Tunjic Davor Ivanuš Biljana Kumer Alan Sorić Juraj Urbanke Ivan Ačkar Nataša Ivanković Igor Kadum Frane Šoša Marko Kelava Natalija Sokol-Kvesić Vanda Leipold Davor Leipold Nezir Likaj Alen Bjelopetrović Mirjana Štraus Renato Samardžić Gordana Paušak Leo Novosel Tajči Čekada Miroslav Čelap Davor Sevšek Dubravka Blaško Vedran Bralic Mateja Vrban Gordana Samardžić Marijana Majić Dubravka Novosel Zorica Benci Stella Defranza Ivan Kralj Ivan Kraljević Lea Relac Bojan Kopitar Anamarija Stanic Toni Todorić Nataša Medved Tomislav Kamenski Matej Čelar Ivan Marko Tomljenović Ana Valić Antonio Giacometti Monika Ratkajec Antun Tin Brišar Marina Bura Ana Mestrovic Boris Pecigoš
--	--

	<p>Hrvoje Jakopec Ivana Belancic Sven Franić Davor Vuković Iva Milivojević Sandra Pernar Karmen Batić Ante Bunoza Tomislav Račić Irija Čajavec Andrija Jurišić Morana Perić Ana-Marija Vidaković Arian Kajtezović Davor Čakanić Tihana Kvocic Nataša Iskra Snježana Perić Irja Šipuš Leo Štedul Jadranka Magas Sanjin Sabljak Ana Čizmić Ivana Bajt Ivan Perković Bartoluzzi Tomislav Palić Dejan Žutinić Martina Štivičić Eva Feldman Suzana Krcmarek Maja Vajler Šuško Siniša Kusić Tanja Biskupović Marina Kolar Josipa Lulić Ramona Felinger Jasmina Cerri Mihovil Vulin Petra Blažinčić Daina Oniunas-Pusić Ana-Marija Brdek Valentina Jakopec Kristina Borković Ivana Nešić Maja Kožemelj Alma Trtovac Ivana Mandić Viktorija Vajler Sanda Malbaša Dubravka Klarić Indira Saulović Silvija Jakovljević Ivan Karlović Kristina Hemzaček Milena Radović Rocco Rabar Hrvoje Novak Neda Zagorac</p>
--	---

	Andrea Drašković Matija Pospiš Sanja Mesić Jure Maleš Neven Barković Valentina Dumbović Danijel Stanić Katarina Brajdić Viktor Golem Kristina Olujić Ana Lena Stipančić Iva Čarapina Marijo Škrinjar Andrea Knapić Tea Požgajčić Alen Crnčan Maja Orešković Igrić Darko Vinketa Lovorka Šošić Ivana Lunka Dina Martinović Asmira Topal Tomislav Nazifović Marija Đurišević Zlatka Hršak Nika Narsete Jelena Heštera Martina Demirović Zoran Ledić Antea Roščić Jasna Kadić Ivor Pučar Filip Galetić Zvonimir Kovačević Zorica Visković Petar Marević Katarina Sertić Maja Horvat Tamara Slišković Ena Katalinić Marina Zupčić Erna Stjepić Dolores Delabarbara Dora Jerbic Ivan Tenšek Marko Stipić Kristina Komar Natalija Sokol Kvesić Krešimir Majić Mirna Rustemović Ida Fučić Luka Kostić Ines Katić Dora Lipovčan Martina Lipovac Tanja Lovrić Jasminka Spahic Anja Vladisavljević
--	---

	<p>Nela Kocsis Igor Gerić Nataša Janjić Lokas Mirjana Novaković Milica Manojlović Branka Oštrec Pravdan Devlahović Milena Pajić Mirna Herman Baletic Tihomir Markovic Ria Bilić Tomislav Katić Marijeta Ercegović Nera Hamilton Darja Morgan Franka Perković Danica Lozinski Petra Babojeli Marijana Bijelić Arbijana Halilaj Marina Splivalo Daniel Martinović Žanita Miljanović Jelena Šuran Martina Savić Zvonko Ilijić Zoran Mrvos Mara Ristić Dado Čosić Matia Vasko Ivana Roglić Relac Tea Habus Miroslav Popović Antonio Pošćić Barbara Hata Roberta Miletić Samanta Jelinić Kaja Ivković Danijel Petanjek Biserka Visković Petra Biljan Neda Janovski Mirela Tvarog Ivan Flis Ivančica Perak Antonija Iličić Ivana Rukavina Nina Čizmić Hana Lilić Prodanović Ana Dulčić Valentina Rukavina Kristina Škrokov Đurđica Valadžija Martina Pejnović Marin Spetić Tea Puljiz Branko Bogdanović Visnja Varunek</p>
--	--

	<p>Violeta Lovrinović Ivan Goran Žunar Juliette Janušić Ana Kunst Mario Makarević Kristina Maljik Antonela Randić Žeželić Ana - Marija Treščec Tajana Jugović Domagoj Perović Martina Grubišić Ivana Knez Davorka Horvat Karla Lončar Petra Krolo Rea Konjić</p> <p>Ured pravobraniteljice za osobe s invaliditetom</p> <p>3. Dionici koji su izrazili želju da se njihov doprinos javnoj raspravi ne objavi odnosno željeli su ostati anonimni – 16.</p> <p>Sukladno pozitivnoj praksi savjetovanja sa zainteresiranom javnošću u postupku donošenja zakonskih akata, anonimna, irelevantna i mišljenja pisana govorom ne razmatraju se.</p>
Razlozi neprihvatanja pojedinih primjedbi zainteresirane javnosti na određene odredbe nacрта	Objedinjene primjedbe/prijedlozi dionika na Nacrt prijedloga Zakona o životnom partnerstvu te obrazloženja predlagatelja o prihvatanju/neprihvatanju istih objavljeni su na web stranici Ministarstva uprave kao i očitovanja pristigla tijekom internetske rasprave.
Druge metode savjetovanja	
Troškovi provedenog savjetovanja	Provedba javnog savjetovanja nije iziskivala dodatne financijske troškove.

SAVJETOVANJE SA ZAINTERESIRANOM JAVNOŠĆU

Nacrt prijedloga Zakona o životnom partnerstvu

Ministarstvo uprave objavljuje objedinjene primjedbe zaprimljene od strane predstavnika zainteresirane javnosti koji su dostavili primjedbe na Nacrt prijedloga Zakona o životnom partnerstvu putem održanog internetskog javnog savjetovanja provedenog u razdoblju od 04. studenoga do 06. prosinca 2013. godine, te očitovanja o prihvaćanju / neprihvaćanju istih.

Redn i broj	Naziv dionika (pojedinaac, organizacija, institucija)	Članak na koji se odnosi primjedba/prijedlog	Tekst primjedbe/prijedloga	Razlog prihvaćanja/neprihvaćanja primjedbe ili prijedloga
1.	Sjaj- udruga za društvenu afirmaciju osoba s duševnim smetnjama	članak 69. stavak 1.	Odredbom je propisano da se životni partneri smatraju zakonskim zastupnicima svojih partnera u svrhu posebnog zakona o zaštiti prava pacijenata. Odredba je protivna čl. 12. Konvencije o pravima osoba s invaliditetom s obzirom da omogućuje supstitucijsko odlučivanje u medicinskim postupcima, a koje ta Konvencija ne dopušta već traži da se sustavna regulativa prilagodi na način da se osobama koje imaju	PRIHVAĆENO

		<p>poteškoća u donošenju odluka pruži odgovarajuća podrška, odnosno uvedu alternative prema kojima te osobe mogu ostvariti svoje pravo na samoodređenje i same donijeti odluku o tome na koji će se način donositi odluke o njima važnim životnim pitanjima.</p> <p>Predložena odredba upućuje na primjenu Zakona o zaštiti prava pacijenata. Niti jednom odredbom tog Zakona nije propisano da je bračni ili izvanbračni drug pacijenta njegov zakonski zastupnik. Štoviše, u čl. 24. st. 1. Zakona o zaštiti prava pacijenata vidljivo je da zakonodavac pravi razliku između bračnog, izvanbračnog druga i zakonskog zastupnika kada ih taksativno navodi, jer oni nisu automatizmom zakonski zastupnici svojih bračnih ili izvanbračnih drugova.</p> <p>Stoga sugeriramo da se predložena odredba iz čl. 69. st. 1. prijedloga Zakona o životnom partnerstvu briše te upućujemo predlagatelja na odredbe Obiteljskog zakona koji se odnose na skrbništvo za odrasle osobe i pozivamo da se svaki prijedlog povezan sa skrbničkom zaštitom odraslih osoba uskladi sa politikom Ministarstva socijalne politike i mladih.</p>	
		<p>Smatramo, da bi načelo zabrane nepovoljnog postupanja koje se ponavlja u čl. 57. st. 3., 61., 65., 67., 70. st. 2., 71., 73., 74. i 81. trebalo objediniti u jednu temeljnu odredbu, kako bi se onda to načelo primjenjivalo nadalje na sva područja koja su definirana prijedlogom</p>	<p>NIJE PRIHVACENO jer se primjedba odnosi na više članaka koji pokrivaju prava iz različitih upravnih oblasti. Propisivanjem jedinstvene odredbe smatramo da se ne bi dala dovoljna važnost poštivanju tog načela. Stoga, upravo je zbog naglašavanja važnosti poštivanja načela za svako</p>

			Zakona. Uostalom, upravo ovaj prijedlog Zakona počiva na principu zaštite od diskriminacije i prema tome bi ta zaštita ipak trebala biti njegovo temeljno, a ne sporadično navedeno načelo. U tom smislu upravo treba imati u vidu načelo iz čl. 6. st. 2. prijedloga Zakona.	područje predviđena posebna odredba.
2.	TAMARA MEMED	članak 7. stavak 1.	Zašto bi se ova zajednica odnosila samo na dvije osobe istoga spola? Mislim da bi u duhu nediskriminacije trebalo izostaviti ovu rečenicu. Pogotovo jer se može raditi o transrodnim osobama.	NIJE PRIHVACENO jer se odredbe ovog Zakona odnose isključivo na osobe istog spola.
		članak 45. stavak 1.	Mislim da bi u slučaju kad dijete živi s jednim roditeljem u životnoj zajednici, u slučaju smrti roditelja, životni partner trebao automatizmom postati partnerom-skrbnikom a drugi roditelj (koji do tada nije živio sa djetetom) bi mogao sudski zatražiti skrb nad djetetom. To bi bilo najbezbolnije za dijete kojemu se traumi gubitka roditelja ne bi pridodala i trauma preseljenja u novo životno okruženje.	NIJE PRIHVACENO jer u identičnoj situaciji niti očuh niti maćeha automatizmom ne stječu roditeljski skrb nad djetetom.
		članak 55. stavak 2.	Smatram da u slučaju smrti jednog životnog partnera, drugi životni partner i eventualna djeca trebaju biti isključivi nasljednici. Ukoliko prilikom smrti jednog bračnog partnera, preživjeli bračni partner ne dijeli nasljedstvo sa roditeljem preminulog bračnog druga, smatram neprihvatljivim da u slučaju smrti životnog partnera dio nasljedstva ide roditelju/ima preminulog životnog partnera. Pogotovo jer postoji	NIJE PRIHVACENO jer se životni partner koji nije ostavio potomke stavlja u istu poziciju kao i preživjeli bračni drug koji nema potomke. Nadalje, pitanje nasljeđivanja riješeno je na isti način kao što je to propisano Zakonom o nasljeđivanju za bračne drugove koji nemaju djecu.

			vjerojatnost da roditelji nisu bili suglasni sa sklapanjem životne zajednice te im podijeljeno vlasništvo daje mogućnost maltretiranja preživjelog životnog partnera.	
3.	ANTONIJA VITULIĆ		Istospolna zajednica dobiva skoro jednaka prava kao i brak, uz iznimku posvajanja. Prijedlog je da se svakako omogući i pravo na posvajanje. Nema nikakvih negativnih posljedica za djecu samo zato jer ih odgaja istospolni par - to je pokazao velik niz objavljenih istraživanja iz respektabilnih psihologijskih časopisa	NIJE PRIHVACENO , radi zaštite djece, a imajući u vidu trenutne društvene okolnosti.
4.	ANTE BEUS		Zakon i zajednica dvije osobe istog spola bi se trebala zvati: Zakon o braq, zajednica dvije osobe istog spola bi se trebala zvati BRAQ.	NIJE PRIHVACENO , jer izraz braq nema značenje u hrvatskom jeziku.
			Prebaciti nadležnost zakona sa Ministarstva uprave na Ministarstvo socijalne politike i mladih. Ne pristupati izradi posebnog zakona, problematiku riješiti izmjenom Obiteljskog zakona.	NIJE PRIHVACENO , budući da je Ministarstvo uprave dobilo zadaću izraditi navedeni Zakon kojim će se regulirati zajednica istospolnih osoba što je i učinilo.
			Kroz Zakon se vrši diskriminacije LGBT osoba i obitelji. LGBT osobama dozvoliti posvajanje djeca po istim pravilima i propisima kao i ostalom građanstvu, neovisno da li se radi o djeci partnera/ice ili djeci smještenoj u ustanovama.	NIJE PRIHVACENO , radi zaštite djece, a imajući u vidu trenutne društvene okolnosti.

5.	NIKOLA ZDUNIĆ		Odnosi vezano uz djecu Partneri/ce bi trebale imati pravo posvajanja djece na isti način kao i heteroseksualni parovi. Partner skrbnik trebao bi imati puna roditeljska prava na dijete, baš kao i heteroseksualni roditelji.	NIJE PRIHVACENO , radi zaštite djece, a imajući u vidu trenutne društvene okolnosti.
6.	ZDRAVKO ROŠKO	članak 2.	Životno partnerstvo je zajednica (BRISATI: obiteljskog života) dvije osobe (BRISATI: istog spola) koje su sklopile životno partnerski odnos pred nadležnim tijelom u skladu s odredbama ovoga Zakona. Partnerstvo treba biti omogućeno svima (npr. dvoje susjeda, dvoje usamljenih, dvoje ratnih veterana, dvoje povratnika iz inozemstva, dvoje invalida, invalid i skrbnik/ca, dva prijatelja iz djetinjstva, bez obzira na rod) koji žele jedan drugome omogućiti posjećivanje u bolnici, zajedničku brigu o domaćinstvu, nasljeđivanje i druge ovlasti (ne i nasljeđivanja prava iz mirovinskog sustava ili proračuna Republike Hrvatske).	NIJE PRIHVACENO jer se odredbe ovog Zakona odnose isključivo na osobe istog spola. Nadalje, predloženim kategorijama osoba omogućeno je sklapanje braka, život u izvanbračnoj zajednici ili sklapanju različitih ugovora o međusobnom pomaganju.
7.	LEO MAZZI	članci od 8. do 11.	Ne pokrivaju situaciju kada je osoba za vrijeme prijavljenog životnog partnerstva odlučila ući u brak (sa drugom osobom suprotnog spola) – ovdje nije nigdje vidljivo da životno partnerstvo u tom slučaju prestaje (pokrivena je samo situacija da partnerstvo ne može započeti ako je osoba već u braku) čime se otvara mogućnost da osoba istovremeno bude u braku i životnom	NIJE PRIHVACENO , budući da će navedena situacija biti obuhvaćena novim Obiteljskim zakonom.

			partnerstvu.	
			Ako osoba promijeni spol za vrijeme trajanja životnog partnerstva bilo bi humanije dati i mogućnost da se kontinuitet takve zajednice zadrži, npr. njenim pretvaranjem u brak, obzirom da se prekidom mora sprovesti i sudski proces kao i razdioba vlasništva a kasnije je i kompliciranije dokazivati dužinu trajanja zajednice ako je to potrebno.	NIJE PRIHVACENO , budući da se ne može propisivati automatizam u pretvaranja jednog instituta u drugi. Nadalje, promjena spola nije predmet ovog Zakona. Posebnim propisom o promjeni spola treba se propisati postupak promjene spola i pravni učinci istoga.
8.	LUKA RAKAMARIĆ I MIRELA LIŠINOVIĆ	članak 2. i članak 7. stavak 1.	Ograničuju pravo na sklapanje životnog partnerstva samo određenoj kategoriji parova. Nadamo se da nakon što je brak ograničen samo na jednu kategoriju, nećete nekoliko tjedana nakon toga donijeti zakon koji i životno partnerstvo ograničava samo na neke parove. Budući da ne želimo sklopiti brak, već životno partnerstvo, smatramo kako bi bilo koje dvije osobe trebale moći sklopiti životno partnerstvo (uz rodbinska ograničenja, ograničenja dobi i slično kao što je navedeno u prijedlogu), kako bi izbjegli segregaciju društva.	NIJE PRIHVACENO , jer heteroseksualne osobe imaju mogućnost registracije kroz institut braka ili život u izvanbračnoj zajednici. Ovim Zakonom omogućeno je sklapanje životnog partnerstva osobama istog spola, koje je najbliži institutu braka.
9.	KLEN ŠAMARINAC	članci 2., 3. i 7.	Omogućiti reguliranje obiteljskog života putem sklapanja životnog partnerstva i osobama koje nisu istog spola, a koji to reguliranje ne žele ostvariti putem postojeće životne zajednice – brak u	NIJE PRIHVACENO jer se odredbe ovog Zakona odnose isključivo na osobe istog spola, dok osobe različitog spola mogu sklopiti brak ili živjeti u izvanbračnoj zajednici, a koja je regulirana Obiteljskim zakonom.

			građanskom obliku.	
10.	TOMISLAV NAZIFOVIĆ	<p>članak 40. stavak 2.</p> <p>članak 44.</p> <p>članak 45. stavak 2.</p>	<p>U člancima u kojima se spominje odnosi vezani za djecu se nalaze odredbe koje su u duhu suprotne člancima Obiteljskog zakona vezanih za skrbništvo.</p> <p>Članak 40. stavak 2. bi u duhu brige za dobru skrb djeteta, trebao uz "ako je drugi roditelj umro ili proglašen umrlim, nepoznatog boravišta, odsutan" promijeniti u "ako je drugi roditelj umro, proglašen umrlim, nepoznatog boravišta, odsutan, ili mu je sudskom odlukom oduzeto pravo da živi sa svojim djetetom i odgaja ga ili je lišen prava na roditeljsku skrb."</p> <p>U interesu najbolje brige za dijete, u navedeni članak bi trebalo dodati "ili mu je sudskom odlukom oduzeto pravo da živi sa svojim djetetom i odgaja ga ili je lišen prava na roditeljsku skrb".</p> <p>Trebalo bi promijeniti u "ako drugi roditelj djeteta nije poznat, ili mu je sudskom odlukom oduzeto pravo da živi sa svojim djetetom i odgaja ga ili je lišen prava na roditeljsku skrb"</p>	<p>NIJE PRIHVACENO, budući da su navedene odredbe usklađene s Nacrtom novog Obiteljskog zakona.</p> <p>Nadalje, sudska odluka kojom je roditelju oduzeto pravo da živi sa svojim djetetom i odgaja ga je prema Obiteljskom zakonu mjera za zaštitu prava i dobrobiti djeteta i ona nije trajna te ukoliko se promijene okolnosti zbog kojih je ista bila izrečena, dijete se vraća roditelju. Isto tako pravo na roditeljsku skrb može odlukom suda biti vraćeno ako prestanu razlozi zbog kojih je roditelj bio lišen prava na roditeljsku skrb.</p>

11.	ĐIVO ĐUROVIĆ		Treba omogućiti reguliranje obiteljskog života putem sklapanja životnog partnerstva i osobama koje nisu istog spola, a koji to ne žele ostvariti putem braka.	NIJE PRIHVACENO , jer se odredbe ovog Zakona odnose isključivo na osobe istog spola, dok heteroseksualne osobe imaju mogućnost registracije kroz institut braka ili život u izvanbračnoj zajednici.
12.	ALEN JOSIĆ		Imam 2 primjedbe, a tiču se samog naziva Zakona i dio Zakona koji se odnosi na posvajane Kao lingvist smatram da je veliki problem fonetički dojam imena. Neka on ima i dalje isti status koji ima i u Vašem prijedlogu, samo naziv bi valjalo promijeniti. Dvije osobe koje se vole ne zaslužuju biti u partnerstvu kao dvije firme. Niti se zaslužuju registrirati kao pas na natjecanje. Moj prijedlog imena je mariaž. (Novotvorenica, kalk; neka jedni budu u braku, drugi u marijažu (civilnoj uniji). Samo neka ne zvuči tako oštro i ružno. Mislim da bi se ovaj prijedlog dopao mnogim pripadnicima LGBT zajednice, jer ovako zvuči uistinu jako ružno.	NIJE PRIHVACENO , jer civilna unija ima drugo značenje, odnosno odnosi se na heteroseksualne osobe i osobe istog spola, dok se ovaj Zakonom odnosi isključivo na osobe istog spola. Također, u dogovoru s LGBT udrugama koje su sudjelovale u Stručnoj radnoj skupini u izradi ovog Zakona odlučilo se da je termin životnog partnerstva primjereniji od termina registriranog partnerstva.
			Posvajanje Razumijem zašto je to škakljiva tema. Slažem se s Vama da ne bi trebalo sada omogućiti gay parovima javno posvajanje, s obzirom na cijelu situaciju. Ali, itekako je diskriminirajuće ako se ne dopusti potpuno sukcesivno posvajanje. Također i tu fonetički jako ružno zvuči „skrbnik“. Ne možete vi djetetu objasniti da nema dva	NIJE PRIHVACENO , radi zaštite djece, a imajući u vidu trenutne društvene okolnosti.

			roditelja, već 1 roditelja i 1 skrbnika. U ovom slučaju je u djetetovom najboljem interesu imati 2 roditelja koji se brinu o njemu i koji su u tom pogledu ravnopravni. Lijepo je što je zakonom dana mogućnost partneru da „skrbi“ službeno za dijete i prema njemu ima određena prava i obveze, ali trebalo bi omogućiti da ima i pravo posvojiti dijete svoga partnera.	
13.	ADMIRA MALENICA		Prijedlogom Zakona se ne omogućava posvojenje djece istospolnim zajednicama, niti se odobrava medicinski potpomognuta oplodnja na teret HZZO-a, a ta prava su zagarantirana pojedincima i njihovo uskraćivanje je diskriminatorno.	NIJE PRIHVACENO , radi zaštite djece, a imajući u vidu trenutne društvene okolnosti. Medicinski potpomognuta oplodnja sadržaj je drugog Zakona, a ne Zakona o životnom partnerstvu.
14.	STANA BATINOVIĆ		Moja primjedba ide na dio nacрта vezanog za posvajanje djece. Slažem se s Vama da je, u ovoj situaciji, teško omogućiti posvajanje djece istospolnih parovima. No, kao supruga i buduća majka, a posebice kao čovjek, smatram da posebni pojmovi zvuče diskriminirajuće i zbunjujuće za djecu istospolnih partnera, tako da predlažem da ipak budu pojmovi roditelj 1 i roditelj 2, jer će tako biti lakše i parovima i djeci. Također, ne slažem se s tim da istospolnim parovima ne bude omogućena umjetna oplodnja jer svi imamo pravo na obitelj, bez obzira na spolnu orijentaciju. U suprotnom, možda istospolni parovi budu potražili pomoć, tj. drugačiji život u drugim državama gdje imaju jednaka prava kao i	NIJE PRIHVACENO , radi zaštite djece, a imajući u vidu trenutne društvene okolnosti.

			zajednice muškarca i žene.	
15.	VALENTIN NOVAK	članak 5. članak 6. stavak 2. članak 75. stavak 2.	Izbaciti jer diskriminira sve one koji ne prihvaćaju rodnu ideologiju i prejudicira propise koji će se donositi u budućnosti. Izbaciti zbog uopćavanja diskriminacije, tko određuje što je diskriminacija, sukob mišljenja nije diskriminacija. Brisati jer diskriminira najmodavca a i stavak 3. je diskutabilan.	NIJE PRIHVAĆENO , jer se radi o nomotehničkom standardu koji osigurava ravnopravnost spolova, u smislu ravnopravnog korištenja izraza u Zakonu, neovisno o njihovom rodu. NIJE PRIHVAĆENO , budući da to nije riječ o sukobu mišljenja već o zaštiti od nejednakog postupanja prema osobama u životnom partnerstvu. NIJE PRIHVAĆENO , jer se ovakvom odredbom životni partneri izjednačuju s bračnim partnerima u istoj situaciji.
16.	JOSIPA CVELIĆ	članci 2., 3., i 7.	Treba maknuti odredbu kojom osobe moraju biti istoga spola. U poglavlju Ostvarivanje roditeljske skrbi životnog partnera trebalo bi svakako omogućiti životnim partnerima roditelja djeteta posvojenje tog djeteta a ne samo skrbništvo. Roditelj djeteta mora imati pravo povjeriti život svog djeteta u ruke svog životnog partnera ukoliko mu/joj se nešto tragično (bolest, smrt) dogodi.	NIJE PRIHVAĆENO , jer se odredbe ovog Zakona odnose isključivo na osobe istog spola, dok heteroseksualne osobe imaju mogućnost registracije kroz institut braka ili život u izvanbračnoj zajednici. NIJE PRIHVAĆENO , jer je isto riješeno kroz institut partnerske skrbi.

17.	HRVATSKI PRAVNI CENTAR	članci 76. i 79.	<p>Predlažemo terminološko usklađivanje s hrvatskim zakonodavstvom u području azila. U tom smislu napominjemo da bi umjesto tog naziva trebao stajati termin koji bi obuhvatio sve vrste zaštita koje hrvatsko zakonodavstvo propisuje, u pogledu sljedećih kategorija osoba: tražitelji azila, azilanti, stranci pod supsidijarnom zaštitom, stranci pod privremenom zaštitom.</p> <p>Stoga, predlažemo da se u navedenim člancima, umjesto naziva „azilantska zaštita“, uvede termin „zaštita tražitelja azila, azilanata, stranca pod supsidijarnom zaštitom i stranaca pod privremenom zaštitom“.</p>	PRIHVACENO.
18.	BOŽO UZELAC		<p>Zbog čega ovaj zakon ne učinite univerzalnim zakonom zasnovanim na društvene zajednice punoljetnih građana RH, neovisno o broju članova, rasi, narodnosti, rodu, spolu i spolnoj orijentaciji. Unutar toga zakona ne bi smjelo biti referiranja i poistovjećivanja sa odredbama o braku i obitelji. Zbog čega takvu zajednicu ne bi mogla zasnovati dvije i više osoba, istog ili različitog spola, iste ili različite spolne orijentacije, iste ili različite narodnosti. U pojedinim predjelima RH imate višak ili nedostatak muškaraca ili žena. Zašto takve osobe iako su istog spola, a heteroseksualci su, ne bi temeljem ovakvog zakona mogli formirati zajednicu i koristili prava i obveze takve zajednice,</p>	NIJE PRIHVACENO jer se odredbe ovog Zakona odnose isključivo na osobe istog spola. Nadalje, predloženim kategorijama osoba omogućeno je sklapanje braka, život u izvanbračnoj zajednici ili sklapanju različitih ugovora o međusobnom pomaganju, neovisno o narodnosti i spolu ugovornih stranaka.

			<p>kako bi im život bio snošljiviji? Bezbroj je varijacija društvenih zajednica koje bi mogao obuhvatiti ovaj zakon. Čak i vanbračna zajednica heteroseksualnog para može biti smještena u neformalno partnerstvo. Nemojte ga samo poistovjećivati sa obiteljskim zakonom i brakom.</p>	
19.	<p>Centar za zdravo odrastanje IDEM i ja Mali Lošinj</p>		<p>Predlažemo da životno partnerstvo mogu sklopiti punoljetni građani i građanke Republike Hrvatske neovisno o spolu i spolnoj orijentaciji, preciznije da se životno partnerstvo omogući i za heteroseksualne, a ne samo istospolne parove.</p> <p>Također smatramo da je u interesu djece da zakon odredi mogućnost prava zajedničkog posvajanja za životne partnere. S obzirom na to da hrvatski građanin kao pojedinac (bez obzira na seksualnu orijentaciju) već može ostvariti pravo na posvajanje djeteta bez roditelja, smatramo da parovima treba omogućiti ono što već mogu kao pojedinci.</p>	<p>NIJE PRIHVAĆENO, jer se odredbe ovog Zakona odnose isključivo na osobe istog spola.</p> <p>NIJE PRIHVAĆENO, radi zaštite djece, a imajući u vidu trenutne društvene okolnosti.</p>

20.	Jasna Kapetanović Božac	<p>Odredbe koje reguliraju pitanje roditeljske skrbi i partnerske skrbi životnog partnera se u svakom slučaju trebaju preformulirati u odredbe po pitanju roditeljske skrbi životnog partnera. Ukoliko sve sporno polazi od tvrdnje (zdravorazumske činjenice) da se trebaju zaštititi interesi djeteta te pružanju emocionalne stabilnosti djetetu to bi bio najlogičniji i najprirodniji poredak stvari. Djetetu unutar životnog partnerstva se nakon smrti biološkog roditelja koji živi u zdravom istospolnom životnom partnerstvu zasigurno ne bi pružila emocionalna stabilnost razdvajanjem od osobe koja se za njega svakodnevno brine, odgaja ga i igra roditeljsku ulogu u njegovom životu. To je sve samo ne zaštita djetetovih interesa. Štoviše takav potez je potpuno kontraproduktivan i destruktivan po pitanju emocionalne stabilnosti djeteta iz mnogo razloga, prvenstveno osjećaja sigurnosti i pripadnosti koji je jako bitan za zdrav psihološki razvoj djeteta u mladog čovjeka. Dijete nije predmet. Sama ideja o vraćanju djeteta u takvoj stresnoj situaciji biološkom roditelju sa kojime nije do tog trenutka imalo roditeljski/skrbnički odnos ili nije bio prisutan u svakodnevnom životu djeteta i njegovim obavezama je zastrašujuća i šokantna. Bila bi šokantna i da se ne radi o istospolnoj zajednici. Po ovom nacrtu</p>	<p>NIJE PRIHVĆENO, jer je riječ odredbama o roditeljskoj skrbi kojima se ovaj status izjednačuje sa statusom maćehe i očuha te ne može imati više prava. Prihvatanjem ovakvog prijedloga maćeha i očuh u istoj situaciji bili bi diskriminirani. Uvažavajući specifične odnose u obiteljskoj zajednici istospolnih partnera s djecom uveden je novi institut partnerske skrbi koji se primjenjuje pod uvjetima utvrđenim ovim Zakonom.</p>
-----	-------------------------------	---	---

		<p>prijedloga Zakona o životnom partnerstvu diskriminirano bi bilo prvenstveno dijete.</p> <p>Istospolni ženski parovi koji su vezani životnim partnerstvom bi trebali imati pravo na umjetnu oplodnju u RH s obzirom na to da iz bioloških razloga ne može doći do začeća. Oduzimanjem ovoga prava diskrimiraju se sve žene homoseksualne orijentacije jer im se uskraćuje pravo na majčinstvo i porod koje bi svaka žena trebala imati. Ulaskom u životno partnerstvo žena ne postaje automatski neplodna niti prestaje biti žena te se oduzimanje jedine psihološki prihvatljive mogućnosti začeća kod takvih osoba vrlo lako može smatrati prisilnom sterilizacijom. Jedini način začeća koji u tom slučaju preostaje ženama homoseksualne orijentacije je spolni odnos sa muškarcem tj. zapravo ne postoji kao prihvatljiva opcija.</p> <p>Usvajanje djece bi isto tako trebalo biti omogućeno s obzirom na jednu vrlo zanimljivu činjenicu: istospolnim partnerima se ne može slučajno dogoditi dijete kao velikom broju heteroseksualnih parova nego ga usvajaju zato jer stvarno žele zajedno podizati dijete i u mogućnosti su mu pružiti odgovarajuću roditeljsku skrb, ljubav i stabilan dom. Usvajanje bi se</p>	<p>NIJE PRIHVAĆENO, jer medicinski potpomognuta oplodnja nije sadržaj ovog Zakona.</p> <p>NIJE PRIHVAĆENO, radi zaštite djece, a imajući u vidu trenutne društvene okolnosti</p>
--	--	--	--

			<p>trebalo provoditi po istim visokim kriterijima koji se primjenjuju kod heteroseksualnih parova primarno kako bi se zaštitili interesi djeteta. Monstruozno je i nadasve nemoralno osuđivati dijete odbačeno od bioloških roditelja na provođenje života u državnim institucijama i bez mogućnosti izbora, tvrdnjom da mu je tamo bolje nego u stabilnoj istospolnoj zajednici koja zadovoljava sve uvjete za posvajanje djeteta kao i heteroseksualni parovi.</p>	
21.	MARIJO ŽIVKOVIĆ	članak 2.	<p>Primjedba 1. Nepotrebno, netočno i stvara konfuziju pisati da je to zajednica "obiteljskog" života.</p> <p>Za svrhu pravnog uređenja životnog partnerstva je dovoljno da piše "zajednica života". Izostavljanje "obiteljskog" ne mijenja sadržaj članka pa je nepotrebno u članku. Riječ obitelj ima svoje ustaljeno značenje u hrvatskom jeziku i odnosi se na t.zv.nuklearnu obitelj to jest bračni par s djetetom ili djecom, a također i na sve varijacije koje se temelje na takvoj nuklearnoj obitelji, kao što su: a) bračni par bez djece, b) t.zv. jednoroditeljske obitelji - sam otac ili sama majka s djetetom ili djecom, c) djedovi, bake, roditelji i djeca, d) roditelji ili jedan roditelj s djetetom i njegovim/om bračnim partnerom, e) bratći ili sestrične i/ ili drugi srodnici, koji su</p>	<p>NIJE PRIHVACENO, budući da je Europski sud za ljudska prava zauzeo stajalište kako stabilne emocionalne zajednice zajedničkog života istospolnih osoba predstavljaju jedinicu obiteljskog života koja je zaštićena člankom 8. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda.</p>

		<p>vezani ili po ravnoj lozi ili po pobočnoj lozi, uža ili šira obitelj. Nazivati odnose dva susjeda ili dvije prijateljice koji uđu u zakonom opisano životno partnerstvo obitelj odudara od ustaljenog pojma obitelj, pa je netočno i stvara nepotrebnu konfuziju. Primjedba 2: Nepotrebno je, nedemokratično, diskriminatorno i ograničava slobodu izbora kad se u tom članku broj osoba u životnom partnerstvu ograničava na dvije osobe istog spola. Ograničenje na dvije osobe različitog spola kod sklapanja braka i formiranja t.zv.nuklearne obitelji ima stvarni smisao u prvom redu glede interesa djece, koja se začnu i rode u braku. Kod životnog partnerstva osoba istog spola nema razloga za ograničenje na dvije osobe, jer iz njihove veze ne može doći do začeca i rađanja djeteta. Zašto ne bi životno partnerstvo svojim slobodnim odlukama mogle sklopiti tri ili više neudatih susjeda ili tri ili više neoženjenih muškaraca. Nema razloga da im se uskraćuje mogućnost sklapanja životnog partnerstva u troje ili četvero, ako tako izaberu. Diskriminatorno je uskraćivati dogovorena prava iz tog zakona osobama koje žele živjeti u tro ili više članim životnim partnerstvima.</p>	<p>Primjedba 1: Takvo ograničenje je NIJE PRIHVACENO jer smatramo da ukidanje</p>
--	--	--	--

		stavak 1.	<p>nepotrebno. Kod sklapanja braka, kao temelja t.zv. nuklearne obitelji u kojoj se mogu začeti i roditi djeca, takvo ograničenje ima smisao jer štiti interese možebitne djece. Kod zasnivanja životnog partnerstva osoba istog spola takva odredba je nepotrebna.</p> <p>Primjedba 2: Takvo ograničenje je diskriminatorno prema srođnicima u ravnoj lozi i u pobočnoj do četvrtog stupnja. Diskriminacija je kada se nekome uskraćuje jednako pravo (bilo dogovoreno, bilo neotuđivo ljudsko pravo) kao i drugima bez dovoljnog i opravdanog razloga. Ako dva ili više susjeda mogu sklapanjem životnog partnerstva osigurati određena prava, zašto ne dvoje ili više braće ili drugih rođaka, ili majka udovica i neudata kćer ili kćeri ili koje druge neudate rođakinje. Takva odredba u zakonu bi bila jasno i direktno diskriminatorna. Još se u nekim člancima nepotrebno, netočno i stvarajući konfuziju nalazi termin obitelj, pa i u tim člancima treba izostaviti termin obitelj.</p>	ograničenja i stavljanja mogućnosti sklapanja partnerstva između bliskih krvnih srodnika, kao što je predloženo, nije društveno prihvatljivo.
22.	ŽIVA ŠTUPNIK		Ako vam je cilj raditi dobro onda nemate pravo žrtvovati djecu na nemoralni odgoj istospolnih partnera. Nema tog novaca ni životnog luksuza koji će kasnije to dijete izbaviti iz traume nemoralnosti. Osjećaj odbačenosti koje dijete osjeća prilikom ostavljanja u domu zabetonirati će te	NIJE PRIHVACENO iz razloga što Zakon o životnom partnerstvu ne omogućava posvajanje djece za životne partnere, ali uvažava činjenicu da istospolne zajednice sa djecom postoje i da ih je potrebno pravno zaštititi.

			posvajanja u istospolnu zajednicu. Nemojte postati bolesno društvo jer od toga sam pobjegla prije 20 godina iz Europe. Ako samohrani roditelj ne može osvajati djecu jer je hendikepiran ne može i isti spolni par ,jer imaju iste karakteristike. Svi koji imate doma mamu i tatu nemate pravu sliku koji su emotivni hendikepi obiteljske neravnoteže.	
23.	FRANKO DOTA	članci 2., 3. i 7.	Treba omogućiti reguliranje obiteljskog života putem sklapanja životnog partnerstva i osobama koje nisu istog spola, a koji to ne žele ostvariti putem braka. Iz navedenih članaka izbaciti riječi „istog spola“.	NIJE PRIHVACENO jer se odredbe ovog Zakona odnose isključivo na osobe istog spola, dok osobe različitog spola mogu sklopiti brak ili živjeti u izvanbračnoj zajednici, a koja je regulirana Obiteljskim zakonom.
24.	DAMIR DELIŠIMUNO VIĆ	članak 10. članak 40.	- je apsurdan– krvno srodstvo kao zapreka sklapanju braka uvedeno je u zakonodavstvu iz eugeničkih razloga , tj zbog iskustvom stečenih spoznaja da se potomci bliskih krvnih srodnika rađaju sa fizičkim i psihičkim nedostacima (Udžbenik za Porodično pravo, Pravni fakultet u Zagreb, 1989, str. 41). Homoseksualci ne mogu začeti dijete, slijedom čega je isključena mogućnost da njihovo biološko dijete bude ugroženo na opisani način. – životni partner ne može skrbiti o djetetu zajedno sa roditeljima ili umjesto roditelja temeljem odluke suda. Ovo je definirano na način da tri osobe imaju roditeljsko pravo	NIJE PRIHVACENO ne zbog mogućnosti začeca djeteta već zbog toga što smatramo da ukidanje ograničenja odnosno ostavljanje mogućnosti sklapanja partnerstva između bliskih krvnih srodnika, kao što je predloženo, nije društveno prihvatljivo. NIJE PRIHVACENO , budući da su navedene odredbe usklađene s Nacrtom novog Obiteljskog zakona, koji omogućava trećim osobama da po određenim uvjetima ostvare roditeljsku skrb

		članak 48.	<p>što je nemoguće ili da se jednome oduzima to pravo u korist nekog drugog.</p> <p>– ovo je posvojenje s roditeljskim učinkom kakvo smo imali po ZBPO i kakvo imamo sada u Obiteljskom zakonu jer se ova „skrb“ proteže i na potomke. Dakle, naziv je drugačiji a sadržaj isti. Kako je osnovno načelo da se neki akt mjeri po sadržaju a ne nazivu ne možete za isti sadržaj koristiti drugi naziv.</p>	<p>NIJE PRIHVAĆENO jer posvojenje s roditeljskim učinkom ne postoji u sadašnjem Obiteljskom zakonu a niti u Nacrtu novog Obiteljskog zakona. Ovaj novi institut se primjenjuje samo pod uvjetima utvrđenim Zakonom o životnom partnerstvu.</p>
25.	BORKA PADRIĆ		<p>1. Brak kao zajednica muškarca i žene je društveno subvencionirana (poreznim olakšicama, pravima zdravstvenog i mirovinskog osiguranja). Razlog za takvu subvenciju je pretpostavljena društvena korisnost braka budući da bračna zajednica u većinskom broju slučajeva rađa i odgaja potomstvo. Kod istospolnih zajednica postavlja se pitanje imaju li oni istu društvenu korisnost koja bi opravdala i identične društvene subvencije kao i kod braka.</p> <p>2. Postoji li izračun pretpostavljenog financijskog opterećenja državnog proračuna RH implementiranjem ovog zakona?</p> <p>3. Koje je opravdanje da su iz ovog Zakon izuzeta životna partnerstva krvnih srodnika? Budući da istospolne zajednice u svojoj biti nemaju rađanje i odgoj djece, a izrijeком se za njihovo registriranje ne zahtijeva postojanje spolnih odnosa –</p>	<p>NIJE PRIHVAĆENO jer nije riječ o društvenoj korisnosti već pravu građana da po jednakim uvjetima ostvare određene društvene subvencije.</p> <p>S obzirom na zaista mali broj osoba koje žive u istospolnim zajednicama (poznatih oko 250) financijski učinak je vjerojatno vrlo mali.</p> <p>NIJE PRIHVAĆENO jer smatramo da ukidanje ograničenja odnosno ostavljanje mogućnosti sklapanja partnerstva između bliskih krvnih srodnika, kao što je predloženo, nije društveno prihvatljivo. Iako istospolne zajednice u svojoj biti nemaju svrhu rađanja djece, partnerstvo između braće, sestara ili drugih bliskih krvnih</p>

		<p>članak 10.</p>	<p>zabrana incesta ne može biti osnova za izuzimanje srodničkih istospolnih zajednica. Izuzimanje istospolnih zajednica srodnika stvara ustavnu neravnopravnost takvih zajednica u odnosu na istospolne zajednice nesrodnika, jer njima ne omogućava ostvarenje istih materijalnih prava (poreznih olakšica, zdravstvenog i mirovinskog osiguranja).</p> <p>Članak 10. (1) i (2) stavlja u neravnopravan položaj istospolnu zajednicu srodnika u ravnoj lozi ili u pobočnoj lozi do četvrtog koljena. Stoga ga je potrebno izbaciti iz prijedloga Zakona.</p> <p>Zašto npr. dvije sestre/brata koji žive u zajedničkom domaćinstvu i zajednički stječu i dijele imovinu ne mogu ostvariti mirovinska prava iz čl 62 (2), čl 63 i čl 67 te zdravstveno osiguranje iz čl. 68 (1), 70(1) i (3)?</p>	<p>srodnika je ipak društveno neprihvatljivo.</p> <p>NIJE PRIHVACENO iz gore navedenih razloga.</p>
26.	HRVATSKI POKRET ZA ŽIVOT I OBITELJ	članak 7.	<p>Zašto samo istospolne zajednice u životnom partnerstvu trebaju imati prava i povlastice, a ne i druge životne zajednice u životnom partnerstvu koje također predstavljaju obitelji, primjerice brat i sestra koji nisu zasnovali svoje posebne obitelji, nego u starijim godinama žive zajedno ispomažući jedno drugo i zašto u tome slučaju jedno ne bi naslijedilo mirovinu drugoga i zašto ne bi imali porezne olakšice, zdravstvenu zaštitu jedno</p>	<p>NIJE PRIHVACENO iz gore navedenih razloga</p>

			<p>preko drugoga i ostalo što je Nacrtom Zakona o životnom partnerstvu predviđeno za istospolne zajednice?</p> <p>Također, zašto se to sve ne bi odnosilo na dva brata u sličnoj životnoj situaciji, dvije sestre, dva prijatelja, ili dvije prijateljice, sve bez povezivanja i prakticiranja međusobne spolnosti?</p>	
27.	LGBTIQ inicijativa Filozofskog fakulteta AUT		<p>1. Zakon o životnom partnerstvu zasebni je zakon, a ne dio Obiteljskog (čime se poručuje da su lezbijke i gejevi ipak građani drugoga reda).</p> <p>2. Istospolni parovi ne mogu posvajati djecu, a to bi im pravo trebalo biti omogućeno kao i heteroseksualnim parovima i samohranim majkama.</p> <p>3. Životno partnerstvo trebalo bi biti otvoreno i za heteroseksualne parove.</p>	<p>NIJE PRIHVAĆENO budući da je Ministarstvo uprave dobilo zadaću izraditi navedeni Zakon kojim će se regulirati zajednica istospolnih osoba što je i učinilo. Nacrt prijedloga Zakona je pokušaj demokratskog kompromisa između vrijednosnih stajališta i svjetonazora koji se trenutno nalaze u tenziji u hrvatskom društvu.</p> <p>NIJE PRIHVAĆENO radi zaštite djece, a imajući u vidu trenutne društvene okolnosti.</p> <p>NIJE PRIHVAĆENO jer se odredbe ovog Zakona odnose isključivo na osobe istog spola. Nadalje, heteroseksualnim osoba omogućeno je sklapanje braka, život u izvanbračnoj zajednici.</p>
28.	DOMAGOJ ŠARIĆ		<p>Naziv zakona kao i članak 2. uvode nepotrebne a moguće uvredljive ili diskriminatorne odredbe o sadržaju zajednice (spol i broj) ili prirodi i trajanju te zajednice (životno partnerstvo).</p> <p>Članak 74. direktno krši pravo građana na slobodu savjesti.</p>	<p>NIJE PRIHVAĆENO jer naziv zakona i sadržaj odredbi usklađen je s udrugama koje promiču prava LGBT osoba i ne smatramo ih diskriminatornim kao niti članak 74. (sada 72.)</p>

29.	KRISTINA ŠKORIĆ		Budući da je Obiteljskim zakonom definirano da je posvojenje djeteta pravo koje mogu ostvariti svi hrvatski građani, dakle i oni koji nisu u braku, nema razloga da Zakon to pravo brani i istospolnim partnerima	NIJE PRIHVACENO jer posvojenje sukladno Obiteljskom zakonu nije predmet ovog Zakona.
30.	MILENA REZO-BOŠNJAK		Tražimo izmjenu prijedloga zakona o životnom partnerstvu, koji je trenutno u javnoj raspravi, jer se njime omogućava posvajanje djece parovima u istospolnim zajednicama, a to nikako nije dobro za pravilan psihofizički rast djeteta.	NIJE PRIHVACENO jer ovaj Zakon ne daje mogućnost posvajanja djece istospolnim parovima.
31.	1.JOSIP LOVRINČEVIĆ 2.ANDRIJA JURIĆ 3.DRAGUTIN PETROVIĆ (župna vijeća Plomina, Sušnjevice i Kožljaka)		Tražimo izmjenu prijedloga zakona o životnom partnerstvu, koji je trenutno u javnoj raspravi, jer se njime omogućava posvajanje djece parovima u istospolnim zajednicama. TIME SE KRŠE TEMELJNA PRAVA DJETETA. Po konvenciji o pravima djeteta (čl. 12.): Nitko nema „pravo“ na dijete!	NIJE PRIHVACENO iz gore navedenih razloga Članak 12. Konvencije o pravima djeteta ne spominje niti jednom riječju „pravo na dijete“. Konkretnom odredbom propisuje se pravo djeteta da u svim postupcima u kojima se odlučuje o njegovim interesima tijelo koje o tome donosi odluku mora djetetu pružiti mogućnost slobodno izraziti svoje mišljenja o svim pitanjima koja se na njega odnose, i uvažavati to mišljenje u skladu s dobi i zrelošću djeteta. U tom smislu prigovor je u potpunosti promašen jer odredba na koju se prigovor poziva niti na koji način uređuje ikakvo „pravo na dijete“.
32.	TONČI DUMANIĆ		Želim predložiti kako životno partnerstvo ne mora nužno biti partnerstvo istospolnih osoba. Zbog čega osobe u životnom partnerstvu ne bi bile u mogućnosti posvojiti dijete.	NIJE PRIHVACENO jer se odredbe ovog Zakona odnose isključivo na osobe istog spola. Nadalje, heteroseksualnim osoba omogućeno je sklapanje braka, život u izvanbračnoj zajednici ili sklapanju različitih ugovora o međusobnom pomaganju. U ovom trenutku, radi zaštite djeteta to još nije društveno prihvatljivo.

33.	Toni Jerković, Ivana Sule, Antonija Jukić, Antonia Burica, Tomislav Kliškinić, Tina Ljubenkov, Anja Banović, Sabina Horvat, Andrea Staničić	Članci 2., 3. i 7.	Navedeni članci Zakona o životnom partnerstvu se odnose samo na osobe istog spola i dopuštaju sklapanje životnog partnerstva samo osobama istog spola, što smatramo neprihvatljivim i diskriminatornim.	NIJE PRIHVACENO jer se odredbe ovog Zakona odnose isključivo na osobe istog spola, dok osobe različitog spola mogu sklopiti brak ili živjeti u izvanbračnoj zajednici, a koja je po pravnim učincima izjednačena s bračnom zajednicom.
34.	Prof. dr. sc. ALEKSANDRA KORAĆ GRAOVAC	članak 3.	Utvrđivanje postojanja izvanbračne zajednice, zbog toga što je uređena različitim propisima, izaziva velike probleme. Tako je iz prakse sudova (što je moguće provjeriti, primjerice, upitom Općinskom građanskom sudu u Zagrebu) poznato da se jedan izvanbračni drug javlja kao ostavitelj u provedenom ostavinskom postupku, a drugi, primjerice, u postupku u kojem se utvrđuju mirovinska prava umrloga. Zakon o životnom partnerstvu u jednom propisu rješava sve učinke, pa bi bilo dobro da se propiše kako se neformalno životno partnerstvo utvrđuje na jednak način, te da deklaratorna presuda ima za posljedicu da se učinci priznaju u svim područjima. U slučajevima koji su specifični, gdje taj zahtjev nije moguć, to treba predvidjeti kao iznimku (primjerice, čl. 77., ili za potrebe u pravnom prometu s trećim osobama, kad može poslužiti ovjerena izjava) Također bi bilo dobro predvidjeti sudjelovanje državnog odvjetnika u postupcima, kako bi netko	NIJE PRIHVACENO jer Obiteljskim zakonom je propisano da izvanbračna zajednica izjednačena po pravnim učincima toga zakona s bračnom zajednicom. Zakonom o životnom partnerstvu neformalno životno partnerstvo izjednačuje po učincima s registriranim životnim partnerstvom. Činjenica je da Zakon o životnom partnerstvu regulira niz pojedinačnih prava koja nisu obuhvaćena Obiteljskim zakonom. Upravo stoga je člankom 3. stavak 2. propisano da se postojanje neformalnog životnog partnerstva dokazuje i ostvaruje pod istim uvjetima kao i izvanbračna zajednica. Nadalje, konkretna primjedba odnosi se na pitanje dokazivanja životne činjenice postojanja odnosno trena nastanka/trajanja/prestanka neformalnog životnog partnerstva. I sudski postupci i upravni postupak imaju svoja propisana pravila prema kojima se utvrđuju i dokazuju životne činjenice. Štoviše, Zakon o upravnom postupku, Zakon o upravnom sporu. Zakon o parničnom postupku kao i postupovni zakoni iz sfere kaznenog sudovanja imaju jasna pravila kojima se rješavaju situacije u kojima je došlo do kolizije odluka sudskih i upravnih nadležnih tijela. Prigovor na određeni način sugerira kako će značajan dio građana i građanki istospolne orijentacije koji su zasnovali

		<p>mogao zastupati državni interes da se osoba koja to nije ne proglasi životnim partnerom, te se tako sačuvaju državni fondovi. Tako, primjerice, u postupcima u kojima se traži utvrđivanje statusa izvanbračnog druga za potrebe stjecanja obiteljske mirovine zove se predstavnik mirovinskog fonda.</p>	<p>životna partnerstva postupati prijeverno prema državi ugrožavajući javni interes. S obzirom da Ustav obvezuje tijela državne vlasti da prema svim građanima i građankama postupaju s jednakim dužnim poštovanjem kao slobodnim i ravnopravnim članovima zajednice iz koje državna vlast proizlazi i kojima državna vlast služi nije moguće kao početno stajalište uzeti pretpostavku da će građani i građanke koji žive u istospolnim zajednicama imati neke značajnije sklonosti prijevernom ponašanju na štetu javnog interesa koje bi opravdavale uvođenje posebnog „zaštitinika“ javnog interesa u obliku državnog odvjetnika. Takvo što tim više nije moguće jer se ista pretpostavka i mjera ne primjenjuje na građane i građanke u heteroseksualnim zajednicama.</p>
	<p>članak 4. stavak 2.</p>	<p>to su pretpostavke za valjanost životnog partnerstva (brak ili registrirano životno partnerstvo), v. čl. 11</p>	<p>NIJE PRIHVAĆENO. Konkretnom odredbom onemogućava se da osoba koja se već nalazi u registriranom životnom partnerstvu ili u braku ostvaruje zajamčena prava i temeljem zajedničkog života sa nekom trećom osobom koji bi inače zadovoljavao uvjete postojanja neformalnog životnog partnerstva. Navedene osobe s razlogom su izostavljene s obzirom na razlike u pogledu uvjeta za nastanak životnog partnerstva</p>
	<p>članak 25.</p>	<p>nedostaju u odgovarajućim slučajevima roditelji te skrbnik osobe lišene poslovne sposobnosti (kao i u Obiteljskom zakonu).</p>	<p>NIJE PRIHVAĆENO je r je u članku navedeno da pravo na tužbu mogu imati osobe koje imaju pravni interes.</p>
	<p>članak 29.</p>	<p>zašto bi bilo relevantno da u zajednici živi</p>	<p>NIJE PRIHVAĆENO. Prigovor polazi od pretpostavke</p>

	stavak 3.	dijete, važno je samo skrbi li jedan od partnera temeljem odluke suda o njemu, jer će u tom slučaju trebati rješavati i pravna pitanja koja će proisteći iz raskida životnog partnerstva.	da odnos emocionalne vezanosti između djeteta jednog životnog partnera i životnog partnera koji mu nije roditelj može postojati ili biti prihvatljiv samo ako postoji odluka suda o pravu odnosno obvezi skrbi tog životnog partnera za dijete. To ne odgovara realnosti životnih situacija. Nacrt polazi od načela zaštite dobrobiti djeteta što uključuje i mogućnost održavanja neke vrste kontakta između djeteta i drugog životnog partnera i nakon prestanka životnog partnerstva ako to promiče interes djeteta. Time nacrt ostvaruje svrhu Konvencije o pravima djeteta. Na sudu je do procjeni što je u takvim situacijama korisno za dobrobit djeteta.
	članak 30.	ako u prijedlog ostane rješenje o partnerskoj skrbi, odnosno o njezino ostvarivanju, nije dovoljno uputiti na odredbe zakona kojim se uređuju bračni sporovi, već je izrijeком potrebno navesti da se u tom slučaju na partnera koji je roditelj djeteta i na partnera koji ostvaruje skrb o djetetu, odnosno ima partnersku skrb o djetetu primjenjuju odredbe o razvodu, odnosno poništaju braka za bračne drugove koji imaju zajedničku maloljetnu, posvojenu ili djecu o kojoj skrbe nakon punoljetnosti. U tom bi postupku sud trebao odlučiti što će se dogoditi s ostvarivanjem partnerske skrbi nakon raskida ili poništaja registrirane zajednice.	NIJE PRIHVACENO. S obzirom da nema konkretnih razloga koji potkrepljuju ovu tvrdnju nije moguće uvidjeti zašto izričito upućivanje na poseban zakon koji sadrži sve navedene odredbe ne bi bilo dovoljno. Štoviše, u sudskom postupku u kojem će se odlučivati o navedenom primarno načelo koje će voditi sud u pogledu tumačenja i primjene kako odredbi Zakona o životnom partnerstvu tako i posebnih zakona na koji se Zakon poziva biti će načelo zaštite i promicanja dobrobiti djeteta.
	članak 37.	„zaštitu privatnosti obiteljskog života“ je	NIJE PRIHVACENO. Kada bi „zaštita privatnosti“ bila

		<p>suvišno, bilo bi dovoljno napisati: zaštitu privatnosti, jer je privatnost širi pojam koja obuhvaća i privatan i obiteljski život</p>	<p>dovoljna Europski sud za ljudska prava čija tumačenja čl. 8. Europske konvencije o temeljnim ljudskim pravima i slobodama ne bi dosljedno koristio razne sintagme koje u sebi sadrže pojam „obiteljski život“. Svrha ovakve lingvističke prakse je jasna i Sud je dosljedno potvrđuje u svojim odlukama koje se odnose na tumačenje i primjenu čl. 9., čl. 12., vezano uz čl. 14. Konvencije. Sud se jasno i dosljedno izjašnjavao kako emocionalne stabilne zajednice istospolnih partnera predstavljaju jednakovrijedan oblik obiteljskog života stabilnim emocionalnim zajednicama heteroseksualnih partnera.</p>
	članak 38.	<p>ako se primjenjuju svi učinci registriranog životnog partnerstva i na neformalno partnerstvo, tad bi oni imali pravo na promjenu prezimena, što je nelogično</p> <p>„</p>	<p>NIJE PRIHVAĆENO. Nacrt polazi od vrijednosne pretpostavke jednakovrijednosti svih životnih partnera te na jednak način štiti načelo slobode volje svih osoba u životnom partnerstvu. Štoviše, Zakon o osobnom imenu omogućava promjenu osobnog imena bez navođenja razloga za promjenu i dokazivanja postojanja neregistriranog životnog partnerstva.</p>
	članak 39. stavak 1.	<p>Uzdržavanje je pravo i dužnost ... djece i roditelja....“ Taj navod dio je Obiteljskog zakona, te uopće nije predmet ovoga propisa (iako je identičan Obiteljskom zakonu).</p>	<p>PRIHVAĆENO</p>
	članak 39. stavak 2.	<p>Izvanbračni drugovi se prema čl. 303. Prijedloga Obiteljskog zakona nisu dužni</p>	<p>NIJE PRIHVAĆENO. Ova odredba prvenstveno se odnosi na uzdržavanje u okviru registriranog životnog</p>

		<p>uzdržavati za vrijeme trajanja izvanbračne zajednice, a neformalni životni partneri jesu, jer se upućuje na uzdržavanje bračnih drugova.</p>	<p>partnerstva te se stoga analogno primjenjuju odredbe Obiteljskog zakona koje se odnose na uzdržavanje bračnih drugova. Odredba će se primijeniti na neformalno životno partnerstvo temeljem članka 3. stavka 2. ovog Zakona.</p>
	članak 39. stavak 3.	<p>vidi napomenu za čl. 39. st. 1.</p>	<p>PRIHVACENO.</p>
	članak 39. stavak 4.	<p>Partner u neformalnom životnom partnerstvu dužan je uzdržavati dijete svojeg partnera, a izvanbračni drug nije</p>	<p>NIJE PRIHVACENO. Izvanbračne zajednice i životna partnerstva nisu istovjetni prema svojim karakteristikama i društvenom kontekstu u kojem funkcioniraju. Nacrt uvažava tu društvenu činjenicu. Nacrt je u obzir uzeo mogućnost kako zbog trenutno raširenog stupnja homofobije u društvu postoji mogućnost kako će u prvom razdoblju značajni dio istospolnih partnera „pričekati“ da vide način na koji će formalno životno partnerstvo zaživjeti u praksi. Izvanbračni drugovi jednostavno nisu suočeni sa istom zabrinutošću radi diskriminacije. S obzirom da je zabrinutost istospolnih partnera razumljiva i opravdana nacrt je poštujući načelo jednakog dužnog poštovanja uključio ovakvo rješenje.</p>
	članak 40. stavak 1.	<p>Ovom odredbom, zajedno s člankom 102. Prijedloga Obiteljskog zakona: „(1) Osobe koje imaju pravo ostvarivati roditeljsku skrb o djetetu su: 1. roditelji djeteta ex lege, 2. druge fizičke ili pravne osobe zajedno s roditeljima ili umjesto roditelja na temelju</p>	<p>NIJE PRIHVACENO. Tvrdnja o pravnoj nesigurnosti nije utemeljena. Pretpostavke za donošenje odluke sude postoje. Temeljno načelo kojim se sud ima obvezu voditi u postupcima koji se odnose na djecu je načelo dobrobiti djeteta. S obzirom da su odnosi između djece i roditelja odnosno osoba koje imaju odgovornost skrbiti o djetetu izuzetno složeni zbog duboke emocionalnosti i osjećaja</p>

		<p>odluke suda ...“ otvara se iznimno opasna pravna nesigurnosti, jer nisu uređene pretpostavke za donošenje takve odluke. Kakav je položaj drugog roditelja (koji ima pravo na roditeljsku skrb, pa i ravnopravno pravo na ostvarivanje roditeljske skrbi) u takvim postupcima? Temeljem kojih pretpostavaka se može uvesti „pravo životnog partnera roditelja ostvarivati roditeljsku skrb“, te gdje su tu prava djece, kao najopćenitiji, no ne i jedini kriterij nužan za ovakve slučajeve.</p> <p>Proizlazi da istovremeno i tri, pa i više osoba mogu ostvarivati „roditeljsku skrb“, što znači i otvaranje brojnih nedoumica i komplikacija u zastupanju djeteta. Sam atribut „roditeljski“ jasno govori da pripada samo roditeljima. Ovakvo zakonsko rješenje otvara i mogućnost manipulacija, odnosno životnih situacija u kojima može doći do predaje djece trećim osobama, te naknadnim osnaživanjem zatečenog stanja temeljem nedorečenih odredaba (v. načelne napomene o surogat majčinstvu).</p> <p>Osim toga, smatram da samo roditelji mogu ostvarivati „roditeljsku skrb“, a da druge osobe, neovisno o kojima se osobama radi, mogu ostvarivati pojedine sadržaje skrbi o djetetu, temeljem odluke nadležnog tijela. Sve te situacije pokriva i opća odredba iz čl. 102. Prijedloga Obiteljskog zakona, koju</p>	<p>privrženosti koji su od izuzetne važnosti za sam osobni identitet svih sudionika odnosa i njihovo razumijevanje osobne sreće i samoispunjenja nemoguće je takav odnos definirati velikim brojem uskih pravnih pravila na čemu prigovor inzistira. Kako je svaki odnos ove vrste složen na svoj specifičan način na sudu je da od slučaja do slučaja u kontekstu konkretnih privatnih i društvenih okolnosti konkretnog predmeta procjeni što bi bilo u najboljem interesu djeteta. U stručnoj literaturi detaljno su razrađene razlike i koristi između zakonodavnog pristupa koji u regulatorne svrhe koristi uska i specifična pravna pravila te zakonodavnog pristupa koji u regulatorne svrhe koristi pravne odredbe u obliku svrhovitih standarda. Jasno je kako se s obzirom na činjenicu da se radi o odnosima koje je nemoguće obuhvatiti detaljnim pravnim pravilima zbog jedinstvenosti svakog slučaja nacrt opredijelio za zakonodavni pristup koji se oslanja na pravne odredbe u obliku svrhovitih standarda. Ključna karakteristika ovog zakonodavnog pristupa je da zadaću iznalaženja najsvrhovitijeg rješenja konkretne životne situacije stavi prvenstveno na sudove kao tijela koji se zbog svoje neovisnosti, pravne potkovanosti, strogih postupovnih jamstva ravnopravnosti stranaka te stručne podrške koje uživaju u obliku raznih vještačenja, analiza i sudjelovanja trećih stranaka nalaze u najboljoj institucionalnoj poziciji da svrsishodno riješe ovako složene i sebi jedinstvene životne situacije. Štoviše, u konkretnom slučaju sudovi imaju na raspolaganju čitav niz pravnih odredbi koje ih usmjeravaju u njihovoj zadaći da procjene što je najbolji interes konkretnog djeteta u kontekstu konkretnom jedinstvenom predmetu. Te odredbe jasno su propisane kako Obiteljskim zakonom, a i Konvencijom o pravima</p>
--	--	---	--

		<p>je potrebno doraditi, pa smatram da je nepotrebno posebno uređivati „pravo partnera“, jer ostvarivanje skrbi o djetetu mora biti ponajprije u interesu djeteta.</p> <p>Niti jedan od ova dva propisa ne predviđa pretpostavke za prestanak ostvarivanja skrbi o djetetu od strane partnera/partnerice – temeljem koje pravne osnove (temeljem odluke suda, raskidom ili neformalnim prestankom životne zajednice), te ako je temeljem sudske odluke, temeljem kojih pretpostavaka.</p> <p>Može li se dogoditi da u nekom slučaju sud odluči da, zato što nema sporazuma o ostvarivanju roditeljske skrbi (rješenje iz Prijedloga Obiteljskog zakona, koje predviđa da kad nema sporazuma roditelja o roditeljskoj skrbi sud samo može odlučiti da roditeljsku skrb može nastaviti ostvarivati jedan roditelj), skrb o djetetu nastavi ostvarivati samo partnerica, a ne biološki roditelj djeteta?</p> <p>U Prijedlogu Obiteljskog zakona nema nikakvih posebnih uputa na „prava očuha“ ili „prava maćehe“, odnosno na prava izvanbračnog druga roditelja s obzirom na ostvarivanje roditeljske skrbi, već se na njih primjenjuju opći instituti namijenjeni zaštite prava djece – v. čl. 110. st. 3. i 4. Prijedloga Obiteljskog zakona), koji su u cijelosti primjenjivi i u slučajevima životnih partnerstva.</p>	<p>djeteta kao pravnom aktu nadzakonske pravne snage.</p> <p>Iz navedenog slijedi kako tvrdnja o pravnoj nesigurnosti nije utemeljena tim više što postoje jasne odredbe kako građanskog prava tako i kaznenog prava koje sankcioniraju zlouporabu prava, a posebno ako se njome ugrožava dobrobit djeteta.</p> <p>Činjenica da mogu postojati neusklađenosti u odlukama sudovima je realnost koja vrijedi za svako pitanje koje je uređeno nekim pravnim propisom, a ne samo za ovo područje. Nije ukazano niti na jedan konkretan razlog zašto bi taj rizik bio veći baš u ovom području. Istovremeno, sudski postupci u kojima se odlučuje o interesima djece u praksi funkcioniraju bez većih poteškoća upravo zbog posebnih postupovnih jamstava koja je zakonodavac propisao za njih, a koja će se primjenjivati kada se radi i ovim obiteljskim zajednicama.</p>
--	--	---	---

		<p>O ovim pitanjima sam javno govorila i povodom rasprave o Prijedlogu Obiteljskog zakona, pa se po potrebi možete konzultirati s nadležnim ministarstvom.</p> <p>članak 40. stavak 3. Otvara mogućnost manipulacije, jer se ne navodi što znači „trajnije povjeriti“ (nije naveden krajnji rok), te se samo traži ovjera potpisa kod javnog bilježnika. Radi se o prepisanom rješenju iz Prijedloga Obiteljskog zakona, za koje vrijedi ista primjedba, pa bi u oba slučaja trebalo obvezati roditelja koji povjerava dijete da za to dobije odobrenje centra za socijalnu skrb. Osim toga, kako za slučaj potrebe zbrinjavanja djeteta povjeravanjem postoji opća odredba u čl. 103. Prijedloga Obiteljskog zakona, smatram da su odredbe čl. 40. st. 2. i 3. nepotrebne.</p> <p>članak 41. Ako predlagatelj ostane na predloženom rješenju, to znači da uvodi „zajedničko ostvarivanje roditeljske skrbi“, koje je prema stipulaciji čl. 102. Prijedloga Obiteljskog zakona može obuhvaćati i više osoba (oba biološka roditelja te partnera/partnericu).</p> <p>članak 42. Nepotreban, jer je pokriven čl. 120. st. 2. Prijedloga Obiteljskog zakona. Uskrata prava na susrete i druženja (na osobne odnose) djetetu i njemu bliskoj osobi bila bi</p>	<p>NIJE PRIHVAĆENO. Odredba polazi od stajališta da se roditelj djeteta nalazi u najboljoj poziciji procijeniti razdoblje i opseg u kojem će skrb povjeriti drugoj osobi, a posebno svom partneru. Ta odluka je baš kao i svaka druga odluka koja se odnosi na interese bilo kojeg djeteta podložna strogoj sudskoj kontroli. Sudu je dana izuzetno odgovorna zadaća da u slučaju spora procjeni što je u najboljem interesu djeteta. U tom pravni sustav pruža i više nego kvalitetnu zaštitu od manipulacije. Štoviše, manipulacije na štetu djeteta podložne su kako građanskoj tako i kaznenoj odgovornosti. Prigovor se stoga prvenstveno temelji na pretpostavci kako će životni partneri biti skloniji nekoj manipulaciji oko interesa svoje djece nego heteroseksualni partneri. Nacrt ne prihvaća takvu pretpostavku.</p> <p>Sud procjenjuje kakva skrb je u najboljem interesu djeteta.</p> <p>Zbog regulatorne kompaktnosti odlučio se uvrstiti i ovu odredbu kako bi još jače naglasio njen značaj.</p>
--	--	--	--

		<p>protivna čl. 8. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, te dobila učinkovitu ustavnopravnu zaštitu, kao i zaštitu Europskog suda u Strasbourgu</p> <p>članak 43. Predlažem da se preformulira te da se kaže da se na odnose djece i partnera s kojim živi u životnoj zajednici na odgovarajući način primjenjuju propisi kojima su uređeni odnosi djece s članovima obitelji u skladu s posebnim propisom.</p> <p>članak 44. i dalje Odnosno partnerska skrb, su posvojenje s drugim pravnim nazivom, namijenjeno određenom krugu osoba (partneru djetetovog roditelja) i djetetu. Dva su predviđena slučaja: nakon smrti roditelja i tijekom života roditelja. U prvom slučaju nema nikakve zapreke da se provede postupak posvojenja te da dijete bude posvojeno, bez unosa partnera kao roditelja. Na taj način imamo jedinstven postupak za svu djecu, neovisno o tome jesu li živjela s partnerom, bračnim ili izvanbračnim drugom svojeg roditelja. Ako predlagatelj ostane pri sadašnjem prijedlogu, u tom je slučaju potrebno razraditi posebne postupovne odredbe, i to za postupak koji ne postoji u obiteljskom propisu, na način da se predvidi i poseban skrbnik djeteta, kako bi propis bio usklađen s obiteljskim.</p>	<p>NIJE PRIHVACENO jer se izričito upućuje na Obiteljski zakon kojim se reguliraju obiteljski odnosi.</p> <p>Prije svega, institut partnerske skrbi nije istovjetan institutu posvajanja iz Obiteljskog zakona. Navedena tvrdnja ima jasnu potvrdu u tri jednostavne činjenice koje se odnose na razliku u pravnim učincima koje će imati ta dva različita instituta:</p> <p>Prvo, posvajanjem djeteta nastaje odnos srodstva između djeteta i srodnika posvojitelja odnosno prestaje odnos srodstva između djeteta i njegovih bioloških roditelja i njihovih srodnika. Odnos srodstva za sobom povlači niz praktičnih učinaka kao što su nasljeđivanje, obveza uzdržavanja i sl. Kod partnerske skrbi ne nastaje odnos srodstva između djeteta i srodnika posvojitelja odnosno ne prestaje odnos srodstva između djeteta i njegovih bioloških roditelja i njihovih srodnika. Drugo, do posvajanja djeteta može doći za života bioloških roditelja odnosno kada su oni poznati. Partnerska skrb zasniva se kada je drugi roditelj preminuo ili je nepoznat. Treće, do posvajanja može doći kada oboje posvojitelja nisu roditelji djeteta. Do partnerske skrbi može doći samo u slučaju kada je jedan od partnera roditelj djeteta.</p>
--	--	---	--

		<p>Predviđena je mogućnost raskida partnerske skrbi, a takvo rješenje posvojenje ne poznaje.</p> <p>Partnerska skrb za život roditelja uvodi novi pravni institut, koji je sadržajno identičan stjecanju roditeljske skrbi posvojenjem. S obzirom na razloge koje sam navela u uvodnom načelnom dijelu, ne mislim da je potrebno uvesti partnersku skrb za života roditelja, jer se sva pitanja vezana uz zastupanje djeteta mogu riješiti odgovarajućim općim institutima obiteljskog prava.</p> <p>U slučaju oporuke, dijete je zaštićeno po čl. 61. i sl.</p> <p>Za imovinske odnose bilo bi dovoljno uputiti na imovinske odnose bračnih drugova.</p>	<p>Uvođenjem instituta partnerske skrbi izraz je priznanja specifičnosti situacija u kojem se nalaze ovi obiteljske zajednice s djecom istospolnih partnera. Institut posvajanja koji se navodi u prigovoru na raspolaganju je svim osobama no standardi koji se primjenjuju kroz taj postupak izgrađeni su prvenstveno uzimajući u obzir socijalne okolnosti karakteristične za heteroseksualne obiteljske zajednice s djecom. Institut životnog partnerstva dizajniran je uzimajući u obzir socijalne okolnosti u kojima nastaju i funkcioniraju obiteljske zajednice istospolnih partnera s djecom. U tom smislu on je poseban osigurač da će djeca koja žive i odrastaju u takvim zajednicama imati jednako kvalitetnu skrb kao i djeca koja žive u heteroseksualnim zajednicama.</p>
	članak 62.	dijete nad kojim ostvaruje partnersku skrb – nije jasno da li roditeljsku (po sadašnjoj terminologiji) ili ima partnersku skrb	Partnersku skrb kako je i propisano tekstem.
	članak 66.	Zašto se navodi „samac istospolne orijentacije“ u Zakonu o životnom partnerstvu?	PRIHVACENO , brisano u tekstu Nacrta.
	članak 76.	„sa bračnim zajednicama“ izmijeniti u „s brakom“	PRIHVACENO.
	članak 77.	Nije propisano kako se dokazuje životno partnerstvo (istospolna zajednica), a	Isto je propisano člankom 3. stavkom 2. ovog Zakona.

		<p>članak 79. stavak 1.</p>	<p>Pravilnik o statusu i radu stranaca u Republici Hrvatskoj u čl. 7. st. 2. t. 1. propisuje kako se dokazuje izvanbračna zajednica. Za državljane zemalja u kojima se može utvrditi postojanje istospolne zajednice, treba primijeniti čl. 7. st. 2. t. 1. navedenog Pravilnika, odnosno ista pravila kao i za izvanbračnu zajednicu.</p> <p>Umjesto „bračna zajednica“ – „brak“</p>	<p>PRIHVAĆENO</p>
35.	<p>Franjevački samostan Male braće</p>		<p>Dijete ima pravo na oca i majku, ako je to ikako moguće. Nije maloljetno dijete sposobno od suda tražiti prestanak partnerske skrbi, kako to previđa članak 49. točka 3.</p>	<p>NIJE PRIHVAĆENO. Konvencija o pravima djeteta propisuje da se mora uvažavati mišljenje djetetu u svim situacijama i kod svih oblika skrbi koliko je to moguće.</p>
36.	<p>Centar za mirovne studije</p>	<p>članak 2.</p>	<p>U čl. 2 potrebno je brisati sintagmu „istog spola“ tako da bi nova formulacija instituta životnog partnerstva glasila: „Životno partnerstvo je zajednica obiteljskog života dvije osobe koje su sklopile životno partnerski odnos pred nadležnim tijelom u skladu s odredbama ovoga Zakona.“</p> <p>Obrazloženje: U slučajevima Vallianatos i Mylonas protiv Grčke te C.S. i drugi protiv Grčke od 7.11.2013. godine donesena je presuda Velikog vijeća Europskog suda za ljudska prava da je Grčka prekršila Europsku konvenciju o ljudskim</p>	<p>NIJE PRIHVAĆENO. jer se odredbe ovog Zakona odnose isključivo na osobe istog spola. Nadalje, heteroseksualnim osoba omogućeno je sklapanje braka, život u izvanbračnoj zajednici ili sklapanju različitih ugovora o međusobnom pomaganju. Slučaj „Vallianatos“ nije primjenjiv na hrvatske okolnosti jer heteroseksualni parovi uživaju istu razinu zaštite kao i istospolni parovi i to kroz izbor između institucije braka i izvanbračne zajednice.</p>

		<p>pravima time što je isključila istospolne parove iz civilnih zajednica, koje su bile ograničene isključivo na heteroseksualne parove. Sukladno tome, držimo da bi ograničavanje instituta životnog partnerstva na samo istospolne parove prouzrokovalo nejednako postupanje prema raznospolnim (heteroseksualnim) parovima koji se žele registrirati pod institut životnog partnerstva. Praksa Suda u slučaju Grčke ponovila je da kada je u pitanju razlika u postupanju na temelju spola ili spolne orijentacije, načelo razmjernosti samo po sebi ne nalaže da je odabrana mjera pogodna za ostvarenje cilja. Također, mora se jasno pokazati da je potreban ravnopravan tretman kako bi se taj cilj postigao jer bi inače odabrana mjera značila povredu Konvencije.</p> <p>Također, iskustvo Republike Austrije nam ukazuje da prilikom sklapanja instituta životnog partnerstva i njegovog unošenja u knjige (matice vjenčanih odnosno, obrazac u kojemu se bilježe sklopljena životna partnerstva istospolnih parova) učinak takvog bilježenja može biti problematičan u smislu, može prouzročiti neželjeni učinak da služi kao popis za nejednako postupanje (diskriminaciju) i nasilje prema osobama tj. istospolnim parovima koje su sklopile životno partnerstvo. Nakon upozorenja LGBT organizacija i grupa, Republika Austrija je taj problem uzela u razmatranje i</p>	
--	--	--	--

		<p>očekuje se postupanje. Sukladno navedenome, tražimo da se institut životnog partnerstva otvori za sve osobe neovisno o njihovom spolu i seksualnoj orijentaciji jer jedino tako uistinu postizemo stvarnu jednakost.</p> <p>Članak 3. Članak 3. stavak 1 potrebno je urediti na isti način kao i čl. 2 odnosno, izbaciti iz teksta sintagmu „istog spola“ kako bi definicija glasila: „(1) Neformalno životno partnerstvo je životna zajednica dviju osoba, koje nisu sklopile životno partnerstvo, ako životna zajednica traje najmanje tri godine i udovoljava pretpostavkama propisanim za valjanost životnog partnerstva.“ Obrazloženje: Obrazloženje je isto kao i za prethodni članak a primjenjuje se i na čl. 7 stavak 1, točka 1 koju je potrebno brisati („(1) Za sklapanje životnog partnerstva potrebno je: 1. da su osobe koje namjeravaju sklopiti životno partnerstvo istog spola“).</p> <p>Članci 40-49. Članke Zakona potrebno je izmijeniti kako bi se osobama u životnom partnerstvu omogućilo posvajanje i skrb o djeci kako je to uređeno u bračnim zajednicama odnosno, Obiteljskim zakonom. Ukoliko zakonodavac prihvati gore navedene</p>	<p>NIJE PRIHVACENO iz gore navedenih razloga.</p> <p>NIJE PRIHVACENO radi zaštite djece, a imajući u vidu trenutne društvene okolnosti. Nacrt prijedloga Zakona je pokušaj demokratskog kompromisa između vrijednosnih stajališta i svjetonazora koji se trenutno nalaze u tenziji u hrvatskom društvu.</p>
--	--	---	---

		<p>amandmane o omogućavanju instituta životnog partnera za sve osobe, neovisno o spolu i rodu, tada su ograničenja navedena u ovom Zakonu nepotrebna. S druge strane, ukoliko se zakonodavac odluči na neprihvatanje gore navedenih amandmana vezano za sklapanje životnog partnerstva raznospolnih (heteroseksualnih) parova, sadašnje stanje definirano zakonima RH dopušta da bilo koji hrvatski građanin ili građanka, kao pojedinac ili pojedinca, može ostvariti pravo na posvajanje djeteta bez roditelja, pa tako i građani i građanke LGBT orijentacije. Zašto ustrajati na tome da se nekim parovima onemogući posvajanje, koje s druge strane to pravo mogu ostvariti kao pojedinci/ke?</p> <p>Što se tiče prakse Europskog suda za ljudska prava, istaknuli bi slučaj Republike Austrije čiji parlament je početkom srpnja 2013. godine izglasao amandman kojim se i nevjenčanim istospolnim parovima omogućava posvajanje djece. Odluka je stupila na snagu 1. kolovoza 2013. godine, samo nekoliko mjeseci nakon što je Europski sud za ljudska prava odlučio da zabrana posvajanja za istospolne parove predstavlja diskriminaciju.</p> <p>U predmetu "X i drugi protiv Austrije" sud u Strasbourgu odlučivao je o žalbi lezbijskog para i biološkog sina jedne od njih kojem je 17 godina, a rođen je izvan</p>	
--	--	---	--

		<p>članak 76. stavak 1.</p>	<p>bračne zajednice. Iako su ga dvije žene godinama zajedno odgajale, austrijsko pravosuđe uskratilo je drugoj majci pravo posvojenja.</p> <p>Europski sud za ljudska prava je, međutim, zaključio da austrijska vlada "nije predočila valjane i uvjerljive razloge kojima bi dokazala da je zabrana posvajanja djece od strane istospolnih partnera nužna zbog zaštite tradicionalne obitelji ili interesa djeteta".</p> <p>Osim Austrije, posvajanje djece istospolnim partnerima dosad su omogućile Belgija, Danska, Finska, Francuska, Njemačka, Island, Nizozemska, Norveška, Slovenija, Španjolska, Švedska i Ujedinjeno Kraljevstvo.</p> <p>Iza riječi „uključujući i partnerstvo u kojem jedan od partnera ima hrvatsko državljanstvo“ treba dodati riječi „ili je državljanin treće države“.</p> <p>Obrazloženje:</p> <p>Direktiva o državljanstvu EU (DIRECTIVE 2004/58/EC OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of April 29th 2004 on the right of citizens of the Union and their family members to move and reside freely within the territory of the Member States amending Regulation (EEC) No 1612/68) koja propisuje uvjete korištenja prava na</p>	<p>PRIHVAĆENO.</p>
--	--	---------------------------------	---	---------------------------

		<p>slobodu kretanja i boravka unutar područja država članica EU za državljane država EU i članove njihovih obitelji pri čemu pod članovima obitelji podrazumijeva (čl.2) bračnog druga ili partnera koji je državljanin treće države. Kako bi se u potpunosti ostvarilo pravo na slobodu kretanja u skladu s ovom Direktivom potrebno je proširiti korištenje tog prava i na državljane trećih zemalja ako ispunjavaju uvjete iz Direktive. Također, bilo bi diskriminatorno da se radi razlika između partnera u životnom partnerstvu ili braku ovisno o državljanstvu jednog od partnera.</p> <p>članak 77. stavak 3. Potrebno je brisati stavak 3. ili dodati stavak 4. koji glasi „<u>Pravilnikom će se definirati tijelo i postupak utvrđivanja sklapanja životnog partnerstva iz koristi.</u>“</p> <p>Obrazloženje: Nužno je definirati tijelo i postupak utvrđivanja da je životno partnerstvo sklopljeno iz koristi kako bi se odluka o postojanju životnog partnerstva iz koristi donosila na konkretno propisan način i od specijaliziranog tijela, ne na temelju velikih diskrecijskih ovlasti policije. U suprotnom, zbog velikih diskrecijskih ovlasti i prostora za manipulacijom predlažemo brisanje tog stavka.</p>	<p>NIJE PRIHVACENO jer se poštivalo načelo jednakog postupanja isto je propisano za heteroseksualne obiteljske zajednice na koje se zakon poziva.</p>
--	--	--	--

		<p>članak 79. Potrebno je izmijeniti cijeli članak na način da:</p> <p>prvi stavak glasi „U svrhu ostvarivanja prava na spajanje obitelji tražitelja azila, azilanta, stranca pod supsidijarnom zaštitom i stranca pod privremenom zaštitom, životno partnerstvo uživa isti status kao bračna zajednica, ukoliko je to partnerstvo već postojalo u zemlji podrijetla.“</p> <p>Drugi stavak: „Ako u zemlji podrijetla ne postoje propisi koji određuju uvjete nastanka i trajanja životnog partnerstva, za potrebe ostvarivanja prava na spajanje obitelji iz stavka 1. ovog članka primjenjivat će se odredbe članka 48. Zakona o azilu.“</p> <p>Treći stavak „U svrhu ostvarivanja prava na spajanje obitelji nadležna tijela će u prikupljanju potrebnih informacija i dokaza odnosno pri donošenju ocjene iz stavka 1. ovog članka postupiti sukladno članku 77. stavku 2. ovog zakona.“</p> <p>Obrazloženje:</p> <p>U samom prijedlogu ovog članka Zakona sporna je terminologija kao i suženi opseg prava od onog reguliranog u Zakonu o azilu te Zakonu o strancima. Smatramo kako je cijeli članak odnosno prava i instituti na koje se odnosi dosta nespretno regulirano, odnosno potrebno je uskladiti sa Zakonom o azilu i Zakonom o strancima. Primjerice</p>	<p>NIJE PRIHVACENO iz naprijed navedenih razloga</p>
--	--	---	---

			koristi se pojam "azilantska zaštita" što je puno uže od mogućnosti za zaštitu koju pruža Zakon o azilu, ali i ono što je tu ključno je pravo na spajanje obitelji koje podrazumijeva azilantsku ili neku drugu zaštitu. Također, postojanje i trajanje takve zajednice puno je fleksibilnije regulirano Zakonom o azilu koji, za razliku od ovog članka, uvažava različite kulturološke, političke i društvene sustave iz kojih dolaze osobe koje su u potrebi za zaštitom.	
37.	1. Anamarija Gospočić 2. Paula Zore 3. Ženska soba – centar za seksualna prava 4. Ena Knežević 5. Stela Stipetić 6. Sanja Cesar 7. Sanda Malbaša, 8. Cvijeta Senta		<p>Čl. 2 U čl. 2 potrebno je brisati sintagmu „istog spola“ tako da bi nova formulacija instituta životnog partnerstva glasila: „Životno partnerstvo je zajednica obiteljskog života dvije osobe koje su sklopile životno partnerski odnos pred nadležnim tijelom u skladu s odredbama ovoga Zakona.“</p> <p>Čl. 3 Članak 3. stavak 1 potrebno je urediti na isti način kao i čl. 2 odnosno, izbaciti iz teksta sintagmu „istog spola“ kako bi definicija glasila: „(1) Neformalno životno partnerstvo je životna zajednica dviju osoba, koje nisu sklopile životno partnerstvo, ako životna zajednica traje najmanje tri godine i udovoljava pretpostavkama propisanim za valjanost životnog partnerstva.“</p>	<p>NIJE PRIHVACENO. jer se odredbe ovog Zakona odnose isključivo na osobe istog spola. Nadalje, heteroseksualnim osoba omogućeno je sklapanje braka, život u izvanbračnoj zajednici ili sklapanju različitih ugovora o međusobnom pomaganju.</p> <p>NIJE PRIHVACENO iz istih razloga</p>

		<p>članci 40 – 49 Članke Zakona potrebno je izmijeniti kako bi se osobama u životnom partnerstvu omogućilo posvajanje i skrb o djeci kako je to uređeno u bračnim zajednicama odnosno, Obiteljskim zakonom. Ukoliko zakonodavac prihvati gore navedene amandmane o omogućavanju instituta životnog partnera za sve osobe, neovisno o spolu i rodu, tada su ograničenja navedena u ovom Zakonu nepotrebna. S druge strane, ukoliko se zakonodavac odluči na neprihvatanje gore navedenih amandmana vezano za sklapanje životnog partnerstva raznospolnih (heteroseksualnih) parova, sadašnje stanje definirano zakonima RH dopušta da bilo koji hrvatski građanin ili građanka, kao pojedinac ili pojedinka, može ostvariti pravo na posvajanje djeteta bez roditelja, pa tako i građani i građanke LGBT orijentacije. Zašto ustrajati na tome da se nekim parovima onemogući posvajanje, koje s druge strane to pravo mogu ostvariti kao pojedinci/ke?</p> <p>Čl. 76 U stavku 1. Iza riječi „uključujući i partnerstvo u kojem jedan od partnera ima hrvatsko državljanstvo“ treba dodati riječi „ili je državljanin treće države“.</p> <p>Čl. 77 Potrebno je bristi stavak 3. ili dodati stavak</p>	<p>NIJE PRIHVACENO Smatramo da zbog trenutnih društvenih okolnosti, isto nije prihvatljivo. Međutim, zakon je regulirao odnose vezane uz djecu koja žive u obiteljskoj zajednici životnih partnera i ponudio dva moguća modela skrbi o djetetu, kojim se osigurava veća pravna sigurnost i zaštita djeteta.</p> <p>PRIHVACENO</p> <p>NIJE PRIHVACENO Isto nije predmet ovog zakona, već</p>
--	--	--	--

			4. koji glasi „Pravilnikom će se definirati tijelo i postupak utvrđivanja sklapanja životnog partnerstva iz koristi.“	zakona o azilu i zakona o strancima.
38.	David Tarandek, Darko Vinketa		Poštovani, mislim da Zakon o privatnom partnerstvu uopće ne bi smio sadržavati kategoriju spola. Ukoliko već sadrži, itekako valja paziti da ne diskriminira po spolu ili seksualnoj orijentaciji.	U naprijed navedenim očitovanjima obrazložen je razlog donošenja zakona koji se odnosi samo na osobe istospolne orijentacije. Smatramo da u nacrtu postoji niz odredbi koje jamče nediskriminacijsko postupanje nadležnih tijela.
39.	Petar Dukić		<p>Članak 2. prijedloga Zakona bi trebao glasiti: „Životno partnerstvo je zajednica obiteljskog života dvije osobe, neovisno o njihovom spolu, koje su sklopile životno partnerski odnos pred nadležnim tijelom u skladu s odredbama ovoga Zakona.“</p> <p>Članak 3. Stavak. 1. bi trebao glasiti: „Neformalno životno partnerstvo je životna zajednica dviju osoba, neovisno o njihovom spolu, koje nisu sklopile životno partnerstvo, ako životna zajednica traje najmanje tri godine i udovoljava pretpostavkama propisanim za valjanost životnog partnerstva.“</p> <p>Članak 7. Stavak 1. bi trebalo izbrisati</p> <p>Članak 8. diskriminira te bi osobe mogle ući u zajednicu i ranije uz potvrdu skrbnika/roditelja</p>	<p>NIJE PRIHVAĆENO. jer se odredbe ovog Zakona odnose isključivo na osobe istog spola. Nadalje, heteroseksualnim osoba omogućeno je sklapanje braka, život u izvanbračnoj zajednici ili sklapanju različitih ugovora o međusobnom pomaganju.</p> <p>NIJE PRIHVAĆENO iz istih razloga</p> <p>NIJE PRIHVAĆENO iz gore navedenih razloga</p> <p>NIJE PRIHVAĆENO, jer smatramo da ukidanje ograničenja i stavljanja mogućnosti sklapanja partnerstva između bliskih krvnih srodnika, kao što je predloženo, nije</p>

			<p>Članak 40. Stavak 3. bespotrebno dovodi roditelje u nepovoljnu i diskriminatornu poziciju i ne bi se trebali raditi takvi nepotrebni zahtjevi</p> <p>Svakako treba uvesti novi institut koji dozvoljava posvajanje djece bez obzira na pritisak javnosti, a posebno sada kada je referendum prošao i kada je brak Ustavom diskriminirao LGBT osobe.</p>	<p>društveno prihvatljivo.</p> <p>NIJE PRIHVACENO, odredba je usklađena s prijedlogom obiteljskog zakona</p>
40.	Stela Stipetić		Donijeti Zakon o životnom partnerstvu i za osobe različitog spola	Smatramo da je potrebno normativno adekvatnije urediti i pitanje izvanbračnih zajednica
41.	Ured pravobranitelja za osobe s invaliditetom gđa. Anka Slonjšak		Članom 69. u stavku 1. propisano je kako se životni partneri smatraju zakonskim zastupnicima svojim partnerima u svrhu posebnog zakona o zaštiti prava pacijenata. Upozoravamo kako se jedna osoba ne može ni u kojem slučaju „smatrati” zakonskim zastupnikom druge, punoljetne osobe. Samo maloljetna djece <i>ex lege</i> imaju zakonskog zastupnika, svog roditelja, lako niti ovo pravilo nije apsolutno jer i maloljetne osobe pod određenim uvjetima stječu potpunu poslovnu sposobnost i im se u određenim okolnostima priznaje djelomična poslovna sposobnost. Punoletne osobe imaju zakonskog zastupnika u irem smislu, koji se u ovom slučaju naziva skrbnikom samo	PRIHVACENO

		<p>ukoliko su sudskom odlukom liene poslovne sposobnosti i odlukom centra za socijalnu skrb stavijene pod skrbnitvo. Svojom odlukom centar za socijalnu skrb imenuje osobu skrbnika, koja nije nužno brani drugu osobu koja je liena poslovne sposobnosti. S obzirom na navedeno, nikako se ne može propisati da su osobe uivotnom partnerstvu jedno drugome zakonski zastupnici. Ovakvu odredbu ne sadrži niti jedan drugi propis pa tako niti Obiteljski zakon koji regulira odnose između branih drugova i institut skrbnitva.</p> <p>Odredba članka 69. stavka 1. zbog navedenog nije u skladu sa Ustavom, odnosno sa ustavnim jamstvom na nepovredivost osobnosti i osobnog ivota.</p> <p>Kako se odredba članka 69. odnosi na postupanje sukladno Zakonu o zaštiti prava pacijenata (I. 17. i 19.) potrebno je istaknuti kako se u istom propisu navodi pristanak zakonskog zastupnika, a u slučaju bez navođenja kako se brani i izvanbrani drugovi smatraju zakonskim zastupnicima jedni drugima. Kako smo ranije istaknuli, u ovom području nema automatizma i podrazumijevanja jer imenovanju skrbnika punoljetnoj osobi u svakom slučaju mora prethoditi sudski postupak za lienje poslovne sposobnosti. Predlažemo stoga da se vezano uz primjenu Zakona o zaštiti prava pacijenata u članku 69. Zakona oivotnom partnerstvu propisuje kako se odredbe koje se odnose na</p>	
--	--	--	--

			bračnog druga jednako primjenjuju I na ivotnog partnera.	
42.	Ivan Matić		<p>Članak 2. prijedloga Zakona bi trebao glasiti: „Životno partnerstvo je zajednica obiteljskog života dvije osobe, neovisno o njihovom spolu, koje su sklopile životno partnerski odnos pred nadležnim tijelom u skladu s odredbama ovoga Zakona.“</p> <p>Članak 3. Stavak. 1. bi trebao glasiti: „Neformalno životno partnerstvo je životna zajednica dviju osoba, neovisno o njihovom spolu, koje nisu sklopile životno partnerstvo, ako životna zajednica traje najmanje tri godine i udovoljava pretpostavkama propisanim za valjanost životnog partnerstva.“</p> <p>Članak 7. Stavak 1. bi trebalo izbrisati</p>	<p>NIJE PRIHVAĆENO jer se odredbe ovog Zakona odnose isključivo na osobe istog spola. Nadalje, heteroseksualnim osoba omogućeno je sklapanje braka, život u izvanbračnoj zajednici ili sklapanju različitih ugovora o međusobnom pomaganju.</p> <p>NIJE PRIHVAĆENO iz istih razloga.</p> <p>NIJE PRIHVAĆENO iz istih razloga.</p>
43.	Iskorak - Centar za prava seksualnih i rodni manjina		<p>Omogućiti pravo životnim partnerima/partnericama na posvajanje djece.</p> <p>Dodati stavak koji osigurava pravo na privatnost osobama koje mijenjaju osobno ime i/ili spol, a osim "orijentacije" dodati</p>	<p>NIJE PRIHVAĆENO Smatramo da zbog trenutnih društvenih okolnosti, isto nije prihvatljivo. Međutim, zakon je regulirao odnose vezane uz djecu koja žive u obiteljskoj zajednici životnih partnera i ponudio dva moguća modela skrbi o djetetu, kojim se osigurava veća pravna sigurnost i zaštita djeteta.</p> <p>NIJE PRIHVAĆENO promjena osobnog imena i spola transrodnih osoba regulirana je drugim propisima, kojima</p>

			"rodnog identiteta ili rodnog izražavanja".	je i osigurana adekvatna zaštita.
44.	CroL - Udruga za medijski aktivizam		<p>Posvajanje djece od strane životnih partnera</p> <p>1. Ovime se predlaže dozvoliti životnim partnerima zajedničko posvajanje djece.</p> <p>Oduzimanje prava životnim partnerima na posvajanje djece je diskriminatorno, protivno ustavnom jamstvu jednakosti i protivno načelu nediskriminacije.</p> <p>Životna partnerstva su zajednice obiteljskog života, i kao takve ih treba poštovati, a svaka zajednica obiteljskog života je jednako vrijedna i ima jednaka prava, bez obzira na njen naziv (brak ili životno partnerstvo).</p> <p>Osobe istospolne seksualne orijentacije moraju imati istovjetan pristup svim koristima i pravima koje uživaju heteroseksualne osobe u usporedivom položaju. (presuda ESLJP Karner protiv Austrije, E.B. protiv Francuske).</p> <p>Svaka osoba ima jednaku priliku za posvojenje i nitko ne može biti spriječen posvojiti dijete samo na temelju spolne orijentacije pa razlike u postupanju zasnovane isključivo ili pretežno na nečijoj</p>	<p>NIJE PRIHVACENO Smatramo da zbog trenutnih društvenih okolnosti, isto nije prihvatljivo. Međutim, zakon je regulirao odnose vezane uz djecu koja žive u obiteljskoj zajednici životnih partnera i ponudio dva moguća modela skrbi o djetetu, kojim se osigurava veća pravna sigurnost i zaštita djeteta.</p>

		<p>spolnoj orijentaciji nisu prihvatljive (presuda ESLJP, E.B. protiv Francuske, predmet br. 43546/02, presuda od 22.01.2008.g.)</p> <p>2. Ako je svakoj osobi dozvoljeno posvojiti dijete bez obzira na spolnu orijentaciju i ako zakonodavac prihvaća situaciju da istospolni parovi planiraju djecu i imaju djecu, i tu situaciju regulira ovim zakonom, tada mora i formalno dozvoliti posvojenje djece od strane životnih partnera i nije dano valjano obrazloženje zašto životni partneri ne mogu zajedno i posvojiti dijete.</p> <p>3 Iako donekle regulirana, situacija životnih partnera koji žive s djetetom će dovesti do daljnje diskriminacije i stavljanja u nepovoljniji položaj djeteta na temelju spolne orijentacije njegovog roditelja.</p> <p>Naime, dijete koje odrasta u obiteljskoj zajednici sa životnim partnerima, i koje su faktički njegovi roditelji, je primorano, temeljem odredaba predloženog ZZP, imati samo jednog roditelja koji se kao takav može predstavljati i legitimirati pred trećim osobama te državnim i javnim tijelima, dok drugi životni partner, samo iznimno, može postati partner skrbnik i predstavlja "bilješku" u matici rođenih.</p> <p>Dakle, životni partner koji nije roditelj djeteta može sudjelovati u njegovom odgoju, imati pravo suodlučivanja, može</p>	
--	--	--	--

		<p>ostvariti pravo na susrete i druženja i, naknadno, iznimno steći partnersku skrb nad takvim planiranim djetetom, no životni partneri ne mogu zajedno posvojiti dijete.</p> <p>4. Predloženo uređenje obiteljskih zajednica životnih partnera i djece vodi ka stavljanu djece u nejednak položaj s osnove spolne orijentacije roditelja, vodi ka formalnoj nejednakosti (umjesto roditelja – životni partner roditelja ili bilješka u matici), a koja predstavlja temelj za izravnu, faktičnu i normativnu, diskriminaciju. Prema obrazloženju presude iz predmeta X i drugi protiv Austrije, države koje imaju životna partnerstva a dopuštaju posvojenje partnerovog djeteta su: Belgija, Danska, Finska, Njemačka, Island, Nizozemska, Norveška, Španjolska, Švedska, Velika Britanija – ne uključuje Sjevernu Irsku - te Slovenija.</p> <p>5. Predlaže se stoga stati uz bok zapadnoeuropskim zemljama koje ne provode diskriminaciju po pitanju prilike za posvojenje, odnosno ne dozvoliti stavljanje u nejednak položaj životnih partnera u odnosu na bračne partnere jer za takvo razlikovanje nema opravdanja i jer takvo razlikovanje uzrokuje daljnju diskriminaciju i favoriziranje jedne vrste obiteljske zajednice u odnosu na drugu.</p> <p>II.Promjena spola/osobnog imena</p>	<p>NIJE PRIHVAĆENO Isto je regulirano zakonom o</p>
--	--	--	--

		<p>Čl. 35. - dodati novi stavak 5 (prethodni stavci 5, 6 i 7 postali bi stavci 6, 7 i 8):</p> <p>"Za osobe za koje je u državnim maticama upisana promjena spola, na izvatku iz registra se ne iskazuju</p> <p>podaci o promjeni spola i promjeni osobnog imena, odnosno za osobe koje su promijenile osobno ime prije promjene spola ne iskazuje se podatak o promjeni osobnog imena."</p> <p>Obrazloženje: osigurati pravo na privatnost osobama koje mijenjaju osobno ime i/ili spol, sukladno</p> <p>Članku 42., stavku 4. Zakona o državnim maticama.</p> <p>Čl. 46. stavak 5. - poslije riječi "orijentacije" dodati "rodnog identiteta ili rodnog izražavanja": Obrazloženje: osigurati da se spriječi diskriminacija parova ne samo na osnovu njihove spolne orijentacije, već i temeljem rodnog identiteta ili rodnog izražavanja, što je najčešći temelj za diskriminaciju transrodnih, interspolnih ili rodno varijantnih osoba.</p>	<p>državnim maticama u smislu neiskazivanja podatka o promjeni spola odnosno promjeni osobnog imena transrodnih osoba.</p> <p>NIJE PRIHVAĆENO. Zbog načina na koji Nacrt definira instituciju životnog partnerstva navedene vrste diskriminacije obuhvaćene su pojmom istospolna orijentacija.</p>
--	--	---	---

45.	<p>Pasqualle Angiulli, univ.spec.philol. Siniša Antunović, mag.oec mr.sc. Aida Bagić Marta Dević, mag.educ.geogr. Kristijan Grđan dr.sc. Ivana Jugović Hela Liverić Mario Malčak, mag.oec. Goran Molnar, dipl.ing.rač. Aleksandra Pikić, prof. i viša knjiž. Mario Primorac, dipl.ing. Marko Raić Nikola Robić, DVM Anđel Starčević, prof. Ivo Šegota, dipl.ing. Vedran Šegota, dipl.ing.biol. Marija Škorić, mag phil., mag. relig. Toni Šljaka dr.sc. Boris Vrdoljak Ivan Zidarević,</p>	<p>Članak 17.</p> <p>Predlaže se dodavanje: „Matičar će uputiti životne partnere u savjetovalište za obitelj i brak/životno partnerstvo.“</p> <p>Obrazloženje: Životni partneri trebaju uživati obiteljsko-pravnu zaštitu stoga ne vidimo razloga da infrastruktura namijenjena pomaganju heteroseksualnim obiteljima u donošenju određenih odluka ne bude i nama dostupna. Savjetovališta bi se trebala prilagoditi u svom radu i na životna partnerstva, budući da sklapanje životnih partnerstava, kao i eventualna briga o djeci zahtijevaju dužnu pažnju, a ne da se savjetovanje životnih partnera izostavi kao nepotrebna.</p> <p>Članak 18.</p> <p>Predlaže se izmjena: „ako se ne pojave životni partneri pojedinačno ili obje ili obojica, onda se smatra da je namjera o sklapanju životnog partnerstva povučena.“</p> <p>Obrazloženje: Na onaj način može se tumačiti da namjera nije povučena ako se pojavi samo jedna strana.</p> <p>Članak 22. stavak 5.</p> <p>Predlaže se izmjena iz: „Obavijest o sklopljenom životnom partnerstvu matičar će dostaviti matičnom uredu koji vodi</p>	<p>NIJE PRIHVAĆENO. Obiteljsko-pravna zaštita koja se navodi u prijedlogu uređena je u skladu s specifičnom društvenom tradicijom vezanom uz instituciju braka. Kako je prema odlukama Ustavnog suda i Europskog suda za ljudska prava tradicija legitiman razlog zbog kojeg je istospolnim partnerima moguće ograničiti pristup braku. Iz navedenog slijedi kako za upućivanje životnih partnera na savjetovanje koje je namijenjeno prvenstveno zaštititi društvene institucije braka ne postoji dovoljno dobro opravdanje.</p> <p>NIJE PRIHVAĆENO Isto se podrazumijeva, obzirom na izričaj.</p> <p>NIJE PRIHVAĆENO Matičar koji je sklopio životno partnerstvo, isto upisuje u registar životnog partnerstva, a obavijest mora dostaviti matičaru koji vodi matice rođenih životnih partnera kako bi se provela bilješka u matici rođenih o sklopljenom partnerstvu (isto kao i sklopljenom</p>
-----	--	--	--

	<p>mag.educ.geogr. Iva Žegura, mr.spec.</p>	<p>maticu rođenih životnih partnera“ u sljedeću formulaciju: „Obavijest o sklopljenom životnom partnerstvu matičar će dostaviti matičnom uredu koji vodi registar životnog partnerstva“.</p> <p>Obrazloženje: Životni partneri kao i bračni imaju pravo na zaštitu osobnih podataka. Budući da izvadak iz matice rođenih može zatrebati za poslove nevezane s informacijama o bračnom statusu, upisivanje obavijesti o činu sklapanja životnog partnerstva u maticu rođenih bi predstavljalo nepotrebno uplitanje u privatnost.</p> <p>Članak 25.</p> <p>Predlaže se dodavanje: „Pravo na tužbu radi poništaja braka ne prelazi na nasljednike, ali nasljednici umrloga bračnog druga koji je podnio tužbu za poništaj imaju pravo nastaviti postupak poništaja.“</p> <p>Članak 29.</p> <p>Predlaže se: dodavanje prava na sudsku zaštitu pri postupku raskida životnog partnerstva.</p> <p>Obrazloženje: Sud bi u postupku npr. mogao utvrditi da jedna od osoba nema ili nije imala procesnu sposobnost potrebnu za takvo sporazumijevanje, a također su moguće manipulacije sa starijim osobama i</p>	<p>braku).Osobe koje sklope brak, u matici rođenih imaju upisanu bilješku o sklopljenom braku i prezimenu nakon zaključenja braka.</p> <p>NIJE PRIHVACENO Pravo na tužbu moraju imati osobe koje dokažu pravni interes.(Npr. bračni drug ili životni partner ukoliko raniji brak ili partnerstvo nije prestalo sukladno zakonu) .</p> <p>Nije jasna primjedba budući je predviđen i sudski postupak raskida životnog partnerstva.</p>
--	---	--	--

		<p>osobama s invaliditetom pa za to nije dovoljan matičar već bi njih trebao štiti sud.</p> <p>Predlaže se i dodavanje: „Sporazuma životnih partnera o pravnim posljedicama razvoda“ po uzoru na Nacrt prijedloga Obiteljskog zakona (Čl. 52).</p> <p>Članak 37. st. 3.</p> <p>Predlaže se izmjena iz „Životni partneri imaju obvezu međusobnog pomaganja i pružanja njege i pomoći u slučaju bolesti.“ u sljedeću formulaciju: „Životni partneri imaju obavezu međusobnog pomaganja.“</p> <p>Obrazloženje: Na životne partnere se stavlja veći teret nego na bračne drugove. „Pružanje njege i pomoći u slučaju bolesti“, ovisno o tome kakva je ona, može zahtijevati stručna znanja koja životni partner ne mora imati pa stoga opravdano može biti u nemogućnosti ispuniti tu obavezu.</p> <p>Članak 66.</p> <p>Predlaže se: da se životni partneri, njihova djeca, djeca pod roditeljskom ili partnerskom skrbi smatraju članovima obitelji u smislu posebnog zakona o socijalnoj skrbi.</p> <p>Obrazloženje: Kućanstvo i obitelj su</p>	<p>Članak 30. Zakona predviđa adekvatnu primjenu odredbi obiteljskog zakona o bračnim sporovima.</p> <p>NIJE PRIHVACENO obzirom da je riječ samo o izričaju.</p> <p>NIJE PRIHVACENO Ova formulacija je usklađena s Zakonom o socijalnoj skrbi upravo radi jednakog tumačenja.</p>
--	--	---	---

			različito tretirani u Zakonu o socijalnoj skrbi, pa je ovdje samo nužno preformulirati odredbu.	
46.	Centar za građansku hrabrost		<p>1. Omogućiti pravo registriranja životnog partnerstva za dvije osobe neovisno o spolu partnera/ica, s obzirom na promijenjene okolnosti promjene Ustava RH</p> <p>Promjena čl. 2 i 3. stavak 1 i čl. 7 stavak 1- potrebno je brisati sintagmu „istog spola“</p> <p>2. Omogućiti pravo životnim partnerima/cama na posvajanje djece</p> <p>Obrazloženje: Članke Zakona potrebno je izmijeniti kako bi se osobama u životnom partnerstvu omogućilo posvajanje i skrb o djeci kako je to uređeno u bračnim zajednicama odnosno, Obiteljskim zakonom. Ukoliko zakonodavac prihvati gore navedene amandmane o omogućavanju instituta životnog partnera za sve osobe, neovisno o spolu i rodu, tada su ograničenja navedena u ovom Zakonu nepotrebna. S druge strane, ukoliko se zakonodavac odluči na neprihvatanje gore navedenih amandmana</p>	<p>NIJE PRIHVACENO jer se odredbe ovog Zakona odnose isključivo na osobe istog spola. Nadalje, heteroseksualnim osoba omogućeno je sklapanje braka, život u izvanbračnoj zajednici ili sklapanju različitih ugovora o međusobnom pomaganju.</p> <p>NIJE PRIHVACENO Smatramo da zbog trenutnih društvenih okolnosti, isto nije prihvatljivo. Međutim, zakon je regulirao odnose vezane uz djecu koja žive u obiteljskoj zajednici životnih partnera i ponudio dva moguća modela skrbi o djetetu, kojim se osigurava veća pravna sigurnost i zaštita djeteta.</p>

		<p>vezano za sklapanje životnog partnerstva raznospolnih (heteroseksualnih) parova, sadašnje stanje definirano zakonima RH dopušta da bilo koji hrvatski građanin ili građanka, kao pojedinac ili pojedinka, može ostvariti pravo na posvajanje djeteta bez roditelja, pa tako i građani i građanke LGBT orijentacije. Zašto ustrajati na tome da se nekim parovima onemogući posvajanje, koje s druge strane to pravo mogu ostvariti kao pojedinci/ke?</p> <p>Predloženo uređenje obiteljskih zajednica životnih partnera i djece vodi ka stavljanju djece u nejednak položaj s osnove spolne orijentacije roditelja, što vodi ka formalnoj nejednakosti (umjesto roditelja – životni partner roditelja ili bilješka u matici), a koja predstavlja temelj za izravnu, faktičnu i normativnu, diskriminaciju. Prema obrazloženju presude iz predmeta <i>X i drugi protiv Austrije</i>, države koje imaju životna partnerstva a dopuštaju posvojenje partnerovog djeteta su: Belgija, Danska, Finska, Njemačka, Island, Nizozemska, Norveška, Španjolska, Švedska, Velika Britanija – ne uključuje Sjevernu Irsku - te Slovenija.</p> <p>3. Promjena čl. 76</p> <p>U stavku 1. Iza riječi „uključujući i</p>	<p>PRIHVACENO</p>
--	--	--	--------------------------

		<p>partnerstvo u kojem jedan od partnera ima hrvatsko državljanstvo“ treba dodati riječi „ili je državljanin treće države“.</p> <p>Obrazloženje:</p> <p>Direktiva o državljanstvu EU (DIRECTIVE 2004/58/EC OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of April 29th 2004 on the right of citizens of the Union and their family members to move and reside freely within the territory of the Member States amending Regulation (EEC) No 1612/68) koja propisuje uvjete korištenja prava na slobodu kretanja i boravka unutar područja država članica EU za državljane država EU i članove njihovih obitelji pri čemu pod članovima obitelji podrazumjeva (čl.2) bračnog druga ili partnera koji je državljanin treće države. Kako bi se u potpunosti ostvarilo pravo na slobodu kretanja u skladu s ovom Direktivom potrebno je proširiti korištenje tog prava i na državljane trećih zemalja ako ispunjavaju uvjete iz Direktive. Također, bilo bi diskriminatorno da se radi razlika između partnera u životnom partnerstvu ili braku ovisno o državljanstvu jednog od partnera.</p> <p>4. Promjena čl. 77</p> <p>Potrebno je bristi stavak 3. ili dodati stavak</p>	<p>NIJE PRIHVACENO Isto nije predmet ovog zakona, već zakona o azilu i zakona o strancima.</p>
--	--	--	---

		<p>4. koji glasi „<u>Pravilnikom će se definirati tijelo i postupak utvrđivanja sklapanja životnog partnerstva iz koristi.</u>“</p> <p>Obrazloženje:</p> <p>Nužno je definirati tijelo i postupak utvrđivanja da je životno partnerstvo sklopljeno iz koristi kako bi se odluka o postojanju životnog partnerstva iz koristi donosila na konkretno propisan način i od specijaliziranog tijela, ne na temelju velikih diskrecijskih ovlasti policije. U suprotnom, zbog velikih diskrecijskih ovlasti i prostora za manipulacijom predlažemo brisanje tog stavka.</p> <p>5. Promjena čl. 79</p> <p>Potrebno je izmijeniti cijeli članak na način da:</p> <p>prvi stavak glasi „U svrhu ostvarivanja prava na spajanje obitelji tražitelja azila, azilanta, stranca pod supsidijarnom zaštitom i stranca pod privremenom zaštitom, životno partnerstvo uživa isti status kao bračna zajednica, ukoliko je to partnerstvo već postojalo u zemlji podrijetla.“</p> <p>Drugi stavak: „Ako u zemlji podrijetla ne postoje propisi koji određuju uvjete nastanka i trajanja životnog partnerstva, za potrebe ostvarivanja prava na spajanje</p>	<p>PRIHVAĆENO</p>
--	--	---	--------------------------

		<p>obitelji iz stavka 1. ovog članka primjenjivat će se odredbe članka 48. Zakona o azilu.“</p> <p>Treći stavak „U svrhu ostvarivanja prava na spajanje obitelji nadležna tijela će u prikupljanju potrebnih informacija i dokaza odnosno pri donošenju ocjene iz stavka 1. ovog članka postupiti sukladno članku 77. stavku 2. ovog zakona.“</p> <p>Obrazloženje:</p> <p>U samom prijedlogu ovog članka Zakona sporna je terminologija kao i suženi opseg prava od onog reguliranog u Zakonu o azilu te Zakonu o strancima. Smatramo kako je cijeli članak odnosno prava i instituti na koje se odnosi dosta nespretno regulirano, odnosno potrebno je uskladiti sa Zakonom o azilu i Zakonom o strancima. Primjerice koristi se pojam "azilanstka zaštita" što je puno uže od mogućnosti za zaštitu koju pruža Zakon o azilu, ali i ono što je tu ključno je pravo na spajanje obitelji koje podrazumjeva azlantsku ili neku drugu zaštitu. Također, postojanje i trajanje takve zajednice puno je fleksibilnije regulirano Zakonom o azilu koji, za razliku od ovog članka, uvažava različite kulturološke, političke i društvene sustave iz kojih dolaze osobe koje su u potrebi za zaštitom.</p>	
--	--	--	--

47.	Miroslav Zečević		Tražimo da se opcija životnog partnerstva otvori svim parovima bez obzira na seksualnu orijentaciju, dakle uključujući i heteroseksualne parove	NIJE PRIHVACENO jer se odredbe ovog Zakona odnose isključivo na osobe istog spola. Nadalje, heteroseksualnim osoba omogućeno je sklapanje braka, život u izvanbračnoj zajednici ili sklapanju različitih ugovora o međusobnom pomaganju.
48.	Vesna Katalinić		Zalažem se za općenitu mogućnost posvajanja djece od strane Registriranih životnih partnera. Vodeći se svjetskim istraživanjima, ne pokazuje se odstupanje u kvaliteti odgoja djece od strane heteroseksualnih i homoseksualnih partnera	NIJE PRIHVACENO Smatramo da zbog trenutnih društvenih okolnosti, isto nije prihvatljivo. Međutim, zakon je regulirao odnose vezane uz djecu koja žive u obiteljskoj zajednici životnih partnera i ponudio dva moguća modela skrbi o djetetu, kojim se osigurava veća pravna sigurnost i zaštita djeteta.
49.	Lezbijska grupa Kontra, Rišpet-LGBT udruga Split, Ženska mreža Hrvatske		U članku 7/3 Centar za socijalnu skrb ima pravo podnošenja tužbe radi utvrđenja postojanja ili nepostojanja životnog partnerstva, što je analogno rješenju iz čl. 35. OBZ, no CZSS bi trebalo oduzeti ovu ovlast u ZŽP jer nema posebnog razloga za postojanje ove ovlasti CZSS. Potonje osobito u vezi sa člankom 46 st. 5. Sukladno kojem će „sud upozoriti centar za socijalnu skrb da pri izradi stručnog mišljenja strogo poštuje zabranu diskriminacije temeljem spolne orijentacije“. Već u zakonu postoji dakle (ispravna) pretpostavka moguće nestručnog pristupa u radu CZSS a vezano uz ZŽP. Zbog toga bi ovlasti CZSS trebalo svesti na najmanju moguću mjeru. Članak 55. ZŽP u stavku 2., analogno Zakonu o nasljeđivanju, uređuje	NIJE PRIHVACENO Centar za socijalnu skrb ima ovlasti ukoliko je riječ o osobama ograničene poslovne sposobnosti. NIJE PRIHVACENO CZSS su stručna tijela nadležna za provođenje i izradu stručnog mišljenja, a konačnu odluku donosi sud. NIJE PRIHVACENO Ovim zakonom su po pravima , životni partneri izjednačeni s bračnim partnerima. Izmjena

		<p>nasljeđivanje u slučaju da preminuli partner nije ostavio potomstvo. Posljedično, jednako kao i Zakon o nasljeđivanju, diskriminira partnere osoba koje nemaju djecu. Nasljeđivanje bračnog druga ili životnog partnera, ne bi trebalo biti uvjetovano potomcima. Odredba koja bi to uvjetovala imala bi osobito negativan učinak na istospolne parove, budući da se zbog teških životnih uvjeta uzrokovanih diskriminativnim stavovima u društvu mnogo rjeđe odlučuju da imaju djecu. Također, iz istih razloga osobe koje žive u istospolnim zajednicama često su u lošim odnosima s roditeljima. Nema nikakvog razloga da životnog partnera koji nije ostavio potomke u polovini nasljeđuju njegovi roditelji, koji ga ne bi naslijedili da je imao potomke. Niz nepravičnih životnih situacija svojedobno je već motivirao zakonodavca da promijeni Zakon o nasljeđivanju kako sa sa bračnim partnerom, u slučaju neimanja potomstva, ne bi nasljeđivali i „daleki nećaci“ u 1/2 dijela.</p> <p>Prijedlog ZŽP ne sadrži odredbe o posvajanju djece na jednakopravan način kao OBZ, bez razumnog opravdanja. Posvajanje djece uvijek je motivirano zaštitom dobiti djece, a metode kojima se procjenjuje podobnost za posvojenje</p>	<p>navedene odredbe nije u nadležnosti ovog ministarstva, a ne može biti niti predmet ovog zakona na način da derogira postojeću odredbu.</p> <p>NIJE PRIHVAĆENO Smatramo da zbog trenutnih društvenih okolnosti, isto nije prihvatljivo. Međutim, zakon je regulirao odnose vezane uz djecu koja žive u obiteljskoj zajednici životnih partnera i ponudio dva moguća modela skrbi o djetetu, kojim se osigurava veća pravna sigurnost i zaštita djeteta.</p>
--	--	--	--

			moraju biti jednakopravne u odnosu na sve građane, neovisno o njihovoj seksualnoj orijentaciji. Pristup Vlade RH pitanju posvajanja djece od strane homoseksualnih osoba je diskriminacija, osobito s obzirom na činjenicu da je Hrvatska, uz nacionalno zakonodavstvo kojim se suzbija diskriminacija, potpisnica Protokola 12. Europske konvencije o zaštiti ljudskih prava.	
50.	Gordan Duhaček		U uvodu zakona se ne ističe kako se on odnosi i na roditeljsku skrb u istospolnim obiteljima. Smatram da to treba nadopuniti	Nije jasna primjedba.
51.	Zagreb Pride		<ol style="list-style-type: none"> 1. Omogućiti pravo životnim partnerima/cama na posvajanje djece 2. Omogućiti pravo registriranja životnog partnerstva za dvije osobe neovisno o spolu partnera/ica, s obzirom na promijenjene okolnosti promjene Ustava RH 	<p>NIJE PRIHVACENO jer se odredbe ovog Zakona odnose isključivo na osobe istog spola. Nadalje, heteroseksualnim osoba omogućeno je sklapanje braka, život u izvanbračnoj zajednici ili sklapanju različitih ugovora o međusobnom pomaganju.</p> <p>Smatramo da zbog trenutnih društvenih okolnosti, isto nije prihvatljivo. Međutim, zakon je regulirao odnose vezane uz djecu koja žive u obiteljskoj zajednici životnih partnera i ponudio dva moguća modela skrbi o djetetu, kojim se osigurava veća pravna sigurnost i zaštita djeteta.</p>
52.	Trans Aid Hrvatska-udruga za promicanje i zaštitu prava transrodnih i transseksulani		<p>Čl. 2. - brisati riječi "istog spola"</p> <p>Obrazloženje: osigurati da je životno partnerstvo ravnopravno za sve građane i građanke, bez obzira na spol.</p> <p>Čl. 3. stavak 1. - brisati riječi "istog spola"</p> <p>Obrazloženje: osigurati da je životno</p>	<p>NE PRIHVACENO jer se odredbe ovog Zakona odnose isključivo na osobe istog spola. Nadalje, heteroseksualnim osoba omogućeno je sklapanje braka, život u izvanbračnoj zajednici ili sklapanju različitih ugovora o međusobnom pomaganju.</p>

	h osoba	<p>partnerstvo ravnopravno za sve građane i građanke, bez obzira na spol.</p> <p>Čl. 7. stavak 1. - brisati točku 1. <i>Obrazloženje:</i> osigurati da je životno partnerstvo ravnopravno za sve građane i građanke, bez obzira na spol.</p> <p>Čl. 19. stavak 2. - brisati riječi "u službenoj prostoriji i" <i>Obrazloženje:</i> mora biti ravnopravno sklapanju braka, u suprotnome se daje veća vrijednost/pogodnost braku odnosno bračnim partnerima, jer ne moraju plaćati naknadu u službenim prostorijama, prema Obiteljskom zakonu (članak 15, stavak 2).</p> <p>Čl. 33. a) – u točki 1. brisati riječ "spol" <i>Obrazloženje:</i> osigurati da je životno partnerstvo ravnopravno za sve građane i građanke, bez obzira na spol, te da sam registar ne sadrži podatak o spolu kako bi se spriječila potencijalna diskriminacija parova na osnovu njihove spolne orijentacije, rodnog identiteta ili rodnog izražavanja.</p> <p>Čl. 35. - dodati novi stavak 5 (prethodni stavci 5, 6 i 7 postaju stavci 6, 7 i 8): "Za osobe za koje je u državnim maticama upisana promjena spola, na izvatku iz</p>	<p>NIJE PRIHVACENO Naknada je utvrđena i za sklapanje braka u službenoj prostoriji i izvan službene prostorije. Samo što je za sklapanje braka u službenoj prostoriji unaprijed određena, a izvan službene prostorije se utvrđuje ovisno o kriterijima utvrđenim pravilnikom.</p> <p>NIJE PRIHVACENO Ovaj zakon se odnosi samo na osobe istog spola iz naprijed navedenih razloga.</p> <p>NIJE PRIHVACENO Isto je regulirano zakonom o državnim maticama u smislu neiskazivanja podatka o promjeni spola odnosno promjeni osobnog imena transrodnih osoba.</p>
--	---------	---	---

		<p>registra se ne iskazuju podaci o promjeni spola i promjeni osobnog imena, odnosno za osobe koje su promijenile osobno ime prije promjene spola ne iskazuje se podatak o promjeni osobnog imena."</p> <p>Obrazloženje: osigurati pravo na privatnost osobama koje mijenjaju osobno ime i/ili spol, sukladno Članku 42., stavku 4. Zakona o državnim maticama.</p> <p>Čl. 40. - dodati nove stavke 1. i 2. (te prethodni stavci 1. do 4. postaju stavci 3. do 6.): "Roditeljstvo se utvrđuje u skladu s odgovarajućim odredbama posebnog zakona koje uređuju obiteljske odnose, a odnose se na utvrđivanje majčinstva i očinstva."</p> <p>"Posvajanje se ostvaruje pod istim uvjetima kao za bračne partnere u skladu s odgovarajućim odredbama posebnog zakona koje uređuju obiteljske odnose, a odnose se na posvojenje."</p> <p>Obrazloženje: osigurati ravnopravnost partnera_ica u životnom partnerstvu s partnerima u braku. Ukoliko se utvrdi očinstvo i majčinstvo životnih partnera, osigurati da se odredbe Obiteljskog zakona vezane za pravne odnose roditelja i djece i mjere za zaštitu prava i dobrobiti djece primjenjuju jednako na roditelje u životnom partnerstvu jednako kao u braku. Analogno za posvojenje: partneri_ce u životnom</p>	<p>NIJE PRIHVACENO Smatramo da zbog trenutnih društvenih okolnosti, isto nije prihvatljivo. Međutim, zakon je regulirao odnose vezane uz djecu koja žive u obiteljskoj zajednici životnih partnera i ponudio dva moguća modela skrbi o djetetu, kojim se osigurava veća pravna sigurnost i zaštita djeteta.</p>
--	--	---	--

		<p>partnerstvu moraju biti ravnopravni partnerima u braku, budući da se i u braku kod posvojenja gleda dobrobit djeteta, što mora biti slučaj i ovdje.</p> <p>Čl. 46. stavak 5. - poslije riječi "orijentacije" dodati ", rodnog identiteta ili rodnog izražavanja"</p> <p><i>Obrazloženje:</i> osigurati da se spriječi diskriminacija parova ne samo na osnovu njihove spolne orijentacije, već i temeljem rodnog identiteta ili rodnog izražavanja, što je najčešći temelj za diskriminaciju transrodnih, interspolnih ili rodno varijantnih osoba.</p> <p>Čl. 64. - izbrisati riječ "istospolnim"</p> <p><i>Obrazloženje:</i> osigurati da je životno partnerstvo ravnopravno za sve građane i građanke, bez obzira na spol.</p> <p>Čl. 66. – izbrisati riječ "istospolne" te na njeno mjesto dodati "bilo koje spolne"</p> <p><i>Obrazloženje:</i> osigurati da je životno partnerstvo ravnopravno za sve građane i građanke, bez obzira na spol.</p> <p>Čl. 71. stavak 1, te 74. stavak 1 – izbrisati riječi "temeljem seksualne orijentacije"</p> <p><i>Obrazloženje:</i> Napomena: u svim drugim člancima piše "spolna orijentacija" dok je ovdje "seksualna orijentacija".</p>	<p>NIJE PRIHVAĆENO. Zbog načina na koji Nacrt definira instituciju životnog partnerstva navedene vrste diskriminacije obuhvaćene su pojmom istospolna orijentacija.</p> <p>NIJE PRIHVAĆENO iz naprijed navedenih razloga.</p> <p>NIJE PRIHVAĆENO iz naprijed navedenih razloga.</p> <p>PRIHVAĆENO</p>
--	--	---	---

		<p>Osiguravanjem da je životno partnerstvo ravnopravno za sve građane i građanke, bez obzira na spol, diskriminacija ne mora nužno biti temeljena na spolnoj orijentaciji, već na statusu životne zajednice kao manje vrijednom od braka. Također, ukoliko su (ili se sumnja da su) partneri_ce životne zajednice istoga spola, tada se javlja mogućnost diskriminacije temeljem spolne orijentacije. Uzimajući sve navedeno u obzir, temelj diskriminacije se treba utvrditi individualno, uzimajući u obzir činjenice svakog pojedinog slučaja.</p> <p>Čl. 77. stavak 1., te čl. 79, stavak 2 – izbrisati riječ "istospolni", odnosno "istospolnoj"</p> <p>Obrazloženje: osigurati da je životno partnerstvo ravnopravno za sve građane i građanke, bez obzira na spol.</p>	<p>NIJE PRIHVACENO iz naprijed navedenih razloga.</p>
53.	Tomislav Tukša	<p>U slučaju smrti biološkog roditelja s kojim je dijete živjelo smatram da bi dijete trebalo pripasti njegovom partneru ili njezinoj partnerici uz koju je dijete odrastalo, koju voli i smatra roditeljem. Nema nikakvog smisla davati dijete trećoj osobi s kojom nema tako blizak odnos. Praksa pokazuje da djeca iz istospolnih obitelji nisu ništa drugačija od ostale djece i većina njih koja su sada već odrasli ljudi tvrde da im nikada nije manjkalo roditeljske ljubavi samo zato</p>	<p>NIJE PRIHVACENO Smatramo da zbog trenutnih društvenih okolnosti, isto nije prihvatljivo. Međutim, zakon je regulirao odnose vezane uz djecu koja žive u obiteljskoj zajednici životnih partnera i ponudio dva moguća modela skrbi o djetetu, kojim se osigurava veća pravna sigurnost i zaštita djeteta.</p>

			što su im roditelji istog spola.	
54.	Neformalna skupina građana okupljena oko zajedničkog interesa- potpisalo 238 građana (svi potpisnici mogu se vidjeti u dokumentu Pristigla očitovanja)		Članak 2, članak 3 i članak 7 ovog prijedloga zakona definiraju životno partnerstvo isključivo kao zajednicu istoga spola.	NIJE PRIHVACENO jer pristup koji zastupa Nacrt izraz je stava da u ovom trenutku društvenog razvoja u Hrvatskoj i Europi općenito predstavlja pragmatičan demokratski kompromis između društvena stajališta i svjetonazora vezanih uz uređenje istospolnih zajednica koja se nalaze u značajnoj tenziji.
55.	Gordana Muraja		Smatram da bi životno partnerstvo trebalo biti dostupno i za osobe različitog spola, odnosno smatram da bi bilo poželjno da čl. 2. i čl. 7. st. 1 ne ograničavaju životno partnerstvo na osobe istog spola	NE PRIHVACENO jer se odredbe ovog Zakona odnose isključivo na osobe istog spola. Nadalje, heteroseksualnim osoba omogućeno je sklapanje braka, život u izvanbračnoj zajednici ili sklapanju različitih ugovora o međusobnom pomaganju.
56.	Udruga za promicanje obiteljskih vrijednosti – Blaženi Alojzije Stepinac		Prijedlog Nacrta Zakona o životnom partnerstvu, koji aktualna saborska većina namjerava izglasati, sadrži niz odredaba u kojima se na izrazito težak način krše temeljna ljudska prava, a navlastito prava djece . Radi se o novoj podvali	Prigovor se temelji na tvrdnji koja nije potkrijepljena nikakvom argumentacijom. U tom smislu ona predstavlja vrijednosni sud. Usprkos nedostatku ikakvih konkretnih argumenata, a poštujući načelo dužnog poštovanja prema svim građanima i građankama koje sudjeluju u javnoj raspravi treba naglasiti sljedeće.

		<p>vladajućih i iznimno opasnom zakonu koji će, ako bude donesen, imati posljedice na slobode i prava svih građana, na prava djece, kao i na cjelokupno društvo.</p> <p>Nacrt učinke istospolnog partnerstva u potpunosti izjednačuje s brakom, i to kako za istospolne partnere koji će se registrirati, tako i za one koji žive u neformalnoj zajednici.</p> <p>Životno partnerstvo ima ista prava i obveze kao i bračna zajednica u pogledu bilo koje zakonom ili podzakonskim propisom, sada ili ubuduće, propisane obveze, prava ili povlastice, koja se odnosi na:</p> <ul style="list-style-type: none"> porezna ili slična fiskalna davanja (članak 57. – 61.), mirovinsko osiguranje (članak 62. – 65.), sustav socijalne skrbi (članak 66. – 67.), zdravstvenu zaštitu (članak 68. – 70.), zapošljavanje i radne odnose (članak 71. – 73.) pristup javnim i tržišnim uslugama (članak 74. – 75.) 	<p>Prvo, Nacrt polazi od načela jednakog dužnog poštovanja državne vlasti prema svim građanima i građankama kao jednakovrijednim članovima zajednice iz koje vlast proizlazi i kojima državna vlast služi. Načelo jednakog dužnog poštovanja propisano je samim prvim člankom Ustava Republike u njegovom drugom stavku. Načelo odražava činjenicu da je Republika Hrvatska ustrojena kao građanska država u središtu čijeg interesa se nalazi svaki građanin ili građanka kao pojedinac tj. kao jedinstveno ljudsko biće koje je vrijedno poštovanja samo po sebi. Ovo vrijednosno stajalište, koje leži u pozadini ovog nacrta, podrazumijeva da je svaka osoba u najboljoj poziciji odrediti što je najbolje za njenu osobnu sreću odnosno da svaka osoba imao potpunu autonomiju u izgradnji svog osobnog identiteta. Obveza je državne vlasti poštovati autonomiju volje tj. slobodu izbora svojih građana i građanki. Ta sloboda nalazi svoje granice samo u jednako vrijednoj slobodi ostalih građana i građanki. Isto načelo jednakog dužnog poštovanja upisano je u kao temeljna vrednota ravnopravnosti u čl. 3. Ustava odnosno temeljno pravo na jednakost pred zakonom i temeljno pravo na jednako postupanje (zabrana diskriminacije) zajamčeno čl. 14. Ustava.</p> <p>Drugo, Republika Hrvatska je dio sustava zaštite ljudskih prava Vijeća Europe koji svoje najveće postignuće ima u Europskoj konvenciji za zaštitu temeljnih ljudskih prava i sloboda i popratnoj praksi Europskog suda za ljudska prava. Konvencijski sustav zaštite ljudskih prava predstavlja najuglednije postignuće međunarodnog pravnog sustava razvijenog na gorkim iskustvima II. Svjetskog rata. Članstvo Republike Hrvatske u Konvencijskom sustavu zaštite predstavlja jedan od</p>
--	--	--	---

		<p>azilantsku zaštitu (čl. 79.)</p> <p>Nekoliko odredbi vrlo jasno razotkriva prikrivenu podvalu autora ovog Nacrta u odnosu na neke odredbe postojećih zakona u Republici Hrvatskoj:</p> <p>MEDICINSKI POTPOMOGNUTA OPLODNJA OMOGUĆENA ISTOSPOLNIM PAROVIMA!</p> <p>Postojeći Zakon o medicinski potpomognutoj oplodnji zabranjuje pristup istospolnim parovima medicinski potpomognutoj oplodnji. No, ovaj nacrt zakona to mijenja jer izričito navodi da životno partnerstvo ima ista prava i obveze kao i bračna zajednica u pogledu bilo koje zakonom ili podzakonskim propisom, sada ili ubuduće, propisane obveze, prava ili povlastice, koja se odnosi na zdravstvenu zaštitu. Dakle, ako izjednačava prava, jedno od tih prava je svakako i pravo na MPO. Ovime se na najgrublji način krše prava djeteta jer prema Konvenciji o pravima djeteta (čl. 12.) svako dijete ima pravo znati za svoje roditelje, ukoliko je to moguće, te uživati njihovu skrb. Država ovime omogućuje dizajniranje 'obitelji' u kojima je djetetu unaprijed oduzet jedan biološki roditelj, bilo otac ili majka, a kako bi se udovoljilo želji homoseksualnog para da 'ima dijete', što na niti jedan način</p>	<p>najsvjetlijih trenutaka u razvoju njenog ustavnog poretka. ESLjP tijekom zadnjih petnaestak godina razvio je širokoobuhvatnu sudsku praksu koja se odnosi na obveze država članice u postupanju prema istospolnim zajednicama. Stajališta koje je ESLjP razvio kroz svoju praksu predstavljaju polazište iz kojeg se razvio Nacrt. Stajališta koje je ESLjP razvio, a koje je ovdje korisno napomenut su sljedeća: 1) stabilne emocionalne zajednice istospolnih partnera predstavljaju oblik obiteljskog života odnosno obiteljske jedinice; 2) kao obiteljske jedinice stabilne emocionalne zajednice istospolnih partnera su jednako vrijedne stabilnim emocionalnim zajednicama heteroseksualnih partnera te kao takve uživaju jednako kvalitetan stupanj zaštite; 3) države članice imaju obvezu poštivati konvencijski minimum zaštite koji jamče prava propisana Konvencijom za sve oblike obiteljskog života jednakog; 4) iznad konvencijskog minimuma države članice imaju određenu diskreciju u izboru načina zaštite i promicanja prava propisanih konvencijom; 5) kada uređuju način korištenja prava propisanih Konvencijom iznad minimuma na kojem ona inzistira države članice imaju obvezu poštivati načelo jednakog postupanja prema svim građanima bez obzira na njihovu seksualnu orijentaciju; 6) države članice u ovoj fazi razvoja društvenih okolnosti imaju mogućnost ograničiti pristup braku kao jednom od društveno institucionalnih oblika obiteljskog života za heteroseksualne zajednice; 7) ograničenje pristupa braku nije apsolutno odnosno mora biti opravdano legitimnim društvenim ciljem te mora biti razmjerno koristima koje proizlaze iz te zaštite; 8) u ovoj fazi razvoja konvencijske zaštite tradicija koju određeno društvo veže uz instituciju braka odnosno skepsa koju</p>
--	--	--	---

		<p>prirodnim putem ne može ostvariti jer je to stvar prirodnog zakona (za začecje djeteta je uvijek potreban otac i majka, komplementarnost spolova), niti je ta nemogućnost uvjetovana bolešću, kao kod neplodnosti heteroseksualnog para.</p> <p>DOZVOLJAVA SE POSVAJANJE DJECE, ALI POD NOVIM NAZIVOM 'PARTNER – SKRBNIK'</p> <p>U članku 48. Nacrta zakona autor jasno naglašava da se zasnivanjem skrbi između partnera-skrbnika s jedne strane te djeteta i njegovih potomaka s druge strane, zasnivaju prava i dužnosti koja po zakonu postoje između roditelja i djece i njihovih potomaka. Dakle, samo je naziv drugačiji, ali je sadržaj i pravni učinak identičan. Ovime se ponovno na najgrublji način krše prava djeteta jer prema Konvenciji o pravima djeteta (čl. 12.) svako dijete ima pravo znati za svoje roditelje, ukoliko je to moguće, te uživati njihovu skrb. Ovaj zakonski prijedlog to pravo sustavno poriče, dokida te uvodi „pravo na dijete“, koje ne poznaje niti jedan međunarodni dokument o ljudskim pravima.</p> <p>RODITELJI MOGU OSTVARIVANJE RODITELJSKE SKRBI O DJETETU</p>	<p>značajan broj građana pokazuje prema dubokim strukturalnim promjenama ove društvene institucije koju smatraju izuzetno važnom kako za svoju osobnu sreću tako i za redovno funkcioniranje njihove društvene zajednice može biti legitimni cilj koji mogao na razmjern način opravdati ograničenje pristupa braku; 9) iako mogu ograničiti pristup braku samo na heteroseksualne parove države članice imaju obvezu zaštititi i ostale oblike obiteljskih zajednica, uključujući istospolne zajednice, kako bi mogla jednako kvalitetno funkcionirati u društvu; 10) ta zaštita mora obuhvaćati i formalu pravnu regulaciju takvih zajednica.</p> <p>Jamčeći istospolnim zajednicama nivo zaštite njihovih interesa koje nije u svemu istovjetan, ali je jednako kvalitetan i učinkovit onom koji već uživaju heteroseksualne zajednice Nacrt iskazuje jednako dužno poštovanje prema građanima i građankama Republike istospolne orijentacije. Jednako dužno poštovanje odražava vrijednosnu poruku kako građani i građanke istospolne orijentacije, iako predstavljaju društvenu manjinu, čine jednako vrijedna i važan dio društvene zajednice iz koje u Hrvatskoj državna vlast proizlazi i kojijima ona služi. Pružajući im jednaki nivo zaštite koji uključuje gotovo sva prava i obveza koje pravni poredak jamči bračnim drugovima Nacrt izražava stajalište koje je zauzeo i ESLJP, te koje temeljem dobro ustaljene prakse Ustavnog suda, čini sastavni dio ustavnog poretka Republike, a prema kojem istospolne zajednice predstavljaju oblik obiteljskog života koji uživa zaštitu čl. 8 Konvencije te koji, usprkos činjenici da im je pristup braku propisan čl. 12. Konvencije ograničen u ovom trenutku, svejedno predstavljaju jednako vrijedan oblik</p>
--	--	--	--

		<p>PRENIJETI NA TREĆU OSOBU (!?)</p> <p>Životni partner roditelja djeteta ima pravo ostvarivati roditeljsku skrb o djetetu zajedno s roditeljima ili umjesto roditelja temeljem odluke suda, u skladu s odredbama posebnog zakona koji uređuje obiteljske odnose (članak 40.). Oba roditelja ili roditelj koji samostalno ostvaruje roditeljsku skrb o djetetu u cijelosti, (ako je drugi roditelj umro ili proglašen umrlim, nepoznatog boravišta, odsutan), mogu ostvarivanje roditeljske skrbi o djetetu djelomično ili u cijelosti privremeno povjeriti životnom partneru ukoliko ispunjava pretpostavke za skrbnika propisane posebnim zakonom koji uređuje obiteljske odnose.</p> <p>Ovakva odredba potpuno je nepoznata dosadašnjoj praksi i predstavlja nevjerojatan presedan u obiteljsko – pravnim odnosima.</p> <p>POD KRINKOM JEDNAKOG POSTUPANJA - UKIDANJE TEMELJNIH SLOBODA I UVOĐENJE NOVOG TOTALITARIZMA?</p> <p>Ovaj nacrt po prvi puta 'protu – diskriminaciju', koja predstavlja okomitu obvezu, što u suštini podrazumijeva jednakost pred zakonom, odnosno, zaštitu pojedinca od nepravde ili neprilična</p>	<p>obiteljske zajednice koji zavrijeđuje jednako kvalitetnu pravnu zaštitu. S ciljem osiguranja jednako kvalitetne pravne zaštite Nacrt stoji na stajalištu kako je životnim partnerima potrebno osigurati sva prava koja uživaju bračne i izvanbračne zajednice.</p> <p>Nacrt polazi od ustavnog načela jednakog dužnog poštovanja svih građana i građanki od strane državne vlasti bez obzira na razlike u njihovom osobnom identitetu. Nacrt također polazi od vrijednosnog stajališta kako zdravlje predstavlja temeljno pravo svake osobe. Ovo stajalište izričito je izraženo kroz cijeli niz ustavnih odredbi. Prije svega, čl. 69. Ustava jamči svakoj osobi pravo na zdrav život. Nadalje, zdravlje predstavlja jednu od ustavnih vrednota zbog kojih je izričitih dozvoljeno ograničiti temeljna prava građana. Nacrt je u potpunosti poštovao navedene ustavne obveze te ne iznenađuje kako sadrži zabranu diskriminacije građana i građanki u pogledu mogućnosti zaštite njihovog ustavnog prava na zdravlje odnosno zabranjuje da im se pristup zdravstvenim uslugama koje osigurava hrvatski sustav zdravstvene zaštite ograničava samo radi toga jer su u istospolnoj obiteljskoj zajednici odnosno jer su istospolne seksualne orijentacije. Bilo kakvo ograničenje zdravstvenim uslugama životnim partnerima predstavljalo bi ograničenje njihovog temeljnog ljudskog prava na zdravlje te stoga istovremeno i jedan od najtežih oblika diskriminacije suprotan kako Ustavu Republike Hrvatske tako i Europskoj konvenciji za zaštitu temeljnih ljudskih prava i sloboda. Štoviše, u slučaju da se takvo diskriminirajuće ograničenje odnosi na istospolne zajednice iz drugih država članica EU ono bi predstavljalo jasno kršenje Ugovora o funkcioniranju Europske unije, Direktive</p>
--	--	--	---

		<p>postupanja od strane državnih vlasti – uvodi u područje privatnosti, u odnos između pojedinaca. U članku 74. uvedena je, samo naizgled, nesporna odredba da 'nepovoljno postupanje temeljem statusa životnog partnerstva u pogledu pristupa svim uslugama, kako na tržištu tako i u javnom sektoru, predstavlja oblik diskriminacije temeljem seksualne orijentacije i kao takva je zabranjena.'</p> <p>Diskriminacijom se općenito smatra uglavnom postupanje s nekim gore nego s drugima te je ona kao takva ovisna o subjektivnome doživljaju takva postupanja.</p> <p>„Protu-diskriminacija” i „jednako postupanje”, zvuče dobro i poželjno. No pogledajte o čemu se zapravo radi na nekoliko konkretnih primjera.</p> <p>PRIMJER: IZNAJMLJIVAČ STANOVA/APARTMANA VIŠE NE MOŽE IZNAJMITI STAN KOME ŽELI – MOŽE BITI TUŽEN I KAŽNJEN ZBOG DISKRIMINACIJE!</p> <p>Dok zakon o najmu treba jednako primjenjivati na sve unajmitelje stanova i kuća (okomita obveza – jednakost pred zakonom), vlasnik kuće trebao bi imati pravo kuću koja mu pripada iznajmiti radije obitelji, negoli homoseksualnome paru, ako to želi, a da ga se pritom ne optužuje za</p>	<p>2004/38/EZ odnosno Povelje o temeljnim pravima Europske unije. U svjetlu navedenog potpuno je neprihvatljivo koristiti Konvenciju o pravima djeteta kako bi se promicalo ograničavanje jednakog prava na zdravlje za osobe istospolne seksualne orijentacije.</p> <p>Kako bi osigurao jednako kvalitetnu zaštitu odnosa između životnih partnera i djece koja žive u ovim obiteljskim zajednicama Nacrt uvodi institut partnerske skrbi. Partnerska skrb nije istovjetan institutu posvajanja iz Obiteljskog zakona što se jasno zaključuje temeljem pravne analize predloženih odredbi odnosno očituje iz tri činjenice koje se odnose na razliku u pravnim učincima koje će imati ta dva različita instituta. Prvo, posvajanjem djeteta nastaje odnos srodstva između djeteta i srodnika posvojitelja odnosno prestaje odnos srodstva između djeteta i njegovih bioloških roditelja i njihovih srodnika. Odnos srodstva za sobom povlači niz praktičnih učinaka kao što su nasljeđivanje, obveza uzdržavanja i sl. Kod partnerske skrbi ne nastaje odnos srodstva između djeteta i srodnika posvojitelja odnosno prestaje odnos srodstva između djeteta i njegovih bioloških roditelja i njihovih srodnika. Drugo, do posvajanja djeteta može doći za života bioloških roditelja odnosno kada su oni poznati. Partnerska skrb zasniva se kada je drugi roditelj preminuo ili je nepoznat. Treće, do posvajanja može doći kada oboje posvojitelja nisu biološki roditelji djeteta. Do partnerske skrbi može doći u slučaju kada je jedan od partnera biološki roditelj djeteta. Iz navedenog je jasno kako institut partnerske skrbi nije istovjetan institutu posvajanja kako u imenu tako i u sadržaju.</p> <p>Institut partnerske skrbi niti na koji način nije u tenziji sa Konvencijom o pravima djeteta. Upravo suprotno. Bez</p>
--	--	--	---

		<p>diskriminaciju. Poduzetnik bi trebao moći slobodno odabirati poslovati s kim god želi, a da nikome ne odgovara za svoje poslovne odluke. No ovaj nacrt zakona jasno kaže da se takva sloboda ukida i smatra diskriminacijom, koja je kao takva kažnjiva. Zanimljivo?</p> <p>Postavlja se pitanje svim iznajmljivačima apartmana, stanova, svim obrtnicima, poduzetnicima i bilo kime tko nudi bilo kakvu uslugu na tržištu - što će se dogoditi danom stupanja na snagu ovog propisa ukoliko bude usvojen?</p> <p>Pojam jednakosti prebacuje se iz okomita odnosa država-pojedinac (jednakost pred zakonom, koju je moguće zakonito i provoditi) na vodoravni odnos pojedinac-pojedinac (koji tvori našu privatnost i ulazi u područje osobnih sloboda). To znači da će odsada nadalje privatnost nadzirati i regulirati država, dok će nepoćudno ponašanje biti prijavljeno 'nadležnim tijelima' i kao takvo kažnjavano. Teret dokaza pritom se premješta na optuženika!</p> <p>U Hrvatskoj su sada ugrožene temeljne slobode i načelo pravednosti, upravo putem postojećega nacrtu Zakona o životnom partnerstvu, jer se njime želi uspostaviti pojam jednakosti koji se više ne temelji na načelu pravednosti, već ga, naprotiv,</p>	<p>uvođenja ovakvog oblika pravne zaštite djeca koja žive u istospolnim obiteljskim zajednicama ostala bi bez odgovarajuće pravne zaštite svojih interesa koje im država nema pravo uskratiti. Djeca koja odrastaju u istospolnim obiteljskim zajednicama emocionalno su privržena istospolnim partnerima i smatraju ih svojom obitelji na jednak način na koji to osjećaju djeca koja žive u heteroseksualnim zajednicama. Ne pružiti mogućnost istospolnim partnerima da djeci pruže jednako kvalitetnu skrb i djetinjstvo kao i heteroseksualni partneri znači 1) kod djece koja žive u istospolnim zajednicama izazivati emocionalne traume i ekonomsku nesigurnost te ih kažnjavati zbog seksualne orijentacije njihovih roditelja odnosno 2) ne poštivati njihovo pravo na jednakost pred zakonom kao što se nekada nije poštivalo pravo na jednakost djece koja su bila rođena izvan braka ili su odrastala samo s jednim roditeljem. Uvođenjem partnerske skrbi dijete koje živi u istospolnoj obiteljskoj zajednici imati će mogućnost uživati zaštitu i skrb one osobe koja se brine za njegovu dobrobit i kojoj je to dijete emocionalno privrženo. Djeca svoju privrženost ne percipiraju kroz seksualnu orijentaciju osoba koje smatraju svojom obitelji. Činjenica da bi određena osoba stekla bilo koji oblik partnerske skrbi nad djetetom ničime ne ugrožava mogućnost djeteta da sazna tko su mu roditelji bilo da se radi o biološkim ili posvojiteljskim roditeljima. Nadalje, s obzirom na uvjete koji moraju biti zadovoljeni kako bi se zasnovaio odnos partnerske skrbi – smrt ili nepoznati identitet drugog roditelja – jasno je kako partnerska skrb ničime ne ugrožava mogućnost roditelja da skrbe o svom djetetu.</p> <p>Potpuno je nejasno na čemu točno se temelji tvrdnja kako</p>
--	--	--	---

		<p>obrće: jednakost odsad znači postupati prema svima jednako, neovisno o objektivnim razlikama. Različito postupanje u različitim slučajevima - primjerice, kada su posrijedi s jedne strane bračni par, a s druge par homoseksualaca - smatrat će se diskriminacijskim. To je daleko od onoga što smatramo suštinskim za slobodno i pravedno društvo.</p> <p>NAJMODAVAC NE MOŽE RASKINUTI UGOVOR O NAJMU SA HOMOSEKSUALCIMA???</p> <p>Članak 75. donosi nam jednu zanimljivu situaciju. Govori se o ugovoru o najmu stana, o raskidu tog ugovora. Ugovor o najmu stana sklapa se s jednim partnerom, a iznimno s oba životna partnera. Najmodavac ne može raskinuti ugovor o najmu ako se stanom koristi životni partner koji nije naveden u ugovoru o najmu.</p> <p>Zanimljivo. Vi kao najmodavac sklopite ugovor sa Ivanom Ivanovićem. I Ivan Ivanović useli u vaš stan koji iznajmljujete. On Vam npr. ne kaže da je u životnom partnerstvu sa Markom Markovićem. I Marko Marković se useli u stan. Vi više ne možete raskinuti ugovor o najmu. Vi možete raskinuti ugovor o najmu u svim drugim situacijama; ako se radi o obitelji, o</p>	<p>se partnerskom skrbi uvodi išta što ni se moglo nazvati „pravom na dijete“. Nacrt izričito polazi od načela zaštite dobrobiti djeteta što ne iznenađuje jer se pri izradi odredba koje uređuju odnose životnih partnera i djece koja odrastaju u tim zajednicama vodilo vrijednosnim ciljevima i odredbama propisanim Konvencijom o zaštiti djeteta. Apsolutno svaki odnos između životnih partnera i djece podložan je strogoj kontroli suda. Bilo koji oblik partnerske skrbi zasniva se, a može i prestati odlukom suda. Nacrt jasno propisuje kako je temeljno načelo kojim se sud ima obvezu voditi u postupcima koji se odnose na djecu načelo dobrobiti djeteta. Na sudu je do procjeni što je u takvim situacijama korisno za dobrobit djeteta uvažavajući činjenicu da su odnosi između djece i roditelja odnosno osoba koje imaju odgovornost skrbiti o djetetu izuzetno složeni zbog duboke emocionalnosti i osjećaja privrženosti koji su od izuzetne važnosti za sam osobni identitet svih sudionika odnosa i njihovo razumijevanje osobne sreće i samoispunjenja. Zbog ovakve složenosti sudu je dana odgovornost da od slučaja do slučaja u kontekstu konkretnih privatnih i društvenih okolnosti konkretnog predmeta procjeni što bi bilo u najboljem interesu djeteta. Iz ove činjenice jasno proizlazi kako tvrdnja da se životnim partnerstvom uvodi nekakvo „pravo na dijete“ de facto negira pravo i sposobnost suda da vodi brigu o najboljem interesu djeteta čime se taj interes definira unaprijed temeljem svjetonazorskih uvjerenja ignorirajući potrebe konkretnog djeteta odnosno konkretne okolnosti koje su od ključnog interesa za procjenu dobrobiti djeteta.</p> <p>Mogućnost ostvarivanja roditeljske skrbi od strane treće osobe nije novina u domaćem pravnom poretku te se stoga</p>
--	--	---	---

		<p>osobi sa psom i mačkom, hrčkom ili ribicama, ali ne možete ako su u vaš stan uselila dva homoseksualca. Nevjerojatno.</p> <p>STJECANJE HRVATSKOG DRŽAVLJANSTVA?</p> <p>Nacrt ide toliko daleko da osoba koja je u životnom partnerstvu s hrvatskim državljaninom može steći hrvatsko državljanstvo ukoliko ima odobren stalni boravak i živi na području Republike Hrvatske te se iz njenog ponašanja može zaključiti kako poštuje pravni poredak i običaje Republike Hrvatske. Dakle, novi kriterij za stjecanje državljanstva jest biti homoseksualac i odlučiti sa drugim homoseksualcem osnovati 'životno partnerstvo'. I postaneš državljanin Republike Hrvatske. Zanimljivo.</p> <p>AZILANTSKO UTOČIŠTE</p> <p>U čl. 79 pak predviđena je i azilantska zaštita s tim da dovoljno da "osobe žive u stabilnoj emocionalnoj istospolnoj zajednici koja traje najmanje tri godine". No to je praktički nemoguće utvrditi i dokazati pa će im se po svemu sudeći vjerovati na riječ. Hoće li time Republika Hrvatska postati azilantsko utočište za istospolne zajednice i je li to jedina mjera populacijske politike sadašnje Vlade?</p>	<p>postavlja pitanje radi čega se ovaj institut problematizira u kontekstu istospolnih zajednica. Kritizirana odredba polazi od stajališta da se roditelj djeteta nalazi u najboljoj poziciji procijeniti razdoblje i opseg u kojem će skrb povjeriti drugoj osobi, a posebno svom partneru. Ta odluka je, baš kao i svaka druga odluka koja se odnosi na interese bilo kojeg djeteta, podložna strogoj sudskoj kontroli. Sudu je povjerene izuzetno odgovorna zadaća da u slučaju spora procjeni što je u najboljem interesu djeteta. U tome smislu pravni sustav pruža i više nego kvalitetnu zaštitu od manipulacije. Štoviše, manipulacije na štetu djeteta podložne su kako građanskoj tako i kaznenom odgovornosti. Navedeno otkriva kako se prigovor stoga prvenstveno temelji na pretpostavci kako će životni partneri biti skloniji manipulaciji oko interesa svoje djece nego heteroseksualni partnerit.</p> <p>Pravni poredak Republike Hrvatske zabranjuje diskriminaciju u svim područjima društvenog života. Zakon o ravnopravnosti spolova i Zakon o suzbijanju diskriminacije, oboje organski zakoni kojima se razrađuje ustavno jamstvo jednakosti u postupanju, su vrlo izričiti u tom pogledu. Građanima i građankama pravni poredak jamči antidiskriminacijsku zaštitu bez obzira radi li se o tzv javnoj ili privatnoj sferi. Iz navedenog slijedi kako je u pogledu primjene zabrane diskriminacije potpuno irelevantno je li izvor diskriminacije u postupanju tijela državne odnosno javne vlasti (vertikalni odnos) ili u postupanju privatnih osoba (horizontalni odnos). Štoviše, sveobuhvatna antidiskriminacijska zaštita dio je domaće pravne tradicije. Hrvatski pravni poredak nikada nije jamčio isključivo ili pretežno vertikalnu antidiskriminacijsku zaštitu.</p>
--	--	--	--

		<p>ZAKLJUČAK:</p> <p>Nacrt Zakona sadrži niz odredaba u kojima se na izrazito težak način krše temeljna ljudska prava, a navlastito prava djece. Radi se o novoj podvali vladajućih i iznimno opasnom zakonu koji će, ako bude donesen, imati štetne posljedice na slobode i prava svih građana, na prava djece, kao i na cjelokupno društvo, zato što:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. izigrava volju birača i demokratskog izjašnjavanja u Hrvatskoj te hrvatskome društvu nameće zakonska rješenja koja nemaju svoje utemeljenje niti u niti u međunarodnim dokumentima koji definiraju ljudska prava i prava djece, niti u pravnoj stečevini Europske unije, niti u međunarodnoj sudskoj praksi Europskog suda za ljudska prava, niti u Ustavu Republike Hrvatske, niti u znanosti, a niti u vrijednostima, kulturi, običajima i identitetu Hrvatskog naroda, 2. redefinira i dekonstruira obitelj, koja je temelj svakog društva, 3. na izrazito težak način krši prava djeteta prema Konvenciji o pravima 	<p>Tvrdnja ne odgovara istini. Diskriminacija se procjenjuje prvenstveno prema učincima nepovoljnog postupanja. Zabrana diskriminacije u pogledu pristupanja uslugama koje pružaju privatni poduzetnici na slobodnom tržištu nije nikakva novina. Najam stana je tržišna usluga. U mjeri u kojoj se koriste dobrobitima tržišnog poslovanja, kao oblikom javnog dobra koje služi na korist svim građanima, svi tržišni akteri imaju obvezu poštivati načelo zabrane diskriminacije. Ovo načelo ima nesporni status u hrvatskom pravnom poretku i potpuno je nejasno na čemu se temelji tvrdnja kako se radi o nekoj vrsti radikalnog noviteta. Kada bi tome bilo tako hrvatskim građanima bilo bi u najmanju ruku čudno što poslodavci imaju obvezu postupati prema svojim zaposlenicima i zaposlenicama na nediskriminatoran način. Jasno je kako ogromnoj većini građana i građanki smatra zabranu diskriminacije u radnim odnosima civilizacijskim dosegom kojeg uzimaju „zdravo za gotovo“. Poslodava je poduzetnik baš kao i pružatelj usluge. Stoga ne postoji temelj za ovakvu vrstu prigovora. S obzirom kako prigovor polazi od stajališta kako je zabrana diskriminacije u tržišnim odnosima nepoželjna stvar vrijedi ukazati kako konkretna zabrana nije rezultat Zakona o životnom partnerstvu. Zabrane diskriminacije u tržišnim odnosima, bilo da se radi o radnim odnosima ili o pristupu robi ili uslugama, propisana je Ustavom Republike Hrvatske. Štoviše, ista zabrana jasno je propisana Ufovorom o funkcioniranju Europske unije, Poveljom o temeljnim pravima Europske unije i relevantnim Direktivama Europske unije. Drugim riječima, ako je načelo slobode i pravednosti ugruženo u Hrvatskoj kako se navodi u prigovoru ugroženo je i na čitavom području Europske unije.</p>
--	--	---	--

		<p>djeteta (čl. 12.) po kojoj svako dijete ima pravo znati za svoje roditelje, ukoliko je to moguće, te uživati njihovu skrb,</p> <p>4. odnose djeteta s trećim osobama uređuje kao pravo odraslih, 'pravo na dijete', a ne u najboljem interesu djeteta,</p> <p>5. omogućuje istospolnim parovima medicinski potpomognutu oplodnju (članak 70. Nacrta zakona) čime se djeci otima i uskraćuje jedan od bioloških roditelja, uskraćuje pravo da raste u najboljem okruženju koje predstavlja zajednica žene i muškarca,</p> <p>6. jer omogućuje istospolnim parovima posvajanje djece, ali pod prikrivenim drugačijim nazivom 'partner – skrbnik' (članak 48. Nacrta zakona),</p> <p>7. uspostavlja vrlo problematičnu definiciju 'diskriminacije' i 'nepovoljnog postupanja' koja omogućuje dokidanje i iskrivljavanje temeljnih sloboda i ljudskih prava svih građana (članak 61. i 74. Nacrta zakona),</p>	<p>Najmodavac može raskinuti ugovor o najmu sa osobom istospolne seksualne orijentacije, ali njegova odluka o raskidu ne može biti uvjetovana činjenicom da je osoba određenog spola odnosno seksualne orijentacije odnosno da je životnom partnerstvu. Ovaj stupanj atidiskriminacijske zaštite opće je prihvatljivim u demokratskim državama čiji se gospodarski sustav temelji na tržišnoj ekonomiji.</p> <p>Zakon polazi od načela jednakog dužnog poštovanja te jamstva jednokog postupanja prema svim građanima i građankama bez obzira na njihovu seksualnu orijentaciju. Štoviše, čl. 61. Ustava propisuje kako je obitelj pod osobitom zaštitom države. S obzirom da je ESLJP jasno ustanovio kako stabilne emocionalne zajednice istospolnih partnera predstavljaju oblik obiteljskog života koji je jednako vrijedan oblicima obiteljskog života heteroseksualnih zajednica Nacrt je istospolnim obiteljima hrvatskih građana omogućio puno priznanje i zaštitu Hrvatske države s obzirom da istu zaštitu pruža i heteroseksualnim obiteljskim zajednicama.</p> <p>Navedenom odredbom Nacrt provodi standarde koje je uspostavio Sud Europske unije u predmetima Minister voor Immigratie en Asiel v X (C-199/12) Y (C-200/12) and Z koji razrađuju jamstva propisana Direktivom 2004/83/EC.</p> <p>Navedene tvrdnje potupno su neosnovane. Štoviše činjenica da se navodi niti jedan stručni ili pravni argument koji bi ih podržao ukazuje kako se radi o subjektivnim stavovima koji održavaju specifičan svjetonazor konkretne osobe. Osni stavovi ove vrste legitimni su dio javne rasprave u demokratskom društvu. S obzirom da se u prigovorima podnositelj poziva i na</p>
--	--	---	---

		<p>8. izobličuje koncepte 'pravde' i 'jednakosti', gdje se različite prisilno mora postupati na jednak način, čime se upravo dokida pravednost,</p> <p>9. će provedba ovakvih odredbi zakona dovesti do pravne nesigurnosti i konfuzije u društvu,</p> <p>10. dovodi do stvaranja nove, skupe i nepotrebne birokracije, institucionaliziranog javnog nadzora i uplitanja države u osobne slobode i privatnost građana,</p> <p>Slijedom navedenog, apeliramo na Vladu Republike Hrvatske, ministra Arsena Bauka i sve saborske zastupnike, da uvažavajući rezultate referenduma i iskazane volje birača, pristupe rješavanju statusnih pitanja istospolnih zajednica na način na koji to ne ugrožava postojeća prava drugih, a navlastito prava djece, a osobito njihovo pravo da znaju svoje podrijetlo te da se o njima ponajprije skrbe njihovi majka i otac, kad god je to moguće.</p> <p>Također, apeliramo da se odnose djeteta s trećim osobama uređuje ne kao pravo odraslih, te putem propisa</p>	<p>rezultate referenduma održanog 1. 12. 2013. godine na ovu vrstu prigovora najsvrsishodnije je odgovoriti citirajući odluku Ustavnog suda od 14. 11. 2013. Donesenu povodom referenduma:</p> <p><i>„S materijalnopravnog aspekta relevantno je to da Republika Hrvatska pravno priznaje i brak, i izvanbračnu zajednicu, i istospolnu zajednicu, i da je hrvatsko pravo danas usklađeno s europskim pravnim standardima kad je riječ o institutima braka i obiteljskog života.</i></p> <p><i>Ustavni sud na kraju smatra potrebnim istaknuti sljedeće: eventualna dopuna Ustava odredbom prema kojoj je brak životna zajednica žene i muškarca ne smije imati nikakvog utjecaja na daljnji razvitak zakonskih okvira instituta izvanbračne i istospolne zajednice u skladu s ustavnim zahtjevom da svatko u Republici Hrvatskoj ima pravo na poštovanje i pravnu zaštitu svoga osobnog i obiteljskog života te svoga ljudskog dostojanstva.“</i></p>
--	--	---	--

		<p>namijenjenog odraslima, već štiteći ponajprije prava djece, odnosno dobrobit djeteta.</p> <p>Ovom prilikom želimo iskazati nezadovoljstvo što se, sada već sustavno, težište djelovanja ove vlade usmjerava na pokušaje nasilnog redefiniranja i dekonstrukcije hrvatskog društva, nametanjem građanima ideologije i svjetonazora stranog vrijednostima, kulturi i identitetu Hrvatskog naroda.</p> <p>S druge strane, brojne teme s kojima se suočavaju obitelji u Hrvatskoj ostaju izvan fokusa vladajućih; nezaposlenost, dužničko ropstvo, ekonomska neizvjesnost, neusklađenost rada i obiteljskog života, nedovoljni kapaciteti za smještaj djece u vrtićima, neadekvatna priprava za brak i obitelj, nepostojanje kvalitetnih usluga obiteljima u lokalnoj zajednici, odljev mladih iz Hrvatske, alarmantna demografska situacija i dr.</p> <p>Posebno nas zabrinjava sužavanje prostora demokracije, nasilje, uvrede, omalovažavanje, diskriminacija i sustavni pokušaji diskreditacije i ušutkavanja neistomišljenika, koji sve češće dolaze od predstavnika vlasti, medija i provladinih</p>	
--	--	---	--

			<p>udruga koje kontroliraju, kao i pokušaji da se biračima oteža, uskrati i u praksi onemogući ostvarivanje vlasti neposrednim odlučivanjem.</p> <p>Apeliramo stoga na sve subjekte u društvu, a na poseban način na sve medije, da se usmjere prema zaštiti obitelji – koja je temelj svakog društva i demokracije u Hrvatskoj. Hrvatska svoju budućnost može graditi jedino na zdravim i funkcionalnim obiteljima!</p>	
57.	Inicijativa mladih za ljudska prava		<p>Definicija životnog partnerstva trebala bi biti rodno neutralna (obrazloženje se nalazi pod točkom 5.), te</p> <p>ZŽP treba omogućiti pristup posvajanju djece istospolnim parovima koji su sklopili životno partnerstvo izmijenjeni članak 2. glasi:</p> <p>„Članak 2.</p> <p>Životno partnerstvo je zajednica obiteljskog života dvije osobe koje su sklopile životno partnerski odnos pred nadležnim tijelom u skladu s odredbama ovog Zakona.“ izmijenjeni članak 3. stavak (1) glasi:</p> <p>„Članak 3.</p> <p>(1) Neformalno životno partnerstvo je životna zajednica dviju osoba, koje nisu sklopile životno partnerstvo, ako životna zajednica traje najmanje tri godine i</p>	<p>NIJE PRIHVACENO jer se odredbe ovog Zakona odnose isključivo na osobe istog spola. Nadalje, heteroseksualnim osoba omogućeno je sklapanje braka, život u izvanbračnoj zajednici ili sklapanju različitih ugovora o međusobnom pomaganju.</p> <p>Smatramo da zbog trenutnih društvenih okolnosti, isto nije prihvatljivo. Međutim, zakon je regulirao odnose vezane uz djecu koja žive u obiteljskoj zajednici životnih partnera i ponudio dva moguća modela skrbi o djetetu, kojim se osigurava veća pravna sigurnost i zaštita djeteta.</p> <p>NIJE PRIHVACENO iz naprijed navedenih razloga.</p>

		<p>udovoljava pretpostavkama propisanim za valjanost životnog partnerstva.“ brisanjem točke 1. izmijenjeni članak 7. stavak (1) glasi:</p> <p>„Članak 7. (1) Za sklapanje životnog partnerstva potrebno je: 1. da su osobe izjavile svoj pristanak za sklapanje životnog partnerstva 2. da je životno partnerstvo sklopljeno pred matičarom.“</p> <p>Članak 4. stavak 2 ZŽP-a treba dopuniti tako da glasi: „(2) Odredba iz stavka 1. Ovog članka neće se primjenjivati na osobe koje su već u životnome partnerstvu, braku ili izvanbračnoj zajednici.“</p> <p>Članak 11. ZZZP-a treba dopuniti tako da glasi: „Životno partnerstvo ne može sklopiti osoba koja je već u životnom partnerstvu, braku ili životnoj zajednici.“</p> <p>da se članak 8. ZŽP-a dopuni odredbama članka 26. stavaka (2),(3),(4) Obiteljskog zakona te da u konačnici glasi:</p> <p>“Članak 8. (1) Životno partnerstvo ne može sklopiti osoba koja nije navršila osamnaest godina</p>	<p>NIJE PRIHVACENO iz naprijed navedenih razloga.</p> <p>NIJE PRIHVACENO jer bi za utvrđivanje pretpostavki za sklapanje braka trebalo utvrđivati da li osoba živi u izvanbračnoj zajednici, a isto se ne utvrđuje niti kod sklapanja braka. Analogno tome, trebalo bi utvrđivati i da li osoba živi u neformalnom životnom partnerstvu.</p> <p>NIJE PRIHVACENO iz istih razloga</p> <p>NIJE PRIHVACENO, smatramo da ne postoji opravdani razlog zbog kojeg bi sud u izvanparničnom postupku</p>
--	--	--	--

			<p>života.</p> <p>(2) Iznimno od odredbe stavka 1. ovoga članka sud može u izvanparničnom postupku dopustiti sklapanje životnog partnerstva osobi koja je navršila šesnaest godina života, ako utvrdi da je mentalno i tjelesno zrela za životno partnerstvo, te da za sklapanje životnog partnerstva postoji opravdan razlog.</p> <p>(3) Prijedlog za donošenje odluke o dopuštenju sklapanja životnog partnerstva može podnijeti samo osoba iz stavka 2. ovoga članka.</p> <p>(4) U postupku u svezi s prijedlogom iz stavka 3. ovoga članka sud će saslušati maloljetnog podnositelja prijedloga, njegove roditelje, odnosno skrbnika i osobu s kojom namjerava sklopiti životno partnerstvo te pribaviti mišljenje centra za socijalnu skrb i ispitati okolnosti značajne za odluku.”</p>	odobravao sklapanje životnog partnerstva.
58.	Dario Čehić		<p>Prijedlog je protivan odredbama čl. 62. st. 2. Ustava RH, čl. 14. st. 2. i čl. 40. Ustava RH.</p> <p>A) Usporedbom bilo kojega relevantnog dijela Nacrta Zakona o životnom partnerstvu s odredbama aktualnoga Obiteljskog zakona – primjerice usporedbom predloženih odredbi o pretpostavkama za valjanost životnog partnerstva (čl. 7. – 12. Nacrta) s</p>	Nacrt zakona odražava realni društveni kontekst u pogledu odnosa prema istospolnim zajednicama u hrvatskom društvu te predstavlja kompromisno rješenje između vrijednosnih stajališta i svjetonazora Činjenica da se stabilne emocionalne zajednice istospolnih kao oblik obiteljskog života uređuju kroz zaseban institut životnog partnerstva, a ne braka i izvanbračne zajednice te shodno tome nisu uređene Obiteljskim zakonom odražava iskreni pokušaj da se u ovom trenutku društvenog razvoja u Hrvatskoj i Europi ostvari pragmatičan demokratski

		<p>odredbama o pretpostavkama za sklapanje braka (čl. 23. – 30. Obiteljskog zakona) dade se ustanoviti da bi tzv. „životno partnerstvo“ zapravo predstavljalo drugo ime za brak: jedino bi se terminom „životno partnerstvo“ zvao onaj brak kojega sklapaju dvije osobe istoga spola (čl. 7. st. 1. toč. 1. Nacrta), a terminom „brak“ bi se nazivao brak kojega sklapaju dvije osobe različitog spola (čl. 24. st. 1. toč. 1. Obiteljskog zakona). Uvjeti za prestanak „životnog partnerstva“ (v. čl. 21. i dalje Nacrta) su posve jednaki uvjetima za prestanak braka (čl. 34. i dalje ObZ), jedino se termin „razvod“ zamjenjuje posve jednakovrijednim terminom „raskid“. Čak su i promjena ili zadržavanje prezimena nakon sklapanja „životnog partnerstva“ (čl. 38. Nacrta) uređeni jednako kao za slučaj sklapanja braka (čl. 31. Obiteljskog zakona). Prava „životnog partnera“ se od prava uobičajenog bračnog druga razlikuju jedino u detalju uređenom u čl. 40. – 49. Nacrta, gdje se „životnom partneru“ daju prema djeci čiji je roditelj preostali životni partner prava (tzv. „partnerska skrb“) kakva bračnim drugovima koji nisu roditelji djece – NE pripadaju.</p> <p>U dijelu u kojem Nacrt ne predviđa odredbe koje su „prepričavanje“ Obiteljskog zakona uz korištenje u malo</p>	<p>kompromis između društvenih stajališta i svjetonazora vezanih uz uređenje istospolnih zajednica koja se nalaze u značajnoj tenziji. Uz ovu razliku ove dvije institucije razlikuju se i u pogledu mogućnosti posvajanja koja je omogućena samo bračnim drugovima.</p> <p>Predlagatelj ukazuje na odluku Ustavnog suda od 14. 11. 2013.:</p> <p><i>„S materijalnopravnog aspekta relevantno je to da Republika Hrvatska pravno priznaje i brak, i izvanbračnu zajednicu, i istospolnu zajednicu, i da je hrvatsko pravo danas usklađeno s europskim pravnim standardima kad je riječ o institutima braka i obiteljskog života.</i></p> <p><i>Ustavni sud na kraju smatra potrebnim istaknuti sljedeće: eventualna dopuna Ustava odredbom prema kojoj je brak životna zajednica žene i muškarca ne smije imati nikakvog utjecaja na daljnji razvitak zakonskih okvira instituta izvanbračne i istospolne zajednice u skladu s ustavnim zahtjevom da svatko u Republici Hrvatskoj ima pravo na poštovanje i pravnu zaštitu svoga osobnog i obiteljskog života te svoga ljudskog dostojanstva“</i></p> <p>Predlagatelj ukazuje kako je Ustavni Sud ranije navedenu odluku donio deset dana nakon objave Nacrta i početka javne rasprave i za pretpostavit je kako je bio upoznat sa pristupom koji zastupa Nacrt.</p> <p>Navedena odredba poštujući načelo uzajamnog priznanja kao jednog od samih temelja EU pravnog poretka implementira Direktivu 3004/38/EZ kojom se osigurava učinkovita zaštita slobode kretanja EU radnika i poduzetnika i njihovih obitelji na cijelom području zajedničkog tržišta. Iz navedene predložene odredbe nikako nužno ne slijedi da su brak i životno partnerstvo</p>
--	--	--	---

		<p>mjeri izmijenjene terminologije, Nacrt vrlo temeljito preuzima odredbe drugih zakona o kojemu se spominje riječ „brak“, te se sustavno daje „životnim partnerima“ sva ona prava – u pogledu nasljeđivanja, poreznih olakšica i dr. – koje razni zakoni daju bračnim drugovima.</p> <p>Ovakvo izjednačavanje istospolnih zajednica s brakom protivno je odredbi čl. 62. st. 2. Ustava Republike Hrvatske.</p> <p>Naime, pravni poredak Republike Hrvatske i zajednička pravna stečevina čovječanstva prepoznaju mogućnost da se jednaki sadržaj označi različitim nazivima: naposljetku je današnji Obiteljski zakon u Republici Hrvatskoj zamijenio vrlo veliki broj pravnih termina korištenih u bivšem Zakonu o braku i porodičnim odnosima pravnim nazivljem koje je više u duhu hrvatskog jezika – čime međutim baš nikome nisu oduzeta nikakva prava: čak prijelazne odredbe Obiteljskog zakona (v. osobito čl. 361.) i ne sadržavaju neke osobite odredbe kojima bi se npr. propisivalo da dotadašnji „supružnici“ postaju sada „bračni drugovi“, da „usvojitelj i usvojenik“ ostaju u odnosima „posvojitelja i posvojenika“, te da raniji „članovi porodice“ ulaze od sada u odnose koji vrijede za „članove obitelji“. Također</p>	<p>jedna te ista institucija s različitim nazivom. Europski sud za ljudska prava je sud Vijeća Europe. Gore citirana odredba implementira pravo Europske unije. Prigovor ignorira jednostavnu činjenicu kako heteroseksualni parovi imaju mogućnost izbora u pogledu sklapanja braka koju istospolni parovi nemaju. U tom smislu tvrdnja o privilegiranom položaju istospolnih zajednica je neutemeljena.</p> <p>S obzirom da u prigovoru navedene institucije predstavljaju tijelo državne ili javne vlasti te u odnosima prema građanima predstavljaju državu dužni su u toj ulozi poštivati načelo jednakog dužnog poštovanja te svim građanima i građankam pružiti jednako kvalitetnu javnu uslugu. U tom smislu, dok nastupaju kao tijelo vlasti, prigovor savjest nije osobno pravo osoba koje vrše ovu dužnosti i za to ostvaruju dohodak koji se ostvaruje iz doprinosa svih građana i građanki. Istovremeno, Republika Hrvatska može tim dužnosnicima odnosno službenicima pružiti tu mogućnost pod uvjetom da se time građanima niti na koji način ne ograničava pristup usluzi koju to tijelo pruža. Štoviše kada bi npr. prigovor savjesti dozvolio matičarima da odbiju sudjelovati u postupku sklapanja životnog partnerstva bez obzira na moguću zamjenu Hrvatska bi došla u sukob s Europskom konvencijom tj. načelom zabrane diskriminacije kako je ono određeno odlukama ESLJP u predmetima Eweida & Others protiv U.K i Ladele and McFarlane protiv UK.</p> <p>Javna rasprava temeljem predloženog zakona provodi se iskreno i stručno zadovoljavajući sve uvjete demokratskog diskursa između stručnog predlagatelja i zainteresirane i stručne javnosti. Stručni predlagatelj je u svrhu javne rasprave objavio Nacrt na svojim web stranicama 4.</p>
--	--	---	--

		<p>nisu prestale ostvarivati učinak ranije presude o „rastavi braka“, zato što danas ime istog pravnog instituta glasi „razvod braka“, niti su prestala prava i dužnosti „staratelja“, zato što je pravni institut promijenio ime iz „starateljstvo“ u „skrbništvo“. Na sličan način, slijedom činjenice da zakonom propiše kako se registrirana zajednica dvije osobe istoga spola ne zove „brak“ nego „životno partnerstvo“ ne bi se nimalo promijenila činjenica da „životni partneri“ imaju status koji je izjednačen sa statusom „bračnih drugova“: riječ bi bila o jednom te istom pravnom institutu s dva različita imena.</p> <p>Slično i Ustavni sud RH u toč 5. svoje odluke broj: U-II-1118/2013 od 22. svibnja 2013. god. izrijekom upućuje: „Naziv akta u kojemu je propis sadržan ne utječe na njegovu pravnu prirodu.“</p> <p>Jezgrovito rečeno, predlagatelj Nacrta pribjegava pukoj igri riječima, u posve providnom pokušaju da – u izravnoj koliziji s na nedavnom ustavnom referendumu donesenoj odredbi čl. 62. st. 2. Ustava RH – u Republici Hrvatskoj ozakoni tzv. istospolni brak.</p> <p>Da je „životna zajednica“ isto što i brak, proizlazi i iz odredbe čl. 64. Nacrta, gdje se</p>	<p>studenog 2013. godine. Javna rasprava trajala je do 6. prosinca 2013. Uz Nacrt na web stranicama također su objavljene i okvirne teze na temelju kojih je izrađen Nacrt. Štoviše, Nacrt sadrži svoji vrijednosni, pravni i društveni okvir koji je jasno obrazložen prije samih pravnih odredaba koje Nacrt predlaže. U tom okviru jasno su identificirani razlozi zbog kojih je bilo potrebno pristupiti izradi novog pravnog okvira kojim se regulira ovo područje. S obzirom da Nacrt predlaže detaljno razrađen normativni pristup kojim bi se uklonilo niz identificiranih pravnih nedostataka koje postoje u ovom trenutku odnosno poboljšao trenutno vrlo nepovoljan položaj ove društvene skupine hrvatskih građana i građanki jasno je kako je Nacrt vrlo precizno ukazao na buduće socijalne učinke koje bi budući zakon utemeljen na Nacrtu mogao imati. Činjenica da nadležni dužnosnici izražavaju svoje uvjerenje kako će biti izglasani novi pravni okvir kojim će se urediti pitanje istospolnih zajednica u hrvatskom društvu prvenstveno odražava činjenicu kako postojeći pravni okvir ne odgovara niti jamstvima koje Ustav Republike obećaje svojim građanima i građankama niti zahtjevima koji za Republiku proizlaze iz pravnog sustava zaštite ljudskih prava Vijeća Europe odnosno obveza koje su dio pravne stečevine EU i koje od 1. srpnja 2013. godine suverenom voljom hrvatskih građana i građanki čine sastavni, nadređeni i izravno primjenivi dio hrvatskog pravnog poretka. Činjenica da nadležni dužnosnici iznose svoja uvjerenja o ozakonjenju novog pravnog okvira niti na koji način ne predumijeva kako će novi zakonski okvir biti temeljem upravo na ovom Nacrtu, a posebno ako javna rasprava pokaže da je on nedostatan.</p>
--	--	--	--

		<p>prava iz „istospolnih brakova“ sklopljenih u drugim članicama Europske unije izjednačavaju s pravima iz „životne zajednice“; također i iz odredbe čl. 4. Nacrta, kojim se učinci „neformalnog životnog partnerstva“ izjednačuju sa „životnim partnerstvom“ a ne sa izvanbračnom zajednicom iz Obiteljskog zakona – što bi Republika Hrvatska trebala učiniti sukladno judikaturi Europskog suda za ljudska prava na koju upućuje Ustavni sud RH u toč. 6.2 svojega Priopćenja broj: SuS-1/2013 od 14. studenoga 2013. godine.</p> <p>Bilo bi posve dovoljno i prikladno da se donese zakonska odredba kojom će se – sukladno pravnim stajalištima Europskog suda za ljudska prava sadržanom u toč. 76. – 77. i 85. - 91. presude u slučaju Vallianatos protiv Grčke, te čl. 61. - 63., te 101. – 103. presude u slučaju Schalk i Kopf protiv Austrije (no. 30141/04) od 24. lipnja 2010. izjednačiti učinke istospolnih zajednica sa učincima izvanbračnih zajednica heteroseksualnih parova.</p> <p>B) Donošenjem zakona prema tekstu predloženom u Nacrtu, ne bi se samo donio zakon u izričitoj koliziji s odredbom čl. 62. st. 2. Ustava RH – nego također i u koliziji sa čl. 14. st. 2., Ustava RH i čl. 14. Europske konvencije za zaštitu ljudskih</p>	
--	--	---	--

		<p>prava i temeljnih sloboda, kojima se jamči jednakost svih pred zakonom. Naime bi heteroseksualne osobe koje nisu svoje zajednice života ozakonile u formi braka imale mnogo manje prava, nego homoseksualne osobe koje žive u sličnim istospolnim zajednicama (čl. 3. i 4. Nacrta).</p> <p>C) Nadalje bi se donošenjem Zakona prema odredbama sadržanim u Nacrtu grubo ugrozila sloboda savjesti koju jamči čl. 40. Ustava Republike Hrvatske, jer se ne predviđa pravo na prigovor savjesti onim matičarima, sucima, socijalnim radnicima i drugim osobama koje bi u obavljanju službene dužnosti mogle biti pozvane da uređuju pitanja istospolnih „životnih zajednica“, a kojima vjerska ili filozofska uvjerenja brane pomaganje u ostvarivanju takvih životnih odnosa, koje znatan dio građana Republike Hrvatske smatraju moralno neprihvatljivim. Službenim osobama u ustanovama u čiji bi djelokrug spadali poslovi u svezi istospolnih životnih zajednica valjalo bi osigurati pravo na prigovor savjesti na način kako primjerice u pitanju medicinski pomognute oplodnje predviđa čl. 44. Zakona o medicinski pomognute oplodnje, a u pogledu drugih medicinskih zahvata čl. 3. Zakona o sestinstvu i čl. 20. Zakona o liječništvu.</p>	
--	--	---	--

			<p>D) Nastavno na sve gore navedeno, valja napomenuti kako se ova javna rasprava ne vodi sukladno visokim demokratskim standardima koji se očekuju kod donošenja ovako važnoga i delikatnog zakona koji će imati neposredan utjecaj na obiteljske, nasljednopravne i razne druge odnose vrlo velikog broja odraslih ljudi i djece u Republici Hrvatskoj. Naime poručivati iz Vlade RH da „imamo dovoljno ruku da taj zakon izglasamo. Bez ikakvih promjena, to je naša politička odluka.“ (izjava ministrice Milanke Opačić, prema izvještaju Hine od 3. prosinca 2013.) predstavlja očigledno i teško dezavuiranje ustanove javne rasprave (usp. toč. 9.3.1. i 9.4. Odluke Ustavnoga suda broj U-II-1118/2013 od 22. svibnja 2013.). Stoga proizlazi da bi takav propis bio nesukladan odredbama čl. 1. (demokratsko uređenje Republike Hrvatske) i čl. 3. Ustava RH (vladavina prava kao najviša vrednota ustavnoga poretka Republike Hrvatske).</p>	
59.	Fabjan Marija		<p>Tražimo izmjene u Prijedlogu zakona o životnom partnerstvu, koje se odnose na članke vezane za djecu i njihova prava iz takvih odnosa, prvenstveno na čl.40. do članka 49.</p> <p>Njima se krši čl. 12. Konvencije o pravima djeteta.</p>	<p>Dobrobit djeteta je jedno od osnovnih načela na kojima počiva Nacrt. Šireći opseg prava za osoba u istospolnim zajednicama poštujući ustavno načelo jednakosi u postupanju odnosno odgovarajući na zahtjeve koje za Republiku Hrvatsku proizlaze iz Europske konvencije za zaštitu temeljnih ljudskih prava i sloboda Nacrt šalje normativnu poruku kako su istospolne zajednice jednako vrijedni oblici obiteljskog života te stvara društvene uvjete</p>

				<p>u kojima će ova normativna poruka naći svoju potvrdu u društvenoj svakodnevnicima. Osjećaj da su zajednice u kojima odrastaju jednako vrijedan dio društva kojeg su dio ima duboku važnost za razvoj osobnog identiteta djece koja u njima žive. Djeca koja odrastaju u istospolnim obiteljskim zajednicama emocionalno su privržena istospolnim partnerima i smatraju ih svojom obitelji na jednak način na koji to osjećaju djeca koja žive u heteroseksualnim zajednicama. Ne pružiti mogućnost istospolnim partnerima da djeci pruže jednako kvalitetnu skrb i djetinjstvo kao i heteroseksualni partneri znači 1) kod djece koja žive u istospolnim zajednicama izazivati emocionalne traume i ekonomsku nesigurnost te ih kažnjavati zbog seksualne orijentacije njihovih roditelja odnosno 2) ne poštivati njihovo pravo na jednakost pred zakonom kao što se nekada nije poštivalo pravo na jednakost djece koja su bila rođena izvan braka.</p> <p>Načelo dobrobiti djeteta izričito je ugrađeno u odredbe Nacrta što ne iznenađuje jer se pri izradi odredba koje uređuju odnose životnih partnera i djece koja odrastaju u tim zajednicama vodilo vrijednosnim ciljevima i odredbama propisanim Konvencijom o zaštiti djeteta. Svaki odnos između životnih partnera i djece propisan Nacrtom podložan je strogoj kontroli suda. Bilo koji oblik partnerske skrbi zasniva se, a može i prestati odlukom suda. Nacrt jasno propisuje kako je temeljno načelo kojim se sud ima obvezu voditi u postupcima koji se odnose na djecu načelo dobrobiti djeteta. Na sudu je do procjeni što je u takvim situacijama korisno za dobrobit djeteta uvažavajući činjenicu da su odnosi između djece i roditelja odnosno osoba koje imaju odgovornost skrbiti o djetetu izuzetno složeni zbog duboke emocionalnosti i osjećaja</p>
--	--	--	--	---

				<p>privrženosti koji su od izuzetne važnosti za sam osobni identitet svih sudionika odnosa i njihovo razumijevanje osobne sreće i samoispunjenja. Zbog ovakve složenosti sudu, kao neovisnom tijelu državne vlasti kojem je na raspolaganju široka lepeza stručnih savjeta, je dana odgovornost da od slučaja do slučaja u kontekstu konkretnih privatnih i društvenih okolnosti konkretnog predmeta procjeni što bi bilo u najboljem interesu djeteta. Iz ove činjenice jasno proizlazi kako tvrdnja da se životnim partnerstvom uvodi nekakvo „pravo na dijete“ trećih osoba de facto negira pravo i sposobnost suda da vodi brigu o najboljem interesu djeteta čime se taj interes definira unaprijed ignorirajući potrebe konkretnog djeteta odnosno konkretne okolnosti koje su od ključnog interesa za procjenu dobrobiti djeteta.</p> <p>Ovdje ne smijemo zanemariti i činjenicu da je jedan životni partner ujedno i roditelj djeteta, a skrb o djetetu i njegov odgoj obveza je i pravo roditelja, sukladno Konvenciji o pravima djeteta</p>
60.	Udruga Vigilare John Vice Batarelo		<ul style="list-style-type: none"> • Članak 4. „Odredbe ovog Zakona oučincima životnog partnerstva primjenjuju se i na neformalno životno partnerstvo.“ <p>Neformalno životno partnerstvo potencijalno također može dovesti do posvojenja s roditeljskim učinkom, do zasnivanja roditeljske skrbi i dr. S druge strane, njegovo dokazivanje ostavljeno je na dispoziciju istospolnih partnera. Drugim riječima, jedan od istospolnih partnera</p>	<p>Nacrt jasno predlaže rješenje prema kojem o svim odnosima između životnog partnera i djeteta njegovog partnera odlučuje sud kao nezavisno tijelo vlasti vodeći se prvenstveno načelom dobrobiti djeteta. U bilo kojem sudskom postupku u kojem bi se postavilo pitanje takvog odnosa sud ima obvezu utvrditi postoji li životno partnerstvo odlučujući o tome kao o prethodnom pitanju od važnosti za konačnu ocjenu o najboljem interesu djeteta. Stoga prigovor nije osnovan.</p>

		<p>može praktički posvojiti dijete drugog životnog partnera već na temelju same izjave partnera – djetetova roditelja. Ovakvo pravo nemaju ni bračni drugovi.</p> <p>U Nacrtu se životnim partnerima roditelja djeteta omogućuje da ostvare "roditeljsku skrb" nad tim djetetom. Time se zapravo omogućuje posvajanje tog djeteta, dok se terminom "roditeljska skrb" samo pokušava izigrati pravi smisao odredbe. Naime, prema čl. 123 (2) Obiteljskog zakona "posvojitelji posvojenjem stjecu pravo na roditeljsku skrb". Dakle, učinak ostvarivanja roditeljske skrbi nad djetetom životnog partnera jednak je učinku posvojenja. Ako uzmemo u obzir odredbu čl. 4 Nacrta, koja kaže da se odredbe o učincima životnog partnerstva primjenjuju i na neformalno životno partnerstvo, dolazimo do zaključka da bi takvo posvojenje bilo moguće i u neformalnom životnom partnerstvu. Nota bene, posvojenje nije dopušteno niti izvanbračnim drugovima, te su ovime neformalni životni partneri stavljeni i u povoljniji položaj od izvanbračnih drugova. Posebno nas začuđuje izostanak zahtjeva da posvojenje odnosno "roditeljska skrb" bude u najboljem interesu djeteta, odnosno da se može zasnovati samo ako je u interesu djeteta. Obiteljski zakon strogo postavlja</p>	<p>Kako bi osigurao jednako kvalitetnu zaštitu odnosa između životnih partnera i djece koja žive u ovim obiteljskim zajednicama Nacrt uvodi institut partnerske skrbi. Partnerska skrb nije istovjetan institutu posvajanja iz Obiteljskog zakona što se jasno zaključuje temeljem pravne analize predloženih odredbi odnosno očituje iz tri činjenice koje se odnose na razliku u pravnim učincima koje će imati ta dva različita instituta. Prvo, posvajanjem djeteta nastaje odnos srodstva između djeteta i srodnika posvojitelja odnosno prestaje odnos srodstva između djeteta i njegovih bioloških roditelja i njihovih srodnika. Odnos srodstva za sobom povlači niz praktičnih učinaka kao što su nasljeđivanje, obveza uzdržavanja i sl. Kod partnerske skrbi ne nastaje odnos srodstva između djeteta i srodnika posvojitelja odnosno prestaje odnos srodstva između djeteta i njegovih bioloških roditelja i njihovih srodnika. Drugo, do posvajanja djeteta može doći za života bioloških roditelja odnosno kada su oni poznati. Partnerska skrb zasniva se kada je drugi roditelj preminuo ili je nepoznat. Treće, do posvajanja može doći kada oboje posvojitelja nisu biološki roditelji djeteta. Do partnerske skrbi može doći u slučaju kada je jedan od partnera biološki roditelj djeteta. Iz navedenog je jasno kako institut partnerske skrbi nije istovjetan institutu posvajanja kako u imenu tako i u sadržaju.</p> <p>Izvanbračni drugovi imaju mogućnost pristupa instituciji roditeljske skrbi. S obzirom da se taj institut također temelji na načelu dobrobiti djeteta on im pruža jednako kvaliteta okvir zaštite odnosa između djeteta jednog od izvanbračnih drugova i drugog izvanbračnog druga. Ovaj</p>
--	--	--	---

		<p>interes djeteta kao vrhovni kriterij za isto, dok mu ovdje nema niti spomena, što je u suprotnosti s Konvencijom UN- o pravima djeteta.</p> <ul style="list-style-type: none"> • članak 40. st 1. „Životni partner roditelja djeteta ima pravo ostvarivati roditeljsku skrb o djetetu zajedno s roditeljima ili umjesto roditelja temeljem odluke suda, u skladu s odredbama posebnog zakona koji uređuje obiteljske odnose.“ <p>Roditeljska skrb = roditeljstvo. Prema tome, ne radi se o uvođenju posebnog skrbništva, nego o zasnivanju roditeljske skrbi, odnosno roditeljstva. Vezano uz ostvarivanje "roditeljske skrbi", čl. 40 (3) Nacrta kaže</p> <p>"ako se roditeljska skrb o djetetu iz stavka 2. ovog članka povjerava na vrijeme dulje od trideset dana, izjava roditelja mora biti ovjerena kod javnog bilježnika". Ova odredba potencijalno može dovesti do zlorabe, jer ne postoji instrument za dokazivanje na koliko je vremena povjerena roditeljska skrb, već je to u potpunosti prepušteno autonomiji životnih partnera.</p> <ul style="list-style-type: none"> • članak 29. st 3. „životno partnerstvo može se raskinuti davanjem sporazumne 	<p>instituta je dobro poznat dio sustava obiteljsko-pravne. Štoviše, za razliku od istospolnih parova, heteroseksualni parovi uvijek imaju na raspolaganju mogućnost sklapanja braka koji im pruža najširi opseg pravnih mogućnosti uređenja odnosa s djecom. Slijedi kako je prigovor neutemeljen.</p> <p>Odredbe su usklađene s Nacrtom novog Obiteljskog zakona te se ovdje se ne radi o uvođenju posebnog skrbništva, već ostvarivanju roditeljske skrbi od strane treće osobe.</p> <p>Primjeri za ostvarivanje roditeljske skrbi od strane treće osobe umjesto roditelja su okolnosti u kojima je roditelj potpuno u nemogućnosti ostvarivati roditeljsku skrb zbog dugotrajnog liječenja, izdržavanja kazne zatvora i sl., pa se ostvarivanje roditeljske skrbi povjerava trećoj osobi npr. članu obitelji ili osobi koja živi u zajedničkom kućanstvu, ako dijete nema drugog roditelja ili ovaj nije u mogućnosti skrbiti se o djetetu.</p> <p>Primjer za ostvarivanje roditeljske skrbi od strane treće osobe zajedno s roditeljima je oduzimanje roditelju prava da stanuje s djetetom i smještaj djeteta u ustanovu socijalne skrbi, kod udomitelja ili njegov ostanak kod osobe u zajedničkom kućanstvu. U ovom slučaju roditelj nije u mogućnosti svakodnevno i u cijelosti skrbiti o djetetovim osobnim pravima – zdravlju, razvoj, njezi, te zaštititi, zatim odgoju, obrazovanju i školovanju, te ostvarivanje osobnih odnosa u vezi s djetetom. Roditeljsku skrb u tom području svakodnevno ostvaruje udomitelj ili druga osoba s kojom dijete stanuje, prema odluci nadležnog tijela (SUDA). Roditelj tada u pravilu zadržava pravo zastupanja u pogledu djetetovih osobnih i</p>
--	--	--	---

		<p>izjave kod matičara, pod uvjetom da u životnoj zajednici ne živi maloljetno dijete“</p> <p>Upitna je mogućnost dokazivanja živi li u zajednici životnog partnerstva maloljetno dijete u slučaju raskida partnerstva. Dopušta se sporazumni raskid bez ikakve mogućnosti provjere utječe li nešto takvo na dijete.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Članak 51. st 1., „Partnerska stečevina je imovina koju životni partneri steknu radom za vrijeme trajanja životnog partnerstva ili potječe iz te imovine.“ <p>Stječu više prava od bračnih drugova. Pod bračnom stečevinom podrazumijeva se imovina koja je nastala za vrijeme trajanja bračne zajednice (a ne braka) koja, logično, može prestati i prije braka.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Članak 10. „Životno partnerstvo ne mogu međusobno sklopiti krvni srodnici u ravnoj lozi, a u pobočnoj lozi do četvrtog stupnja“ <p>Ratio te odredbe u najmanju ruku je upitan. Jedina svrha ove odredbe u Obit. zakonu je spriječiti ženidbu bliskih srodnika da bi se spriječile deformacije ploda. Ovakva odredba ovdje nema pravnozaštitnu svrhu i koristi samo da bi se naglasila istovjetnost</p>	<p>imovinskih prava, pa se u tom slučaju radi o ostvarivanju roditeljske skrbi od strane treće osobe zajedno s roditeljem.</p> <p>Odredba polazi od stajališta da se roditelj djeteta nalazi u najboljoj poziciji procijeniti razdoblje i opseg u kojem će skrb povjeriti drugoj osobi, a posebno svom partneru. Ta odluka je baš kao i svaka druga odluka koja se odnosi na interese bilo kojeg djeteta podložna strogoj sudskoj kontroli. Sudu je dana izuzetno odgovorna zadaća da u slučaju spora procjeni što je u najboljem interesu djeteta. U tom pravni sustav pruža i više nego kvalitetnu zaštitu od manipulacije.</p> <p>Cilj predložene odredbe je osigurati onom partneru koji nije roditelj djeteta da nastavi održavati kontakt s djetetom s kojim je emocionalno vezano. U tom smislu životni partner koji želi osigurati takav odnos sam će tražiti raskid sudskim putem.</p> <p>Bračna zajednica ne prestaje odvojenim životom kako se pretpostavlja u prigovoru već prestankom braka. Prigovor je stoga neutemeljen.</p> <p>Odredba se temelji na stajalištu kako je kod ove vrste zabrane uz biološki aspekt relevantan i društveni aspekt.</p>
--	--	---	--

			partnerstva i braka.	
61.	Ivana Zanze		<p><u>Posvajanje djece od strane životnih partnera</u></p> <p>Članke Prijedloga Zakona potrebno je izmijeniti kako bi se osobama u životnom partnerstvu omogućilo posvajanje i skrb o djeci kako je to uređeno u bračnim zajednicama odnosno, Obiteljskim zakonom. Ukoliko zakonodavac prihvati prijedlog o omogućavanju instituta životnog partnerstva za sve osobe, neovisno o spolu, tada su ograničenja navedena u ovom Zakonu nepotrebna. S druge strane, ukoliko se zakonodavac odluči na neprihvatanje gore navedenih amandmana vezano za sklapanje životnog partnerstva raznospolnih (heteroseksualnih) parova, sadašnje stanje definirano zakonima RH dopušta da bilo koji hrvatski građanin ili građanka, kao pojedinac ili pojedinka, može ostvariti pravo na posvajanje djeteta bez roditelja, pa tako i građani i građanke LGBT orijentacije. Zašto ustrajati na tome da se nekim parovima onemogućí posvajanje, koje s druge strane to pravo mogu ostvariti kao pojedinci/ke?</p> <p>Predloženo uređenje obiteljskih zajednica</p>	<p>NIJE PRIHVACENO Smatramo da zbog trenutnih društvenih okolnosti, isto nije prihvatljivo. Međutim, zakon je regulirao odnose vezane uz djecu koja žive u obiteljskoj zajednici životnih partnera i ponudio dva moguća modela skrbi o djetetu, kojim se osigurava veća pravna sigurnost i zaštita djeteta.</p>

		<p>životnih partnera i djece vodi ka stavljanu djece u nejednak položaj s osnove spolne orijentacije roditelja, što vodi ka formalnoj nejednakosti (umjesto roditelja – životni partner roditelja ili bilješka u matici), a koja predstavlja temelj za izravnu, faktičnu i normativnu, diskriminaciju.</p> <p><u>Pravo na medicinski pomognutu oplodnju</u></p> <p>Iako je Prijedlogom Zakona, članak 70. stavak 2. zabranjeno nepovoljnije postupanje prema životnom partnerstvu u pogledu obveza, prava ili povlastica, koje se odnose zdravstveno osiguranje i zdravstvenu zaštitu od onog koje je pruženo bračnim zajednicama, to još uvijek ne omogućava životnim partnericama pravo na postupke medicinski pomognute oplodnje, jer Zakon o medicinski pomognutoj oplodnji u članku 4. stavku 1. navodi da (1) Medicinski pomognuta oplodnja jest postupak koji se provodi tek kada je dotadašnje liječenje neplodnosti bezuspješno ili bezizgledno, te radi izbjegavanja prijenosa teške nasljedne bolesti na dijete kod prirodnog začeća. Zakon o MPO na još jednom mjestu definira koje žene bez muškog partnera imaju pravo na MPO – čl. 10, st. 2. Pravo na medicinski pomognutu oplodnju ima i punoljetna, poslovno sposobna žena koja</p>	<p>Nacrt polazi od ustavnog načela jednakog dužnog poštovanja svih građana i građanki od strane državne vlasti bez obzira na razlike u njihovom osobnom identitetu. Nacrt također polazi od vrijednosnog stajališta kako zdravlje predstavlja temeljno pravo svake osobe. Ovo stajalište izričito je izraženo kroz cijeli niz ustavnih odredbi. Prije svega, čl. 69. Ustava jamči svakoj osobi pravo na zdrav život. Nadalje, zdravlje predstavlja jednu od ustavnih vrednota zbog kojih je izričitih dozvoljeno ograničiti temeljna prava građana. Nacrt je u potpunosti poštovao navedene ustavne obveze te ne iznenađuje kako sadrži zabranu diskriminacije građana i građanki u pogledu mogućnosti zaštite njihovog ustavnog prava na zdravlje odnosno zabranjuje da im se pristup zdravstvenim uslugama koje osigurava hrvatski sustav zdravstvene zaštite ograničava samo radi toga jer su u istospolnoj obiteljskoj zajednici odnosno jer su istospolne seksualne orijentacije. Bilo kakvo ograničenje zdravstvenim uslugama životnim partnerima predstavljalo bi ograničenje njihovog temeljnog ljudskog prava na zdravlje te stoga istovremeno i jedan od najtežih oblika diskriminacije suprotan kako Ustavu Republike Hrvatske tako i</p>
--	--	--	--

		<p>ne živi u braku, izvanbračnoj ili istospolnoj zajednici, čije je dosadašnje liječenje neplodnosti ostalo bezuspješno ili bezizgledno te koja je s obzirom na životnu dob i opće zdravstveno stanje sposobna za roditeljsku skrb o djetetu.</p> <p>Uz ove dvije citirane sporne odredbe te uz mogućnost priziva savjesti liječnika specijalista MPO, ovakvo široko definiranje prava na jednaku zdravstvenu zaštitu u praksi će onemogućiti postupke MPO za žene u istospolnim vezama.</p> <p><u>Omogućiti pravo registriranja životnog partnerstva za dvije osobe neovisno o spolu partnera/ica, s obzirom na promijenjene okolnosti promjene Ustava RH</u></p> <p>Predlažem da se članak 2. Prijedloga Zakona izmijeni na način da isti glasi: „Životno partnerstvo je zajednica obiteljskog života dvije osobe, neovisno o njihovom spolu, koje su sklopile životno partnerski odnos pred nadležnim tijelom u skladu s odredbama ovoga Zakona.“</p> <p>Predlažem i izmjenu članka 3. St. 1. na način da isti glasi: „1) Neformalno životno partnerstvo je životna zajednica dviju osoba, neovisno o njihovom spolu, koje nisu sklopile životno partnerstvo, ako životna zajednica traje</p>	<p>Europskoj konvenciji za zaštitu temeljnih ljudskih prava i sloboda. Štoviše, u slučaju da se takvo diskriminirajuće ograničenje odnosi na istospolne zajednice iz drugih država članica EU ono bi predstavljalo jasno kršenje Ugovora o funkcioniranju Europske unije, Direktive 2004/38/EZ odnosno Povelje o temeljnim pravima Europske unije. U svjetlu navedenog potpuno je neprihvatljivo koristiti Konvenciju o pravima djeteta kako bi se promicalo ograničavanje jednakog prava na zdravlje za osobe istospolne seksualne orijentacije.</p> <p>NIJE PRIHVACENO. jer se odredbe ovog Zakona odnose isključivo na osobe istog spola. Nadalje, heteroseksualnim osoba omogućeno je sklapanje braka, život u izvanbračnoj zajednici ili sklapanju različitih ugovora o međusobnom pomaganju.</p>
--	--	--	---

			<p>najmanje tri godine i udovoljava pretpostavkama propisanim za valjanost životnog partnerstva.“</p> <p>Predlažem i brisanje čl. 7.1 1), kao i usklađenje ostalih odredaba Zakona s navedenim prijedlogom promjena.</p> <p>Ako se institut životnog partnerstva otvori i raznospolnim, a ne samo istospolnim parovima, jedino tako ćemo postići pravu jednakost.</p>	
62.	Željka Pražetina		<p>U svezi donošenja novog zakona o životnom partnerstvu, želim vas izvijestiti da se ne slažem</p> <p>Sa zakonom, a osobito sa članom da će istospolne zajednice moći posvajati djecu.</p>	Ovim zakonom nije omogućeno posvajanje djeceu okviru životnog partnerstva
63.	Valter Župan, krčki biskup, predsjednik Vijeća Hrvatske biskupske konferencije za obitelj i život		<p>Izražavam poštovanje svima uključenima u postupak donošenja Zakona o životnom partnerstvu.</p> <p>Radi boljšega razumijevanja vjerničke pozicije i shvaćanja slobodan sam dostaviti na promišljanje dokument Svete Stolice koji je sastavljen pod vodstvom kardinala Josepha Ratzingera, a odobrio ga je bl. Ivan Pavao II.</p> <p>„Kongregacija za nauk vjere Pismo biskupima Katoličke Crkve o pastoralnoj skrbi za homoseksualne osobe</p>	<p>Zahvaljujemo na izraženom mišljenju.</p> <p>Obzirom da se ne iznose konkretne primjedbe na tekst Nacrta zakona nije moguće odgovoriti na konkretan način. Vaš doprinos uvrstit ćemo u dokument kako bi javnost i nadležna tijela kojima će biti prosljeđen imali uvid u njega.</p>

		<p>1. Problem homoseksualnosti i moralnoga suda o homoseksualnim činima postaje sve više predmetom javne rasprave i u katoličkim krugovima. U toj se raspravi često predlažu argumentacije i iznose stajališta koja nisu u skladu s učenjem Katoličke Crkve, izazivajući opravdanu brigu u svima onima koji su angažirani u pastoralnoj službi. Stoga ova Kongregacija smatra problem tako teškim i raširenim da on opravdava ovo pismo o pastoralnoj skrbi za homoseksualne osobe, upravljeno svim biskupima Katoličke Crkve.</p> <p>2. Naravno da se ovdje ne može pristupiti iscrpnomu razlaganju tako složenoga problema; pozornost će više biti usredotočena na specifični kontekst katoličke moralne perspektive. Ona nalazi potporu u pouzdanim rezultatima prirodnih znanosti koje imaju vlastiti predmet istraživanja i metodologiju koja ima zakonitu autonomiju.</p> <p>Stajalište katoličkoga moralnoga učenja temelji se na ljudskom razumu prosvijetljenu vjerom i svjesno je vođeno nakanom da se vrši volja Boga, našega Oca. Na taj način Crkva može ne samo učiti od znanstvenih otkrića, nego i nadržati njihov obzor; ona je sigurna da njezino obuhvatnije gledanje poštuje složenu stvarnost ljudske osobe koja je, u svojoj duhovnoj i tjelesnoj dimenziji, stvorena od</p>	
--	--	--	--

		<p>Boga i, njegovom milošću, pozvana da bude zaštitnik vječnoga života. Samo u tom kontekstu može se dakle jasno shvatiti u kojem je smislu fenomen homoseksualnosti, sa svojim mnogostrukim dimenzijama i sa svojim učincima na društvo i crkveni život, problem koji osobito pripada djelokrugu pastoralne skrbi Crkve. Stoga se od njezinih službenika traži pažljivo proučavanje, konkretna zauzetost i pošteno razmišljanje, teološki uravnoteženo.</p> <p>3. Već je u „Izjavi o nekim pitanjima seksualne etike”, od 29. prosinca 1975., Kongregacija za nauk vjere izričito raspravljao o ovom problemu. U toj se Izjavi isticala dužnost da se nastoji shvatiti homoseksualno stanje i reklo se kako grješnost homoseksualnih čina treba razborito prosuđivati. Istodobno je Kongregacija vodila računa o razlici koja se obično čini između homoseksualnoga stanja ili usmjerenosti i homoseksualnih čina. Ovi su posljednji označeni kao čini lišeni njihove bitne i nenadomjestive svrhe, kao „u sebi neuredni” i takvi da ni u kojem slučaju ne mogu biti odobreni (usp. br. 8. st. 4). Ipak u raspravi koja je uslijedila nakon objelodanjenja Izjave, iznosila su se pretjerano dobrohotna tumačenja o homoseksualnom stanju, pa je netko išao sve dotle da ga označi kao indiferentno ili</p>	
--	--	--	--

		<p>čak dobro. Valja, međutim, precizirati da osobita sklonost homoseksualne osobe, premda u sebi nije grijeh, tvori ipak usmjerenje, više ili manje jako, prema jednom s moralnoga stajališta u sebi zlom ponašanju. Zbog toga razloga samu sklonost treba gledati kao objektivno neurednu. Prema tom oni koji se nalaze u takvom stanju trebali bi biti predmetom osobite pastoralne skrbi da ne bi povjerovali kako je ostvarenje te sklonosti u homoseksualnim odnosima moralno prihvatljiv izbor.</p> <p>4. Jedna od bitnih odlika autentične pastoralne skrbi jest raspoznavanje uzroka koji su unijeli zbrku s obzirom na crkveno naučavanje. Među njih treba ubrojiti jednu novu egzegezu Svetoga Pisma, po kojoj Biblija ili ne bi imala ništa reći o problemu homoseksualnosti, ili bi je čak na neki način prešutno odobravalala, ili bi konačno ponudila moralne propise kulturno i povijesno tako uvjetovane da se više ne bi mogli primijeniti na suvremeni život. Takva mišljenja, veoma pogrešna i zastranjajuća, zahtijevaju osobitu budnost.</p> <p>5. Istina je da je biblijska literatura baštinik različitih razdoblja u kojima je bila napisana, velikim dijelom u svojim oblicima mišljenja i izražavanja (usp. usp. Drugi vatikanski sabor, konstitucija Dei verbum, br. 12). Nedvojbeno je da današnja</p>	
--	--	--	--

		<p>Crkva naviješta evanđelje svijetu koji se dosta razlikuje od onoga staroga svijeta. S druge pak strane, svijet u kojem je napisan Novi zavjet bio je već znatno izmijenjen s obzirom na prilike, primjerice, u kojima je napisano ili redigirano Sveto Pismo židovskoga naroda.</p> <p>Ipak treba istaknuti da, makar u kontekstu te znatne različitosti, postoji očita dosljednost unutar samoga Svetoga Pisma o homoseksualnom ponašanju. Stoga se učenje Crkve u ovoj stvari ne temelji samo na izdvojenim rečenicama iz kojih se mogu izvući diskutabilne teološke argumentacije, nego nadasve na čvrstom temelju stalnoga biblijskoga svjedočanstva. Današnja vjernička zajednica, u neprekidnom kontinuitetu sa židovskim i kršćanskim zajednicama unutar kojih su ista Sveta Pisma sastavljena, nastavlja se hraniti istim Pismima i Duhom Istine čija su ona Riječ. Jednako je važno znati da sveti tekstovi nisu stvarno shvaćeni kada se tumače na način protivan živoj Predaji Crkve. Da bi bilo ispravno tumačenje Svetoga Pisma treba biti u stvarnoj suglasnosti s tom Predajom. Drugi vatikanski sabor u tom pogledu kaže: „Očevidno su, dakle, po premudroj Božjoj odluci, Sveta Predaja, Sveto Pismo i crkveno Učiteljstvo tako uzajamno povezani i združeni te jedno bez drugih ne može opstati, a sve zajedno —</p>	
--	--	---	--

		<p>svako na svoj način — pod djelovanjem jednog Duha Svetoga uspješno pridonosi spasenju duša (Dei verbum, br. 10). U svjetlu tih tvrdnja ukratko se iznosi naučavanje Biblije o ovom predmetu.</p> <p>6. Teologija stvaranja, sadržana u Knjizi Postanka, pruža temeljno polazište za odgovarajuće shvaćanje problema koje postavlja homoseksualnost. Bog u svojoj bezgraničnoj mudrosti i u svojoj svemogućoj ljubavi zove na opstanak svu stvarnost, koja je odraz njegove dobrote. On stvara na svoju sliku i priliku čovjeka kao muško i žensko. Stoga su ljudska bića Božja stvorenja pozvana da održavaju, u komplementarnosti spolova, Stvoriteljevo unutarnje jedinstvo. Oni ostvaruju taj zadatak na jedinstven način kada s Njime surađuju u prenošenju života međusobnim supružničkim darivanjem. Treća glava knjige Postanka pokazuje kako je ova istina o ljudskoj osobi kao slici Božjoj potamnjena istočnim grijehom. Iz toga nužno slijedi gubitak svijesti značenja saveza koji je vlastit jedinstvu koje su ljudi imali s Bogom i međusobno. Premda ljudsko tijelo još uvijek čuva svoje „zaručničko značenje“, to je potamnjeno grijehom. Takvo pogoršanje zbog grijeha nastavlja se razvijati u povijesti stanovnika Sodome (usp. Postanak 19,1-11). Ne može se sumnjati o moralnom sudu ondje</p>	
--	--	---	--

		<p>izrečenom protiv homoseksualnih odnosa. U Levitskom zakoniku 18, 22 i 20, 13, kada se ukazuje na uvjete da bi se pripadalo izabranomu narodu, autor isključuje iz izabranoga naroda one koji se ponašaju kao homoseksualci.</p> <p>Na pozadini toga teokratskoga zakonodavstva sv. Pavao razvija eshatološko gledište unutar kojega ponovno predlaže istu nauku, uvrštavajući među one koji ne će ući u Božje Kraljevstvo i homoseksualce (usp. Prva Korinćanima 6, 9). U jednom drugom ulomku svojih poslanica, oslanjajući se na moralne predaje svojih predaka, ali smještajući se u novi kontekst suočavanja kršćanstva s poganskim svijetom svojega vremena, predstavlja homoseksualno ponašanje kao primjer zaslijepljenosti u koju je upalo čovječanstvo. Zamjenivši izvorni sklad između Stvoritelja i stvorenja, teška devijacija idolatrije dovela je do svake vrste pretjeranosti na moralnom području. Sv. Pavao nalazi najjasniji primjer toga nesklada upravo u homoseksualnim odnosima (usp. Rimljanima 1, 18-32). Konačno, u savršenom kontinuitetu s biblijskim naučavanjem, u nabranju onih koji djeluju suprotno zdravoj nauci, izričito se spominju kao grješnici oni koji obavljaju homoseksualne čine (usp. Prva Timoteju 1, 10).</p>	
--	--	--	--

		<p>7. Poslušna Gospodinu koji ju je utemeljio i darovao joj sakramentalni život, Crkva u sakramentu braka slavi božanski plan ljubavnoga i prokreativnoga jedinstva muškarca i žene. Samo u bračnom odnosu uporaba seksualnih moći može biti moralno ispravna. Stoga osoba koja se ponaša homoseksualno djeluje nemoralno.</p> <p>Izabrati seksualnu aktivnost s osobom istoga spola znači poništiti bogati simbolizam i značenje, a da se ne govori o ciljevima Stvoriteljeva plana s obzirom na seksualnu stvarnost. Homoseksualna aktivnost ne izražava komplementarno sjedinjenje, koje je sposobno prenijeti život, i stoga proturječi pozivu na život življen u obliku samodarivanja koje je, po evanđelju, bit kršćanskoga života. To ne znači da homoseksualne osobe nisu često velikodušne i da se ne darivaju, ali kada se odaju homoseksualnoj aktivnosti u svojoj nutрини učvršćuju neurednu seksualnu sklonost, koja je po samoj sebi označena samougađanjem.</p> <p>Kao i kod svakoga drugoga moralnoga nereda, homoseksualna aktivnost priječi vlastito ostvarenje i sreću jer je protivna Božjoj stvaralačkoj mudrosti. Odbacujući pogrešna učenja s obzirom na homoseksualnost, Crkva ne ograničava nego još više brani, realno i autentično shvaćene, slobodu i dostojanstvo osobe.</p>	
--	--	---	--

		<p>8. Naučavanje današnje Crkve u organskom je dakle kontinuitetu s gledanjem Svetoga Pisma i sa stalnom Predajom. Iako se današnji svijet s mnogih gledišta zaista promijenio, kršćanska zajednica je svjesna duboke i trajne veze koja je povezuje s naraštajima koji su joj prethodili „u znaku vjere”.</p> <p>Ipak, danas sve veći broj osoba, pa i unutar same Crkve, snažno pritišće Crkvu da prihvati homoseksualno stanje kao nešto što ne bi bilo neuredno, i da dopusti homoseksualne čine. Oni koji unutar vjerničke zajednice potiču nastojanja u tome smjeru, često su tijesno povezani s onima koji djeluju izvan nje. Te izvanjske skupine potaknute su pogledom koji je suprotan istini o ljudskoj osobi, koja nam je potpuno objavljena u Kristovu otajstvu. One očituju, makar ne na potpuno svjestan način, materijalističku ideologiju koja niječe transcendentnu narav ljudske osobe, kao i nadnaravni poziv svakoga pojedinca. Službenici Crkve trebaju učiniti da homoseksualne osobe, koje su povjerene njihovoj brizi, ne budu zavedene s pravoga puta ovim mišljenjima koja su tako duboko oprječna naučavanju Crkve. Opasnost je ipak velika i mnogi su koji nastoje stvoriti zbrku u pogledu stajališta Crkve i tu zbrku iskoristiti za svoje ciljeve.</p> <p>9. Unutar Crkve razvilo se također</p>	
--	--	--	--

		<p>nastojanje, koje promiču uporne skupine različitih imena i različite rasprostranjenosti, koja teži pribaviti ugled kao predstavnik svih homoseksualnih osoba koje su katolici. Zapravo su njegovi sljedbenici većinom osobe koje ili ignoriraju crkveno naučavanje ili ga nastoje na neki način opovrgnuti. Nastoji se skupiti pod okrilje katolicizma homoseksualne osobe koje nemaju nikakve namjere napustiti svoje homoseksualno ponašanje. Jedna od taktika koje se upotrebljavaju jest tvrdnja, s prizvucima prosvjeda, da bilo koja kritika ili rezerviranost u pogledu homoseksualnih osoba, njihovih aktivnosti i njihova životnoga stila, jest jednostavno oblik nepravedne diskriminacije.</p> <p>Stoga je u nekim državama u tijeku pravi pokušaj da se manipulira Crkvom stjecanjem potpore, često dobronamjerne, njezinih pastira, u nastojanju da se promijene norme građanskoga zakonodavstva. Svrha je akcije prilagođavanje toga zakonodavstva vlastitomu shvaćanju tih skupina koje provode pritisak, po kojem je homoseksualnost stvarnost barem nimalo štetna, ako ne i posve dobra. Premda prakticiranje homoseksualnosti ozbiljno prijeti životu i blagostanju velikoga broja osoba, pobornici toga nastojanja ne odustaju od svoga djelovanja i odbijaju</p>	
--	--	---	--

		<p>uzeti u obzir udjel opasnosti koja je s time povezana.</p> <p>Crkva ne može ne biti zabrinuta zbog svega toga i stoga čvrsto ostaje pri svom jasnom stajalištu u tom pogledu, koje ne može biti promijenjeno pod pritiskom građanskoga zakonodavstva ili trenutačne mode. Ona je iskreno zabrinuta i za mnoge koji se ne osjećaju zastupljenima od prohomoseksualnih pokreta, kao i za one koji bi mogli biti u napasti da povjeruju njihovoj promidžbi. Ona je svjesna da mišljenje, po kojem bi homoseksualna aktivnost bila ekvivalentna, ili barem jednako prihvatljiva kao i seksualno izražavanje bračne ljubavi, ima izravni odraz na shvaćanje koje društvo ima o naravi i pravima obitelji, i da ih ozbiljno stavlja u opasnost.</p> <p>10. Treba svom čvrstoćom izraziti žaljenje što su homoseksualne osobe bile i još uvijek jesu predmetom zlonamjernih glasova i nasilnih postupaka. Slična ponašanja zaslužuju osudu sa strane crkvenih pastira, gdje god se ona pojavila. Ona pokazuju nedostatak poštovanja prema drugima, koji vrijeđa osnovna načela na kojima se temelji zdrav društveni život. Vlastito dostojanstvo svake osobe mora se uvijek poštivati u riječima, u djelima i u zakonodavstvima. Ipak dužna reakcija na nepravde koje se nanose homoseksualnim</p>	
--	--	--	--

		<p>osobama ne može nikako dovesti do tvrdnje da homoseksualno stanje nije neuredno. Kad bi se takva tvrdnja prihvatila, dosljedno tomu bila bi prihvaćena i homoseksualna aktivnost kao dobra, ili kada bi se uvelo građansko zakonodavstvo koje bi štitilo ponašanje na koje nitko ne bi mogao polagati bilo kakvo pravo, ni Crkva ni društvo u cjelini ne bi se onda trebali iznenaditi ako se također i druga mišljenja i krive prakse prošire i ako se nerazumna i nasilna ponašanja povećaju.</p> <p>11. Neki tvrde da homoseksualna sklonost u nekim slučajevima nije rezultat slobodnoga izbora i da homoseksualna osoba nema alternative, nego je prisiljena da se vlada na homoseksualni način. Zbog toga se tvrdi da bi ona u tim slučajevima postupala bez grijeha, budući da zaista nije slobodna.</p> <p>U vezi s tim valja se obazirati na zdravu moralnu tradiciju Crkve, koja upozorava na čuvanje od poopćivanja u prosuđivanju pojedinih slučajeva. Zaista, u određenom slučaju mogle su u prošlosti postojati i mogu još uvijek postojati takve okolnosti koje umanjuju ili jednostavno oduzimaju grješnost pojedincu; druge okolnosti, naprotiv, mogu je povećavati. Ipak treba izbjegavati neutemeljenu i ponižavajuću pretpostavku da bi homoseksualno ponašanje homoseksualnih osoba uvijek i</p>	
--	--	--	--

		<p>potpuno bilo podvrgnuto prisili i zbog toga bez krivnje. Zapravo osobama s homoseksualnom sklonošću treba također priznati onu temeljnu slobodu koja karakterizira ljudsku osobu i daje joj njezino posebno dostojanstvo. Kao u svakom obraćenju od zla, zahvaljujući toj slobodi, ljudsko nastojanje, prosvijetljeno i poduprto Božjom milošću, moći će im omogućiti da izbjegnu homoseksualnu aktivnost.</p> <p>12. Što dakle treba činiti homoseksualna osoba, koja nastoji slijediti Gospodina? U biti te su osobe pozvane ostvarivati Božju volju u svom životu, ujedivši sa žrtvom križa Gospodinova sve patnje i poteškoće koje mogu doživjeti zbog svoga stanja. Za vjernika križ je plodonosna žrtva, jer od te smrti proizlaze život i otkupljenje. Premda će svaki poziv na nošenje križa ili na takvo shvaćanje patnje kršćanina po svoj prilici biti od nekoga ismijan, ipak bi se trebalo podsjetiti da je to život spasenja za sve one koji su Kristovi sljedbenici.</p> <p>Zapravo to nije ništa drugo nego naučavanje upravljeno od apostola Pavla Galaćanima, kad on kaže da Duh proizvodi u životu vjernika ljubav, radost, mir, strpljivost, dobrohotnost, dobrotu, vjernost, blagost i vladanje sobom — i malo dalje: „Koji su Kristovi, razapeše tijelo sa strastima i požudama” (Galaćanima 5, 22-</p>	
--	--	--	--

		<p>24).</p> <p>Ipak taj se poziv olako loše shvaća, ako ga se drži samo beskorisnim nastojanjem samosvladavanja. Križ je zaista svladavanje samoga sebe, ali u prepuštanju u volju onoga Boga koji iz smrti izvlači život i osposobljava one koji u njega polažu svoje pouzdanje, da prakticiraju krjepost umjesto poroka. Pashalno Otajstvo doista se slavi samo ako se dopusti da ono prožme splet svagdanjega života. Odbaciti žrtvovanje vlastite volje u poslušnosti volji Gospodinovoj zapravo postavlja zapreku spasenju. Upravo, kao što je križ središte očitovanja Božje otkupiteljske ljubavi za nas u Isusu, tako usklađivanje samosvladavanja homoseksualnih ljudi i žena s Gospodinom žrtvom bit će za njih izvor samodarivanja koje će ih spasiti od jednoga načina života koji neprestano prijeti da ih uništi.</p> <p>Homoseksualne osobe pozvane su kao i ostali kršćani da žive čistoću. Ako ustrajno nastoje shvatiti narav Božjega osobnoga poziva upravljenoga njima, bit će u stanju vjernije slaviti sakrament Pokore i primiti Gospodinovu milost, u tom sakramentu tako velikodušno ponuđenu, kako bi se mogli potpunije obratiti da ga slijede.</p> <p>13. Očito je, s druge strane, da jasno i djelotvorno prenošenje crkvenoga učenja svim vjernicima i društvu u cjelini ovisi</p>	
--	--	--	--

		<p>uvelike o ispravnom naučavanju i vjernosti onoga tko obavlja pastoralnu službu. Biskupi imaju posebno veliku odgovornost skrbiti o tom da njihovi suradnici u službi, a posebno svećenici, budu ispravno informirani i osobno rado spremni svakomu prenijeti učenje Crkve u njegovoj cjelovitosti. Vrijedna je divljenja posebna briga i dobra volja koju su pokazali prema homoseksualnim osobama mnogi svećenici i redovnici u pastoralnoj službi, i ova Kongregacija se nada da se ta briga ne će smanjiti. Takvi revni službenici trebaju biti sigurni da vjerno slijede Gospodinovu volju, kada potiču homoseksualne osobe da provode čist život, te podsjećaju na neusporedivo dostojanstvo koje je Bog također i njima dao.</p> <p>14. Imajući u vidu navedeno, ova Kongregacija kani zatražiti od biskupa da budu posebno budni s obzirom na one programe koji doista žele izvršiti pritisak na Crkvu ne bi li ona promijenila svoje učenje, premda se ponekad riječima niječe da bi to tako bilo. Pažljivo proučavanje javnih izjava sadržanih u njima, i aktivnosti koje promiču, pokazuje proračunatu dvoznačnost, kojom žele zavesti s pravoga puta pastire i vjernike. Oni, primjerice, prikazuju ponekad naučavanje Učiteljstva, ali samo kao fakultativni izvor s obzirom na formiranje savjesti. Njegov specifični</p>	
--	--	---	--

		<p>autoritet nije priznat. Neke skupine čak običavaju okarakterizirati kao „katoličke” svoje organizacije i osobe kojima se namjeravaju obratiti, ali zapravo one ne brane i ne promiču naučavanje Učiteljstva, dapače ponekad ga otvoreno napadaju. Makar njihovi članovi tvrde da žele uskladiti svoj život s Isusovim naučavanjem, oni, zapravo, napuštaju naučavanje njegove Crkve. To proturječno ponašanje ne može ni u kojem slučaju imati potporu biskupa.</p> <p>15. Stoga ova Kongregacija potiče biskupe da u svojim biskupijama promiču pastoral homoseksualnih osoba u punom suglasju s učenjem Crkve. Nijedan autentični pastoralni program ne može uključiti organizacije u kojima se međusobno udružuju homoseksualne osobe, a da ne bi bilo jasno utvrđeno daje homoseksualna aktivnost nemoralna. Istinsko pastoralno stajalište sadržavat će nužno naputak homoseksualnim osobama o izbjegavanju bližnje grješne prigode. Treba poticati one programe u kojima su te opasnosti izbjegnute. Ali treba dobro razjasniti da svako udaljavanje od naučavanja Crkve, ili šutnja o njemu, nastojeći tako pružiti pastoralnu skrb, nije način niti autentične skrbi niti valjanoga pastoralna. Samo ono što je istinito može napokon biti i pastoralno. Kad se ne vodi računa o stajalištu Crkve,</p>	
--	--	---	--

		<p>prijeći se da homoseksualni ljudi i žene prime onu skrb koja im je potrebna i na koju imaju pravo. Istinski pastoralni program pomoći će homoseksualnim osobama na svim razinama njihova duhovnoga života, pomoću sakramenata i na poseban način čestom i iskrenom sakramentalnom ispovijeđu, pomoću molitve, svjedočenja, savjetom i individualnom pomoći. Na taj način čitava kršćanska zajednica može spoznati da je pozvana pomagati toj svojoj braći i tim svojim sestrama da izbjegnu bilo razočaranje bilo osamljenost.</p> <p>16. Takav razlikovni pristup može uroditi mnogim koristima, najposlije i spoznajom kako homoseksualna osoba, kao uostalom svako ljudsko biće, ima duboku potrebu da istodobno bude podupirana na različitim razinama.</p> <p>Ljudska osoba, stvorena na sliku i priliku Božju, ne može se odgovarajuće definirati ako se redukcionistički upućuje samo na spolnu usmjerenost. Bilo koja osoba koja živi na zemlji, ima osobne probleme i poteškoće, ali također teži rastu i napretku, usavršavanju vlastite darovitosti i talenta. Crkva nudi onaj kontekst, čija se velika potreba danas prepoznaje u brizi za ljudsku osobu, upravo kada odbije promatrati ljudsku osobu samo kao „heteroseksualnu” ili „homoseksualnu” i naglašava da svatko</p>	
--	--	---	--

		<p>ima istu osnovnu identičnost: biti Božje stvorenje i, po milosti, Božje dijete, baštinik vječnoga života.</p> <p>17. Nudeći pažnji biskupa takva razjašnjenja i pastoralna usmjerenja, ova Kongregacija želi poduprijeti njihove napore usmjerene nastojanju da učenje Gospodinovo i njegove Crkve o ovoj važnoj stvari bude cjelovito preneseno svim vjernicima. U svjetlu ovoga što je do sada izloženo, ordinariji mjesta pozvani su da procijene, u granicama svoga djelokruga, nužnost posebnih zahvata. Osim toga, ako se smatra korisnim, može se pribjeći naknadno usklađenom djelovanju na razini nacionalnih biskupskih konferencija. Na poseban način biskupi će se brinuti da sredstvima koja su im na raspolaganju podupru razvoj posebnih oblika pastoralne skrbi za homoseksualne osobe. To bi moglo uključiti suradnju psiholoških, socioloških i medicinskih znanosti, držeći se uvijek u punoj izvornosti učenja Crkve. Nadasve biskupi ne će propustiti poticati suradnju svih katoličkih teologa, koji će tako moći, naučavajući ono što naučava Crkva i produbljujući svojim razmišljanjima autentično značenje ljudske seksualnosti i kršćanskoga braka u božanskom planu, također i vrlina koje on sa sobom nosi, vrijednu pomoć pružiti na ovom specifičnom području pastoralnoga</p>	
--	--	--	--

		<p>djelovanja. Trebat će dakle biskupi posebnu pozornost pridati odabiru djelatnika zaduženih za ovaj osjetljivi zadatak, tako da bi oni, zbog njihove vjernosti Učiteljstvu i zbog njihova visokoga stupnja duhovne i psihološke zrelosti, mogli biti od stvarne pomoći homoseksualnim osobama, za postizanje njihova cjelokupnog dobra. Takvi službenici odbacit će teološka mišljenja koja su protivna naučavanju Crkve i koja stoga ne mogu služiti kao smjernice na pastoralnom polju.</p> <p>Osim toga, bit će korisno promicati prikladne programe kateheze, utemeljene na istini koja se odnosi na ljudsku seksualnost, u njezinu odnosu sa životom obitelji, onako kako je naučavana od Crkve. Takvi programi naime pružaju veoma dobar kontekst unutar kojega također može biti raspravljano i pitanje homoseksualnosti.</p> <p>Ova kateheza moći će pomoći također onim obiteljima u kojima se nalaze homoseksualne osobe, da pristupe problemu koji ih se tako duboko tiče. Trebat će uskratiti svaku potporu bilo kojoj organizaciji koja pokušava podrivati naučavanje Crkve, koja bi prema njemu bila dvosmislena, ili bi ga potpuno zanemarivala. Takva potpora, ili također njezina prividnost, može postati uzrok teških krivih shvaćanja. Posebna pozornost trebala bi praksi programiranja vjerskih</p>	
--	--	---	--

		<p>obreda i upotrebi građevina koje pripadaju Crkvi od strane ovih skupina, uključivši mogućnost raspolaganja školama i katoličkim institutima višega obrazovanja. Nekome takva dozvola za upotrebu crkvenog vlasništva može izgledati samo kao gest pravednosti i ljubavi, ali ona je, zapravo, u proturječju sa samim svrhama zbog kojih su te ustanove bile utemeljene, te može biti uzrokom nesporazuma i sablazni. U vrednovanju mogućih zakonskih prijedloga trebat će u prvi plan postaviti obvezu da se brani i promiče život obitelji.</p> <p>18. Gospodin Isus je rekao: „Upoznat ćete istinu, i istina će vas osloboditi” (Ivan 8, 32). Sveto nam Pismo nalaže da činimo istinu u ljubavi. Bog koji je ujedno istina i ljubav poziva Crkvu da se stavi u službu svakog čovjeka, žene i djeteta s pastoralnom brižljivošću našega milosrdnoga Gospodina. U tom je duhu Kongregacija za nauk vjere uputio vama, biskupi Crkve, ovo Pismo, s nadom da vam bude korisno u pastoralnoj skrbi za osobe čije patnje krivim naucima mogu biti samo povećane, a riječju istine ublažene.</p> <p>Vrhovni svećenik Ivan Pavao II., u audijenciji danoj potpisanomu Predstojniku, odobrio je ovo Pismo prihvaćeno na redovitom sastanku Kongregacije i odredio da se objelodani.</p>	
--	--	---	--

			U Rimu, u sjedištu Kongregacije za nauk vjere, 1. listopada 1986. Joseph kard. Ratzinger, predstojnik Alberto Bovone, tajnik“	
64.	Petar Marija Radelj		<p>I. OPAŽANJA O POSTUPANJU NOSITELJA IZRADE PROPISA</p> <p>1. Osvrćem se na Nacrt prijedloga Zakona o životnom partnerstvu (http://www.uprava.hr/UserDocsImages/Savjetovanja%20sa%20zainteresiranom%20javno%20A1%20C4%87u/2013/zivotno_partnerstvo/Nacrt%20zakona%20o%20%20%20%20BEivotnom%20partnerstvu%20-%2017%2010.pdf); u nastavku ‘Nacrt’, objavljen na http://www.uprava.hr/default.aspx?id=13946.</p> <p>Predlagatelj je svjestan senzibiliziranosti javnosti za ovu temu pa stoga začuđuje ishitrenost i nepostojanje niza informacija koje su inače nužne za svako internetsko savjetovanje, a ovdje su izostale, odnosno nisu određene, naznačene ni objavljene.</p> <p>2. U najavi javne rasprave nije priopćeno sukladno kojem propisu se provodi savjetovanje: prema Zakonu o pravu na pristup informacijama (NN 25/13, http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2013_02_25_403.html) ili prema Zakonu o procjeni učinaka propisa (NN 90/11, http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2011_08_90_1</p>	<p>Temeljem članka 9. stavka 2. alineje 1. Zakona o procjeni učinaka propisa Vlada je u svom Godišnjem planu normativnih aktivnosti za 2013. na temelju analize nadležnih tijela odredila kako Zakon o životnom registru ne podliježe procjeni učinaka, kao što Vi to navodite. Obaveza postoji za zakone iz 9. stavka 2. alineje 2. istog Zakona..</p> <p>Odluka o javnoj raspravi temeljila se prvenstveno na načelu transparentnosti i demokratičnosti izrade pravnih propisa.</p> <p>Javna rasprava trajala je 32 dana. U svrhu provedbe javne rasprave Nacrt je objavljen na web stranicama Ministarstva uprave 4. studenog 2013. Uz nacrt su objavljene je i popratni dokument pod nazivom „Dokument za savjetovanje o Nacrtu prijedloga Zakona o životnom partnerstvu“ u kojem su jasno izložene okvirne teze od kojih polazi Nacrt i kroz koji su identificirani glavni problemi kojima se Nacrt bavi, a time i označeni glavni učinci budućeg zakonskog okvira koji bi možebitno počivao na Nacrtu. Ovaj dokument koji uključuje i ovaj konkretni odgovor najbolji je dokaz da je stručni predlagatelj propisa razmotritio sve primjedbe, prijedloge i mišljenja javnosti i zainteresirane javnosti na Nacrt te o prihvaćenim i neprihvaćenim primjedbama i prijedlozima obavijestitio javnost putem svoje internetske stranice. Predlagatelj stoga smatra tvrdnju o ishitrenosti i nedostatku informacija potpuno neopravdanom.</p>

		<p>918.html).</p> <p>A ako se provodi prema Zakonu o procjeni učinaka propisa, nije objašnjeno je li ovo javna rasprava o tezama ili o nacrtu prijedloga zakona?</p> <p>Ta su utvrđenja bitna radi demokratičnosti procedure, informiranosti svih zainteresiranih o sljedećim koracima, dakle i zbog legitimnih očekivanja zainteresirane javnosti i adresata budućega zakona, a time i zbog zaštite načela vladavine prava, kao i radi postizanja što je moguće širega društvenoga suglasja o stvari koju se i kako predlaže urediti Nacrtom kako ovaj zakon ne bi bio izvor novih poteškoća i bilo komu otežao život.</p> <p>3. Nacrt, u obliku u kojem je stavljen na savjetovanje, nije dovršen da ga Vlada prihvati i postane njegov formalni predlagatelj u Saboru. Da bi se to moglo ostvariti, Nacrt mora biti napisan tako da zadovoljava sljedeće odredbe Poslovnika Hrvatskoga sabora (NN 81/13, http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2013_06_81_1709.html):</p> <p>„Sadržaj prijedloga zakona Članak 174.</p> <p>(1) Prijedlog zakona sadrži:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ustavnu osnovu donošenja zakona – ocjenu stanja i osnovna pitanja koja se trebaju urediti zakonom te posljedice koje 	<p>Sukladno zakonskoj proceduri, Nacrt zakona je upućen u internetsko savjetovanje sa zainteresiranom javnošću. Citirane odredbe Poslovnika Hrvatskog sabora odnose ne prijedlog zakonskog akta koji Vlada Republike Hrvatske šalje u saborsku zakonsku proceduru. Poslovnik se ne odnosi na postupak izrade Nacrta koji stručni predlagatelj podastire Vladi na odlučivanje. Poslovnička obrada teksta zakona, na kojoj inzistira prigovor (ustavna osnova donošenja, ocjena stanja, potrebna sredstva, obrazloženje odredbi i dr.) radi se prije upućivanja u proceduru donošenja, a ne za savjetovanje sa zainteresiranom javnošću. U postupku izrade Vladinog prijedloga zakonskog akta odnosno u njegovoj pripremi za zakonsku proceduru sudjeluje cijeli niz nadležnih ministarstava i vladinih stručnih tijela. Nerealno je očekivati da u pripremi Nacrta stručni predlagatelj raspolaže istim kapacitetom. U tom smislu prigovor da Nacrt ne zadovoljava onu razinu pripreme koja se očekuje od Vladinog prijedloga Saboru nije primjeren.</p> <p>Za potrebe javne rasprave o pravnim odredbama koje predlaže Nacrt navođenje datuma određene odluke Europskog suda za ljudska prava nije presudno tim više što se radi o odlukama koje su široko poznate i zemljem svog imena dostupne preko bilo koje internetske tražilice. Citiranje određenih odlomaka konkretne presude također nije presudno. Predlagatelj je u Nacrtu iznio svoje pravno tumačenje presude i imenom uputio na konkretnu odluku. Nacrt nije sudska odluka da ga je potrebno obrazlagat na temelju istih standarda kojima sudovi obrazlažu svoje odluke. Opsežnim citiranjem presuda tekst Nacrta samo bi se otuđivao od široke javnosti kojoj je namjenjen. U tom</p>
--	--	---	--

		<p>će donošenjem zakona proisteći</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocjenu i izvore potrebnih sredstava za provođenje zakona – tekst prijedloga zakona, s obrazloženjem (...) <p>(3) Uz prijedlog zakona predlagatelj može dostaviti i odgovarajuću dokumentaciju, posebice stručna mišljenja, prihvaćene međunarodne ugovore i druge akte kojima obrazlaže svoj prijedlog.</p> <p>(...)</p> <p>(5) Predlagatelji zakona dužni su dostaviti prijedlog zakona jezično pregledan, odnosno ispravljen.</p> <p>Oblik prijedloga zakona Članak 175.</p> <p>(...)</p> <p>(3) U obrazloženju prijedloga zakona daje se objašnjenje pojedinih odredbi koje sadrži prijedlog zakona.“</p> <p>4. Suprotno prisilnopravnoj odredbi članka 174. stavka 1. retka 1. Poslovnika Hrvatskoga sabora, Nacrt uopće ne spominje ustavnu osnovu za donošenje zakona.</p> <p>5. U Uvodu popratnoga „Dokumenta za savjetovanje...“ (http://www.uprava.hr/UserDocsImages/Savjetovanja%20sa%20zainteresiranom%20javno%20C5%A1%C4%87u/2013/zivotno_partnerstvo/Dokument%20za%20savjetovanje%20(2).docx) ukazuje se na „postavke</p>	<p>pogledu navođenje pravnog shvaćanja predlagatelja i upućivanje na konkretnu presudu temeljm koje je ono nastalo zadovoljava svrhu javne rasprave.</p> <p>Usprkos svoje oštine tvrdnja se ne temelji na ikakvim konkretnim podacima. Je li potrebna procjena učinaka s obzirom na moguće troškove procjenjuje Vlada Republike Hrvatske što je ona i učinila Godišnjim planom normativnih aktivnosti za 2013. na temelju analize nadležnih tijela.</p> <p>Nacrt će proći još mnogobrojne korekcije čime će se poboljšati i njegov gramatički i stilski izričaj. Hrvatskoga pravopisa Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje nije obvezujući pravni akt te će u Nacrtu biti korišten izričaj koji će svrhu predloženih odredbi činiti najdostupnijom građanima i građankama.</p> <p>Prijedlog nije prihvaćen s obzirom na navedene razloge.</p> <p>Tvrdnja se zasniva na informacijama koje potječu iz raznih izvora. Prije svega, predlagatelj nije dobio informaciju da je od 2003. godine nadalje donesena i jedna sudska odluka kojom bi na bilo koji način bilo priznato postojanje istospolne zajednice. Predlagatelj je u provjeri ove informacije koristio podatke Ministarstva pravosuđa te podatke nadležnih pravobraniteljstva. Nadalje, istu informaciju potvrdilo je i nekoliko LGBT udruga čiji predstavnici su bili članovi radne skupine. Štoviše, udruge su ukazale na duboku razočaranost osoba u istospolnim zajednicama činjenicom da postojeći zakon ne propisuje</p>
--	--	---	---

		<p>doktrine od kojih polazi Nacrt“, a koje da su sadržane u presudama u Europskoga suda za ljudska prava u Strasbourgu u predmetima: Karner protiv Austrije [od 24. srpnja 2003.], E. B. protiv Francuske [od 22. siječnja 2008.], Schalk i Kopf protiv Austrije od 24. lipnja 2010. i Sabine Boeckel i Anja Gessner-Boeckel protiv Njemačke od 7. svibnja 2013. No, za dvije od tih presuda predlagatelj nije naveo ni datum donošenja, a ni iz jedne od njih nije naveo ni jedan meritoran ulomak. A riječ je o aktima kojima se obrazlaže prijedlog! Štoviše, on na njima počiva i od njih polazi. S obzirom da se donošenje ovoga zakona zasniva na tim pravnim presedanima iz judikature Europskoga suda, nužno je s njima u cijelosti upoznati i hrvatsku javnost, i saborske zastupnike, i buduće adresate i primjenitelje zakona. Taj zahtjev proizlazi iz načela vladavine prava jer se predlagateljevi razlozi i objašnjenja navedena u postupku donošenja propisa smatraju vjerodostojnim tumačenjem onoga što je, kako je i zašto je zakonotvorac htio odrediti. Legitimno očekivanje Hrvatskoga sabora da se u Nacrt uvrste te četiri presude u cjelovitom hrvatskom prijevodu proizlazi iz članka 174. stavka 3. Poslovnika Hrvatskoga sabora, jer se na njima zasniva cijeli Nacrt.</p> <p>6. Rasprava o Nacrtu trebala bi se temeljiti</p>	<p>jasnu proceduru utvrđivanja postojanja istospolnih zajednica što je ostvarivanje prava vezanih uz tu zajednicu činilo izuzetno teškim odnosno gotovo nemogućim. Prigovor upućuje na javno-bilježniču proceduru ovjere što također pokazuje održeno nerazumijevanje u pogledu nastanka istospolne zajednice. Postojanje ugovoru o uređenju imovinskopravnih odnosa na postojećoj ili budućoj stečevini i imovini ne znači nužno da su zadovoljeni uvjeti nastanka istospolne zajednice. U tom smislu podaci Hrvatske javnobilježničke komore ne bi pokazali pravo stanje stvari.</p> <p>Isto vrijedi i za podatke iz popisa stanovništva na koje se prigovor poziva. Činjenica da se određeni par definira kao istospolna zajednica ne znači da su i stvarno zadovoljeni propisani uvjeti nastanka istospolne zajednice.</p> <p>Ovakav zaključak niti na koji način nužno ne sljedi iz tvrdnji iznesenih u Nacrtu i predstavlja proizvoljno tumačenje prigovaratelja.</p> <p>S obzirom kako je jasno da postojeći pravni okvir koji uređuje položaj istospolnih zajednica u Hrvatskoj ne zadovoljava zahtjeve koji proizlaze kako iz Ustava Republike Hrvatske tako i Europske konvencije za zaštitu temeljnih ljudskih prava i sloboda takva anketa nije bila neophodna kako bi se pristupilo izradi Nacrta.</p> <p>Nacrt će proći još mnogobrojne korekcije prije nego postane predložak za izradu Prijedloga Vlade čime će se poboljšati i njegova struktura.</p>
--	--	--	--

		<p>na kraćem ili dužem elaboratu „Ocjena stanja i osnovna pitanja koja se trebaju urediti zakonom te posljedice koje će donošenjem zakona proisteći“. Suprotno prisilnopravnoj odredbi članka 174. stavka 1. retka 2. Poslovnika Hrvatskoga sabora, Nacrt ne sadržava takav prikaz.</p> <p>7. U Nacrt neizostavno treba uvrstiti „ocjenu i izvore potrebnih sredstava za provođenje zakona“. Priloženi „Dokument za savjetovanje...“ to ni ne spominje, a prešućuje potrebu da se sa zakonom iz ovoga Nacrta uskladi niz drugih zakona. Dakle, implementacija zakona iz ovoga Nacrta svakako će iziskivati određena novčana sredstva i u njegovu unošenju u hrvatski pravni poredak, a posebno u troškovima koje nameće raznim ustanovama sustava: matičarima, gradskim i općinskim uredima za poslove opće uprave, uredima državne uprave u županijama, sudovima i centrima za socijalnu skrb. Suprotno prisilnopravnoj odredbi članka 174. stavka 1. retka 3. Poslovnika Hrvatskoga sabora, Nacrt uopće ne sadržava takav prikaz.</p> <p>8. Uz tekst prijedloga odredaba treba nužno sastaviti i obrazloženje. Tako nalažu članak 174. stavka 1. redak 4. i članak 175. stavak 3. Poslovnika Hrvatskoga sabora. Obrazloženje bi trebalo objasniti zašto baš predloženo rješenje, ili, u ovoj početnoj</p>	<p>Odredbe koje se nalaze u Nacrtu prvenstveno uređuju građanskopravni status istospolnih zajednica. Kaznene odredbe nisu potrebne kako bi se ostvarila svrha zakona. Štoviše, s obzirom da se odredbama uređuju prava i obveza koja su za heteroseksualne zajednice uređene drugim zakonskim aktima na odgovarajući način se primjenjuju i prekršajne odredbe koj ti akti sadrže. U slučaju da se radi o diskriminaciji temeljem činjenice da se osoba nalazi u životnom partnerstvu takvo postupanje predstavlja diskriminaciju zabranjenu Zakonom o ravnopravnosti spolova i Zakonom o suzbijanju diskriminacije te se primjenjuju prekršajne odredbe tih zakona. No, Predlagatelj također želi ukazati da će životni partneri svoje interese uvijek moći na učinkovit način zaštititi kroz parnične postupke. Tvrdnju da smatra odredbe zakona neozbiljnima zato jer nije osigurao kaznenopravnu zaštitu predlagatelj smatra neprimjerenom.</p> <p>S obzirom da u skladu sa zahtjevima Europske konvencije o temeljnim ljudskim pravima i praksom ESLjP nacrt propisuje kako životna partnerstva predstavljaju oblik obiteljskog života Zakon o sprječavanju nasilja se primjenjuje bio naveden ili ne. Stoga nema riječi o ikakvom propustu.</p> <p>Jamstvo zabrane nepovoljnog postupanja propisano je za svako pojedinačno regulatorno područje kako bi se rizik da se posebnim pravnim propisima kojima se uređuje to područje u praksi implementacija ovog zakona učini manje učinkovitom sveo na minimum. U tom smislu niti jedno od tih jamstva, koja pri tome nisu niti identična, nije niti suviše niti nedosljedno.</p>
--	--	---	---

		<p>fazi, predložiti i alternativne odredbe. Mnoge se odredbe ne mogu razumjeti bez obrazloženja predlagatelja, a u izostanku vjerodostojnoga obrazloženja onih koji su zakon pisali, otvara se široko polje domišljanju što se i zašto htjelo reći. Ozbiljnost stvari koja se uređuje i njezina životna važnost za određeni broj pripadnika društva zavrijedila je da se Nacrt prijedloga zakona na javnu raspravu stavi uz iscrpno i kvalitetno obrazloženje, a ne bez ikakva obrazloženja!</p> <p>9. Čistopis Nacrta nije korigiran (ima više pogrešnih razgodaka, neusuglašenih padežnih oblika apozicije ili atributa uz njezinu imenicu), pravopis cijeloga Nacrta odudara od Hrvatskoga pravopisa Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje koji je ministar obrazovanja dr. Željko Jovanović preporučio aktom klasa 602-01113-01/00789, ur. br. 533-18-13-0002, od 31. srpnja 2013. (http://public.mzos.hr/fgs.axd?id=20543).</p> <p>Drugim riječima Nacrt nije lektoriran u skladu s pravopisom (primjerice: http://pravopis.hr/pravilo/jednacenje-pozvucnosti/18/) koji je jedini ovoga časa preporučen za uporabu. Stoga, protivno obvezujućoj odredbi članka 174. stavka 5. Poslovnika Hrvatskoga sabora, Nacrt nije „jezično ispravljen“.</p> <p>10. Zbog svega navedenog u točkama 1.-9.</p>	<p>Navedene odredbe čine dio koherentne i sveobuhvatne cijeline i neophodni su za učinkovitu implementaciju svrhe zakona.</p> <p>Tvrđnja predstavlja subjektivno poimanje društvene situacije. Činjenica da Nacrt sadrži odredbe koje se odnose na formalno i neformalno partnerstvo odražava načelo jednakog dužnog poštovanja građana i građanki sadržano u čl. 1. Ustava na dva načina. Prvo, pružajući im mogućnost izbora zasnivanja životnog partnerstva uz sudjelovanje ili bez sudjelovanja tijela upravne vlasti Nacrt izražava dužno poštovanje prema autonomiji volje građana (slobodi izbora). Sloboda izbora ima tim veće značenje ako se u obzir uzme da je moguća skepsa istospolnih zajednica prema javnom formalnom činu sklapanja partnerstva zbog nepovoljnih reakcija društvene okoline razumna. U tom smislu načelo dužnog poštovanja nalaže da se istospolnim zajednicama omogući nastanak životnog partnerstva i bez aspekta javnosti tj. njihovom privatnom suglasnošću volja potvrđenom praksom zajedničkog života. Drugo, s obzirom da je sličan izbor omogućen heteroseksualnim parovima ne postoji opravdani razlog da se ista sloboda uskrati istospolnim zajednicama. Upravo suprotno.</p> <p>Radi se o poizvoljnom tumačenju ustavnih odredbi. Prigovor namjerno bira odredbe Ustava kako bi stvorio dojam da Ustav promiče svjetonazor koji prigovaratelj zastupa što se vidi iz činjenice da prigovor namjerno ignorira ključne odredbe Ustava Republike. Naime uz citirane odredbe čl. 62. i čl. 63. Ustav također u čl. 61. propisuje kako je obitelj pod osobitom zaštitom države</p>
--	--	--	---

		<p>predlažem da se ova javna rasprava smatra raspravom o tezama, a da se nakon objave očitovanja prispijelih u javnu raspravu i očitovanja nositelja izrade nacrtu propisa o njima, sastavi potpuni Nacrt prijedloga zakona i da se o njemu, prije njegova upućivanja Vladi RH, održi prava javna rasprava kao o potpunom nacrtu prijedloga zakona.</p> <p>II. OPAŽANJA O OCJENI STANJA</p> <p>11. Predlagatelj u Uvodu ističe da od 2003. do danas (u više od 11 godina) „službeno nije potvrđen nastanak niti jedne (istospolne) zajednice“. Taj podatak ne zvuči uvjerljivo. Na čemu se zasniva? Zasniva li se ta tvrdnja na podacima Hrvatske javnobilježničke komore? Naime, prema članku 19. stavku 2. Zakona o istospolnim zajednicama (NN 116/03, http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/306172.html) potpis partnera na ugovoru o uređenju imovinskopravnih odnosa na postojećoj ili budućoj stečevini i imovini mora biti ovjeren, a ovjeru potpisa, sukladno članku 77. Zakona o javnom bilježništvu (NN 78/93, 29/94, 162/98, 16/07 i 75/09) obavljaju javni bilježnici. Zar je doista u više od 11 godina primjene Zakona o istospolnim zajednicama (od 30. srpnja 2003. do otvaranja javne rasprave 4.</p>	<p>odnosno kako se brak i pravni odnosi u braku, izvanbračnoj zajednici i obitelji uređuju se zakonom. Stabilne emocionalne zajednice istospolnih partnera u kojima živeu djeca predstavljju oblik obiteljskog života odnosno oblik obitelji. Štoviše, Ustav Republike u svom 1. članku propisuje obvezu jednakog dužnog poštovanja državne vlasti prema svim građanima i građankama kao slobodnim i jednakovrijednim članovima zajednice iz koje državna vlast proizlazi i kojima ona služi. Ovo načelo uživa dodatnu potvrdu u činjenici da čl. 3. Ustava ravnopravnost građana i građanki propisuje kao temeljnu vrednotu ustavnog poretka, a čl. 14. Ustava jamči jednakost pred zakonom odnosno temeljno pravo na postupanje bez diskriminacije. Slijedom navedenog, što ima svoju potvrdu i u praksi Europskog suda za ljudska prava, bez uvođenja ovakvog oblika pravne zaštite djeca koja žive u istospolnim obiteljskim zajednicama ostala bi bez odgovarajuće pravne zaštite svojih interesa koje im država nema pravo uskratiti. Djeca koja odrastaju u istospolnim obiteljskim zajednicama emocionalno su privržena istospolnim partnerima i smatraju ih svojom obitelji na jednak način na koji to osjećaju djeca koja žive u heteroseksualnim zajednicama. Ne pružiti mogućnost istospolnim partnerima da djeci pruže jednako kvalitetnu skrb i djetinjstvo kao i heteroseksualni partneri znači 1) kod djece koja žive u istospolnim zajednicama izazivati emocionalne traume i ekonomsku nesigurnost te ih kažnjavati zbog seksualne orijentacije njihovih roditelja odnosno 2) ne poštivati njihovo pravo na jednakost pred zakonom kao što se nekada nije poštivalo pravo na jednakost djece koja su bila rođena izvan braka ili su odrastala samo s jednim roditeljem. Uvođenjem partnerske</p>
--	--	--	--

		<p>studenoga 2013.) baš nitko nije uređivao imovinskopravne odnose u istospolnoj zajednici?</p> <p>Zasniva li se navedena izjava na podacima udruga za promicanje prava homoseksualaca?</p> <p>Ili nositelj izrade nacrt propisa smatra da podatci iz Popisa stanovništva nisu „službeni“? (To onda otvara Pandorinu kutiju i daje za potpuno pravo protivnicima uvođenja dvojezičnosti u Vukovaru.)</p> <p>Predlagatelj zakona zanemario je podatke kojima raspolažu udruge za promicanje prava homoseksualaca i podatke iz Popisa stanovništva 2011. Naime, Državni zavod za statistiku objavio je 12. srpnja 2013. da je broj osoba koje prema Popisu stanovništva na dan 31. ožujka 2011. žive u istospolnim zajednicama 140, što znači da je na taj dan u Hrvatskoj, prema priznanju članova tih zajednica, njih bilo ukupno 70. Taj je podatak objavljen i na portalu zajednice LGBT (lesbian, gay, bisexual & transgender) osoba (http://www.crol.hr/portal/index.php?option=com_content&task=view&id=4861), čiji su članovi sudjelovali u izradi Nacrta.</p> <p>12. Kad bi bila točna tvrdnja da „službeno nije potvrđen nastanak niti jedne (istospolne) zajednice“, to bi značilo da hrvatski homoseksualci nisu imali ni želju ni potrebu stjecati zajedničku imovinu,</p>	<p>skrbi dijete koje živi u istospolnoj obiteljskoj zajednici imati će mogućnost uživati zaštitu i skrb one osobe koja se brine za njegovu dobrobit i kojoj je to dijete emocionalno privrženo. Djeca svoju privrženost ne percipiraju kroz seksualnu orijentaciju osoba koje smatraju svojom obitelji. Prigovor se temelji na subjektivnoj proizvoljnoj procjeni iza koje ne stoji niti jedan konkretan argument te je u tom smislu nemoguće pružiti primjeren odgovor.</p> <p>Prigovor se temelji na subjektivnoj proizvoljnoj procjeni iza koje ne stoji niti jedan konkretan argument te je u tom smislu nemoguće pružiti primjeren odgovor.</p> <p>Nacrt je vrlo jasan u pogledu ustavnih načela i vrednota od kojih polazi odnosno u pogledu jamstava temeljnih ljudskih prava koje promiče. Svrha nacrt je osigurati pravnu zaštitu stabilnim emocionalnim zajednicama istospolnih partnera koja je jednako kvalitetna zaštiti koju već uživaju stabilne emocionalne zajednice heteroseksulanih partnera. Na ovaj način Nacrt odražava stajalište kako istospolne zajednice predstavljaju jednako vrijedan dio društvenog života, a osobe istospolne seksualne orijentacije, iako društvena manjina, čine jednakovrijedne i punopravne članove hrvatskog društva. Štoviše, širenjem opsega prava u pogledu kojih će hrvatski pravni poredak istospolnim zajednicama pružati pristup jednak onom koji uživaju heteroseksualne zajednice Nacrt cilja stvaranju društvenih uvjeta u kojima će građani i građanke istospolne orijentacije moći slobodno i bez zadržke izraziti i izgrađivati svoj osobni identitet te tako pridonositi društvenoj raznolikosti koju Republika poštuje kao ključan uvjet međusobnog razumijevanja i poštovanja svojih građana i građanki kao jednakovrijednih članova</p>
--	--	--	---

		<p>regulirati pravo na međusobno uzdržavanje i druga prava koja im je zakon iz 2003. jamčio. Stoga se nameće pitanje čemu onda uopće širiti katalog prava ako im ni ta nisu zanimljiva. Odgovore na ta dvojbe trebali su ponuditi uvodna ocjena stanja, osnovnih pitanja koja se trebaju urediti zakonom i posljedica koje će donošenjem zakona proisteći. To je izostalo.</p> <p>13. U Nacrtu nema ni naznake, rezultata ankete ili procjene za koja su zapravo prava pripadnici homoseksualnih skupina životno zainteresirani, u čemu se sve osjećaju zakinuti, tj. koja prava doista žele koristiti. Niz pak rješenja koja se Nacrtom nude međusobno su proturječna ili ne pripadaju u djelokrug zakona kako je on definiran predmetom (članak 1.).</p> <p>III. OPAŽANJA O STRUKTURI PREDLOŽENOGA ZAKONA</p> <p>14. Strukturno se predloženi Nacrt sastoji od tri dijela, iako treći nije tako nazvan. Prvi dio (čl. 1.-36.) Drugi dio (čl. 37.-81.) Prijelazne i završne odredbe (čl. 82.-84.) Pri tom valja primijetiti da ni prvi ni drugi dio nemaju svoj naziv pa nije jasno koji je zajednički nazivnik odredaba u ta dva „dijela“.</p> <p>15. Još od rimskoga pravnika Modestina (III. stoljeće) ustaljeno je: <i>Legis virtus haec</i></p>	<p>zajednice iz kojih proizlazi i kojima služi državna vlast. Predlagatelj čvrsto odbacuje svaku mogućnost propitkivanja ikakve „pretežitosti“ seksualne orijentacije građana i građanki Republike Hrvatske bez obzira na njihovu seksualnu orijentaciju. Načelo razmjernosti propisano čl. 16. Ustava je prvo koje bi građane i građanke štitalo od takvo invazivnog postupanje koje predstavlja grubo kršenje njihovih ljudskih prava i sloboda odnosno negaciju njihova dostojanstva.</p> <p>Nacrt se odlučio za konkretnu odrebu jer uz aspekt koji se odnosi na biološke rizike ova vrsta zapreke ima i jasnu društvenu komponentu.</p> <p>Ako su zadovoljeni zakonom propisani uvjeti te je sukladno tome došlo do promjene upisa spola u matičnim dokumentima neće se raditi o sklapanju životnog partnerstva između osoba „različitog“ spola.</p> <p>Neformalna životna zajednica jedan je od dva oblika životnog partnerstva.</p> <p>Hrvatski enciklopedijski rječnik odnosno ostali dokumenti koje citira prigovor nemaju snagu obvezujućih pravnih akata i predstavljaju specifično poimanje svojih autora.</p> <p>Opća deklaracija nigdje ne propisuje da stabilne emocionalne zajednice istospolnih partnera ne predstavljaju obitelj. Štoviše, nadležna tijela Ujedinjenih naroda su u nekoliko navrata izražavala upravo suprotno stajalište. Kada bi Opća deklaracija ili Povelja o građanskim i političkim pravima propisivali takvo što Europski sud za ljudska prava ne bi bio u poziciji razviti</p>
--	--	--	--

		<p>est: imperare, vetare, permittere, punire, da je moć zakona: nalagati, zabranjivati, dopuštati i kažnjavati. Nasuprot tomu, Nacrt uopće nema kaznene ni prekršajne odredbe, ni kao poseban dio, ni kao poglavlje, ali čak ni kao pojedini članak.</p> <p>To upućuje da, ili predlagatelju nije stalo do stvarne implementacije zakona, ili smatra da su odredbe zakona neozbiljne pa da njihovo kršenje (primjerice članaka 8., 9., 10., 11., 35./7., 39., 61., 65., 67., 71., 73., 74., 81.) ni ne zavrjeđuje kaznu. Da smatra suprotno, bio bi predložio kaznene ili prekršajne odredbe. Naime, u slučaju prijetnje kaznom, ona treba unaprijed biti zapriječena zakonom. Zbog jačine ograničavanja ljudskih prava i temeljnih sloboda, načelo zakonitosti (članak 31. stavak 1. Ustava) za takve slučajeve sadržava čak četiri pojedinačna zahtjeva: pisanu zakonsku normu, <i>lex scripta</i>; zabranu analogije, <i>lex stricta</i>; precizne zakonske opise kaznenih djela, <i>lex certa</i>, i zabranu povratnoga djelovanja, <i>lex praevia</i>. U Nacrtu o svemu tomu nema ni slova.</p> <p>Čudno je što nositelj izrade nacrta prijedloga nigdje ne upućuje na zakon o sprječavanju nasilja u obitelji kao da takvih pojava ne može biti u zajednicama životnoga parternstva. Štoviše, riječ nasilje uopće se ne spominje u cijelom Nacrtu! Prema aktualnom Nacrtu, zajednicama</p>	<p>praksu koja trenutačno postoji.</p> <p>Obiteljski zakon je pravni akt donesen prema Ustavom propisanoj zakonodavnoj proceduri i njegova pravna snaga je određena tom činjenicom. Ustav nigdje ne propisuje da se u hrvatskom pravnom poretku snaga zakonskih akata procjenjuje temeljem načela pravnog poretka koji odavno ne postoji. Ustav ničim ne sprječava da se pitanja koja se odnose na obiteljski život uređuju i drugim zakonima.</p> <p>Prigovor se temelji na subjektivnom tumačenju kojem nije priložen niti jedan konkretan argument. Istovremeno, Europski sud za ljudska prava je kroz svoju praksu dosljedno utvrđivao suprotno. Ovaj dokument referira se na relevantne odredbe na nekoliko mjesta.</p> <p>Europski sud za ljudska praksa dosljedno je kroz svoju praksu odbijao definirati pojam obitelj već koristi pojam obiteljskog života kao sintagmu koju koristi tekst Konvencije. Stoga stoji tvrdnja kako Sud nikada nije izričito utvrdio da bilo koji oblik istospolne zajednice predstavlja „obitelj“ kao što nikada nije ustvrdio da bilo koji oblike heteroseksualne zajednice predstavlja „obitelj“.</p> <p>Ovakva tvrdnja grubo ignorira postojeću praksu Europskog suda za ljudska prava.</p> <p>S obzirom da matičari kao tijelo upravne vlasti u odnosima prema građanima predstavljaju državnu vlast dužni su u toj ulozi poštovati načelo jednakog dužnog poštovanja te svim građanima i građankam pružiti jednako kvalitetnu javnu uslugu. U tom smislu, dok nastupaju kao tijelo</p>
--	--	--	---

		<p>životnoga parternstva ne može se pružati zaštita od nasilja u obitelji. Čemu takvi početnički propusti?</p> <p>16. Na nižoj, drugoj hijerarhijskoj razini, u svojem Prvom dijelu prijedlog zakona sastoji se od tri nadnaslova ili poglavlja: Opće odredbe (čl. 1.-6.) Sklapanje i prestanak životnoga partnerstva (čl. 7.-30.) Registar (čl. 31.-36.) No, oni uopće nisu obrojčeni, što je pravnotehnički propust.</p> <p>17. Na trećoj razini prijedlog zakona u Prvom se dijelu sastoji od dva naslova u sklopu (drugoga) poglavlja: 1. Sklapanje životnoga partnerstva (čl. 7.-22.) 2. Prestanak životnoga partnerstva (čl. 23.-30.)</p> <p>18. Na četvrtoj razini u Prvom se dijelu prijedlog zakona čine dva podnaslova u sklopu (drugoga) poglavlja 2. naslova: Poništaj životnog partnerstva (čl. 25.27.) Raskid životnog partnerstva (čl. 29.-30.) Začudno je što u cijelom prijedlogu zakona stil određivanja nižih strukturnih cjelina nije proveden dosljedno ni progresivno numerički nego je naprotiv hijerarhijski stupanj obrojčenih i neobrojčenih naslova zamijenjen. Naime, Drugi dio ne sadržava ni jedno poglavlje nego se sastoji od 11 obrojčenih i dva neobrojčena naslova koji</p>	<p>upravne vlasti, prigovor savjest nije osobno pravo matičara. Istovremeno, Republika Hrvatska može tim službenicima pružiti tu mogućnost pod uvjetom da se time građanima niti na koji način ne ograničava pristup usluzi koju to tijelo pruža. Štoviše kada bi prigovor savjesti dozvolio matičarima da odbiju sudjelovati u postupku sklapanja životnog partnerstva bez obzira na moguću zamjenu Hrvatska bi došla u sukob s Europskom konvencijom tj. načelom zabrane diskriminacije kako je ono određeno odlukama ESLJP u predmetima <i>Eweida & Others protiv U.K</i> i <i>Ladele and McFarlane protiv UK</i>.</p> <p>Ne prihvaća se. Prigovor se temelji na subjektivnom stajalištu kojem nije priložen niti jedan konkretan argument te stoga nije moguće dati prikladan odgovor. Štoviše, Predlagatelj je već detaljno obrazložio razloge zbog kojih Nacrt sadrži i neformalno partnerstvo.</p> <p>Ne prihvaća se. Životno partnerstvo i brak nisu u potpunosti izjednačeni u pogledu opsega prava što je očigledno iz činjenice da posvajanje ostaje omogućeno isključivo bračnim drugovima. Predlagatelj je u nekoliko navrata obrazložio razloge zbog kojih Nacrt predlaže širenje opsega pravne zaštite za stabilne emocionalne zajednice obiteljskog života istospolnih parova. Pristup koji zastupa Nacrt široko je rasprostranjem među članicama Europske unije i ne predstavlja nikakv presedan u europskim okvirima te iskustvo drugih europskih država koje su koristile ovaj pristup podržava ocjenu Predlagatelja da ne može doći do pravne nesigurnosti. Činjenica je kako su sve europske države koristile pragmatičan model uređenja položaja istospolnih</p>
--	--	--	--

		<p>se ne mogu smatrati nadnaslovima, ali ni podnaslovima unutar obrojčenih naslova: Pravni učinci životnoga partnerstva (čl. 37.) 1. Osobna prava životnih partnera (čl. 38.-39.) 2. Odnosi vezani uz djecu (čl. 40.-43.) Partnerska skrb (čl. 44.-49.) 3. Imovinski odnosi životnih partnera (čl. 50.-54.) 4. Nasljeđivanje (čl. 55.-56.) 5. Porezni status životnoga partnerstva (čl. 57.-61.) 6. Status životnoga partnerstva u mirovinskom osiguranju (čl. 62.-65.) 7. Status životnih partnera u sustavu socijalne skrbi (čl. 66.-67.) 8. Prava i obveze životnih partnera u sustavu zdravstvene zaštite (čl. 68.-70.) 9. Prava i obveze životnih partnera u pogledu zapošljavanja i radnih odnosa (čl. 71.-73.) 10. Pristup javnim i tržišnim uslugama (čl. 74.-75.) 11. Javnopravni položaj životnoga partnerstva (čl. 76.-81.) 19. Dakle, prijedlog zakona doista je nedovršen, nedorečen i neuređen, jer mu struktura izgleda ovako: Prvi dio (čl. 1.-36.) Opće odredbe (čl. 1.-6.) Sklapanje i prestanak životnoga partnerstva</p>	<p>zajednica. Prvi korak u tom modelu je bilo uvođenje antidiskriminacijskog zakonodavstva. Taj korak Republike Hrvatska je poduzela uvođenjem Zakona o ravnopravnosti spolova i Zakona o suzbijanju diskriminacije. Drugi korak u modelu bilo je uvođenje institucije tzv. registriranog partnerstva koje je bilo odvojeno od braka, ali izjednačeno u većini konkretnih praktičnih prava. Čak 14 EU/EEA država članica je formalno, zakonskim putem uradila obiteljski život istospolnih zajednica kroz institut registriranog odnosno životnog partnerstva. Nacrt stavlja Republiku Hrvatsku u tu skupinu država. Štoviše, 10 država članica EU/EEA odlučilo se poduzeti i treći korak u smislu potpune bračne jednakosti. Treći korak je uglavnom slijedio kada je većina određenog društva prihvatila istospolne zajednice kao redovan oblik životne zajednice.</p> <p>Nitko u Republici Hrvatskoj niti u jednom trenutku ne stječe pravo na posvajanje pa tako niti životni partneri.</p> <p>Predlagatelj nema sposobnost uvida u motive i ciljeve kojima se svako od građana i građanki koji su izašli na referendum 1. prosinca 2013. niti se usudi na ovaj način govoriti u njihovo ime. Samo građani ili građanke koji su glasovali na referendumu znaju, sami zasebno, prave i konkretne razloge zbog kojih su glasovali. Što se tiče rezultat referenduskog glasovanja i njegovog utjecaja na izradu novog zakonodavnog okvira kojim se regulira položaj istospolnih zajednica u Republici Hrvatskoj najsvrsishodnije je ukazati na odluku Ustavnog suda od 14. 11. 2013. Donesenu povodom referenduma:</p>
--	--	---	---

		<p>(čl. 7.-30.)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sklapanje životnoga partnerstva (čl. 7.-22.) 2. Prestanak životnoga partnerstva (čl. 23.-30.) <p>Poništaj životnog partnerstva (čl. 25.27.) Raskid životnog partnerstva (čl. 29.-30.) Registar (čl. 31.-36.) Drugi dio (čl. 37.-81.) Pravni učinci životnoga partnerstva (čl. 37.)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Osobna prava životnih partnera (čl. 38.-39.) 2. Odnosi vezani uz djecu (čl. 40.-43.) <p>Partnerska skrb (čl. 44.-49.)</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Imovinski odnosi životnih partnera (čl. 50.-54.) 4. Nasljeđivanje (čl. 55.-56.) 5. Porezni status životnoga partnerstva (čl. 57.-61.) 6. Status životnoga partnerstva u mirovinskom osiguranju (čl. 62.-65.) 7. Status životnih partnera u sustavu socijalne skrbi (čl. 66.-67.) 8. Prava i obveze životnih partnera u sustavu zdravstvene zaštite (čl. 68.-70.) 9. Prava i obveze životnih partnera u pogledu zapošljavanja i radnih odnosa (čl. 71.-73.) 10. Pristup javnim i tržišnim uslugama (čl. 74.-75.) 11. Javnopravni položaj životnoga 	<p><i>„S materijalnopravnog aspekta relevantno je to da Republika Hrvatska pravno priznaje i brak, i izvanbračnu zajednicu, i istospolnu zajednicu, i da je hrvatsko pravo danas usklađeno s europskim pravnim standardima kad je riječ o institutima braka i obiteljskog života.</i></p> <p><i>Ustavni sud na kraju smatra potrebnim istaknuti sljedeće: eventualna dopuna Ustava odredbom prema kojoj je brak životna zajednica žene i muškarca ne smije imati nikakvog utjecaja na daljnji razvitak zakonskih okvira instituta izvanbračne i istospolne zajednice u skladu s ustavnim zahtjevom da svatko u Republici Hrvatskoj ima pravo na poštovanje i pravnu zaštitu svoga osobnog i obiteljskog života te svoga ljudskog dostojanstva.“</i></p> <p>Ponovo se upućuje na gore citiranu odluku Ustavnog suda, ali i na činjenicu da je Ustavni sud odluku donio 14. studenog 2013. Godine, dakle 10 dana nakon objave Nacrta i početka javne rasprave te je razumno prepostaviti kako je Sud bio upoznat s prijedlozima koje zastupa Nacrt.</p> <p>Kako bi osigurao jednako kvalitetnu zaštitu odnosa između životnih partnera i djece koja žive u ovim obiteljskim zajednicama Nacrt uvodi institut partnerske skrbi. Partnerska skrb nije istovjetan institutu posvajanja iz Obiteljskog zakona što se jasno zaključuje temeljem pravne analize predloženih odredbi odnosno očituje iz tri činjenice koje se odnose na razliku u pravnim učincima koje će imati ta dva različita instituta. Prvo, posvajanjem djeteta nastaje odnos srodstva između djeteta i srodnika posvojitelja odnosno prestaje odnos srodstva između djeteta i njegovih bioloških roditelja i njihovih srodnika. Odnos srodstva za sobom povlači niz praktičnih učinaka</p>
--	--	---	---

		<p>partnerstva (čl. 76.-81.) Prijelazne i završne odredbe (čl. 82.-84.) 20. Nomotehnički gledano, predloženi se tekst zakona sastoji od 84 članka. Osim u gore (14.-18.) navedene skupine, ti su članci skupljeni pod 75 naziva koji obuhvaćaju u pravilu po jedan članak, a iznimno dva (čl. 29.-30. i 69.-70.) ili pet (čl. 8.-12).</p> <p>No, neki se od naziva ponavljaju. Primjerice: Jamstvo zabrane nepovoljnijeg postupanja naziv je članaka 65., 67., 73. i 81., a Zabrana diskriminacije naziv je članak 71. i 74. Svi oni, skupa s nazivom Zabrana nepovoljnog postupanja (čl. 61.), zapravo sedam puta ponavljaju smislenu istu odredbu. To je suprotno načelu Lex reiecit superflua, pugnancia, incongrua, da zakon odbacuje sve suvišno, neskladno i nedosljedno.</p> <p>III. OPAŽANJA KOJA SE TIČU DJELOKRUGA ZAKONA</p> <p>21. Članak 1. propisuje: „Ovim Zakonom uređuje se životno partnerstvo, načela, sklapanje i prestanak životnog partnerstva, postupci nadležnih tijela u svezi sa sklapanjem i prestankom životnog partnerstva, vođenje registra o životnom partnerstvu te pravni učinci životnog partnerstva.“</p> <p>To znači da članci:</p>	<p>kao što su nasljeđivanje, obveza uzdržavanja i sl. Kod partnerske skrbi ne nastaje odnos srodstva između djeteta i srodnika posvojitelja odnosno prestaje odnos srodstva između djeteta i njegovih bioloških roditelja i njihovih srodnika. Drugo, do posvajanja djeteta može doći za života bioloških roditelja odnosno kada su oni poznati. Partnerska skrb zasniva se kada je drugi roditelj preminuo ili je nepoznat. Treće, do posvajanja može doći kada oboje posvojitelja nisu biološki roditelji djeteta. Do partnerske skrbi može doći u slučaju kada je jedan od partnera biološki roditelj djeteta. Iz navedenog je jasno kako institut partnerske skrbi nije istovjetan institutu posvajanja kako u imenu tako i u sadržaju.</p> <p>Institut partnerske skrbi niti na koji način nije u tenziji sa Konvencijom o pravima djeteta. Upravo suprotno. Bez uvođenja ovakvog oblika pravne zaštite djeca koja žive u istospolnim obiteljskim zajednicama ostala bi bez odgovarajuće pravne zaštite svojih interesa koje im država nema pravo uskratiti. Djeca koja odrastaju u istospolnim obiteljskim zajednicama emocionalno su privržena istospolnim partnerima i smatraju ih svojom obitelji na jednak način na koji to osjećaju djeca koja žive u heteroseksualnim zajednicama. Ne pružiti mogućnost istospolnim partnerima da djeci pruže jednako kvalitetnu skrb i djetinjstvo kao i heteroseksualni partneri znači 1) kod djece koja žive u istospolnim zajednicama izazivati emocionalne traume i ekonomsku nesigurnost te ih kažnjavati zbog seksualne orijentacije njihovih roditelja odnosno 2) ne poštivati njihovo pravo na jednakost pred zakonom kao što se nekada nije poštivalo pravo na jednakost djece koja su bila rođena izvan braka ili su</p>
--	--	--	---

		<p>3. (Pojam neformalnog životnog partnerstva), 4. (Učinci neformalnog životnog partnerstva), 40. (Ostvarivanje roditeljske skrbi životnog partnera), 41. (Donošenje odluka u vezi s djetetom), 42. (Ostvarivanje osobnih odnosa nakon prestanka životnog partnerstva), 43. (Ostali odnosi vezani uz djecu), 44. (Definicija partnerske skrbi), 45. (Uvjeti za ostvarivanje partnerske skrbi), 46. (Partner-skrbnik), 47. (Prava i obveze partnera-skrbnika), 48. (Učinci partnerske skrbi) i 49. (Prestanak partnerske skrbi)</p> <p>Nacrta uopće nisu u djelokrugu predloženoga zakona. Predlažem da se stoga izostave jer nisu sukladni jasno navedenoj radiografiji zakona.</p> <p>22. Štoviše, predmet uređenja članaka 3.-4. slabi i narušava zakonodavčevu koncepciju da uredi prava životnoga partnerstva, a registracija je pravna pretpostavka za to. Poticanje životnih partnera da se ne registriraju nego da žive u neformalnom životnom partnerstvu nije pošteno od strane države koja želi biti pravna država, poticati vladavinu prava i pravnu sigurnost svih svojih građana. Člancima 3. i 4. ne štiti se ni homoseksualna manjina kao manjina, ni</p>	<p>odrastala samo s jednim roditeljem. Uvođenjem partnerske skrbi dijete koje živi u istospolnoj obiteljskoj zajednici imati će mogućnost uživati zaštitu i skrb one osobe koja se brine za njegovu dobrobit i kojoj je to dijete emocionalno privrženo. Djeca svoju privrženost ne percipiraju kroz seksualnu orijentaciju osoba koje smatraju svojom obitelji.</p> <p>Nacrt izričito polazi od načela zaštite dobrobiti djeteta što ne iznenađuje jer se pri izradi odredba koje uređuju odnose životnih partnera i djece koja odrastaju u tim zajednicama vodilo vrijednosnim ciljevima i odredbama propisanim Konvencijom o zaštiti djeteta. Apsolutno svaki odnos između životnih partnera i djece podložan je strogoj kontroli suda. Bilo koji oblik partnerske skrbi zasniva se, a može i prestati odlukom suda. Nacrt jasno propisuje kako je temeljno načelo kojim se sud ima obvezu voditi u postupcima koji se odnose na djecu načelo dobrobiti djeteta. Na sudu je do procjeni što je u takvim situacijama korisno za dobrobit djeteta uvažavajući činjenicu da su odnosi između djece i roditelja odnosno osoba koje imaju odgovornost skrbiti o djetetu izuzetno složeni zbog duboke emocionalnosti i osjećaja privrženosti koji su od izuzetne važnosti za sam osobni identitet svih sudionika odnosa i njihovo razumijevanje osobne sreće i samoispunjenja. Zbog ovakve složenosti sudu je dana odgovornost da od slučaja do slučaja u kontekstu konkretnih privatnih i društvenih okolnosti konkretnog predmeta procjeni što bi bilo u najboljem interesu djeteta. Iz ove činjenice jasno proizlazi kako tvrdnja da se životnim partnerstvom uvodi nekakvo „pravo na dijete“ de facto negira pravo i sposobnost suda da vodi brigu o najboljem interesu djeteta čime se taj interes definira unaprijed temeljem</p>
--	--	---	--

		<p>pravo na različitost seksualne orijentacije jer se nakon zaživljavanja Zakona o životnom partnerstvu više ne će moći baratati procjenama o broju pripadnika homoseksualne zajednice nego će i oni ući u statističku obradu kao i svi drugi podaci koje obrađuje službena statistika.</p> <p>23. Predmet uređenja članaka 40.-49. pak nisu prava homoseksualnih osoba nego djece. Sukladno članku 62. Ustava, „Država štiti materinstvo, djecu i mladež te stvara socijalne, kulturne, odgojne, materijalne i druge uvjete kojima se promiče ostvarivanje prava na dostojan život.“; sukladno članku 63.: „Roditelji su dužni odgajati, uzdržavati i školovati djecu te imaju pravo i slobodu da samostalno odlučuju o odgoju djece. Roditelji su odgovorni osigurati pravo djetetu na potpun i skladan razvoj njegove osobnosti.“ Stoga je pretvaranje djece u predmet uređenja, a homoseksualne osobe u nositelje prava u odnosu na djecu ustavnopravno neprihvatljivo. Budući da ovaj zakon nije lex specialis za prava djeteta, a dijete nije stvar nego živo ljudsko biće, ovim zakonom nije moguće normirati prava djeteta.</p> <p>24. Predlagatelj se nalazi u stanju normativnog optimizma. Člancima 50.-81. propisao je niz prava članova životnoga partnerstva koji su u praksi neprimjenjivi i,</p>	<p>svjetonazorskih uvjerenja ignorirajući potrebe konkretnog djeteta odnosno konkretne okolnosti koje su od ključnog interesa za procjenu dobrobiti djeteta.</p> <p>S obzirom da u Republici Hrvatskoj ne postoji mogućnost sklapanja braka između istospolnih partnera takvo što neće biti moguće. Potvrda o slobodnom stanju sadržavat će podatak nalazi li se osoba u braku ili u formalnom životnom partnerstvu.</p> <p>Ukazujući na ovakve razlike prigovor dokazuje kao brak i životno partnerstvo nisu istovjetno regulirano iako tako što učestalo tvrdi.</p>
--	--	--	---

		<p>donesu li se u predloženom obliku, ostat će puki popis zakonodavčevih dobrih želja od kojih homoseksualne osobe i ostali sklapatelji ovoga instituta ne će imati osobitu korist. A načelo još iz rimskoga prava uči: Leges non verbis sed rebus sunt impositae, da se zakoni donose radi stvari, a ne radi riječi, tj. da bi se primjenjivali, a ne da bi ostali mrtvo slovo.</p> <p>Naime, osnovna je sadržajna pogriješka ovoga Nacrta što je pisan kao velika povelja prava i sloboda homoseksualnih osoba, kao da će ga samo oni primjenjivati. U tom smislu Nacrt je više deklaracija nego zakon. U Hrvatskoj je na snazi navodno više od tisuću zakona i više od devet tisuća propisa. Većina državnih i javnih službi postupa po „svojem“ zakonu, kojim je uređeno postupanje u tom segmentu. Iluzorno je očekivati da će referenti raznoraznih službi neposredno primjenjivati zakon koji se predlaže Nacrtom. Stoga je dugoročno potrebno sva usuglašena prava koja se dodjeljuju zajednicama homoseksualnih osoba ili zajednicama životnoga partnerstva ugraditi u dotične zakone. Materija obuhvaćena člancima 50.-81. zadire u nekoliko desetaka zakona. A zakon o životnom partnerstvu nije situs materiae ni lex specialis ni za zabranu diskriminacije, ni za obvezne odnose, ni za vlasništvo i druga stvarna prava, ni za</p>	
--	--	---	--

		<p>autorska i slična prava, ni za nasljeđivanje, ni za porez na dohodak, ni za porez na promet nekretnina, ni za životno, mirovinsko ni zdravstveno osiguranje, ni za azil, strance, socijalnu skrb, rad, prebivalište, ni za hrvatsko državljanstvo. Stoga je besmisleno u predloženi Nacrt ugrađivati sve te odredbe, kad one nisu predmet njegova uređenja (prema čl. 1.), niti su posebni zakoni koji reguliraju sve te institute i područja. Jednostavno, nositelj izrade propisa zaletio se i smetnuo s uma kako je ustaljena i praktična praksa hrvatskoga zakonodavca da regulira pojedina pravna područja s obzirom na djelatnost, uslugu, pružatelja prava, a ne na njegove korisnike.</p> <p>Zbog svega navedenog normiranje članaka 40.-81. u predloženom Nacrtu bio bi opasan presedan, nakon kojeg bi sličan zakon mogle tražiti ostale ranjive skupine u društvu: djeca, studenti, invalidi, etničke manjine. Nema onda zaprjeke da sličan zakon o svim svojim pravima i obvezama na jednom mjestu, umjesto u više zakona ne zatraže samohrani roditelji, obrtnici i poljoprivrednici, jer bi i njima bilo lakše naučiti služiti se jednim jedinim zakonom i s njime obijati pragove raznih ustanova u potrazi za ostvarenjem svojih prava. No, to bi dovelo do potpunoga rasula u funkcioniranju državnih i javnih službi koje</p>	
--	--	--	--

		<p>jednostavno nisu kapacitirane da samostalno primjenjuju zakone koji ne uređuju njihov djelokrug. Pretenzija, pak, da svima njima ovaj zakon postane matični, iluzorna je i neprovediva. Već samo zbog složenosti brojnih instituta koje uvodi i zbog supsidijarne primjene mnogih zakona na koje upućuje. Stoga se usuđujem tvrditi da ga neposredno, bez zagledanja u niz drugih zakonskih rješenja, onako iz glave, ne bi mogla primjenjivati ni većina sudaca ni odvjetnika.</p> <p>III. OPAŽANJA O POJMU ŽIVOTNOGA PARTNERSTVA</p> <p>25. Sadržajno je, za razumijevanje (a Leges ab omnibus intelligi debent, zakone moraju svi moći razumjeti) i pravilnu primjenu veliki nedostatak lingvistički inženjering. On se ogleda u nizu pojmova, ali za svrhu zakona je ključno što se prešućuje osnovna polazišna činjenica, da je to zakon koji pozitivno diskriminira osobe prema spolnoj orijentaciji. Drugim riječima, da je to zakon koji se donosi da bi se osobama koje se nazivaju LGBT (engleski akronim od lesbian, gay, bisexual and transgender, skovan 1988., odnosi se na skupnost lezbijki, homoseksualaca, biseksualaca i transrodnih/transseksualnih osoba) priznalo pravo na njihovu seksualnu posebnost i samosvojnost.</p>	
--	--	---	--

		<p>No, budući da spolna opredijeljenost nije propisana, tj. posve je izostavljeno da bi homoseksualnost ili spolna privlačnost, isključiva ili pretežita, prema osobama istoga spola bila uvjet za sklapanje životnoga partnerstva (čl. 7. st. 1.). A kad je to već izostavljeno, nije razmjerno (tj. nesuglasno je s člankom 16. Ustava), a nije ni logično ni jasno zašto se od sklapanja instituta životnoga partnerstva odredbom članka 10. diskriminiraju krvni srodnici u ravnoj lozi (međusobno predci i potomci) i krvni srodnici u pobočnoj lozi do četvrtoga stupnja (bratići, sestrične, prvi rođaci), pa čak i nekrvni srodnici po posvojenju?</p> <p>Ako po definiciji nije riječ o zajednicama spolnoga općenja, onda nema opasnosti od rodoskvrnuća (incesta) pa ni razloga za njegovu zabranu člankom 10. Posebno stoga što niz odredaba Nacrta predviđa vrlo povoljne aranžmane za osobe koje sklope životno partnerstvo.</p> <p>26. Nakon promjene Zakona o maticama (NN 96/93 i 76/13), primjenom članka 9.a („Promjena spola kao izmjena podataka u temeljnom upisu upisuje se u maticu rođenih na temelju rješenja nadležnog ureda. Rješenje o upisu promjene spola u maticu rođenih donosi se na temelju mišljenja nadležnog tijela o promjeni spola ili o životu u drugom rodnom identitetu, sukladno medicinskoj dokumentaciji</p>	
--	--	--	--

		<p>nadležnog liječnika ili zdravstvene ustanove.“) institut životnoga partnerstva nije zatvoren osobama različitoga spola budući da to više nije biološka datost nego plod osobnoga izjašnjenja. Sukladno tomu, životno partnerstvo mogu sklopiti osobe različitoga spola ako je jedna od njih transseksualac, odnosno u životnom partnerstvu mogu biti osobe različitoga, a ne samo istoga spola, ako jedna od njih tijekom životnoga partnerstva promijeni spol sukladno izjavi o rodnom identitetu.</p> <p>27. Kao što je gore (točka 8.) rečeno, Nacrt nema obrazloženja, pa nije jasno, razumljivo ni razložno zašto je životno partnerstvo „zajednica obiteljskog života“ (čl. 2.), a neformalno životno partnerstvo nije zajednica obiteljskog života nego „životna zajednica“ (čl. 3. st. 1.)? Bez obrazloženja to rješenje nije moguće ispitati ni shvatiti.</p> <p>Navedeno određenje iz članka 2. nameće pitanje po čemu je zajednica „dviju osoba“ – zajednica „obiteljskog života“?</p> <p>28. Obitelj je, prema Hrvatskom enciklopedijskom rječniku „temeljna društvena jedinica zasnovana na zajedničkom životu užeg kruga srodnika, obično roditelja i njihove djece“ (svezak 7, Zagreb, 2004., str. 72; http://hjp.novi-liber.hr/index.php?show=search_by_id&id=eFxuWRM%3D&keyword=obitelj).</p>	
--	--	--	--

		<p>Nasuprot tomu, Zakon o životnom partnerstvu ne predviđa zajednički život životnih partnera, analogno članku 32. stavku 3. Obiteljskoga zakona (NN 116/03, 17/04, 136/04, 107/07, 57/11 i 61/11: „Bračni drugovi sporazumno određuju mjesto stanovanja.“), isto prebivalište ili boravište sukladno Zakonu o prebivalištu (NN 144/12).</p> <p>Prema Rječniku hrvatskoga jezika, ur. Jure Šonje, Zagreb, 2000., str. 716, obitelj je „temeljna ljudska zajednica koju tvore članovi istoga kućanstva“. Kućanstvo je osnovna stambena (rezidencijalna) jedinica. Nasuprot tomu, Zakon o životnom partnerstvu ne predviđa da životni partneri imaju isto kućanstvo, analogno članku 32. stavku 4. Obiteljskoga zakona („Bračni drugovi sporazumno odlučuju [...] o obavljanju poslova u obiteljskoj zajednici.“). „Zajedničko kućanstvo“ spominje se samo kao opcija radi poreznih oslobođenja (čl. 57. st. 1.) i radi ostvarivanja prava i usluga iz sustava socijalne skrbi (čl. 66.). (Istodobno Nacrt sadržava istoznačnicu kućanstva – „domaćinstvo“ u članku 79. stavku 2. što je očiti znak da Nacrt nije imao jednoga redaktora koji bi ujednačio barem te istoznačne pojmove.)</p> <p>Prema Hrvatskom obiteljskom leksikonu, gl. pr. Tomislav Ladan, Zagreb, 2005., str.</p>	
--	--	--	--

		<p>251, obitelj je „društvena zajednica zasnovana na braku i odnosima krvnoga srodstva, kojoj pripadnici redovito žive u zajednici“. Nasuprot tomu, Zakon o životnom partnerstvu ne predviđa da životni partneri žive u zajednici.</p> <p>Prema Hrvatskoj enciklopediji, svezak 8, gl. ur. Slaven Ravlić, Zagreb, 2006., str. 10, obitelj je „osnovna društvena skupina, povezana srodstvom, utemeljena na braku i zajedničkom životu užega kruga srodnika, prije svega roditelja koji vode brigu o djeci (svojoj ili posvojenoj) te ih odgajaju. U većini društava veza između roditelja i djece čini jezgru, nuklearnu obitelj, koja se u većoj ili manjoj mjeri izdvaja iz šire, rodbinske mreže.“</p> <p>Prema Općoj i nacionalnoj enciklopediji, gl. ur. Antun Vujić, svezak XV., Zagreb, 2007., str. 61, obitelj je „osnovna društvena, biološko-reproduktivna, odgojna i ekonomska jedinica koju čini uži krug krvnih srodnika u zajedničkom životu (domaćinstvu), obično roditelji i djeca. Uža obitelj [je] matična zajednica roditelja i djece zasnovana na bračnoj vezi.“ Po naravi stvari, životno partnerstvo osoba istoga spola nije biološko-reproduktivna jedinica. Biološku reprodukciji može osigurati jedino zajednica dviju osoba različitoga spola (muškarca i žene), pa čak i kad je riječ o umjetnoj oplodnji, opet je to spajanje dviju</p>	
--	--	---	--

		<p>sićušnih spolnih stanica muškarca i žene. U tom smislu ni jedan zakon ne može promijeniti prirodnu datost, da je svaki čovjek potekao od zajednice muškarca i žene. To je razlog zašto je prema Ustavu obitelj pod osobitom zaštitom države, a ne i cimerstvo studenata, ili sustanarstvo, ili zadružni, ili samački, ili samostanski, ili isposnički oblik života.</p> <p>29. Prema članku 16. stavku 3. Opće deklaracije Ujedinjenih naroda o pravima čovjeka od 10. XII. 1948. (NN MU 12/09) i članku 23. stavku 1. Međunarodnoga sporazuma o građanskim i političkim pravima od 16. prosinca 1966.: „Obitelj je prirodna i temeljna društvena jedinica te je ovlaštena na zaštitu društva i države.“ Prirodnost obitelji se u fizikalnom svijetu može uspoređivati s drugim životinjskim vrstama koje podižu mlade, a u antropološkom i ontološkom obilježju odnosi se na naravni zakon. Određenje da je obitelj „prirodna društvena jedinica“ vuče svoje podrijetlo iz rimskoga prava: <i>Maris et feminae coniunctio est de iure naturae</i>, da veza muža i žene počiva na naravnom pravi (Sec. Ulpianus – D. 1, 1, 1, 3).</p> <p>30. <i>Lex specialis</i> za obiteljske odnose jest Obiteljski zakon. On u članku 2. određuje: „Uređenje obiteljskih odnosa temelji se na načelima: 1) ravnopravnosti žene i muškarca te uzajamnog poštovanja i</p>	
--	--	--	--

		<p>pomaganja svih članova obitelji, 2) zaštite dobrobiti i prava djeteta, te odgovornosti obaju roditelja za podizanje i odgoj djeteta, 3) primjerene skrbničke zaštite djeteta bez roditeljske skrbi te odrasle osobe s duševnim smetnjama.“ Iz članka 2. točke 1. ne proizlazi da bi obitelj čini samo muž i žena, supružnici, nego oni postaju obitelj tek kad dobiju trećega člana, dijete, rođenjem ili posvojenjem.</p> <p>To je smisao međunarodnoga pravnih odredbi o pravu na sklapanje braka i osnivanje obitelji.</p> <p>„Punoljetni muškarci i žene imaju pravo stupiti u brak i osnovati obitelj bez ikakvih ograničenja glede rase, državljanstva ili vjeroispovijesti...“ (čl. 16. st. 1. Opće deklaracije Ujedinjenih naroda o pravima čovjeka)</p> <p>„Muškarci i žene u dobi za sklapanje braka imaju pravo stupiti u brak i osnovati obitelj, u skladu s domaćim zakonima koji uređuju ostvarenje tog prava.“ (čl. 12. europske Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda)</p> <p>„Pravo na sklapanje braka i osnivanje obitelji priznaje se muškarcu i ženi kad su dorasli za ženidbu.“ (čl. 23. st. 2. Međunarodnoga sporazuma o građanskim i političkim pravima).</p> <p>Ustaljena oznaka za osobu koja živi sama jest – samac, za dvije osobe – par, a tek kad</p>	
--	--	--	--

		<p>taj par živi s nekim srodnikom oni zajedno tvore obitelj. Ta semantika, smisao i sadržaj ne mogu se promijeniti nasilnim preimenovanjem bračnoga para ili istostolne zajednice (životnoga partnerstva) u obitelj. Oni sami po sebi nisu obitelj nego par. Vjenčani muškarac i žena su bračni par, a osobe koje su sklopile životno partnerstvo jesu istospolni životni partneri, ali nisu obitelj.</p> <p>Svaka osoba ili udruga može privatno zvati obitelji bilo koji oblik zajedničkoga života, međutim država i pravni sustav treba obitelji nazivati samo onaj oblik zajedničkoga života, koju većina građana priznaje i zove „obitelj“.</p> <p>31. Diskriminacija je nejednako postupanje prema pojedincu ili skupini, ali ne svako nego samo ono koje uskraćuje neko pravo bez odgovarajućega i dovoljnoga razloga. Nije diskriminacija u pravnom poretku imenovati ustaljenim nazivima institute i pod njima podrazumijevati ustaljeni sadržaj. Da nositelj izrade nacрта propisa smatra da je životno partnerstvo isto što i brak, bio bi ga tako i nazvao. Isto tako, da zakonodavac smatra da su samac i par istoznačnice ne bi ih razlikovao. Dosljedno, da smatra da su par i obitelj istoznačnice, ne bi ni njih razlikovao.</p> <p>32. Europski sud za ljudska prava ističe da svatko, pa time i svatko u homoseksualnoj</p>	
--	--	--	--

		<p>zajednici, ima pravo na „poštovanje svojega privatnoga i obiteljskoga života“ (francuski Toute personne a droit au respect de sa vie privée et familiale; engleski Everyone has the right to respect for his private and family life) sukladno članku 8. europske Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (NN MU 18/97 i 6/99), ali time ne definira kako je istospolna zajednica – obitelj. Niti se to može nametnuti hrvatskom pravu kao nova definicija obitelji. Niti je hrvatski zakonodavac prihvatio da je to obitelj, niti ovu materiju uvrštava u Obiteljski zakon.</p> <p>Pridjevi su u pravu uvijek nezgodni jer su višeznačni. Naime, oni su po značenju: opisni (kakav?), odnosni (koji?), posvojni (čiji?) i gradivni (od čega?). Vijeće Europe i Sud u Strasbourgu ne utvrđuju što je obitelj, oni primjenjuju odredbu Konvencije kojom se jamči pravo na poštovanje privatnoga i obiteljskoga života. Stoga se to pravo ne može tumačiti kvalitativnim, posvojnim i gradbenim značenjem pridjeva kad kontekst upućuje da je riječ o poštovanju prava koji je nalik na obiteljski život. A ako se nešto odnosi na obiteljski život, poput njega je, kao u obitelji, ne znači da jest obitelj.</p> <p>Pravo na poštovanje obiteljskoga života svrstava se u osobna socijalna prava, ono nije temeljno ljudsko pravo kao pravo na</p>	
--	--	--	--

		<p>život (postojanje), slobodu, osobnost, jednakost pred zakonom, predmnjevu nedužnosti... Stoga u odnosu na temeljna ljudska prava svakoga čovjeka, pa tako i prava djeteta, pravo na poštovanje obiteljskoga života nema prednost nego obrnuto, socijalna prava jednih osoba ne mogu se vršiti na štetu temeljnih ljudskih prava drugih ljudskih bića. Načelo pak jednakosti (ravnopravnosti) pred zakonom priječi da se prava slabijih (djece) krše snagom jačega (odraslih). To proizlazi iz temeljnih postavki međunarodnoga, europskoga i hrvatskoga prava: članak 7. Opće deklaracije Ujedinjenih naroda o pravima čovjeka od 10. XII. 1948.; članaka 14. i 26. Međunarodnoga sporazuma Ujedinjenih naroda o građanskim i političkim pravima od 16. XII. 1966.; članak 22. stavak 2. Konvencije Ujedinjenih naroda o pravima djeteta od 20. XI. 1989., članka 14. stavka 2. Ustava RH od 21. XII. 1990.</p> <p>IV. O OZBILJNOM PREVIDU NOSITELJA IZRADE PROPISA</p> <p>33. Nacrtom se ne predviđa pravo priziva savjesti matičarima i socijalnim radnicima koji ne žele sklapati takve „brakove“ ni sudcima koji ih ne žele raskidati. Pravo prigovora savjesti izraz je prava na slobodu savjesti zajamčena člankom 18. Opće</p>	
--	--	---	--

		<p>deklaracija Ujedinjenih naroda o pravima čovjeka od 10. prosinca 1948., člankom 9. stavkom 1. europske Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda od 4. studenoga 1950., člankom 18. stavkom 1. Međunarodnoga sporazuma o građanskim i političkim pravima od 16. prosinca 1966.; člankom 1. stavkom 1. Deklaracije Ujedinjenih naroda o ukidanju svih oblika nesnošljivosti i diskriminacije na osnovi vjeroispovijesti ili uvjerenja od 25. studenoga 1981.; člankom 12. stavkom 1. Konvencije Ujedinjenih naroda o zaštiti prava radnika selitelja i članova njihovih obitelji od 18. prosinca 1990. i člankom 40. Ustava Republike Hrvatske od 21. prosinca 1990.</p> <p>Međutim, odbacivanjem individualnoga i institucionalnoga priziva savjesti u ime slobode i pluralizma, paradoksnno, ali doista i naprotiv – otvara vrata nesnošljivosti i prisilnom ujednačavanju. Stoga je važan način kojim se pomaže izgradnja mira da pravni sustav prizna pravo na korištenje prava na prigovor savjesti kad su posrijedi zakoni i mjere koji predstavljaju napad na ljudsko dostojanstvo i osobni integritet oni koji se zbog svojih uvjerenja s takvih zakonima i mjerama po savjesti ne slažu, kako bi pojedinci savjesno i odgovorno mogli obavljati posao u kojem su stručni i kojem su predani. Takvo je pravo hrvatski</p>	
--	--	--	--

			<p>zakonodavac priznao ovlaštenim zastupnicima, vojnicima, zdravstvenim i nezdravstvenim radnicima pri umjetnoj oplodnji; liječnicima, stomatolozima, medicinskim sestrama, a strukovni kodeksi odvjetnicima, primaljama i ljekarnicima. Ovaj Nacrt traži da se to pravo prizna i matičarima, socijalnim radnicima i sudcima.</p> <p>V. OPAŽANJA UZ POJEDINE ODREDBE NACRTA</p> <p>34. Uz članke 3. i 4. Nacrta. Besmisleno je afirmirati institut „životnoga partnerstva“ (članak 2.) i odmah ga zatim obezvrjeđivati institutom „neformalnoga životnog partnerstva“ (članci 3. i 4.). Ako je svrha zakona urediti zajednicu osoba istoga spola, onda se nju uređuje reguliranjem, a ne dereguliranjem! Predlažem brisati članke 3. i 4.</p> <p>35. Učinci istospolnoga partnerstva u potpunosti se izjednačuju s brakom, i to za registrirane istospolne partnere, ali za one koji žive u neformalnoj zajednici. Takav je prijedlog pravni presedan koji predlagatelj uopće nisu obrazložili, a kamoli dokazali komparativnim pravom. On dovodi do pravne nesigurnosti, tj. nije suglasan načelu vladavine prava.</p>	
--	--	--	---	--

			<p>Štoviše, institut neformalnoga životnog partnerstva diskriminira bračne i izvanbračne drugove jer pukom izjavom jednoga partnera može doći do toga da drugi partner „stječe“ pravo na posvajanje djeteta neformalnoga životnog partnera, što nije omogućeno ni bračnim drugovima!</p> <p>36. Nacrtom se uvode instituti:</p> <p>a) „sklapanja“ životnoga partnerstva, „pred matičarom“, izjavljivanjem „pristanka“ (čl. 7. st. 1.), „tužba radi utvrđenja postojanja ili nepostojanja životnog partnerstva“ (čl. 7. st. 2.), prijava namjere sklapanja životnoga partnerstva (čl. 13. st. 1.), zabrane sklapanja između krvnih srodnika u ravnoj lozi, a u pobočnoj do četvrtoga stupnja (čl. 10. st. 1.), izboru prezimena odnosno sporazumnoj izjavi o prezimenu nakon sklopljenoga životnoga partnerstva (čl. 16. i čl. 33. točka a, podtočka 1.), sklapanju pred matičarom i dva svjedoka (čl. 20. st. 1.) – čime se u cijelosti nijeće volja birača izražena na referendumu 1. prosinca 2013. jer je sve to nazivlje uzeto iz bračnoga prava. Uvodi se i</p>	
--	--	--	--	--

			<p>„raskid“ (rastava, razvod) tužbom jednoga ili sporazumnim prijedlogom obaju partnera (čl. 29. st. 1.), po istim uvjetima (čl. 29. st. 2.) kao za rastavu braka. Štoviše:</p> <ul style="list-style-type: none"> - čl. 3. st. 2.: „Postojanje neformalnog životnog partnerstva dokazuje se na isti način i pod istim uvjetima kao i izvanbračna zajednica.“; - čl. 30.: „Na postupke pred sudom koji se odnose na sporove o životnom partnerstvu, a nisu obuhvaćeni ovim Zakonom, primjenjuju se odredbe zakona kojim se uređuju bračni sporovi“; - čl. 39. st. 2.: „Na uzdržavanje životnih partnera na odgovarajući način se primjenjuju odredbe posebnog zakona koji uređuje obiteljske odnose, a odnosi se na uzdržavanje bračnih drugova.“ <p>b) „izvanbračne zajednice“ za homoseksualce koji nisu registrirali svoj „brak“ po uzoru na izvanbračnu zajednicu (čl. 4. st. 1.)</p> <p>c) „roditeljske skrbi“ za homoseksualca koji nije djetetov roditelj, ali živi u „braku“ s onim koji to jest,</p> <p>d) „partnerske skrbi“ za homoseksualca koji nije djetetov roditelj, jer mu drugi roditelj nije poznat (svi slučajevi umjetne oplodnje, ili kad majka-lezbijka zataji s kim je začela kako bi njezina supriježnica mogla postati majka broj 2) i nakon što djetetov roditelj umre ili mu bude oduzeta</p>
--	--	--	--

		<p>roditeljska skrb.</p> <p>37. Dakle, predlaže se uvesti „istospolni brak“ koji je u svemu izjednačen s brakom, osim što se tako ne zove. To je izigravanje volje 66,27% birača iskazane na referendumu 1. prosinca 2013. Birači su htjeli zaštititi sadržaj braka, a ne samo njegov naziv.</p> <p>Osim izričite volje birača (demokracije), tim se lingvističkim inženjeringom ozbiljno ugrožava načelo vladavine prava, dakle još jedno od načela na kojima počiva ustavnopravni poredak Republike Hrvatske. Naime, pravo ne trpi više mogućnosti: Duplicationem possibilitatis lex non patitur. To je načelo još iz rimskoga prava. Ostvarivanje prava homoseksualnih osoba ovim Nacrtom nije izbalansirano i uklopljeno u hrvatski pravni sustav. Štoviše, ovaj Nacrt ga ozbiljno ugrožava.</p> <p>38. U vlasti je zakonodavca davati određenim institutima njihova imena, ali pri tom je bitan njihov sadržaj. Načelo falsa nominatio non nocet traži da se institut tretira prema njegovu sadržaju, a ne prema naslovu. Ustavni je sud RH u više navrata ponovio obvezujuće pravno shvaćanje da „naziv određenog akta sam po sebi nije odlučujući za ocjenu njegove pravne naravi, nego je relevantan sadržaj tog akta“.</p> <p>Dokaz: rješenja U-II-266/2006 od 30. travnja 2008., U-II-3985/2006 od 14.</p>	
--	--	--	--

		<p>listopada 2008., U-II-3464/2006 od 31. ožujka 2009. i U-II-3534/2006 od 31. ožujka 2009.</p> <p>Istu je misao Ustavni sud izrekao drugim riječima i također ustalio: „Naziv akta u kojemu je propis sadržan ne utječe na njegovu pravnu narav.“</p> <p>Dokaz: odluka U-II-1118/2013 od 22. svibnja 2013. (NN 63/13) i odluka U-II-1304/2013 od 16. srpnja 2013. (NN 99/13).</p> <p>Isto se može primijeniti i na pravne institute koje zakonodavac normira. A Nacrt je tu razotkrio namjeru svojega predlagatelja u članku 76., u oba stavka, da je životno partnerstvo izjednačeno po statusu s bračnom zajednicom!</p> <p>39. Još zanimljive od činjenice da je preuzeo mnoga rješenja obiteljskoga prava i pravnih učinaka braka i bračne zajednice pokazuje se potraga za odredbama koje je Nacrt odbacio probirajući i kopirajući odredbe obiteljskoga prava.</p> <p>Tako prema čl. 32. st. 2. Obiteljskoga zakona: „Bračni drugovi dužni su jedan drugome biti vjerni, uzajamno se pomagati, međusobno se poštovati te održavati skladne bračne i obiteljske odnose.“</p> <p>Međutim, životni partneri prema Nacrtu nisu dužni biti ni vjerni, niti se međusobno poštovati, ni održavati skladne partnerske i obiteljske odnose. A ako nisu dužni održavati obiteljske odnose, zašto i kako</p>	
--	--	--	--

		<p>oni uopće jesu „zajednica obiteljskog života“ (čl. 2.)? Gdje je tu logika?</p> <p>40. Budući da iz životnoga partnerstva ne proizlazi obveza ni očekivanje zajedničkoga stanovanja (prebivališta), pitanje je spada li materija ovoga zakona u reguliranje osobnoga statusa. Naime, „osobni status je pravni poredak određen prebivalištem, državljanstvom, redovnim boravištem ili boravištem fizičke osobe.” – Damir Klasiček, Dvojbe glede izbora poveznice za određivanje osobnog statuta fizičkih osoba u međunarodnom privatnom pravu, Pravni vjesnik (Osijek), XI (1995.) 1-4, str. 40. Ako Nacrt to ne zahtjeva, na koji način od zapravo utječe na osobni status životnih partnera?</p> <p>41. Slično preimenovanje instituta predlagatelj je učinio kod posvojenja preuzimajući njegov sadržaj u pojam „partnerske skrbi“, što je terminološki promašeno jer iz samoga pojma proizlazi da se partner skrbi o partneru, a ne o djetetu; što je pravno nemoguće jer djeca i skrbništvo uopće nad njima nisu predmet uređenja zakona koji se predlaže ovim Nacrtom. A ipak se Nacrt itekako bavi djecom. No, djeca nisu predmet uređenja predloženoga Nacrta, niti je ovaj zakon situs materiae za uređenje prava djece. Stoga su odredbe o djeci, „roditeljskoj skrbi“ i „partnerskoj skrbi“ iz ovoga Nacrta</p>	
--	--	---	--

		<p>suprotne nizu odredaba Ustava RH (čl. 56., 62., 63. i 64.) i međunarodnoga prava:</p> <p>„Ukoliko je to ikako moguće, dijete treba rasti pod skrbi i odgovornošću svojih roditelja“ (čl. 6. Povelje o pravima djeteta – Rezolucija Opće skupštine UN broj 1386 (XIV) od 10. prosinca 1959.).</p> <p>„Interesi djeteta su obveza za sve koji su odgovorni za njegov odgoj i usmjeravanje; ovu odgovornost u prvoj redu imaju roditelji“ (čl. 7. Povelje o pravima djeteta iz 1959.).</p> <p>„Dijete se prijavljuje odmah nakon rođenja i od rođenja ima pravo na ime, pravo na skrb, državljanstvo i, ako je to moguće, pravo da zna tko su mu roditelji i pravo na njihovu skrb“ (čl. 7. st. 1. Konvencije Ujedinjenih naroda o pravima djeteta od 20. studenoga 1989. – SL MU 15/90; NN MU 12/93, 20/97, 4/98, 13/98)</p> <p>„Države članice poštovat će odgovornost, prava i dužnosti roditelja.“ (članak 5. Konvencije UN-a o pravima djeteta)</p> <p>„Države članice uložiti će sve što mogu za prihvaćanje načela da su oba roditelja zajednički odgovorna za odgoj i razvoj djeteta. Roditelji imaju glavnu odgovornost za podizanje i razvoj djeteta. Dobrobit djeteta mora biti njihova temeljna skrb.“ (članak 18., stavak 1. Konvencije UN-a o pravima djeteta)</p> <p>42. Za razliku od braka (koje traje od</p>	
--	--	--	--

		<p>sklapanja do prestanka) s jedne i bračne zajednice (koja traje za vrijeme faktičkoga zajedništva) s druge strane predlagatelj nije smislio paralelne pojmove pa, za razliku od bračne stečevine, partnersku stečevinu jedan partner nastavlja stjecati i nakon što je partnersko zajedništvo prestalo (čl. 51. st. 1. Nacrta). Time se diskriminira onaj partner koji se povukao iz veze.</p> <p>43. Predlagatelj nedosljedno gradi nazivlje od instituta „životno partnerstvo“. U nekim slučajevima pravi takve institute pomoću pridjeva od prve riječi: „životni partner“, „životno partnerstvo“, „životna zajednica“, a u drugima pomoću pridjeva od druge: „partnerska skrb“, „partnersko skrbništvo“, „partnerska stečevina“. To je nedosljedno i neozbiljno.</p> <p>44. Nacrtom se predlaže uvesti nove vrste matica koje se zovu „registar životnog partnerstva“ i podatke iz njega bilježiti u maticu rođenih. Posljedica je da bi „potvrda o slobodnom stanju“ za sklapanje braka u dogledno vrijeme mogla sadržavati i podatak ne samo da netko nije u braku nego da nije ni u homoseksualnom „braku“.</p> <p>45. Članak 7. st. 1. točka 2. Nacrta ne traži da je za sklapanje životnoga partnerstva potrebno da su osobe „slobodno“ izjavile svoj pristanak za sklapanje, kao što analogno za brak određuje Obiteljski zakon, ili kao određuje niz međunarodnopravnih</p>	
--	--	--	--

			<p>akata: „Brak se može sklopiti samo uz slobodan i potpun pristanak (free and full consent) osoba koje namjeravaju stupiti u brak.“ (čl. 16. st. 2. Opće deklaracije UN-a o pravima čovjeka iz 1948.); „Nijedan brak se ne može sklopiti bez slobodnoga i potpunoga pristanka budućih supružnika.“ (čl. 23. st. 3. Međunarodnoga sporazuma UN-a o građanskim i političkim pravima iz 1966.).</p> <p>VI. DODATAK</p> <p>47. Radi temeljitijega i sveobuhvatnijega razmatranja problematike prilažem „Promišljanja o prijedlozima za zakonsko priznavanje životnih zajednica među homoseksualnim osobama“ od 3. lipnja 2003.</p>	
65.	HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA Vijeće HBK za život i obitelj Komisija		<p>Neobično je da s jedne strane Viada Republike Hrvatske poziva na ukbučenje u javnu raspravu o Nacrtu prijedloga Zakona o životnom partnerstvu (u daljnjem tekstu: Nacrt.), a s druge strane Oa Milanka Opačić, ministrica te iste Vlade, 3. prosinca 2013. izjavljuje da imaju dovoljno ruku da taj zakon izglasaju i to bez ikakvih</p>	<p>Javna rasprava temeljem predloženog zakona provodi se iskreno i stručno zadovoljavajući sve uvjete demokratskog diskursa između stručnog predlagatelja i zainteresirane i stručne javnosti. Stručni predlagatelj je u svrhu javne rasprave objavio Nacrt na svojim web stranicama 4. studenog 2013. godine. Javna rasprava trajala je do 6. prosinca 2013. Uz Nacrt na web stranicama također su objavljene i okvirne teze na temelju kojih je izrađen</p>

	Iustitia et pax	<p>promjena. Iz potonjeg se može zaključiti kako je svaka daljnja javna rasprava zapravo izlišna i besmislena, no smatramo dužnošću skrenuti pozornost na činjenicu da je predlagatelj zaobigao ključne odredbe Zakona o procjeni učinaka propisa (NN 90/11) koje jamče kvalitetnu javnu raspravu uvidom zainteresirane javnosti u procjenu učinaka i obrazloženja odredaba propisa. Naime, u Zakonu o procjeni učinaka propisa (u daljnjem tekstu: ZPUP) navodi se "Opći cilj procjene učinaka propisa je razmatranje prijedloga mogućih nenonativnih rješenja i stvaranje većeg broja mogućih normativnih rješenja kada se pristupa izradi propisa, a u svrhu odabira optimalnog rješenja kojim se postiže najveći stupanj ekonomičnosti i svrhovitosti." (61. 6, St. 1).</p> <p>Maltz posebnim ciljevima procjene učinka propisa izrijekom je navedeno: "jačanje transparentnosti predlaganja propisa uključivanjem javnosti i zainteresirane javnosti pri odlučivanju o potrebi donošenja propisa" te "doprinos razvoju savjetovanja s javnom i zainteresiranom javnom u postupcima izrade i predlaganja propisa" (a. 6, St. 2) Nadalje, ZPUP propisuje obvezu postupka procjene propisa koji su u okviru Godišnjega plana predviđenih Planom normativnih aktivnosti (a. 10, st. 1.) koji započinje</p>	<p>Nacrt. Štoviše, Nacrt sadrži svoji vrijednosni, pravni i društveni okvir koji je jasno obrazložen prije samih pravnih odredaba koje Nacrt predlaže. U tom okviru jasno su identificirani razlozi zbog kojih je bilo potrebno pristupiti izradi novog pravnog okvira kojim se regulira ovo područje. S obzirom da Nacrt predlaže detaljno razrađen normativni pristup kojim bi se uklonilo niz identificiranih pravnih nedostataka koje postoje u ovom trenutku odnosno poboljšao trenutno vrlo nepovoljan položaj ove društvene skupine hrvatskih građana i građanki jasno je kako je Nacrt vrlo precizno ukazao na buduće socijalne učinke koje bi budući zakon utemeljen na Nacrtu mogao imati. Činjenica da nadležni dužnosnici izražavaju svoje uvjerenje kako će biti izglasan novi pravni okvir kojim će se urediti pitanje istospolnih zajednica u hrvatskom društvu prvenstveno odražava činjenicu kako postojeći pravni okvir ne odgovara niti jamstvima koje Ustav Republike obećaje svojim građanima i građankama niti zahtjevima koji za Republiku proizlaze iz pravnog sustava zaštite ljudskih prava Vijeća Europe odnosno obveza koje su dio pravne stečevine EU i koje od 1. srpnja 2013. godine suverenom voljom hrvatskih građana i građanki čine sastavni, nadređeni i izravno primjenivi dio hrvatskog pravnog poretka. Činjenica da nadležni dužnosnici iznose svoja uvjerenja o ozakonjenju novog pravnog okvira niti na koji način ne predumišlja kako će novi zakonski okvir biti temeljem upravo na ovom Nacrtu, a posebno ako javna rasprava pokaže da je on nedostatan.</p> <p>Tijekom trajanja javne rasprave stigao je veliki broj komentara, mišljenja i prijedloga. Stručni predlagatelj je</p>
--	-----------------	---	---

		<p>početnim aktivnostima na man kako je propisano 61. 18, a koje između ostalog uključuju:</p> <p>izradu najmanje dva prijedloga koja Sc odnose na nenormativno rješenje i najmanje dva prijedloga mogućih normativnih rješenja, koji mogu dovesti do zadanih ciljeva,</p> <p>utvrđivanje najznačajnijih pozitivnih i negativnih učinaka, osobito učinaka na područja gospodarstva, uključujući financijske učinke, područje socijalne skrbi, područje zaštite okoliša, za svako predloženo normativno rješenje, okvirnom procjenom očekivanog fiskalnog učinka na državni proračun.</p> <p>Potom, ZPUP propisuje: "Stručni nositelj izrade propisa dužan je o Nacrtu prijedloga iskaza provesti savjetovanje s javnošću zainteresiranom javnošću" (a. 19, St. 1) u trajanju od 30 dana, a po potrebi i duže (a. 19, st. 2), a "u svrhu provedbe savjetovanja, Nacrt prijedloga iskaza s tezama za sadržaj propisa" objavljuje na svojim internetskim stranicama. (61. 19, st. 3) Nakon provedene javne rasprave o Nacrtu prijedloga iskaza s tezama i daljnjih aktivnosti propisanih 61. 19, 20, 21. ZPUP-a te nakon što "Stručni nositelj izrade propisa izradi nacrt i prijedlog iskaza, dužan ih je staviti na javnu raspravu javnosti i zainteresiranoj javnosti u trajanju</p>	<p>dobar dio komentara uvažio kao i prihvatio dobar dio prijedloga. Kod onih komentara i prijedloga koji nisu prihvaćeni stručni predlagatelj je dao odgovarajuće obrazloženje svoje odluke. U svakom slučaju, kao što se vidi iz ovog dokumenta, svaki prijedlog, mišljenje i komentar je pročitan i raspravljen. S obzirom da je značajan broj ljudi pristupio ovom postupku na vrlo profesionalan način služeći interesu javnosti te u njega uložio svoj trud, znanje i energiju izraženo stajalište kako je javna rasprava (koje je još uvijek u tijeku i trajat će do zaključenja moguće saborske rasprave o zakonskom prijedlogu koji bi mogao nastati temeljem Nacrta) „izlišna i besmislena“ predstavlja neutemeljenu predrasudu.</p> <p>Prigovor se temelji na tumačenju odredaba Zakona o procjeni učinaka propisa koji ne odgovara tekstu njegovih odredbi niti ustaljenoj praksi provođenja javne rasprave. Postupak savjetovanja sa svoje dvije faze na koje ukazuje prigovor odnosi se na propise koji su podložni procjeni učinaka propisa. Temeljem članka 9. stavka 2. alineje 2. Zakona o procjeni učinaka propisa Vlada je u svom Godišnjem planu normativnih aktivnosti za 2013. na temelju analize nadležnih tijela odredila kako Zakon o životnom partnerstvu ne podliježe procjeni učinaka. Javna rasprava trajala je 32 dana. U svrhu provedbe javne rasprave Nacrt je objavljen na web stranicama Ministarstva uprave 4. studenog 2013. Uz nacrt su objavljene je i popratni dokument pod nazivom „Dokument za savjetovanje o Nacrtu prijedloga Zakona o životnom partnerstvu“ u kojem su jasno izložene okvirne teze od kojih polazi Nacrt i kroz koji su identificirani glavni problemi kojima se Nacrt bavi, a time i označeni</p>
--	--	--	--

		<p>od najmanje 15 do najviše 30 dana" (61. 22). Dakle, savjetovanje sa zainteresiranom javnošću za dio propisa provodi se u dvije faze — prvo o Nacrtu prijedloga iskaza tezama za sadržaj propisa u trajanju od najmanje 30 dana, a zatim o samom nacrtu propisa u trajanju od najmanje 15 dana dok za dio propisa to nije slučaj. Zakon o registriranom (životnom) partnerstvu najavljen je u Planu normativnih aktivnosti za 2013. koji je donijela Vlada RH u prosincu 2012. (Klasa: 011-01/12-01/02; Urbroj: 50301-09/06-12-1 od 21. prosinca 2012.). Ako se doista željelo demokratski doći do najboljih, pravednih i pravičnih rješenja, u osjetljivoj i do sada neuređenoj pravnoj materiji, kakav je slučaj s predmetnim Nacrtom, onda uvelike zabrinjava da se nisu primijenila ista mjerila, način postupanja i odredbe ZPUP-a kao s nacrtima prijedloga Obiteljskog zakona i Zakona o socijalnoj skrbi o kojima je tijekom 2013. vodena javna rasprava u dvije faze. To dodatno začuduje jer Nacrt umnogome prepisuje odredbe Obiteljskoga zakona i/ili na njega upućuje, a uz to zadire u velik broj grana prava te tako uzrokuje giroku lepezu učinaka, između ostalog i one na području gospodarstva, uključujući i financijske učinke te nedvojbeno na području socijalne skrbi (usp. 61. 18 ZPUP-</p>	<p>glavni učinci budućeg zakonskog okvira koji bi možebitno počivao na Nacrtu. Ovaj dokument koji uključuje i ovaj konkretni odgovor najbolji je dokaz da je stručni predlagatelj propisa razmotritio sve primjedbe, prijedloge i mišljenja javnosti i zainteresirane javnosti na Nacrt te o prihvaćenim i neprihvaćenim primjedbama i prijedlozima obavijestio javnost putem svoje internetske stranice. Predlagatelj stoga smatra kako je tvrdnju o demokratskom deficitu neosnovana.</p> <p>Javna rasprava trajala je 32 dana. U svrhu provedbe javne rasprave Nacrt je objavljen na web stranicama Ministarstva uprave 4. studenog 2013. Uz nacrt su objavljene je i popratni dokument pod nazivom „Dokument za savjetovanje o Nacrtu prijedloga Zakona o životnom partnerstvu“ u kojem su jasno izložene okvirne teze od kojih polazi Nacrt i kroz koji su identificirani glavni problemi kojima se Nacrt bavi, a time i označeni glavni učinci budućeg zakonskog okvira koji bi možebitno počivao na Nacrtu.</p> <p>Citirane odredbe Poslovnika Hrvatskog sabora odnose ne prijedlog zakonskog akta koji Vlada Republike Hrvatske šalje u saborsku zakonsku proceduru. Poslovnik se ne odnosi na postupak izrade Nacrta koji stručni predlagatelj podastire Vladi na odlučivanje. U postupku izrade Vladinog prijedloga zakonskog akta odnosno u njegovoj pripremi za zakonsku proceduru sudjeluje cijeli niz nadležnih ministarstava i vladinih stručnih tijela. Nerealno je očekivati da u pripremi Nacrta stručni predlagatelj raspolaže istim kapacitetom. U tom smislu prigovor o „neprofesionalan pristup, ishitrenost, povrgnost u procesu</p>
--	--	--	---

		<p>a). Ti 6e učinci zasigurno imati dalekosežne posljedice na društvo, unijeti zbrku i prouzročiti pravnu nesigurnost te ih je stoga potrebno sveobuhvatno sagledati raspraviti prije upućivanja propisa u daljnju proceduru. Na tome tragu svoj doprinos javnoj raspravi dala i naša Komisija HBK "Iustitia et pax" (tekst izjave u nastavku).</p> <p>Ovaj i ovakav Nacrt nije prihvatljiv ni valjan za daljnju demokratsku proceduru. Stoga ga valja odbaciti ocjenjujući ga kao cjelinu neupotrebljivim i nesuglasnim hrvatskom ustavnopravnom poretku. Žaljenja je vrijedno što je Ministarstvo uprave, kao stručni nositelj propisa, u savjetovanje odmah uputilo, tobože, gotov Nacrt prijedloga ne podastirućini razradenu procjenu učinaka za sva podničja u koja odredbe toga propisa zadiru, niti obrazloženja pojedinih odredbi. Naime, prema Poslovniku Hrvatskoga sabora (NN 81/13) priledlos zakona treba sadržavati: ustavnu osnovu donošenja, ocjenu stanja i osnovna pitanja kaja se trebaju urediti zakonom te posljedice koje će iz donošenja zakona proistea, ocjenu i izvore potrebnih sredstava za provođenje zakona te tekst prijedloga zakona s obrazloženjem pojedinih odredbi (61. 174, 175). To ukazuje na neprofesionalan pristup, ishitrenost, povrgnost u procesu donošenja,</p>	<p>donošenja, kao i na manjak volje za istinskim dijalogom“ tijekom postupka izrade Nacrta je neopravdan i ishitren.</p> <p>U kontekstu rezultata referenduma o uvođenju heteronormativne definicije braka u Ustav održanog 1. 12. 2013. godine ukazujemo kako je Nacrt dobio čvrstu potvrdu svoje opravdanosti u odluci Ustavnog suda od 14. 11. 2013. donesene povodom referenduma:</p> <p><i>„S materijalnopravnog aspekta relevantno je to da Republika Hrvatska pravno priznaje i brak, i izvanbračnu zajednicu, i istospolnu zajednicu, i da je hrvatsko pravo danas usklađeno s europskim pravnim standardima kad je riječ o institutima braka i obiteljskog života. Ustavni sud na kraju smatra potrebnim istaknuti sljedeće: eventualna dopuna Ustava odredbom prema kojoj je brak životna zajednica žene i muškarca ne smije imati nikakvog utjecaja na daljnji razvitak zakonskih okvira instituta izvanbračne i istospolne zajednice u skladu s ustavnim zahtjevom da svatko u Republici Hrvatskoj ima pravo na poštovanje i pravnu zaštitu svoga osobnog i obiteljskog života te svoga ljudskog dostojanstva.“</i></p> <p>U trenutku donošenja citirane odluke Ustavnog suda Nacrt je već bio u postupku javne rasprave i njegove teze i odredbe bile su široko dostupne. Donoseći citiranu odluku Ustavni sud je zasigurno bio svjestan ove činjenice.</p> <p>Zakon o životnom partnerstvu ne bi niti na koji način stvorio konfuziju u pogledu razlikovanja formalnog oblika uređenja istospolnih oblika obiteljskog života od braka kao formalnog oblika uređenja heteroseksualnih oblika</p>
--	--	--	---

		<p>kao i na manjak volje za istinskim dijalogom. Nadamo se da će nositelj izrade propisa Vlada povesti računa o potrebi poštovanja vladavine prava, mirotvorstvu, poštovanju prava i istine o čovjeku te propis koji predlažu sagledati u kontekstu rezultata nedavnoga ustavotvornog referenduma o braku i izražene volje firmatskih birača, a ne djelovati njima u inat. Stoga od Ministarstva uprave tražimo da se javna rasprava o ovom propisu, poput one za Obiteljski zakon, odvij a prema odgovarajućim odredbama ZPUP-a u dvije faze odnosno da na svojim internetskim stranicama neizostavno objavi procjenu učinaka, moguća normativna i nenormativna rješenja te obrazloženja odredbi propisa te da otvori javnu raspravu u dovoljno dugačkom trajanju kako bi zainteresirana javnost, na temelju uvida u te dokumente, mogla argumentirano sudjelovati i u konačnici dati svoj doprinos demokratskim procesima u Republici Hrvatskoj.</p> <p>Komisija HBK "Iustitia et pax", povodom prijedloga propisa kojima se uređuju životne zajednice osoba istoga spola te propisa kojima se uređuju obiteljski odnosi u Republici Hrvatskoj, svjesna važnosti da</p>	<p>obiteljskog života. Bilo kakva konfuzija nije moguća samom činjenicom kako bi institut životnog partnerstva bio uveden i uređen posebnim zakonom posvećenim isključivo ovim oblicima obiteljskog života dok bi brak i izvanbračna zajednica ostali uređeni Obiteljskim zakonom. Takav pristup široko je rasprostranjen među članicama Europske unije i ne predstavlja nikakav presedan u europskim okvirima te iskustvo drugih europskih država koje su koristile ovaj pristup dokazuje ocjenu da ne može doći do pravne nesigurnosti. Činjenica je kako su sve europske države koristile pragmatičan model uređenja položaja istospolnih zajednica. Prvi korak u tom modelu je bilo uvođenje antidiskriminacijskog zakonodavstva. Taj korak Republike Hrvatska je poduzela uvođenjem Zakona o ravnopravnosti spolova i Zakona o suzbijanju diskriminacije. Drugi korak u modelu bilo je uvođenje institucije tzv. registriranog partnerstva koje je bilo odvojeno od braka, ali izjednačeno u većini konkretnih praktičnih prava. Čak 14 EU/EEA država članica je formalno, zakonskim putem uradila obiteljski život istospolnih zajednica kroz institut registriranog odnosno životnog partnerstva. Nacrt stavlja Republiku Hrvatsku u tu skupinu država. Štoviše, 10 država članica EU/EEA odlučilo se poduzeti i treći korak u smislu potpune bračne jednakosti. Treći korak je uglavnom slijedio kada je većina određenog društva prihvatila istospolne zajednice kao redovan oblik životne zajednice.</p> <p>Pristup koji zastupa Nacrt izraz je stava da u ovom trenutku društvenog razvoja u Hrvatskoj i Europi općenito on predstavljaju pragmatičan demokratski kompromis između društvena stajališta i svjetonazora vezanih uz uređenje istospolnih zajednica koja se nalaze u značajnoj</p>
--	--	---	--

		<p>se ova životna područja uredi na način da se poštuju ljudska prava, a navlastito prava djece, podsjećajući ponovno da su svi ljudi jednaki u dostojanstvu djece Božje, brada i sestre u općem, Božjem očinstvu i jednakopravni dionici Bogom im dane slobode, te pozivajući na uzajamno uvažavanje i razumijevanje te potrebu argumentiranog dijaloga, izjavljuje:</p> <p>1. Nitko legitimnoj zakonotvornoj vlasti neodriče pravo da otvori statusna i materijalna prava drugim trajnim zajednicama življenja, koje nisu u istoj situaciji kao bračni drugovi, ako to ne ugrožava postojeća prava drugih, a navlastito prava djece - a osobito njihovo pravo da znaju svoje podrijetlo te da se o njima ponajprije slabe njihovi majka i otac, kad god je to moguće. Osim toga Zakon o životnom partnerstvu ne smije stvarati konfuziju životnoga partnerstva s bračnim zajednicama. Kao što su te zajednice različite trebaju biti različita pravna rješenja. U tom smislu upozoravamo da Nacrt Zakona o životnom partnerstvu prolazi bez ozbiljne javne rasprave, a taj Nacrt učinke istospolnog partnerstva u potpunosti izjednačuje s brakom, i to kako za istospolne partnere koji će se registrirati, tako i za one koji žive u neformalnoj zajednici. Potonje rješenje je presedan u</p>	<p>tenziji.</p> <p>Nacrt odražava realni društveni kontekst u kojem se nalazi Republika Hrvatska u pogledu odnosa prema položaju istospolnih zajednica u hrvatskom društvu. Nacrt prvenstveno odražava svijest kako je potrebno sveobuhvatno regulirati položaj istospolnih zajednica kako bi se uklonile postojeće prepreke njihovoj društvenoj jednakosti te ispunile gore navedene ustavne i europske pravne obveze. Nacrt odražava i obvezu jednakog dužnog poštovanja prema svim građanima i građankama kako u izjednačavanju istospolnih zajednica sa pravima priznatim heteroseksualnim zajednicama tako i na razini normativne poruke. Istovremeno, Nacrt održava i činjenicu da značajan dio građana i građanki ima određenu bojazan ili skepsu u pogledu značajnih intervencija u načine na koji je tradicionalno uređen brak kao oblik obiteljskog života u hrvatskom društvu. Bez obzira smatra li netko takav stav utemeljenim ili ne činjenica je kako se radi o legitimnom demokratskom pravu na uvjerenje i mišljenje.</p> <p>Dobrobit djeteta je jedno od osnovnih načela na kojima počiva Nacrt. Šireći opseg prava za osoba u istospolnim zajednicama poštujući ustavno načelo jednakosti u postupanju odnosno odgovarajući na zahtjeve koje za Republiku Hrvatsku proizlaze iz Europske konvencije za zaštitu temeljnih ljudskih prava i sloboda Nacrt šalje normativnu poruku kako su istospolne zajednice jednako vrijedni oblici obiteljskog života te stvara društvene uvjete u kojima će ova normativna poruka naći svoju potvrdu u društvenoj svakodnevici. Osjećaj da su zajednice u kojima odrastaju jednako vrijedan dio društva kojeg su dio ima duboku važnost za razvoj osobnog identiteta djece koja u njima žive. Djeca koja odrastaju u istospolnim</p>
--	--	--	--

		<p>europskim okvirima, te dovodi do pravne nesigurnosti.</p> <p>2. Od zakonodavca očekujemo da zagrtiti prava djece, promičući i podupirući optimalne obiteljske modele, te da odbiju uvesti "pravo na dijete", koje ne poznaje niti jedan međunarodni dokument o ljudskim pravima. Uz to, prema Konvenciji o pravima djeteta (61. 12.) svako dijete ima pravo znati za svoje roditelje, ukoliko je to moguće, te uživati njihovu slab.</p> <p>Nacrt Prijedloga Zakona o životnom partnerstvu uvodi partnersku slab za života ž poslije smrti istospolnog partnera, odnosno partnerice koja je roditelj djeteta. To je institut koji je sadržajno identičan posvojenju, te se stavljanjem drugačijeg naziva zavarava javnost. Nitko roditelju ne može uskratiti pravo na roditeljsku skrb samo zato jer živi u istospolnoj zajednici, no odnose djeteta s trećim osobama potrebno je urediti ne kao pravo odraslih, te putem propisa namijenjenog odraslima, već štiteći ponajprije prava djece, odnosno dobrobit djeteta.</p> <p>Ujedno pozivamo sve da štite dostojanstvo prava svakog djeteta, neovisno o tome u kakvoj životnoj zajednici dijete živi.</p> <p>3. Vlada je ovih dana uputila u zakonodavni postupak Prijedlog Obiteljskog zakona.</p>	<p>obiteljskim zajednicama emocionalno su privržena istospolnim partnerima i smatraju ih svojom obitelji na jednak način na koji to osjećaju djeca koja žive u heteroseksualnim zajednicama. Ne pružiti mogućnost istospolnim partnerima da djeci pruže jednako kvalitetnu skrb i djetinjstvo kao i heteroseksualni partneri znači 1) kod djece koja žive u istospolnim zajednicama izazivati emocionalne traume i ekonomsku nesigurnost te ih kažnjavati zbog seksualne orijentacije njihovih roditelja odnosno 2) ne poštivati njihovo pravo na jednakost pred zakonom kao što se nekada nije poštivalo pravo na jednakost djece koja su bila rođena izvan braka.</p> <p>Načelo dobrobiti djeteta izričito je ugrađeno u odredbe Nacrta što ne iznenađuje jer se pri izradi odredba koje uređuju odnose životnih partnera i djece koja odrastaju u tim zajednicama vodilo vrijednosnim ciljevima i odredbama propisanim Konvencijom o zaštiti djeteta. Svaki odnos između životnih partnera i djece propisan Nacrtom podložan je strogoj kontroli suda. Bilo koji oblik partnerske skrbi zasniva se, a može i prestati odlukom suda. Nacrt jasno propisuje kako je temeljno načelo kojim se sud ima obvezu voditi u postupcima koji se odnose na djecu načelo dobrobiti djeteta. Na sudu je do procjeni što je u takvim situacijama korisno za dobrobit djeteta uvažavajući činjenicu da su odnosi između djece i roditelja odnosno osoba koje imaju odgovornost skrbiti o djetetu izuzetno složeni zbog duboke emocionalnosti i osjećaja privrženosti koji su od izuzetne važnosti za sam osobni identitet svih sudionika odnosa i njihovo razumijevanje osobne sreće i samoispunjenja. Zbog ovakve složenosti sudu, kao neovisnom tijelu državne vlasti kojem je na</p>
--	--	--	---

		<p>Stav izvrzne vlasti da ne postoji dužnost države štiti brak, već samo obitelj i život djeteta i roditelja, na tragu je ideje da cjelovita obitelj nije temeljna društvena zajednica koju je vrijedno štiti, i to usprkos ustavnim zahtjevima. Napugtanje tradicijskih korijena hrvatskog obiteljskog prava te nekritičko priklanjanje nekim europskim rješenjima odraz je podcjenjivanja vlastitog sustava, koji u primjeni, istina, iskazuje brojne slabosti, no u usporedbi s europskim nacionalnim standardima koncepcijski je na visokom stupnju. Pored toga, niz rješenja, poput mogućnosti prijenosa ostvarivanja roditeljske skrbi na treće osobe, girom otvara vrata novim odnosima i rastakanju tradicionalne obitelji.</p> <p>U javnosti se stiče dojam da predlagatelj Nacrta odbija većinu primjedaba iznesenih od strane stručne i akademske javnosti, nadležnih institucija specijaliziranih za zaštitu prava djece, pa i brojnih udruga civilnog društva. To ukazuje na političku samovolju te dovodi u pitanje razvojni put prihvađenog obiteljskopavnog sustava.</p> <p>4. Umjesto da podrška obiteljima u ovim kriznim vremenima jača, ona slabi, što je vidljivo, primjerice iz ukidanja obiteljskih centara. Tražimo da vlasti Republike</p>	<p>raspolaganju široka lepeza stručnih savjeta, je dana odgovornost da od slučaja do slučaja u kontekstu konkretnih privatnih i društvenih okolnosti konkretnog predmeta procjeni što bi bilo u najboljem interesu djeteta. Iz ove činjenice jasno proizlazi kako tvrdnja da se životnim partnerstvom uvodi nekakvo „pravo na dijete“ trećih osoba de facto negira pravo i sposobnost suda da vodi brigu o najboljem interesu djeteta čime se taj interes definira unaprijed ignorirajući potrebe konkretnog djeteta odnosno konkretne okolnosti koje su od ključnog interesa za procjenu dobrobiti djeteta.</p> <p>Nacrt se temelji na vrijednosnom stajalištu kako stabilne emocionalne zajednice istospolnih partnera predstavljaju jednako vrijedan oblik obiteljskog života kao stabilne emocionalne zajednice heteroseksualnih partnera te stoga zavrijeđuju i jednaku kvalitetu pravne zaštite kojom se omogućava njihovo redovno svakodnevno funkcioniranje. Ovo stajalište svoje izvorište nalazi izravno u načelu jednakog dužnog poštovanja državne vlasti prema svim građanima i građankama kao slobodnim i jednako vrijednim članovima zajednice iz koje državna vlast proizlazi kojima ona služi. Temeljna vrijednost ovog načela očituje se u činjenici kako je propisano već u samom članku 1. Ustava Republike Hrvatske. Navedeno stajalište jasno je izraženo i kroz niz odluka Europskog suda za ljudska prava od kojih je posebno korisno spomenuti zadnju odluku iz predmeta <i>Vallianatos protiv Grčke</i> u kojoj je Sud izričito izrazio stajalište koje je bilo implicitno sadržano u njegovoj opsežnoj praksi, a prema kojem države članice imaju obvezu na formalni način, kroz zakonske propise, urediti društvene institute kroz koje će</p>
--	--	---	--

		<p>Hrvatske progireusluge obiteljskih savjetovaligta, te povedu snažnu obiteljsku te pronatalitetnu politiku, od poreznih olakgica obiteljima s djeeom, posebice s troje i više djece, preko raznih vrsta obiteljskih potpora, do osnivanja vrtida i pomoći obiteljima glede gkolovanja, stanovanja i prijevoza. Tako naime djeluju europske zemlje s dobrom demografskom politikom, kojima nije svejedno ha& ii njihov narod živjeti, iii & se ugasiti te hode li u njihovim zemljama živjeti sutra netko drugi, iii čak nitko.</p> <p>Na koneu, pozivamo sve da se aktivno uključe u javnu raspravu o novim propisima koji ureduju obiteljske odnose te nove oblike životnih zajednica, te pozivamo, u duhu Konstitucije Gaudium et spes II. vaticanskog sabora "sve kršdanske vjernike, koriste6 sadagnji 6as i razlikujua što je vječno od promjenjivih oblika, neka marljivo promiču vrednote braka i obitelji. Neka to 6ine svjedaanstvom viastitog života i siožnom suradnjom sa svim ljudima dobre voile. Tako 6e, nadviadavši teško6e, izboriti obitelji što joj je potrebno i one pogodnosti koje odgovaraju novom vremenu (GS, br. 52)".</p>	<p>stabilne emocionalne zajednice moći ostvarivati svoje pravo na obiteljski život ako ne na istovjetan način kao i heteroseksualne zajednice onda u svakom slučaju na jednako kvalitetan. Vrijedi naglasiti kako Europska konvencija i popratna praksa ESLjP čine sastavni dio hrvatskog ustavnog poretka što je Ustavni sud svojim odlukama dosljedno naglašavao još od 1997. godine kada je Republika Hrvatska ratificirala Konvenciju. S obzirom na navedeno teško je prihvatiti prigovor kako se Nacrt ičemu „nekritički priklanja“. Upravno suprotno, Nacrt vjerno provodi temeljne vrednote i jamstva ravnopravnosti hrvatskog ustavnog poretka. S obzirom da brak kao društveni oblike obiteljskog života heteroseksualnih parova ostaje uređen Obiteljskim zakonom kao što je bila praksa i do sada tvrdnja o rastakanju tradicionalne obitelji ne može biti predstavljena kao odgovornost tijela državne vlasti.</p> <p>Ovaj dokument i odgovori koje sadrži predstavlja konkretni materijal na temelju kojeg javnost može procijeniti opravdanost ove vrste prigovora.</p> <p>Navedeno nije predmet konkretne javne rasprave.</p>
--	--	---	--

66.	Hrast – Pokret za uspješnu Hrvatsku		<p>Hrast se oštro protivi nacrtu Zakona o životnom partnerstvu. Tim bi zakonom po prvi puta u hrvatskoj povijesti bilo omogućeno da dijete ima dvije majke, odnosno majku i maćehu ili dva oca, odnosno oca i očuha. Na taj se način teško krše prava djeteta jer prema Konvenciji o pravima djeteta (čl. 12.) svako dijete ima pravo znati za svoje roditelje, ukoliko je to moguće, te uživati njihovu skrb. Država ovime omogućuje dizajniranje 'obitelji' u kojima je djetetu unaprijed oduzet jedan biološki roditelj, bilo otac ili majka, a kako bi se udovoljilo želji homoseksualnog para da 'ima dijete', što oni prirodnim putem ne mogu ostvariti.</p> <p>Kad se jednom zakonski uvede mogućnost da dijete ima dva „roditelja“ istog spola, samo je pitanje vremena kad će se istospolni parovi u potpunosti izjednačiti s heteroseksualnim parovima u svim pravima. Ovaj Nacrt upravo to i predviđa.</p> <p>Hrvatski birači uvjerljivo i jasno su na referendumu rekli što misle o braku i bračnim pravima. Ovakvo ponašanje Vlade potpuno je izigravanje volje naroda.</p>	<p>Tvrđnja da Nacrt na bilo koji način predlaže mogućnost da dijete ima više od dvoje roditelja je potpuno neosnovana. Niti jedan prijedlog sadržan u Nacrtu ne ide u tom smjeru. Prigovor je vjerojatno usmjeren na mogućnost dodjele partnerske skrbi osobi koja nije roditelj djeteta koja se temelji na mogućnosti dodjele roditeljske skrbi trećim osobama. U tom smislu treba jasno naglasiti kako je mogućnost dodjele roditeljske skrbi trećoj osobi kako bi se zaštitila dobrobit djeteta jako poznat i opće prihvaćen institut zaštite najboljeg interesa djeteta. Činjenica da je trećoj osobi dana roditeljska skrb ne znači da je ta osoba postala roditeljom. Roditeljstvo se zasniva isključivo na činjenici biološke povezanosti rođenjem ili posvojenjem. Za razliku od posvojenja dodjelom roditeljske skrbi ne zasniva se odnos srodstva koje povlači niz drugih pravnih posljedica. Nadalje, odluku o dodjeli roditeljske skrbi donosi sud kao nezavisno tijelo državne vlasti koje je, s obzirom na činjenicu da ima pristup cijelom nizu stručnih tijela i u poziciji je saslušati sve osobe koje bi mogle produbiti uvid suda u konkretne okolnosti slučaja, najbolje pozicionirano da procjeni što predstavlja najbolji interes konkretnog djeteta u konkretnim okolnostima u kojima se postavilo pitanje njegove dobrobiti.</p> <p>Jamčeći istospolnim zajednicama nivo zaštite njihovih interesa koje nije u svemu istovjetan, ali je jednako kvalitetan i učinkovit onom koji već uživaju heteroseksualne zajednice Nacrt iskazuje jednako dužno</p>

		<p>Arogancija kojom Vlada otvoreno gazi demokraciju u Hrvatskoj poziva sve ljude da se jasno i glasno suprotstave Vladi te da zatraže prijevremene izbore kako bismo sačuvali demokraciju u Hrvatskoj.</p> <p>Hrvatski birači su dvotrećinskom većinom na referendumu odlučili da u Ustav Republike Hrvatske uđe odredba po kojoj je brak životna zajednica žene i muškarca. Nesporno je da bi pripisivanje gotovo svih prava koja ima brak, kao zajednica žene i muškarca, jednoj sadržajno potpuno drugačijoj zajednici, predstavljalo izigravanje volje birača i demokratskog izjašnjavanja. Najveći dio odredbi ovog zakonskog prijedloga nemaju svoje utemeljenje niti u međunarodnim dokumentima koji definiraju ljudska prava i prava djece, niti u pravnoj stečevini Europske unije, niti u međunarodnoj sudskoj praksi Europskog suda za ljudska prava, niti u Ustavu Republike Hrvatske, niti u znanosti, a niti u vrijednostima, kulturi, običajima i identitetu Hrvatskog naroda. Upravo suprotno; cjelokupna ideja potpunog izjednačavanja dvije vrste zajednica koje su po svojoj biti, posljedicama i plodovima po društvo očigledno različite i nespojive, ukazuje da se cjelokupni koncept i ideja zakonskog propisa temelji na ideologiji i manjinskom</p>	<p>poštovanje prema građanima i građankama Republike istospolne orijentacije. Jednako dužno poštovanje odražava vrijednosnu poruku kako građani i građanke istospolne orijentacije, iako predstavljaju društvenu manjinu, čine jednako vrijedna i važan dio društvene zajednice iz koje u Hrvatskoj državna vlast proizlazi i kojim ona služi. Pružajući im jednaki nivo zaštite koji uključuje gotovo sva prava i obveza koje pravni poredak jamči bračnim drugovima Nacrt izražava stajalište koje je zauzeo i ESLJP, te koje temeljem dobro ustaljene prakse Ustavnog suda, čini sastavni dio ustavnog poretka Republike, a prema kojem istospolne zajednice predstavljaju oblik obiteljskog života koji uživa zaštitu čl. 8 Konvencije te koji, usprkos činjenici da im je pristup braku propisan čl. 12. Konvencije ograničen u ovom trenutku, svejedno predstavljaju jednako vrijedan oblik obiteljske zajednice koji zavrijeđuje jednako kvalitetnu pravnu zaštitu. S ciljem osiguranja jednako kvalitetne pravne zaštite Nacrt stoji na stajalištu kako je životnim partnerima potrebno osigurati sva prava koja uživaju bračne i izvanbračne zajednice.</p>
--	--	--	--

		<p>svjetonazoru aktualne vladajuće većine.</p> <p>Hrvatski birači su dvotrećinskom većinom na referendumu odlučili da u Ustav Republike Hrvatske uđe odredba po kojoj je brak životna zajednica žene i muškarca. Nesporno je da bi pripisivanje gotovo svih prava koja ima brak, kao zajednica žene i muškarca, jednoj sadržajno potpuno drugačijoj zajednici, predstavljalo izigravanje volje birača i demokratskog izjašnjavanja.</p> <p>Prijedlog Nacrta Zakona o životnom partnerstvu, koji aktualna saborska većina namjerava izglasati, sadrži niz odredaba u kojima se na izrazito težak način krše temeljna ljudska prava, a navlastito prava djece. Radi se o novoj podvali vladajućih i iznimno opasnom zakonu koji će, ako bude donesen, imati posljedice na slobode i prava svih građana, na prava djece, kao i na cjelokupno društvo.</p> <p>Nacrt učinke istospolnog partnerstva u potpunosti izjednačuje s brakom, i to kako za istospolne partnere koji će se registrirati, tako i za one koji žive u neformalnoj zajednici.</p> <p>Životno partnerstvo ima ista prava i obveze kao i bračna zajednica u pogledu bilo koje zakonom ili podzakonskim propisom, sada</p>	<p>Predlagatelj nema sposobnost uvida u motive i ciljeve kojima se svako od građana i građanki koji su izašli na referendum 1. prosinca 2013. niti se usudi na ovaj način govoriti u njihovo ime. Samo građani ili građanke koji su glasovali na referendumu znaju, sami zasebno, prave i konkretne razloge zbog kojih su glasovali. Što se tiče rezultat referenduskog glasovanja i njegovog utjecaja na izradu novog zakonodavnog okvira kojim se regulira položaj istospolnih zajednica u Republici Hrvatskoj najsvrsishodnije je ukazati na odluku Ustavnog suda od 14. 11. 2013. Donesenu povodom referenduma:</p> <p><i>„S materijalnopravnog aspekta relevantno je to da Republika Hrvatska pravno priznaje i brak, i izvanbračnu zajednicu, i istospolnu zajednicu, i da je hrvatsko pravo danas usklađeno s europskim pravnim standardima kad je riječ o institutima braka i obiteljskog života. Ustavni sud na kraju smatra potrebnim istaknuti sljedeće: eventualna dopuna Ustava odredbom prema kojoj je brak životna zajednica žene i muškarca ne smije imati nikakvog utjecaja na daljnji razvitak zakonskih okvira instituta izvanbračne i istospolne zajednice u skladu s ustavnim zahtjevom da svatko u Republici Hrvatskoj ima pravo na poštovanje i pravnu zaštitu svoga osobnog i obiteljskog života te svoga ljudskog dostojanstva.“</i></p> <p>Nacrt se vodi isključivo ustavnim načelom jednakog dužnog poštovanja državne vlasti prema svim građanima i građankama kao slobodnim i jednako vrijednim članovima</p>
--	--	--	--

		<p>ili ubuduće, propisane obveze, prava ili povlastice, koja se odnosi na:</p> <ul style="list-style-type: none"> • porezna ili slična fiskalna davanja (članak 57. – 61.), • mirovinsko osiguranje (članak 62. – 65.), • sustav socijalne skrbi (članak 66. – 67.), • zdravstvenu zaštitu (članak 68. – 70.), • zapošljavanje i radne odnose (članak 71. – 73.) • pristup javnim i tržišnim uslugama (članak 74. – 75.) • azilantsku zaštitu (čl. 79.) <p>Nekoliko odredbi vrlo jasno razotkriva prikrivenu podvalu autora ovog Nacrta u odnosu na neke odredbe postojećih zakona u Republici Hrvatskoj:</p> <p>MEDICINSKI POTPOMOGNUTA OPLODNJA OMOGUĆENA ISTOSPOLNIM PAROVIMA!</p> <p>Postojeći Zakon o medicinski potpomognutoj oplodnji zabranjuje pristup istospolnim parovima medicinski potpomognutoj oplodnji. No, ovaj nacrt zakona to mijenja jer izričito navodi da životno partnerstvo ima ista prava i obveze kao i bračna zajednica u pogledu bilo koje zakonom ili podzakonskim propisom, sada ili ubuduće, propisane obveze, prava ili</p>	<p>zajednice iz koje državna vlast proizlazi kojima ona služi (čl. 1. Ustava) odnosno ustavnom vrednotom ravnopravnosti (čl. 3. Ustava) te temeljnim pravom na jednakost pred zakonom i temeljnim pravom na postupanje bez diskriminacije (čl. 14. Ustava) kao i zahtjevima koje za Republiku Hrvatsku proizlaze iz sustava zaštite ljudskih prava Vijeća Europe.</p> <p>Jamčeći istospolnim zajednicama nivo zaštite njihovih interesa koje nije u svemu istovjetan, ali je jednako kvalitetan i učinkovit onom koji već uživaju heteroseksualne zajednice Nacrt iskazuje jednako dužno poštovanje prema građanima i građankama Republike istospolne orijentacije. Jednako dužno poštovanje odražava vrijednosnu poruku kako građani i građanke istospolne orijentacije, iako predstavljaju društvenu manjinu, čine jednako vrijedna i važan dio društvene zajednice iz koje u Hrvatskoj državna vlast proizlazi i kojijima ona služi. Pružajući im jednaki nivo zaštite koji uključuje gotovo sva prava i obveza koje pravni poredak</p>
--	--	---	--

		<p>povlastice, koja se odnosi na zdravstvenu zaštitu. Dakle, ako izjednačava prava, jedno od tih prava je svakako i pravo na MPO. Ovime se na najgrublji način krše prava djeteta jer prema Konvenciji o pravima djeteta (čl. 12.) svako dijete ima pravo znati za svoje roditelje, ukoliko je to moguće, te uživati njihovu skrb. Država ovime omogućuje dizajniranje 'obitelji' u kojima je djetetu unaprijed oduzet jedan biološki roditelj, bilo otac ili majka, a kako bi se udovoljilo želji homoseksualnog para da 'ima dijete', što na niti jedan način prirodnim putem ne može ostvariti jer je to stvar prirodnog zakona (za začecje djeteta je uvijek potreban otac i majka, komplementarnost spolova), niti je ta nemogućnost uvjetovana bolešću, kao kod neplodnosti heteroseksualnog para.</p> <p>DOZVOLJAVA SE POSVAJANJE DJECE, ALI POD NOVIM NAZIVOM 'PARTNER – SKRBNIK'</p> <p>U članku 48. Nacrta zakona autor jasno naglašava da se zasnivanjem skrbi između partnera-skrbnika s jedne strane te djeteta i njegovih potomaka s druge strane, zasnivaju prava i dužnosti koja po zakonu postoje između roditelja i djece i njihovih potomaka. Dakle, samo je naziv drugačiji, ali je sadržaj i pravni učinak identičan. Ovime se ponovno na najgrublji način krše</p>	<p>jamči bračnim drugovima Nacrt izražava stajalište koje je zauzeo i ESLjP, te koje temeljem dobro ustaljene prakse Ustavnog suda, čini sastavni dio ustavnog poretka Republike, a prema kojem istospolne zajednice predstavljaju oblik obiteljskog života koji uživa zaštitu čl. 8 Konvencije te koji, usprkos činjenici da im je pristup braku propisan čl. 12. Konvencije ograničen u ovom trenutku, svejedno predstavljaju jednako vrijedan oblik obiteljske zajednice koji zavrijeđuje jednako kvalitetnu pravnu zaštitu. S ciljem osiguranja jednako kvalitetne pravne zaštite Nacrt stoji na stajalištu kako je životnim partnerima potrebno osigurati sva prava koja uživaju bračne i izvanbračne zajednice.</p> <p>Nacrt polazi od ustavnog načela jednakog dužnog poštovanja svih građana i građanki od strane državne vlasti bez obzira na razlike u njihovom osobnom identitetu. Nacrt također polazi od vrijednosnog stajališta kako zdravlje predstavlja temeljno pravo svake osobe. Ovo stajalište izričito je izraženo kroz cijeli niz ustavnih odredbi. Prije svega, čl. 69. Ustava jamči svakoj osobi pravo na zdrav život. Nadalje, zdravlje predstavlja jednu od ustavnih vrednota zbog kojih je izričitih dozvoljeno ograničiti temeljna prava građana. Nacrt je u potpunosti poštovao navedene ustavne obveze te ne iznenađuje kako sadrži zabranu diskriminacije građana i građanki u pogledu mogućnosti zaštite njihovog ustavnog prava na zdravlje odnosno zabranjuje da im se pristup zdravstvenim uslugama koje osigurava hrvatski sustav zdravstvene zaštite ograničava samo radi toga jer su u istospolnoj obiteljskoj zajednici odnosno jer su istospolne seksualne orijentacije. Bilo kakvo ograničenje zdravstvenim</p>
--	--	---	--

		<p>prava djeteta jer prema Konvenciji o pravima djeteta (čl. 12.) svako dijete ima pravo znati za svoje roditelje, ukoliko je to moguće, te uživati njihovu skrb. Ovaj zakonski prijedlog to pravo sustavno poriče, dokida te uvodi „pravo na dijete“, koje ne poznaje niti jedan međunarodni dokument o ljudskim pravima.</p> <p>RODITELJI MOGU OSTVARIVANJE RODITELJSKE SKRBI O DJETETU PRENIJETI NA TREĆU OSOBU (!?)</p> <p>Životni partner roditelja djeteta ima pravo ostvarivati roditeljsku skrb o djetetu zajedno s roditeljima ili umjesto roditelja temeljem odluke suda, u skladu s odredbama posebnog zakona koji uređuje obiteljske odnose (članak 40.). Oba roditelja ili roditelj koji samostalno ostvaruje roditeljsku skrb o djetetu u cijelosti, (ako je drugi roditelj umro ili proglašen umrlim, nepoznatog boravišta, odsutan), mogu ostvarivanje roditeljske skrbi o djetetu djelomično ili u cijelostiprivremeno povjeriti životnom partneru ukoliko ispunjava pretpostavke za skrbnika propisane posebnim zakonom koji uređuje obiteljske odnose.</p> <p>Ovakva odredba potpuno je nepoznata dosadašnjoj praksi i predstavlja nevjerojatan presedan u obiteljsko – pravnim odnosima.</p>	<p>uslugama životnim partnerima predstavljalo bi ograničenje njihovog temeljnog ljudskog prava na zdravlje te stoga istovremeno i jedan od najtežih oblika diskriminacije suprotan kako Ustavu Republike Hrvatske tako i Europskoj konvenciji za zaštitu temeljnih ljudskih prava i sloboda. Štoviše, u slučaju da se takvo diskriminirajuće ograničenje odnosi na istospolne zajednice iz drugih država članica EU ono bi predstavljalo jasno kršenje Ugovora o funkcioniranju Europske unije, Direktive 2004/38/EZ odnosno Povelje o temeljnim pravima Europske unije. U svjetlu navedenog potpuno je neprihvatljivo koristiti Konvenciju o pravima djeteta kako bi se promicalo ograničavanje jednakog prava na zdravlje za osobe istospolne seksualne orijentacije.</p> <p>Kako bi osigurao jednako kvalitetnu zaštitu odnosa između životnih partnera i djece koja žive u ovim obiteljskim zajednicama Nacrt uvodi institut partnerske skrbi. Partnerska skrb nije istovjetan institutu posvajanja iz Obiteljskog zakona što se jasno zaključuje temeljem pravne analize predloženih odredbi odnosno očituje iz tri činjenice koje se odnose na razliku u pravnim učincima koje će imati ta dva različita instituta. Prvo, posvajanjem djeteta nastaje odnos srodstva između djeteta i srodnika posvojitelja odnosno prestaje odnos srodstva između djeteta i njegovih bioloških roditelja i njihovih srodnika. Odnos srodstva za sobom povlači niz praktičnih učinaka kao što su nasljeđivanje, obveza uzdržavanja i sl. Kod partnerske skrbi ne nastaje odnos srodstva između djeteta i srodnika posvojitelja odnosno prestaje odnos srodstva između djeteta i njegovih bioloških roditelja i njihovih srodnika. Drugo, do posvajanja djeteta može doći za života bioloških roditelja odnosno kada su oni poznati.</p>
--	--	---	---

		<p>POD KRINKOM JEDNAKOG POSTUPANJA - UKIDANJE TEMELJNIH SLOBODA I UVOĐENJE NOVOG TOTALITARIZMA?</p> <p>Ovaj nacrt po prvi puta 'protu – diskriminaciju', koja predstavlja okomitu obvezu, što u suštini podrazumijeva jednakost pred zakonom, odnosno, zaštitu pojedinca od nepravedna ili neprilična postupanja od strane državnih vlasti – uvodi u područje privatnosti, u odnos između pojedinaca. U članku 74. uvedena je, samo naizgled, nesporna odredba da 'nepovoljno postupanje temeljem statusa životnog partnerstva u pogledu pristupa svim uslugama, kako na tržištu tako i u javnom sektoru, predstavlja oblik diskriminacije temeljem seksualne orijentacije i kao takva je zabranjena.'</p> <p>Diskriminacijom se općenito smatra uglavnom postupanje s nekim gore nego s drugima te je ona kao takva ovisna o subjektivnome doživljaju takva postupanja. „Protu-diskriminacija” i „jednako postupanje”, zvuče dobro i poželjno. No pogledajte o čemu se zapravo radi na nekoliko konkretnih primjera.</p> <p>PRIMJER: IZNAJMLJIVAČ STANOVA/APARTMANA VIŠE NE MOŽE IZNAJMITI STAN KOME ŽELI – MOŽE BITI TUŽEN I KAŽNJEN ZBOG</p>	<p>Partnerska skrb zasniva se kada je drugi roditelj preminuo ili je nepoznat. Treće, do posvajanja može doći kada oboje posvojitelja nisu biološki roditelji djeteta. Do partnerske skrbi može doći u slučaju kada je jedan od partnera biološki roditelj djeteta. Iz navedenog je jasno kako institut partnerske skrbi nije istovjetan institutu posvajanja kako u imenu tako i u sadržaju.</p> <p>Institut partnerske skrbi niti na koji način nije u tenziji sa Konvencijom o pravima djeteta. Upravo suprotno. Bez uvođenja ovakvog oblika pravne zaštite djeca koja žive u istospolnim obiteljskim zajednicama ostala bi bez odgovarajuće pravne zaštite svojih interesa koje im država nema pravo uskratiti. Djeca koja odrastaju u istospolnim obiteljskim zajednicama emocionalno su privržena istospolnim partnerima i smatraju ih svojom obitelji na jednak način na koji to osjećaju djeca koja žive u heteroseksualnim zajednicama. Ne pružiti mogućnost istospolnim partnerima da djeci pruže jednako kvalitetnu skrb i djetinjstvo kao i heteroseksualni partneri znači 1) kod djece koja žive u istospolnim zajednicama izazivati emocionalne traume i ekonomsku nesigurnost te ih kažnjavati zbog seksualne orijentacije njihovih roditelja odnosno 2) ne poštivati njihovo pravo na jednakost pred zakonom kao što se nekada nije poštivalo pravo na jednakost djece koja su bila rođena izvan braka ili su odrastala samo s jednim roditeljem. Uvođenjem partnerske skrbi dijete koje živi u istospolnoj obiteljskoj zajednici imati će mogućnost uživati zaštitu i skrb one osobe koja se brine za njegovu dobrobit i kojoj je to dijete emocionalno privrženo. Djeca svoju privrženost ne percipiraju kroz seksualnu orijentaciju osoba koje smatraju svojom obitelji.</p>
--	--	---	---

		<p>DISKRIMINACIJE!</p> <p>Dok zakon o najmu treba jednako primjenjivati na sve unajmitelje stanova i kuća (okomita obveza – jednakost pred zakonom), vlasnik kuće trebao bi imati pravo kuću koja mu pripada iznajmiti radije obitelji, negoli homoseksualnome paru, ako to želi, a da ga se pritom ne optužuje za diskriminaciju. Poduzetnik bi trebao moći slobodno odabirati poslovati s kim god želi, a da nikome ne odgovara za svoje poslovne odluke. No ovaj nacrt zakona jasno kaže da se takva sloboda ukida i smatra diskriminacijom, koja je kao takva kažnjiva. Zanimljivo?</p> <p>Postavlja se pitanje svim iznajmljivačima apartmana, stanova, svim obrtnicima, poduzetnicima i bilo kime tko nudi bilo kakvu uslugu na tržištu - što će se dogoditi danom stupanja na snagu ovog propisa ukoliko bude usvojen?</p> <p>Pojam jednakosti prebacuje se iz okomita odnosa država-pojedinac (jednakost pred zakonom, koju je moguće zakonito i provoditi) na vodoravni odnos pojedinac-pojedinac (koji tvori našu privatnost i ulazi u područje osobnih sloboda). To znači da će odsada nadalje privatnost nadzirati i regulirati država, dok će nepoćudno ponašanje biti prijavljeno 'nadležnim tijelima' i kao takvo kažnjavano. Teret dokaza pritom se premješta na optuženika!</p>	<p>Činjenica da bi određena osoba stekla bilo koji oblik partnerske skrbi nad djetetom ničime ne ugrožava mogućnost djeteta da sazna tko su mu roditelji bilo da se radi o biološkim ili posvojiteljskim roditeljima. Nadalje, s obzirom na uvjete koji moraju biti zadovoljeni kako bi se zasnovao odnos partnerske skrbi – smrt ili nepoznati identitet drugog roditelja – jasno je kako partnerska skrbi ničime ne ugrožava mogućnost roditelja da skrbe o svom djetetu.</p> <p>Potpuno je nejasno na čemu točno se temelji tvrdnja kako se partnerskom skrbi uvodi išta što ni se moglo nazvati „pravom na dijete“. Nacrt izričito polazi od načela zaštite dobrobiti djeteta što ne iznenađuje jer se pri izradi odredba koje uređuju odnose životnih partnera i djece koja odrastaju u tim zajednicama vodilo vrijednosnim ciljevima i odredbama propisanim Konvencijom o zaštiti djeteta. Apsolutno svaki odnos između životnih partnera i djece podložan je strogoj kontroli suda. Bilo koji oblik partnerske skrbi zasniva se, a može i prestati odlukom suda. Nacrt jasno propisuje kako je temeljno načelo kojim se sud ima obvezu voditi u postupcima koji se odnose na djecu načelo dobrobiti djeteta. Na sudu je do procjeni što je u takvim situacijama korisno za dobrobit djeteta uvažavajući činjenicu da su odnosi između djece i roditelja odnosno osoba koje imaju odgovornost skrbiti o djetetu izuzetno složeni zbog duboke emocionalnosti i osjećaja privrženosti koji su od izuzetne važnosti za sam osobni identitet svih sudionika odnosa i njihovo razumijevanje osobne sreće i samoispunjenja. Zbog ovakve složenosti sudu je dana odgovornost da od slučaja do slučaja u</p>
--	--	---	--

		<p>U Hrvatskoj su sada ugrožene temeljne slobode i načelo pravednosti, upravo putem postojećega nacрта Zakona o životnom partnerstvu, jer se njime želi uspostaviti pojam jednakosti koji se više ne temelji na načelu pravednosti, već ga, naprotiv, obrće: jednakost odsad znači postupati prema svima jednako, neovisno o objektivnim razlikama. Različito postupanje u različitim slučajevima - primjerice, kada su posrijedi s jedne strane bračni par, a s druge par homoseksualaca - smatrat će se diskriminacijskim. To je daleko od onoga što smatramo suštinskim za slobodno i pravedno društvo.</p> <p>NAJMODAVAC NE MOŽE RASKINUTI UGOVOR O NAJMU SA HOMOSEKSUALCIMA???</p> <p>Članak 75. donosi nam jednu zanimljivu situaciju. Govori se o ugovoru o najmu stana, o raskidu tog ugovora. 'Ugovor o najmu stana sklapa se s jednim partnerom, a iznimno s oba životna partnera. Najmodavac ne može raskinuti ugovor o najmu ako se stanom koristi životni partner koji nije naveden u ugovoru o najmu. Zanimljivo. Vi kao najmodavac sklopite ugovor sa Ivanom Ivanovićem. I Ivan Ivanović useli u vaš stan koji iznajmljujete. On Vam npr. ne kaže da je u životnom partnerstvu sa Markom Markovićem. I</p>	<p>kontekstu konkretnih privatnih i društvenih okolnosti konkretnog predmeta procjeni što bi bilo u najboljem interesu djeteta. Iz ove činjenice jasno proizlazi kako tvrdnja da se životnim partnerstvom uvodi nekakvo „pravo na dijete“ de facto negira pravo i sposobnost suda da vodi brigu o najboljem interesu djeteta čime se taj interes definira unaprijed temeljem svjetonazorskih uvjerenja ignorirajući potrebe konkretnog djeteta odnosno konkretne okolnosti koje su od ključnog interesa za procjenu dobrobiti djeteta.</p> <p>Mogućnost ostvarivanja roditeljske skrbi od strane treće osobe nije novina u domaćem pravnom poretku te se stoga postavlja pitanje radi čega se ovaj institut problematizira u kontekstu istospolnih zajednica. Kritizirana odredba polazi od stajališta da se roditelj djeteta nalazi u najboljoj poziciji procijeniti razdoblje i opseg u kojem će skrb povjeriti drugoj osobi, a posebno svom partneru. Ta odluka je, baš kao i svaka druga odluka koja se odnosi na interese bilo kojeg djeteta, podložna strogoj sudskoj kontroli. Sudu je povjerene izuzetno odgovorna zadaća da u slučaju spora procjeni što je u najboljem interesu djeteta. U tome smislu pravni sustav pruža i više nego kvalitetnu zaštitu od manipulacije. Štoviše, manipulacije na štetu djeteta podložne su kako građanskoj tako i kaznenoj odgovornosti. Navedeno otkriva kako se prigovor stoga prvenstveno temelji na pretpostavci kako će životni partneri biti skloniji manipulaciji oko interesa svoje djece nego heteroseksualni partnerit.</p> <p>Pravni poredak Republike Hrvatske zabranjuje</p>
--	--	--	--

		<p>Marko Marković se useli u stan. Vi više ne možete raskinuti ugovor o najmu. Vi možete raskinuti ugovor o najmu u svim drugim situacijama; ako se radi o obitelji, o osobi sa psom i mačkom, hrčkom ili ribicama, ali ne možete ako su u vaš stan uselila dva homoseksualca. Nevjerojatno.</p> <p>STJECANJE HRVATSKOG DRŽAVLJANSTVA? Nacrt ide toliko daleko da osoba koja je u životnom partnerstvu s hrvatskim državljaninom može steći hrvatsko državljanstvo ukoliko ima odobren stalni boravak i živi na području Republike Hrvatske te se iz njenog ponašanja može zaključiti kako poštuje pravni poredak i običaje Republike Hrvatske. Dakle, novi kriterij za stjecanje državljanstva jest biti homoseksualac i odlučiti sa drugim homoseksualcem osnovati 'životno partnerstvo'. I postaneš državljanin Republike Hrvatske. Zanimljivo.</p> <p>AZILANTSKO UTOČIŠTE U čl. 79 pak predviđena je i azilantska zaštita s tim da dovoljno da "osobe žive u stabilnoj emocionalnoj istospolnoj zajednici koja traje najmanje tri godine". No to je praktički nemoguće utvrditi i dokazati pa će im se po svemu sudeći vjerovati na riječ. Hoće li time Republika Hrvatska postati</p>	<p>diskriminaciju u svim područjima društvenog života. Zakon o ravnopravnosti spolova i Zakon o suzbijanju diskriminacije, oboje organski zakoni kojima se razrađuje ustavno jamstvo jednakosti u postupanju, su vrlo izričiti u tom pogledu. Građanima i građankama pravni poredak jamči antidiskriminacijsku zaštitu bez obzira radi li se o tzv javnoj ili privatnoj sferi. Iz navedenog slijedi kako je u pogledu primjene zabrane diskriminacije potpuno irelevantno je li izvor diskriminacije u postupanju tijela državne odnosno javne vlasti (vertikalni odnos) ili u postupanju privatnih osoba (horizontalni odnos). Štoviše, sveobuhvatna antidiskriminacijska zaštita dio je domaće pravne tradicije. Hrvatski pravni poredak nikada nije jamčio isključivo ili pretežno vertikalnu antidiskriminacijsku zaštitu.</p> <p>Tvrdnja ne odgovara istini. Diskriminacija se procjenjuje prvenstveno prema učincima nepovoljnog postupanja.</p> <p>Zabrana diskriminacije u pogledu pristupanja uslugama koje pružaju privatni poduzetnici na slobodnom tržišti nije nikakva novina. Najam stana je tržišna usluga. U mjeri u kojoj se koriste dobrobitima tržišnog poslovanja, kao oblikom javnog dobra koje služi na korist svim građanima, svi tržišni akteri imaju obvezu poštovati načelo zabrane diskriminacije. Ovo načelo ima nesporni status u hrvatskom pravnom poretku i potpuno je nejasno na čemu se temelji tvrdnja kako se radi o nekoj vrsti radikalnog noviteta. Kada bi tome bilo tako hrvatskim građanima bilo bi u najmanju ruku čudno što poslodavci imaju obvezu postupati prema svojim zaposlenicima i zaposlenicama na</p>
--	--	--	---

		<p>azilantsko utočište za istospolne zajednice i je li to jedina mjera populacijske politike sadašnje Vlade?</p> <p>ZAKLJUČAK: Nacrt Zakona sadrži niz odredaba u kojima se na izrazito težak način krše temeljna ljudska prava, a navlastito prava djece. Radi se o novoj podvali vladajućih i iznimno opasnom zakonu koji će, ako bude donesen, imati štetne posljedice na slobode i prava svih građana, na prava djece, kao i na cjelokupno društvo, zato što:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. izigrava volju birača i demokratskog izjašnjavanja u Hrvatskoj te hrvatskome društvu nameće zakonska rješenja koja nemaju svoje utmeljenje niti u niti u međunarodnim dokumentima koji definiraju ljudska prava i prava djece, niti u pravnoj stečevini Europske unije, niti u međunarodnoj sudskoj praksi Europskog suda za ljudska prava, niti u Ustavu Republike Hrvatske, niti u znanosti, a niti u vrijednostima, kulturi, običajima i identitetu Hrvatskog naroda, 2. redefinira i dekonstruira obitelj, koja je temelj svakog društva, 3. na izrazito težak način krši prava djeteta prema Konvenciji o pravima djeteta (čl. 12.) po kojoj svako dijete ima pravo znati za svoje roditelje, ukoliko je to moguće, te uživati njihovu skrb, 	<p>nediskriminatoran način. Jasno je kako ogromnoj većini građana i građanki smatra zabranu diskriminacije u radnim odnosima civilizacijskim dosegom kojeg uzimaju „zdravo za gotovo“. Poslodava je poduzetnik baš kao i pružatelj usluge. Stoga ne postoji temelj za ovakvu vrstu prigovora.</p> <p>S obzirom kako prigovor polazi od stajališta kako je zabrana diskriminacije u tržišnim odnosima nepoželjna stvar vrijedi ukazati kako konkretna zabrana nije rezultat Zakona o životnom partnerstvu. Zabrane diskriminacije u tržišnim odnosima, bilo da se radi o radnim odnosima ili o pristupu robi ili uslugama, propisana je Ustavom Republike Hrvatske. Štoviše, ista zabrana jasno je propisana Ufovorom o funkcioniranju Europske unije, Poveljom o temeljnim pravima Europske unije i relevantnim Direktivama Europske unije. Drugim riječima, ako je načelo slobode i pravednosti ugrušeno u Hrvatskoj kako se navodi u prigovoru ugroženo je i na čitavom području Europske unije.</p> <p>Najmodavac može raskinuti ugovor o najmu sa osobom istospolne seksualne orijentacije, ali njegova odluka o raskidu ne može biti uvjetovana činjenicom da je osoba određenog spola odnosno seksualne orijentacije odnosno da je životnom partnerstvu. Ovaj stupanj atidiskriminacijske zaštite opće je prihvatljivim u demokratskim državama čiji se gospodarski sustav temelji na tržišnoj ekonomiji.</p> <p>Zakon polazi od načela jednakog dužnog poštovanja te jamstva jednokog postupanja prema svim građanima i građankama bez obzira na njihovu seksualnu orijentaciju. Štoviše, čl. 61. Ustava propisuje kako je obitelj pod</p>
--	--	---	---

		<p>4. odnose djeteta s trećim osobama uređuje kao pravo odraslih, 'pravo na dijete', a ne u najboljem interesu djeteta,</p> <p>5. omogućuje istospolnim parovima medicinski potpomognutu oplodnju (članak 70. Nacrta zakona) čime se djeci otima i uskraćuje jedan od bioloških roditelja, uskraćuje pravo da raste u najboljem okruženju koje predstavlja zajednica žene i muškarca,</p> <p>6. jer omogućuje istospolnim parovima posvajanje djece, ali pod prikrivenim drugačijim nazivom 'partner – skrbnik' (članak 48. Nacrta zakona),</p> <p>7. uspostavlja vrlo problematičnu definiciju 'diskriminacije' i 'nepovoljnog postupanja' koja omogućuje dokidanje i iskrivljavanje temeljnih sloboda i ljudskih prava svih građana (članak 61. i 74. Nacrta zakona),</p> <p>8. izobličuje koncepte 'pravde' i 'jednakosti', gdje se različite prisilno mora postupati na jednak način, čime se upravo dokida pravednost,</p> <p>9. će provedba ovakvih odredbi zakona dovesti do pravne nesigurnosti i konfuzije u društvu,</p> <p>10. dovodi do stvaranja nove, skupe i nepotrebne birokracije, institucionaliziranog javnog nadzora i uplitanja države u osobne slobode i privatnost građana,</p>	<p>osobitom zaštitom države. S obzirom da je ESLJP jasno ustanovio kako stabilne emocionalne zajednice istospolnih partnera predstavljaju oblik obiteljskog života koji je jednako vrijedan oblicima obiteljskog života heteroseksualnih zajednica Nacrt je istospolnim obiteljima hrvatskih građana omogućio puno priznanje i zaštitu Hrvatske države s obzirom da istu zaštitu pruža i heteroseksualnim obiteljskim zajednicama.</p> <p>Navedenom odredbom Nacrt provodi standarde koje je uspostavio Sud Europske unije u predmetima Minister voor Immigratie en Asiel v X (C-199/12) Y (C-200/12) and Z koji razrađuju jamstva propisana Direktivom 2004/83/EC.</p> <p>Navedene tvrdnje potupno su neosnovane. Štoviše činjenica da se navodi niti jedan stručni ili pravni argument koji bi ih podržao ukazuje kako se radi o subjektivnim stavovima koji održavaju specifičan svjetonazor konkretne osobe. Osbnii stavovi ove vrste legitimni su dio javne rasprave u demokratskom društvu. S obzirom da se u prigovorima podnositelj poziva i na rezultate referenduma održanog 1. 12. 2013. godine na ovu vrstu prigovora najsvrsishodnije je odgovoriti citirajući odluku Ustavnog suda od 14. 11. 2013. Donesenu povodom referenduma:</p> <p><i>„S materijalnopravnog aspekta relevantno je to da Republika Hrvatska pravno priznaje i brak, i izvanbračnu zajednicu, i istospolnu zajednicu, i da je hrvatsko pravo danas usklađeno s europskim pravnim standardima kad je riječ o institutima braka i obiteljskog života.</i></p>
--	--	--	---

		<p>Slijedom navedenog, apeliramo na Vladu Republike Hrvatske, ministra Arsena Bauka i sve saborske zastupnike, da uvažavajući rezultate referenduma i iskazane volje birača, pristupe rješavanju statusnih pitanja istospolnih zajednica na način na koji to ne ugrožava postojeća prava drugih, a navlastito prava djece, a osobito njihovo pravo da znaju svoje podrijetlo te da se o njima ponajprije skrbe njihovi majka i otac, kad god je to moguće.</p> <p>Također, apeliramo da se odnose djeteta s trećim osobama uređuje ne kao pravo odraslih, te putem propisa namijenjenog odraslima, već štiteći ponajprije prava djece, odnosno dobrobit djeteta.</p> <p>Ovom prilikom želimo iskazati nezadovoljstvo što se, sada već sustavno, težište djelovanja ove vlade usmjerava na pokušaje nasilnog redefiniranja i dekonstrukcije hrvatskog društva, nametanjem građanima ideologije i svjetonazora stranog vrijednostima, kulturi i identitetu Hrvatskog naroda.</p> <p>S druge strane, brojne teme s kojima se suočavaju obitelji u Hrvatskoj ostaju izvan fokusa vladajućih; nezaposlenost, dužničko ropstvo, ekonomska neizvjesnost, neusklađenost rada i obiteljskog života, nedovoljni kapaciteti za smještaj djece u vrtićima, neadekvatna priprava za brak i</p>	<p><i>Ustavni sud na kraju smatra potrebnim istaknuti sljedeće: eventualna dopuna Ustava odredbom prema kojoj je brak životna zajednica žene i muškarca ne smije imati nikakvog utjecaja na daljnji razvitak zakonskih okvira instituta izvanbračne i istospolne zajednice u skladu s ustavnim zahtjevom da svatko u Republici Hrvatskoj ima pravo na poštovanje i pravnu zaštitu svoga osobnog i obiteljskog života te svoga ljudskog dostojanstva.“</i></p>
--	--	---	---

		<p>obitelj, nepostojanje kvalitetnih usluga obiteljima u lokalnoj zajednici, odljev mladih iz Hrvatske, alarmantna demografska situacija i dr.</p> <p>Posebno nas zabrinjava sužavanje prostora demokracije, nasilje, uvrede, omalovažavanje, diskriminacija i sustavni pokušaji diskreditacije i uštkavanja neistomišljenika, koji sve češće dolaze od predstavnika vlasti, medija i provladinih udruga koje kontroliraju, kao i pokušaji da se biračima oteža, uskrati i u praksi onemogući ostvarivanje vlasti neposrednim odlučivanjem.</p> <p>Apeliramo stoga na sve subjekte u društvu, a na poseban način na sve medije, da se usmjere prema zaštiti obitelji – koja je temelj svakog društva i demokracije u Hrvatskoj. Hrvatska svoju budućnost može graditi jedino na zdravim i funkcionalnim obiteljima!</p>	
--	--	---	--

67.	Milan Petrović		<ol style="list-style-type: none"> 1. Ova zajednica trebala bi dobiti sva, a ne skoro sva prava iz „normalnog“ braka. 2. Zakon bi se trebao zvati Zakon o braačnom partnerstvu, a sukladno tome zajednica bi se zvala braak* <p>*= nova riječ u hrvatskom jeziku</p> <p>Ovakvim prijedlogom Zakona stali ste na pola puta i opet ostaje diskriminacija u odnosu na „normalne“.</p> <p>Zašto dozvoljavate da događaji upravljaju vama, umjesto da vi upravljate i formirate njih?</p> <p>Zašto ne pokažete da imate Stav? Budite avangarda i primjer za EU: „Ako to može Hrvatska možemo i mi“?</p>	<p>Osim imena brak i pravo na posvojenje, životni partneri su ovim Zakonom dobili sva prava kao i bračni drugovi.</p> <p>NIJE PRIHVAĆENO jer pojam braak nema značenje u hrvatskom jeziku.</p>
-----	----------------	--	--	---

68.	Klub studenata antropologije „Anthropos“ Ana Petrić	<p><u>I. Sklapanje životnog partnerstva bez obzira na spol</u></p> <p>1. Ovime se predlaže da se Zakonom o životnom partnerstvu („Zakonom“) omogući sklapanje životnog partnerstva na rodno neutralnoj osnovi, tj. da se i dvjema osobama koje su različitog spola također dozvoli sklapanje životnog partnerstva, a ne samo osobama koje su istog spola, kako je u predmetnom Nacrtu Prijedloga Zakona određeno.</p> <p>2. Stoga predlažemo da se članak 2. Prijedloga Zakona izmijeni na način da isti glasi:</p> <p><i>„Životno partnerstvo je zajednica obiteljskog života dvije osobe, neovisno o njihovom spolu, koje su sklopile životno partnerski odnos pred nadležnim tijelom u skladu s odredbama ovoga Zakona.“</i></p> <p>Nadalje, predlažemo i izmjenu članka 3. St. 1. na način ja isti glasi:</p> <p><i>„1) Neformalno životno partnerstvo je životna zajednica dviju osoba, neovisno o njihovom spolu, koje nisu sklopile životno partnerstvo, ako životna zajednica traje najmanje tri godine i udovoljava pretpostavkama propisanim za valjanost životnog partnerstva.“</i></p>	<p>NIJE PRIHVACENO jer se odredbe ovog Zakona odnose isključivo na osobe istog spola. Nadalje, predloženim kategorijama osoba omogućeno je sklapanje braka, život u izvanbračnoj zajednici ili sklapanju različitih ugovora o međusobnom pomaganju</p> <p>Slučaj „Vallianatos“ nije primjenjiv na hrvatske okolnosti jer heteroseksualni parovi uživaju istu razinu zaštite kao i istospolni parovi i to kroz izbor između institucije braka i izvanbračne zajednice.</p> <p>Posvajanje djece u ovom trenutku nije društveno moguće.</p>
-----	---	--	---

		<p>Predlažemo i brisanje čl. 7.1 1), kao i usklađenje ostalih odredaba Zakona s navedenim prijedlogom promjena.</p> <p>3. Razlog za gornji prijedlog izmjene leži u tome što su sadašnjim Prijedlogom Zakona, bez razloga, diskriminirane osobe heteroseksualne orijentacije. Naime, osobe heteroseksualne orijentacije nemaju mogućnost „registrirati“ svoje partnerstvo drugačije nego sklapanjem braka. Međutim, brak po sadržaju nije jednak predloženom životnom partnerstvu pa stoga osobe različitog spola nisu u mogućnosti ostvarivali ista prava koja će osobe istospolne orijentacije moći ostvarivati sukladno budućem Zakonu.</p> <p>4. Time je prekršen Ustav Republike Hrvatske koji svima jamči jednakost, ali i Europska Konvencija o ljudskim pravima koja je po pravnom poretku u Republici Hrvatskoj iznad zakona.</p> <p>4.1. Ono što je vrlo relevantno je i da je Europski sud za ljudska prava (ESLJP), koji je tumač gore citirane Konvencije, u studenom ove godine, zauzeo stav o gotovo identičnoj pravnoj situaciji u Grčkoj. Praksa ESLJP obvezujuća je i za Republiku Hrvatsku koja je gornju Konvenciju ratificirala.</p>	
--	--	---	--

		<p>4.2. Naime, 07.11.2013. ESLJP je u presudi VALLIANATOS i ostali protiv Grčke (29381/09 i 32684/09) odlučivao o zahtjevu pripadnika LGBT zajednice koji su od ESLJP tražili utvrđenje diskriminacije u odnosu na prava na obiteljski život (čl. 8 Konvencije) LGBT osoba, u usporedbi s osobama heteroseksualne orijentacije, obzirom da je u Grčkoj sklapanje civilnog partnerstva dozvoljeno samo osobama heteroseksualne orijentacije.</p> <p>4.3. ESLJP je utvrdio diskriminaciju osoba istospolne orijentacije tj. njihovog prava na obiteljski život u odnosu na osobe heteroseksualne orijentacije u Grčkoj. Dakle, ESLJP je utvrdio da nije dopušteno Zakon o civilnom partnerstvu (koji može biti usporediv sa Zakonom o životnom partnerstvu u Hrvatskoj) rezervirati samo za osobe heteroseksualne orijentacije, već da prava iz istog zakona trebaju biti jednako dostupna svima, neovisno o spolu.</p> <p>5. Kako predloženi Zakon o životnom partnerstvu ne bi stupio na snagu kao neustavan i suprotan Europskoj konvenciji o ljudskim pravima, predlaže se udovoljiti prijedlogu da se Zakonom omogući sklapanje životnog partnerstva na rodno neutralnoj osnovi.</p>	
--	--	---	--

		<p><u>II. Posvajanje djece od strane životnih partnera</u></p> <p>1. Ovime se predlaže dozvoliti životnim partnerima zajedničko posvajanje djece.</p> <p>Oduzimanje prava životnim partnerima na posvajanje djece je diskriminatorno, protivno ustavnom jamstvu jednakosti i protivno načelu nediskriminacije.</p> <p>Životna partnerstva su zajednice obiteljskog života, i kao takve ih treba poštovati, a svaka zajednica obiteljskog života je jednako vrijedna i ima jednaka prava, bez obzira na njen naziv (brak ili životno partnerstvo).</p> <p>Osobe istospolne seksualne orijentacije moraju imati istovjetan pristup svim koristima i pravima koje uživaju heteroseksualne osobe u usporedivom položaju. (presuda ESLJP <i>Karner protiv Austrije, E.B. protiv Francuske</i>).</p> <p>Svaka osoba ima jednaku priliku za posvojenje i nitko ne može biti spriječen posvojiti dijete samo na temelju spolne orijentacije pa razlike u postupanju zasnovane isključivo ili pretežno na nečijoj spolnoj orijentaciji nisu prihvatljive (presuda ESLJP, <i>E.B. protiv Francuske</i>, predmet br. 43546/02, presuda od 22.01.2008.g.)</p>	
--	--	--	--

		<p>2. Ako je svakoj osobi dozvoljeno posvojiti dijete bez obzira na spolnu orijentaciju i ako zakonodavac prihvaća situaciju da istospolni parovi planiraju djecu i imaju djecu, i tu situaciju regulira ovim zakonom, tada mora i formalno dozvoliti posvojenje djece od strane životnih partnera i nije dano valjano obrazloženje zašto životni partneri ne mogu zajedno i posvojiti dijete.</p> <p>3. Iako donekle regulirana, situacija životnih partnera koji žive s djetetom će dovesti do daljnje diskriminacije i stavljanja u nepovoljniji položaj djeteta na temelju spolne orijentacije njegovog roditelja.</p> <p>Naime, dijete koje odrasta u obiteljskoj zajednici sa životnim partnerima, i koje su faktički njegovi roditelji, je primorano, temeljem odredaba predloženog ZZP, imati samo jednog roditelja koji se kao takav može predstavljati i legitimirati pred trećim osobama te državnim i javnim tijelima, dok drugi životni partner, samo iznimno, može postati partner skrbnik i predstavlja „bilješku“ u matici rođenih.</p> <p>Dakle, životni partner koji nije roditelj djeteta može sudjelovati u njegovom odgoju, imati pravo suodlučivanja, može ostvariti pravo na susrete i druženja i, naknadno, iznimno steći partnersku skrb</p>	
--	--	---	--

		<p>nad takvim planiranim djetetom, no životni partneri ne mogu zajedno posvojiti dijete.</p> <p>4. Predloženo uređenje obiteljskih zajednica životnih partnera i djece vodi ka stavljanu djece u nejednak položaj s osnove spolne orijentacije roditelja, vodi ka formalnoj nejednakosti (umjesto roditelja – životni partner roditelja ili bilješka u matici), a koja predstavlja temelj za izravnu, faktičnu i normativnu, diskriminaciju. Prema obrazloženju presude iz predmeta <i>X i drugi protiv Austrije</i>, države koje imaju životna partnerstva a dopuštaju posvojenje partnerovog djeteta su: Belgija, Danska, Finska, Njemačka, Island, Nizozemska, Norveška, Španjolska, Švedska, Velika Britanija – ne uključuje Sjevernu Irsku - te Slovenija.</p> <p>5. Predlaže se stoga stati uz bok zapadnoeuropskim zemljama koje ne provode diskriminaciju po pitanju prilike za posvojenje, odnosno ne dozvoliti stavljanje u nejednak položaj životnih partnera u odnosu na bračne partnere jer za takvo razlikovanje nema opravdanja i jer takvo razlikovanje uzrokuje daljnju diskriminaciju i favoriziranje jedne vrste obiteljske zajednice u odnosu na drugu.</p>	
--	--	---	--

69.	CESI-centar za edukaciju, savjetovanje, istraživanje Tajana Broz	<p>Čl. 2 U čl. 2 potrebno je brisati sintagmu „istog spola“ tako da bi nova formulacija instituta životnog partnerstva glasila: „Životno partnerstvo je zajednica obiteljskog života dvije osobe koje su sklopile životno partnerski odnos pred nadležnim tijelom u skladu s odredbama ovoga Zakona.“</p> <p>Obrazloženje: U slučajevima Vallianatos i Mylonas protiv Grčke te C.S. i drugi protiv Grčke od 7.11.2013. godine donesena je presuda Velikog vijeća Europskog suda za ljudska prava da je Grčka prekršila Europsku konvenciju o ljudskim pravima time što je isključila istospolne parove iz civilnih zajednica, koje su bile ograničene isključivo na heteroseksualne parove. Sukladno tome, držimo da bi ograničavanje instituta životnog partnerstva na samo istospolne parove prouzrokovalo nejednako postupanje prema raznospolnim (heteroseksualnim) parovima koji se žele registrirati pod institut životnog partnerstva. Praksa Suda u slučaju Grčke ponovila je da kada je u pitanju razlika u postupanju na temelju spola ili spolne orijentacije, načelo razmjernosti samo po sebi ne nalaže da je odabrana mjera pogodna za ostvarenje cilja. Također, mora se jasno pokazati da je potreban ravnopravan tretman kako bi</p>	<p>NIJE PRIHVACENO jer se odredbe ovog Zakona odnose isključivo na osobe istog spola. Nadalje, predloženim kategorijama osoba omogućeno je sklapanje braka, život u izvanbračnoj zajednici ili sklapanju različitih ugovora o međusobnom pomaganju</p> <p>Slučaj „Vallianatos“ nije primjenjiv na hrvatske okolnosti jer heteroseksualni parovi uživaju istu razinu zaštite kao i istospolni parovi i to kroz izbor između institucije braka i izvanbračne zajednice.</p> <p>Posvajanje djece u ovom trenutku nije društveno moguće.</p>
-----	---	--	---

		<p>se taj cilj postigao jer bi inače odabrana mjera značila povredu Konvencije.</p> <p>Također, iskustvo Republike Austrije nam ukazuje da prilikom sklapanja instituta životnog partnerstva i njegovog unošenja u knjige (matice vjenčanih odnosno, obrazac u kojemu se bilježe sklopljena životna partnerstva istospolnih parova) učinak takvog bilježenja može biti problematičan u smislu, može prouzročiti neželjeni učinak da služi kao popis za nejednako postupanje (diskriminaciju) i nasilje prema osobama tj. istospolnim parovima koje su sklopile životno partnerstvo. Nakon upozorenja LGBT organizacija i grupa, Republika Austrija je taj problem uzela u razmatranje i očekuje se postupanje.</p> <p>Sukladno navedenome, tražimo da se institut životnog partnerstva otvori za sve osobe neovisno o njihovom spolu i seksualnoj orijentaciji jer jedino tako uistinu postizemo stvarnu jednakost.</p> <p>Čl. 3</p> <p>Članak 3. stavak 1 potrebno je urediti na isti način kao i čl. 2 odnosno, izbaciti iz teksta sintagmu „istog spola“ kako bi definicija glasila:</p> <p>„(1) Neformalno životno partnerstvo je životna zajednica dviju osoba, koje nisu sklopile životno partnerstvo, ako životna zajednica traje najmanje tri godine i</p>	
--	--	---	--

		<p>udovoljava pretpostavkama propisanim za valjanost životnog partnerstva.“</p> <p>Obrazloženje: Obrazloženje je isto kao i za prethodni članak a primjenjuje se i na čl. 7 stavak 1, točka 1 koju je potrebno brisati („(1)Za sklapanje životnog partnerstva potrebno je: 1. da su osobe koje namjeravaju sklopiti životno partnerstvo istog spola“).</p> <p>Drugi dio Zakona, glava 2. ODNOSI VEZANI UZ DJECU, članci 40 – 49 Članke Zakona potrebno je izmijeniti kako bi se osobama u životnom partnerstvu omogućilo posvajanje i skrb o djeci kako je to uređeno u bračnim zajednicama odnosno, Obiteljskim zakonom. Ukoliko zakonodavac prihvati gore navedene amandmane o omogućavanju instituta životnog partnera za sve osobe, neovisno o spolu i rodu, tada su ograničenja navedena u ovom Zakonu nepotrebna. S druge strane, ukoliko se zakonodavac odluči na neprihvatanje gore navedenih amandmana vezano za sklapanje životnog partnerstva raznospolnih (heteroseksualnih) parova, sadašnje stanje definirano zakonima RH dopušta da bilo koji hrvatski građanin ili građanka, kao pojedinac ili pojedinka, može ostvariti pravo na</p>	
--	--	---	--

		<p>posvajanje djeteta bez roditelja, pa tako i građani i građanke LGBT orijentacije. Zašto ustrajati na tome da se nekim parovima onemogući posvajanje, koje s druge strane to pravo mogu ostvariti kao pojedinci/ke?</p> <p>Što se tiče prakse Europskog suda za ljudska prava, istaknuli bi slučaj Republike Austrije čiji parlament je početkom srpnja 2013. godine izglasao amandman kojim se i nevjenčanim istospolnim parovima omogućava posvajanje djece. Odluka je stupila na snagu 1. kolovoza 2013. godine, samo nekoliko mjeseci nakon što je Europski sud za ljudska prava odlučio da zabrana posvajanja za istospolne parove predstavlja diskriminaciju.</p> <p>U predmetu "X i drugi protiv Austrije" sud u Strasbourgu odlučivao je o žalbi lezbijskog para i biološkog sina jedne od njih kojem je 17 godina, a rođen je izvan bračne zajednice. Iako su ga dvije žene godinama zajedno odgajale, austrijsko pravosuđe uskratilo je drugoj majci pravo posvojenja.</p> <p>Europski sud za ljudska prava je, međutim, zaključio da austrijska vlada "nije predočila valjane i uvjerljive razloge kojima bi dokazala da je zabrana posvajanja djece od strane istospolnih partnera nužna zbog zaštite tradicionalne obitelji ili interesa djeteta".</p>	
--	--	---	--

		<p>Osim Austrije, posvajanje djece istospolnim partnerima dosad su omogućile Belgija, Danska, Finska, Francuska, Njemačka, Island, Nizozemska, Norveška, Slovenija, Španjolska, Švedska i Ujedinjeno Kraljevstvo.</p> <p>Čl. 76 U stavku 1. Iza riječi „uključujući i partnerstvo u kojem jedan od partnera ima hrvatsko državljanstvo“ treba dodati riječi „ili je državljanin treće države“.</p> <p>Obrazloženje: Direktiva o državljanstvu EU (DIRECTIVE 2004/58/EC OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of April 29th 2004 on the right of citizens of the Union and their family members to move and reside freely within the territory of the Member States amending Regulation (EEC) No 1612/68) koja propisuje uvjete korištenja prava na slobodu kretanja i boravka unutar područja država članica EU za državljane država EU i članove njihovih obitelji pri čemu pod članovima obitelji podrazumjeva (čl.2) bračnog druga ili partnera koji je državljanin treće države. Kako bi se u potpunosti ostvarilo pravo na slobodu kretanja u skladu s ovom Direktivom potrebno je proširiti korištenje tog prava i na državljane trećih zemalja ako</p>	<p>PRIHVACENO.</p>
--	--	---	---------------------------

		<p>ispunjavaju uvjete iz Direktive. Također, bilo bi diskriminatorno da se radi razlika između partnera u životnom partnerstvu ili braku ovisno o državljanstvu jednog od partnera.</p> <p>Čl. 77 Potrebno je bristi stavak 3. ili dodati stavak 4. koji glasi „<u>Pravilnikom će se definirati tijelo i postupak utvrđivanja sklapanja životnog partnerstva iz koristi.</u>“</p> <p>Obrazloženje: Nužno je definirati tijelo i postupak utvrđivanja da je životno partnerstvo sklopljeno iz koristi kako bi se odluka o postojanju životnog partnerstva iz koristi donosila na konkretno propisan način i od specijaliziranog tijela, ne na temelju velikih diskrecijskih ovlasti policije. U suprotnom, zbog velikih diskrecijskih ovlasti i prostora za manipulacijom predlažemo brisanje tog stavka.</p>	<p>NIJE PRIHVACENO jer isto nije predmet ovog Zakona</p>
--	--	--	---

70.	Anica Farkaš		<p>Tražimo izmjene u Prijedlogu zakona o <u>životnom partnerstvu</u>, koje se odnose na članke vezane za djecu i njihova prava iz takvih odnosa, prvenstveno na čl.40. do članka 49.</p> <p>Njima se krši čl. 12. Konvencije o pravima djeteta.</p>	<p>NIJE PRIHVACENO jer Konvencija propisuje jamstva kojima se štiti načelo „dobrobiti djeteta“. Konvencija obvezuje države članice da bilo kojoj osobi koja ugrožava dobrobit djeteta da oduzme skrb . isto tako, Konvencija zabranjuje bilo koju vrstu i oblike diskriminacije djeteta, što Zakon u potpunosti poštuje.</p>
-----	--------------	--	---	---

71.	Nataša Bijelić	<p>Čl. 2 U čl. 2 potrebno je brisati sintagmu „istog spola“ tako da bi nova formulacija instituta životnog partnerstva glasila: „Životno partnerstvo je zajednica obiteljskog života dvije osobe koje su sklopile životno partnerski odnos pred nadležnim tijelom u skladu s odredbama ovoga Zakona.“</p> <p>Obrazloženje: U slučajevima Vallianatos i Mylonas protiv Grčke te C.S. i drugi protiv Grčke od 7.11.2013. godine donesena je presuda Velikog vijeća Europskog suda za ljudska prava da je Grčka prekršila Europsku konvenciju o ljudskim pravima time što je isključila istospolne parove iz civilnih zajednica, koje su bile ograničene isključivo na heteroseksualne parove. Sukladno tome, držimo da bi ograničavanje instituta životnog partnerstva na samo istospolne parove prouzrokovalo nejednako postupanje prema raznospolnim (heteroseksualnim) parovima koji se žele registrirati pod institut životnog partnerstva. Praksa Suda u slučaju Grčke ponovila je da kada je u pitanju razlika u postupanju na temelju spola ili spolne orijentacije, načelo razmjernosti samo po sebi ne nalaže da je odabrana mjera pogodna za ostvarenje cilja. Također, mora se jasno pokazati da je potreban ravnopravan tretman kako bi se taj cilj postigao jer bi inače odabrana mjera</p>	<p>NIJE PRIHVACENO jer se odredbe ovog Zakona odnose isključivo na osobe istog spola. Nadalje, predloženim kategorijama osoba omogućeno je sklapanje braka, život u izvanbračnoj zajednici ili sklapanju različitih ugovora o međusobnom pomaganju</p> <p>Slučaj „Vallianatos“ nije primjenjiv na hrvatske okolnosti jer heteroseksualni parovi uživaju istu razinu zaštite kao i istospolni parovi i to kroz izbor između institucije braka i izvanbračne zajednice.</p> <p>Posvajanje djece u ovom trenutku nije društveno moguće.</p>
-----	----------------	---	---

			<p>značila povredu Konvencije. Također, iskustvo Republike Austrije nam ukazuje da prilikom sklapanja instituta životnog partnerstva i njegovog unošenja u knjige (matice vjenčanih odnosno, obrazac u kojemu se bilježe sklopljena životna partnerstva istospolnih parova) učinak takvog bilježenja može biti problematičan u smislu, može prouzročiti neželjeni učinak da služi kao popis za nejednako postupanje (diskriminaciju) i nasilje prema osobama tj. istospolnim parovima koje su sklopile životno partnerstvo. Nakon upozorenja LGBT organizacija i grupa, Republika Austrija je taj problem uzela u razmatranje i očekuje se postupanje.</p> <p>Sukladno navedenome, tražimo da se institut životnog partnerstva otvori za sve osobe neovisno o njihovom spolu i seksualnoj orijentaciji jer jedino tako uistinu postizemo stvarnu jednakost.</p> <p>Čl. 3 Članak 3. stavak 1 potrebno je urediti na isti način kao i čl. 2 odnosno, izbaciti iz teksta sintagmu „istog spola“ kako bi definicija glasila: „(1) Neformalno životno partnerstvo je životna zajednica dviju osoba, koje nisu sklopile životno partnerstvo, ako životna zajednica traje najmanje tri godine i udovoljava</p>	
--	--	--	--	--

		<p>pretpostavkama propisanim za valjanost životnog partnerstva.“</p> <p>Obrazloženje: Obrazloženje je isto kao i za prethodni članak a primjenjuje se i na čl. 7 stavak 1, točka 1 koju je potrebno brisati („(1)Za sklapanje životnog partnerstva potrebno je: 1. da su osobe koje namjeravaju sklopiti životno partnerstvo istog spola“).</p> <p>Drugi dio Zakona, glava 2. ODNOSI VEZANI UZ DJECU, članci 40 – 49 Članke Zakona potrebno je izmijeniti kako bi se osobama u životnom partnerstvu omogućilo posvajanje i skrb o djeci kako je to uređeno u bračnim zajednicama odnosno, Obiteljskim zakonom. Ukoliko zakonodavac prihvati gore navedene amandmane o omogućavanju instituta životnog partnera za sve osobe, neovisno o spolu i rodu, tada su ograničenja navedena u ovom Zakonu nepotrebna. S druge strane, ukoliko se zakonodavac odluči na neprihvatanje gore navedenih amandmana vezano za sklapanje životnog partnerstva raznospolnih (heteroseksualnih) parova, sadašnje stanje definirano zakonima RH dopušta da bilo koji hrvatski građanin ili građanka, kao pojedinac ili pojedinka, može ostvariti pravo na posvajanje djeteta bez roditelja, pa tako i građani i građanke LGBT orijentacije. Zašto</p>	
--	--	---	--

			<p>ustrajati na tome da se nekim parovima onemogućiti posvajanje, koje s druge strane to pravo mogu ostvariti kao pojedinci/ke?</p> <p>Što se tiče prakse Europskog suda za ljudska prava, istaknuli bi slučaj Republike Austrije čiji parlament je početkom srpnja 2013. godine izglasao amandman kojim se i nevjenčanim istospolnim parovima omogućava posvajanje djece. Odluka je stupila na snagu 1. kolovoza 2013. godine, samo nekoliko mjeseci nakon što je Europski sud za ljudska prava odlučio da zabrana posvajanja za istospolne parove predstavlja diskriminaciju.</p> <p>U predmetu "X i drugi protiv Austrije" sud u Strasbourgu odlučivao je o žalbi lezbijskog para i biološkog sina jedne od njih kojem je 17 godina, a rođen je izvan bračne zajednice. Iako su ga dvije žene godinama zajedno odgajale, austrijsko pravosuđe uskratilo je drugoj majci pravo posvojenja.</p> <p>Europski sud za ljudska prava je, međutim, zaključio da austrijska vlada "nije predočila valjane i uvjerljive razloge kojima bi dokazala da je zabrana posvajanja djece od strane istospolnih partnera nužna zbog zaštite tradicionalne obitelji ili interesa djeteta".</p> <p>Osim Austrije, posvajanje djece istospolnim partnerima dosad su omogućile Belgija, Danska, Finska, Francuska, Njemačka, Island, Nizozemska, Norveška, Slovenija, Španjolska, Švedska i Ujedinjeno</p>	
--	--	--	--	--

		<p>Kraljevstvo.</p> <p>Čl. 76 U stavku 1. Iza riječi „uključujući i partnerstvo u kojem jedan od partnera ima hrvatsko državljanstvo“ treba dodati riječi „ili je državljanin treće države“.</p> <p>Obrazloženje: Direktiva o državljanstvu EU (DIRECTIVE 2004/58/EC OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of April 29th 2004 on the right of citizens of the Union and their family members to move and reside freely within the territory of the Member States amending Regulation (EEC) No 1612/68) koja propisuje uvjete korištenja prava na slobodu kretanja i boravka unutar područja država članica EU za državljane država EU i članove njihovih obitelji pri čemu pod članovima obitelji podrazumjeva (čl.2) bračnog druga ili partnera koji je državljanin treće države. Kako bi se u potpunosti ostvarilo pravo na slobodu kretanja u skladu s ovom Direktivom potrebno je proširiti korištenje tog prava i na državljane trećih zemalja ako ispunjavaju uvjete iz Direktive. Također, bilo bi diskriminatorno da se radi razlika između partnera u životnom partnerstvu ili braku ovisno o državljanstvu jednog od partnera.</p> <p>Čl. 77</p>	<p>PRIHVAĆENO.</p>
--	--	---	---------------------------

			<p>Potrebno je bristi stavak 3. ili dodati stavak 4. koji glasi „<u>Pravilnikom će se definirati tijelo i postupak utvrđivanja sklapanja životnog partnerstva iz koristi.</u>“</p> <p>Obrazloženje: Nužno je definirati tijelo i postupak utvrđivanja da je životno partnerstvo sklopljeno iz koristi kako bi se odluka o postojanju životnog partnerstva iz koristi donosila na konkretno propisan način i od specijaliziranog tijela, ne na temelju velikih diskrecijskih ovlasti policije. U suprotnom, zbog velikih diskrecijskih ovlasti i prostora za manipulacijom predlažemo brisanje tog stavka.</p>	<p>NIJE PRIHVACENO jer nije predmet ovog Zakona.</p>

72.	Vesna i Konorad Škegro	<p>Hrvatski birači su dvotrećinskom većinom na referendumu odlučili da u Ustav Republike Hrvatske uđe odredba po kojoj je brak životna zajednica žene i muškarca. Nesporno je da bi pripisivanje gotovo svih prava koja ima brak, kao zajednica žene i muškarca, jednoj sadržajno potpuno drugačijoj zajednici, predstavljalo izigravanje volje birača i demokratskog izjašnjenja.</p> <p>Prijedlog Nacrta Zakona o životnom partnerstvu, koji aktualna saborska većina namjerava izglasati, sadrži niz odredaba u kojima se na izrazito težak način krše temeljna ljudska prava, a navlastito prava djece. Radi se o novoj podvali vladajućih i iznimno opasnom zakonu koji će, ako bude donesen, imati posljedice na slobode i prava svih građana, na prava djece, kao i na cjelokupno društvo.</p> <p>Nacrt učinke istospolnog partnerstva u potpunosti izjednačuje s brakom, i to kako za istospolne partnere koji će se registrirati, tako i za one koji žive u</p>	<p>NIJE PRIHVAĆENO, jer je ESLjP postavio jasan standard kako države članice ne mogu istospolnim zajednicama uskratiti ona prava koja su pružila heteroseksualnim zajednicama.</p> <p>ESLjP ne smatra kako je u ovoj fazi razvoja sustava zaštite Konvencije, nužno od država članica zahtijevati da se omogući potpuna bračna jednakost. No, Sud je izričito napomenuo kako u budućnosti takvo što može postati slučaj, tim više što je Povelja ljudskih prava Europske unije odustala od dosad tradicionalne definicije braka kao heteroseksualne zajednice odnosno što je sve veći broj Europskih država propisao potpunu bračnu jednakost.</p> <p>Iz navedenog jasno proizlazi pravna obveza zakonodavne vlasti da osigura odgovarajući pravni položaj zajednicama istospolnih osoba kako prema Europskoj konvenciji, ali još važnije i prema Ustavu Republike Hrvatske.</p> <p>Predlagatelj nema sposobnost uvida u motive i ciljeve kojima se svako od građana i građanki koji su izašli na referendum 1. prosinca 2013. niti se usudi na ovaj način govoriti u njihovo ime. Samo građani ili građanke koji su glasovali na referendumu znaju, sami zasebno, prave i konkretne razloge zbog kojih su glasovali. Što se tiče rezultat referenduskog glasovanja i njegovog utjecaja na izradu novog zakonodavnog okvira kojim se regulira položaj istospolnih zajednica u Republici Hrvatskoj najsvrsishodnije je ukazati na odluku Ustavnog suda od 14. 11. 2013. Donesenu povodom referenduma:</p> <p>„S materijalnopravnog aspekta relevantno je to da</p>
-----	------------------------	--	---

		<p>neformalnoj zajednici.</p> <p>Životno partnerstvo ima ista prava i obveze kao i bračna zajednica u pogledu bilo koje zakonom ili podzakonskim propisom, sada ili ubuduće, propisane obveze, prava ili povlastice, koja se odnosi na:</p> <p>porezna ili slična fiskalna davanja (članak 57. – 61.),</p> <p>mirovinsko osiguranje (članak 62. – 65.),</p> <p>sustav socijalne skrbi (članak 66. – 67.),</p> <p>zdravstvenu zaštitu (članak 68. – 70.),</p> <p>zapošljavanje i radne odnose (članak 71. – 73.)</p> <p>pristup javnim i tržišnim uslugama (članak 74. – 75.)</p> <p>azilantsku zaštitu (čl. 79.)</p> <p>Nekoliko odredbi vrlo jasno razotkriva prikrivenu podvalu autora ovog Nacrta u odnosu na neke odredbe postojećih zakona u Republici Hrvatskoj:</p> <p>MEDICINSKI POTPOMOŠNA OPLODNJA OMOGUĆENA ISTOSPOLNIM PAROVIMA!</p>	<p>Republika Hrvatska pravno priznaje i brak, i izvanbračnu zajednicu, i istospolnu zajednicu, i da je hrvatsko pravo danas usklađeno s europskim pravnim standardima kad je riječ o institutima braka i obiteljskog života.</p> <p>Ustavni sud na kraju smatra potrebnim istaknuti sljedeće: eventualna dopuna Ustava odredbom prema kojoj je brak životna zajednica žene i muškarca ne smije imati nikakvog utjecaja na daljnji razvitak zakonskih okvira instituta izvanbračne i istospolne zajednice u skladu s ustavnim zahtjevom da svatko u Republici Hrvatskoj ima pravo na poštovanje i pravnu zaštitu svoga osobnog i obiteljskog života te svoga ljudskog dostojanstva.“</p> <p>Nacrt se vodi isključivo ustavnim načelom jednakog dužnog poštovanja državne vlasti prema svim građanima i građankama kao slobodnim i jednako vrijednim članovima zajednice iz koje državna vlast proizlazi kojima ona služi (čl. 1. Ustava) odnosno ustavnom vrednotom ravnopravnosti (čl. 3. Ustava) te temeljnim pravom na jednakost pred zakonom i temeljnim pravom na postupanje bez diskriminacije (čl. 14. Ustava) kao i zahtjevima koje za Republiku Hrvatsku proizlaze iz sustava zaštite ljudskih prava Vijeća Europe.</p> <p>Jamčeći istospolnim zajednicama nivo zaštite njihovih interesa koje nije u svemu istovjetan, ali je jednako kvalitetan i učinkovit onom koji već uživaju heteroseksualne zajednice Nacrt iskazuje jednako dužno poštovanje prema građanima i građankama Republike istospolne orijentacije. Jednako dužno poštovanje odražava vrijednosnu poruku kako građani i građanke istospolne orijentacije, iako predstavljaju društvenu</p>
--	--	---	--

		<p>Postojeći Zakon o medicinski potpomognutoj oplodnji zabranjuje pristup istospolnim parovima medicinski potpomognutoj oplodnji. No, ovaj nacrt zakona to mijenja jer izričito navodi da životno partnerstvo ima ista prava i obveze kao i bračna zajednica u pogledu bilo koje zakonom ili podzakonskim propisom, sada ili ubuduće, propisane obveze, prava ili povlastice, koja se odnosi na zdravstvenu zaštitu. Dakle, ako izjednačava prava, jedno od tih prava je svakako i pravo na MPO. Ovime se na najgrublji način krše prava djeteta jer prema Konvenciji o pravima djeteta (čl. 12.) svako dijete ima pravo znati za svoje roditelje, ukoliko je to moguće, te uživati njihovu skrb. Država ovime omogućuje dizajniranje 'obitelji' u kojima je djetetu unaprijed oduzet jedan biološki roditelj, bilo otac ili majka, a kako bi se udovoljilo želji homoseksualnog para da 'ima dijete', što na niti jedan način prirodnim putem ne može ostvariti jer je to stvar prirodnog zakona (za začecje djeteta je uvijek potreban otac i majka, komplementarnost spolova), niti je ta nemogućnost uvjetovana bolešću, kao kod neplodnosti heteroseksualnog para.</p> <p>DOZVOLJAVA SE POSVAJANJE DJECE, ALI POD NOVIM NAZIVOM 'PARTNER – SKRBNIK'</p>	<p>manjinu, čine jednako vrijedna i važan dio društvene zajednice iz koje u Hrvatskoj državna vlast proizlazi i kojim ona služi. Pružajući im jednaki nivo zaštite koji uključuje gotovo sva prava i obveze koje pravni poredak jamči bračnim drugovima Nacrt izražava stajalište koje je zauzeo i ESLJP, te koje temeljem dobro ustaljene prakse Ustavnog suda, čini sastavni dio ustavnog poretka Republike, a prema kojem istospolne zajednice predstavljaju oblik obiteljskog života koji uživa zaštitu čl. 8 Konvencije te koji, usprkos činjenici da im je pristup braku propisan čl. 12. Konvencije ograničen u ovom trenutku, svejedno predstavljaju jednako vrijedan oblik obiteljske zajednice koji zavrijeđuje jednako kvalitetnu pravnu zaštitu. S ciljem osiguranja jednako kvalitetne pravne zaštite Nacrt stoji na stajalištu kako je životnim partnerima potrebno osigurati sva prava koja uživaju bračne i izvanbračne zajednice.</p> <p>Nacrt polazi od ustavnog načela jednakog dužnog poštovanja svih građana i građanki od strane državne vlasti bez obzira na razlike u njihovom osobnom identitetu. Nacrt također polazi od vrijednosnog stajališta kako zdravlje predstavlja temeljno pravo svake osobe. Ovo stajalište izričito je izraženo kroz cijeli niz ustavnih odredbi. Prije svega, čl. 69. Ustava jamči svakoj osobi pravo na zdrav život. Nadalje, zdravlje predstavlja jednu od ustavnih vrednota zbog kojih je izričitih dozvoljeno ograničiti temeljna prava građana. Nacrt je u potpunosti poštovao navedene ustavne obveze te ne iznenađuje kako sadrži zabranu diskriminacije građana i građanki u pogledu mogućnosti zaštite njihovog ustavnog prava na zdravlje odnosno zabranjuje da im se pristup zdravstvenim</p>
--	--	--	--

		<p>U članku 48. Nacrta zakona autor jasno naglašava da se zasnivanjem skrbi između partnera-skrbnika s jedne strane te djeteta i njegovih potomaka s druge strane, zasnivaju prava i dužnosti koja po zakonu postoje između roditelja i djece i njihovih potomaka. Dakle, samo je naziv drugačiji, ali je sadržaj i pravni učinak identičan. Ovime se ponovno na najgrublji način krše prava djeteta jer prema Konvenciji o pravima djeteta (čl. 12.) svako dijete ima pravo znati za svoje roditelje, ukoliko je to moguće, te uživati njihovu skrb. Ovaj zakonski prijedlog to pravo sustavno poriče, dokida te uvodi „pravo na dijete“, koje ne poznaje niti jedan međunarodni dokument o ljudskim pravima.</p> <p>RODITELJI MOGU OSTVARIVANJE RODITELJSKE SKRBI O DJETETU PRENIJETI NA TREĆU OSOBU (!?)</p> <p>Životni partner roditelja djeteta ima pravo ostvarivati roditeljsku skrb o djetetu zajedno s roditeljima ili umjesto roditelja temeljem odluke suda, u skladu s odredbama posebnog zakona koji uređuje obiteljske odnose (članak 40.). Oba</p>	<p>uslugama koje osigurava hrvatski sustav zdravstvene zaštite ograničava samo radi toga jer su u istospolnoj obiteljskoj zajednici odnosno jer su istospolne seksualne orijentacije. Bilo kakvo ograničenje zdravstvenim uslugama životnim partnerima predstavljalo bi ograničenje njihovog temeljnog ljudskog prava na zdravlje te stoga istovremeno i jedan od najtežih oblika diskriminacije suprotan kako Ustavu Republike Hrvatske tako i Europskoj konvenciji za zaštitu temeljnih ljudskih prava i sloboda. Štoviše, u slučaju da se takvo diskriminirajuće ograničenje odnosi na istospolne zajednice iz drugih država članica EU ono bi predstavljalo jasno kršenje Ugovora o funkcioniranju Europske unije, Direktive 2004/38/EZ odnosno Povelje o temeljnim pravima Europske unije. U svjetlu navedenog potpuno je neprihvatljivo koristiti Konvenciju o pravima djeteta kako bi se promicalo ograničavanje jednakog prava na zdravlje za osobe istospolne seksualne orijentacije.</p> <p>Kako bi osigurao jednako kvalitetnu zaštitu odnosa između životnih partnera i djece koja žive u ovim obiteljskim zajednicama Nacrt uvodi institut partnerske skrbi. Partnerska skrb nije istovjetan institutu posvajanja iz Obiteljskog zakona što se jasno zaključuje temeljem pravne analize predloženih odredbi odnosno očituje iz tri činjenice koje se odnose na razliku u pravnim učincima koje će imati ta dva različita instituta. Prvo, posvajanjem djeteta nastaje odnos srodstva između djeteta i srodnika posvojitelja odnosno prestaje odnos srodstva između djeteta i njegovih bioloških roditelja i njihovih srodnika. Odnos srodstva za sobom povlači niz praktičnih učinaka kao što su nasljeđivanje, obveza uzdržavanja i sl. Kod partnerske skrbi ne nastaje odnos srodstva između djeteta i</p>
--	--	---	---

		<p>roditelja ili roditelj koji samostalno ostvaruje roditeljsku skrb o djetetu u cijelosti, (ako je drugi roditelj umro ili proglašen umrlim, nepoznatog boravišta, odsutan), mogü ostvarivanje roditeljske skrbi o djetetu djelomično ili u cijelosti privremeno povjeriti životnom partneru ukoliko ispunjava pretpostavke za skrbnika propisane posebnim zakonom koji uređuje obiteljske odnose.</p> <p>Ovakva odredba potpuno je nepoznata dosadašnjoj praksi i predstavlja nevjerojatan presedan u obiteljsko – pravnim odnosima.</p> <p>POD KRINKOM JEDNAKOG POSTUPANJA - UKIDANJE TEMELJNIH SLOBODA I UVOĐENJE NOVOG TOTALITARIZMA?</p> <p>Ovaj nacrt po prvi puta 'protu – diskriminaciju', koja predstavlja okomitu obvezu, što u suštini podrazumijeva jednakost pred zakonom, odnosno, zaštitu pojedinca od nepravedna ili neprilična postupanja od strane državnih vlasti – uvodi u područje privatnosti, u odnos između pojedinaca. U članku 74. uvedena je, samo naizgled, nesporna odredba da <i>'nepovoljno postupanje temeljem statusa životnog partnerstva u pogledu pristupa svim uslugama, kako na tržištu tako i u</i></p>	<p>srodnika posvojitelja odnosno prestaje odnos srodstva između djeteta i njegovih bioloških roditelja i njihovih srodnika. Drugo, do posvajanja djeteta može doći za života bioloških roditelja odnosno kada su oni poznati. Partnerska skrb zasniva se kada je drugi roditelj preminuo ili je nepoznat. Treće, do posvajanja može doći kada oboje posvojitelja nisu biološki roditelji djeteta. Do partnerske skrbi može doći u slučaju kada je jedan od partnera biološki roditelj djeteta. Iz navedenog je jasno kako institut partnerske skrbi nije istovjetan institutu posvajanja kako u imenu tako i u sadržaju.</p> <p>Institut partnerske skrbi niti na koji način nije u tenziji sa Konvencijom o pravima djetata. Upravo suprotno. Bez uvođenja ovakvog oblika pravne zaštite djeca koja žive u istospolnim obiteljskim zajednicama ostala bi bez odgovarajuće pravne zaštite svojih interesa koje im država nema pravo uskratiti. Djeca koja odrastaju u istospolnim obiteljskim zajednicama emocionalno su privržena istospolnim partnerima i smatraju ih svojom obitelji na jednak način na koji to osjećaju djeca koja žive u heteroseksualnim zajednicama. Ne pružiti mogućnost istospolnim partnerima da djeci pruže jednako kvalitetnu skrb i djetinjstvo kao i heteroseksualni partneri znači 1) kod djece koja žive u istospolnim zajednicama izazivati emocionalne traume i ekonomsku nesigurnost te ih kažnjavati zbog seksualne orijentacije njihovih roditelja odnosno 2) ne poštivati njihovo pravo na jednakost pred zakonom kao što se nekada nije poštivalo pravo na jednakost djece koja su bila rođena izvan braka ili su odrastala samo s jednim roditeljem. Uvođenjem partnerske skrbi dijete koje živi u istospolnoj obiteljskoj zajednici</p>
--	--	---	--

		<p><i>javnom sektoru, predstavlja oblik diskriminacije temeljem seksualne orijentacije i kao takva je zabranjena.'</i></p> <p>Diskriminacijom se općenito smatra uglavnom postupanje s nekim gore nego s drugima te je ona kao takva ovisna o subjektivnome doživljaju takva postupanja.</p> <p>„Protu-diskriminacija” i „jednako postupanje”, zvuče dobro i poželjno. No pogledajte o čemu se zapravo radi na nekoliko konkretnih primjera.</p> <p>PRIMJER: IZNAJMLJIVAČ STANOVA/APARTMANA VIŠE NE MOŽE IZNAJMITI STAN KOMU ŽELI – MOŽE BITI TUŽEN I KAŽNEN ZBOG DISKRIMINACIJE!</p> <p>Dok zakon o najmu treba jednako primjenjivati na sve unajmitelje stanova i kuća (okomita obveza – jednakost pred zakonom), vlasnik kuće trebao bi imati pravo kuću koja mu pripada iznajmiti radije obitelji, negoli homoseksualnome paru, ako to želi, a da ga se pritom ne optužuje za diskriminaciju. Poduzetnik bi trebao moći slobodno odabirati poslovati s kim god želi, a da nikome ne odgovara za svoje poslovne odluke. No ovaj nacrt zakona jasno kaže da se takva sloboda ukida i smatra diskriminacijom, koja je kao</p>	<p>imati će mogućnost uživati zaštitu i skrb one osobe koja se brine za njegovu dobrobit i kojoj je to dijete emocionalno privrženo. Djeca svoju privrženost ne percipiraju kroz seksualnu orijentaciju osoba koje smatraju svojom obitelji.</p> <p>Činjenica da bi određena osoba stekla bilo koji oblik partnerske skrbi nad djetetom ničime ne ugrožava mogućnost djeteta da sazna tko su mu roditelji bilo da se radi o biološkim ili posvojiteljskim roditeljima. Nadalje, s obzirom na uvjete koji moraju biti zadovoljeni kako bi se zasnova odnos partnerske skrbi – smrt ili nepoznati identitet drugog roditelja – jasno je kako partnerska skrbi ničime ne ugrožava mogućnost roditelja da skrbe o svom djetetu.</p> <p>Potpuno je nejasno na čemu točno se temelji tvrdnja kako se partnerskom skrbi uvodi išta što ni se moglo nazvati „pravom na dijete“. Nacrt izričito polazi od načela zaštite dobrobiti djeteta što ne iznenađuje jer se pri izradi odredba koje uređuju odnose životnih partnera i djece koja odrastaju u tim zajednicama vodilo vrijednosnim ciljevima i odredbama propisanim Konvencijom o zaštiti djeteta. Apsolutno svaki odnos između životnih partnera i djece podložan je strogoj kontroli suda. Bilo koji oblik partnerske skrbi zasniva se, a može i prestati odlukom suda. Nacrt jasno propisuje kako je temeljno načelo kojim se sud ima obvezu voditi u postupcima koji se odnose na djecu načelo dobrobiti djeteta. Na sudu je do procjeni što je u takvim situacijama korisno za dobrobit djeteta uvažavajući činjenicu da su odnosi između djece i roditelja odnosno osoba koje imaju odgovornost skrbiti o djetetu izuzetno složeni zbog duboke emocionalnosti i osjećaja</p>
--	--	---	--

		<p>takva kažnjiva. Zanimljivo?</p> <p>Postavlja se pitanje svim iznajmljivačima apartmana, stanova, svim obrtnicima, poduzetnicima i bilo kime tko nudi bilo kakvu uslugu na tržištu - što će se dogoditi danom stupanja na snagu ovog propisa ukoliko bude usvojen?</p> <p>Pojam jednakosti prebacuje se iz okomita odnosa država-pojedinac (jednakost pred zakonom, koju je moguće zakonito i provoditi) na vodoravni odnos pojedinac-pojedinac (koji tvori našu privatnost i ulazi u područje osobnih sloboda). To znači da će odsada nadalje privatnost nadzirati i regulirati država, dok će nepoćudno ponašanje biti prijavljeno 'nadležnim tijelima' i kao takvo kažnjavano. Teret dokaza pritom se premješta na optuženika!</p> <p>U Hrvatskoj su sada ugrožene temeljne slobode i načelo pravednosti, upravo putem postojećega nacrtu Zakona o životnom partnerstvu, jer se njime želi uspostaviti pojam jednakosti koji se više ne temelji na načelu pravednosti, već ga, naprotiv, obrće: jednakost odsad znači postupati prema svima jednako, neovisno o objektivnim razlikama. Različito postupanje u različitim slučajevima - primjerice, kada su posrijedi s jedne strane</p>	<p>privrženosti koji su od izuzetne važnosti za sam osobni identitet svih sudionika odnosa i njihovo razumijevanje osobne sreće i samoispunjenja. Zbog ovakve složenosti sudu je dana odgovornost da od slučaja do slučaja u kontekstu konkretnih privatnih i društvenih okolnosti konkretnog predmeta procjeni što bi bilo u najboljem interesu djeteta. Iz ove činjenice jasno proizlazi kako tvrdnja da se životnim partnerstvom uvodi nekakvo „pravo na dijete“ de facto negira pravo i sposobnost suda da vodi brigu o najboljem interesu djeteta čime se taj interes definira unaprijed temeljem svjetonazorskih uvjerenja ignorirajući potrebe konkretnog djeteta odnosno konkretne okolnosti koje su od ključnog interesa za procjenu dobiti djeteta.</p> <p>Mogućnost ostvarivanja roditeljske skrbi od strane treće osobe nije novina u domaćem pravnom poretku te se stoga postavlja pitanje radi čega se ovaj institut problematizira u kontekstu istospolnih zajednica. Kritizirana odredba polazi od stajališta da se roditelj djeteta nalazi u najboljoj poziciji procijeniti razdoblje i opseg u kojem će skrb povjeriti drugoj osobi, a posebno svom partneru. Ta odluka je, baš kao i svaka druga odluka koja se odnosi na interese bilo kojeg djeteta, podložna strogoj sudskoj kontroli. Sudu je povjerene izuzetno odgovorna zadaća da u slučaju spora procjeni što je u najboljem interesu djeteta. U tome smislu pravni sustav pruža i više nego kvalitetnu zaštitu od manipulacije. Štoviše, manipulacije na štetu djeteta podložne su kako građanskoj tako i kaznenoj odgovornosti. Navedeno otkriva kako se prigovor stoga prvenstveno temelji na pretpostavci kako će životni partneri biti skloniji manipulaciji oko interesa svoje djece</p>
--	--	---	---

		<p>bračni par, a s druge par homoseksualaca - smatrat će se diskriminacijskim. To je daleko od onoga što smatramo suštinskim za slobodno i pravedno društvo.</p> <p>NAJMODAVAC NE MOŽE RASKINUTI UGOVOR O NAJMU SA HOMOSEKSUALCIMA???</p> <p>Članak 75. donosi nam jednu zanimljivu situaciju. Govori se o ugovoru o najmu stana, o raskidu tog ugovora. <i>'Ugovor o najmu stana sklapa se s jednim partnerom, a iznimno s oba životna partnera. Najmodavac ne može raskinuti ugovor o najmu ako se stanom koristi životni partner koji nije naveden u ugovoru o najmu.'</i></p> <p>Zanimljivo. Vi kao najmodavac sklopite ugovor sa Ivanom Ivanovićem. I Ivan Ivanović useli u vaš stan koji iznajmljujete. On Vam npr. ne kaže da je u životnom partnerstvu sa Markom Markovićem. I Marko Marković se useli u stan. Vi više ne možete raskinuti ugovor o najmu. Vi možete raskinuti ugovor o najmu u svim drugim situacijama; ako se radi o obitelji, o osobi sa psom i mačkom, hrčkom ili ribicama, ali ne možete ako su u vaš stan uselila dva homoseksualca. Nevjerojatno.</p> <p>STJECANJE HRVATSKOG DRŽAVLJANSTVA?</p>	<p>nego heteroseksualni partnerit.</p> <p>Pravni poredak Republike Hrvatske zabranjuje diskriminaciju u svim područjima društvenog života. Zakon o ravnopravnosti spolova i Zakon o suzbijanju diskriminacije, oboje organski zakoni kojima se razrađuje ustavno jamstvo jednakosti u postupanju, su vrlo izričiti u tom pogledu. Građanima i građankama pravni poredak jamči antidiskriminacijsku zaštitu bez obzira radi li se o tzv javnoj ili privatnoj sferi. Iz navedenog slijedi kako je u pogledu primjene zabrane diskriminacije potpuno irelevantno je li izvor diskriminacije u postupanju tijela državne odnosno javne vlasti (vertikalni odnos) ili u postupanju privatnih osoba (horizontalni odnos). Štoviše, sveobuhvatna antidiskriminacijska zaštita dio je domaće pravne tradicije. Hrvatski pravni poredak nikada nije jamčio isključivo ili pretežno vertikalnu antidiskriminacijsku zaštitu.</p> <p>Zabrana diskriminacije u pogledu pristupanja uslugama koje pružaju privatni poduzetnici na slobodnom tržištu nije nikakva novina. Najam stana je tržišna usluga. U mjeri u kojoj se koriste dobrobitima tržišnog poslovanja, kao oblikom javnog dobra koje služi na korist svim građanima, svi tržišni akteri imaju obvezu poštovati načelo zabrane diskriminacije. Ovo načelo ima nesporni status u hrvatskom pravnom poretku i potpuno je nejasno na čemu se temelji tvrdnja kako se radi o nekoj vrsti radikalnog noviteta. Kada bi tome bilo tako hrvatskim građanima bilo bi u najmanju ruku čudno što poslodavci imaju obvezu postupati prema svojim zaposlenicima i zaposlenicama na</p>
--	--	---	---

		<p>Nacrt ide toliko daleko da osoba koja je u životnom partnerstvu s hrvatskim državljaninom može steći hrvatsko državljanstvo ukoliko ima odobren stalni boravak i živi na području Republike Hrvatske te se iz njenog ponašanja može zaključiti kako poštuje pravni poredak i običaje Republike Hrvatske. Dakle, novi kriterij za stjecanje državljanstva jest biti homoseksualac i odlučiti sa drugim homoseksualcem osnovati 'životno partnerstvo'. I postaneš državljanin Republike Hrvatske. Zanimljivo.</p> <p>AZILANTSKO UTOČIŠTE</p> <p>U čl. 79 pak predviđena je i azilantska zaštita s tim da dovoljno da "osobe žive u stabilnoj emocionalnoj istospolnoj zajednici koja traje najmanje tri godine". No to je praktički nemoguće utvrditi i dokazati pa će im se po svemu sudeći vjerovati na riječ. Hoće li time Republika Hrvatska postati azilantsko utočište za istospolne zajednice i je li to jedina mjera populacijske politike sadašnje Vlade?</p> <p>ZAKLJUČAK:</p> <p>Prijedlog Nacrta Zakona o životnom partnerstvu, koji aktualna saborska većina namjerava izglasati, sadrži niz odredaba u</p>	<p>nediskriminatoran način. Jasno je kako ogromnoj većini građana i građanki smatra zabranu diskriminacije u radnim odnosima civilizacijskim dosegom kojeg uzimaju „zdravo za gotovo“. Poslodava je poduzetnik baš kao i pružatelj usluge. Stoga ne postoji temelj za ovakvu vrstu prigovora.</p> <p>S obzirom kako prigovor polazi od stajališta kako je zabrana diskriminacije u tržišnim odnosima nepoželjna stvar vrijedi ukazati kako konkretna zabrana nije rezultat Zakona o životnom partnerstvu. Zabrane diskriminacije u tržišnim odnosima, bilo da se radi o radnim odnosima ili o pristupu robi ili uslugama, propisana je Ustavom Republike Hrvatske. Štoviše, ista zabrana jasno je propisana Ufovorom o funkcioniranju Europske unije, Poveljom o temeljnim pravima Europske unije i relevantnim Direktivama Europske unije. Drugim riječima, ako je načelo slobode i pravednosti ugrušeno u Hrvatskoj kako se navodi u prigovoru ugroženo je i na čitavom području Europske unije.</p> <p>Najmodavac može raskinuti ugovor o najmu sa osobom istospolne seksualne orijentacije, ali njegova odluka o raskidu ne može biti uvjetovana činjenicom da je osoba određenog spola odnosno seksualne orijentacije odnosno da je životnom partnerstvu. Ovaj stupanj atidiskriminacijske zaštite opće je prihvatljivim u demokratskim državama čiji se gospodarski sustav temelji na tržišnoj ekonomiji.</p> <p>Zakon polazi od načela jednakog dužnog poštovanja te jamstva jednokog postupanja prema svim građanima i građankama bez obzira na njihovu seksualnu orijentaciju. Štoviše, čl. 61. Ustava propisuje kako je obitelj pod</p>
--	--	--	---

		<p>kojima se na izrazito težak način krše temeljna ljudska prava, a navlastito prava djece. Radi se o novoj podvali vladajućih i iznimno opasnom zakonu koji će, ako bude donesen, imati štetne posljedice na slobode i prava svih građana, na prava djece, kao i na cjelokupno društvo, zato što:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. izigrava volju birača i demokratskog izjašnjavanja u Hrvatskoj 2. na izrazito težak način krši prava djeteta prema Konvenciji o pravima djeteta (čl. 12.) po kojoj svako dijete ima pravo znati za svoje roditelje, ukoliko je to moguće, te uživati njihovu skrb. 3. omogućuje istospolnim parovima medicinski potpomognutu oplodnju čime se djeci otima i uskraćuje jedan od bioloških roditelja, uskraćuje pravo da raste u najboljem okruženju koje predstavlja zajednica žene i muškarca 4. jer omogućuje istospolnim parovima posvajanje djece, ali pod drugačijim nazivom ('partner – skrbnik') 5. uspostavlja vrlo problematičnu definiciju '<i>diskriminacije</i>' i '<i>nepovoljnog postupanja</i>' koja 	<p>osobitom zaštitom države. S obzirom da je ESLJP jasno ustanovio kako stabilne emocionalne zajednice istospolnih partnera predstavljaju oblik obiteljskog života koji je jednako vrijedan oblicima obiteljskog života heteroseksualnih zajednica Nacrt je istospolnim obiteljima hrvatskih građana omogućio puno priznanje i zaštitu Hrvatske države s obzirom da istu zaštitu pruža i heteroseksualnim obiteljskim zajednicama.</p> <p>Navedenom odredbom Nacrt provodi standarde koje je uspostavio Sud Europske unije u predmetima Minister voor Immigratie en Asiel v X (C-199/12) Y (C-200/12) and Z koji razrađuju jamstva propisana Direktivom 2004/83/EC.</p> <p>Navedene tvrdnje potupno su neosnovane. Štoviše činjenica da se navodi niti jedan stručni ili pravni argument koji bi ih podržao ukazuje kako se radi o subjektivnim stavovima koji održavaju specifičan svjetonazor konkretne osobe. Osbnii stavovi ove vrste legitimni su dio javne rasprave u demokratskom društvu. S obzirom da se u prigovorima podnositelj poziva i na rezultate referenduma održanog 1. 12. 2013. godine na ovu vrstu prigovora najsvrsishodnije je odgovoriti citirajući odluku Ustavnog suda od 14. 11. 2013. Donesenu povodom referenduma:</p> <p>„S materijalnopravnog aspekta relevantno je to da Republika Hrvatska pravno priznaje i brak, i izvanbračnu zajednicu, i istospolnu zajednicu, i da je hrvatsko pravo danas usklađeno s europskim pravnim standardima kad je riječ o institutima braka i obiteljskog života.</p>
--	--	---	--

		<p>omogućuje dokidanje i iskrivljavanje temeljnih sloboda i ljudskih prava svih građana</p> <p>6. izobličuje koncepte 'pravde' i 'jednakosti', gdje se različitome prisilno mora postupati na jednak način, čime se upravo dokida pravednost</p> <p>7. će provedba ovakvih odredbi zakona dovesti do pravne nesigurnosti i konfuzije u društvu.</p> <p>8. dovodi do stvaranja nove birokracije i institucionaliziranog javnog nadzora nakon čega valja očekivati uspostavu novih specijalnih policijskih jedinica koje bi se, kao u Nizozemskoj ('ružičasto u plavom'), bavile 'zločinima iz mržnje' i zaštitom gay populacije vidi: http://www.glasistre.hr/vijesti/hrvatska/kampanja-prijavi-zlocin-iz-mrznje-nad-lgbt-osobama-400743</p>	<p>Ustavni sud na kraju smatra potrebnim istaknuti sljedeće: eventualna dopuna Ustava odredbom prema kojoj je brak životna zajednica žene i muškarca ne smije imati nikakvog utjecaja na daljnji razvitak zakonskih okvira instituta izvanbračne i istospolne zajednice u skladu s ustavnim zahtjevom da svatko u Republici Hrvatskoj ima pravo na poštovanje i pravnu zaštitu svoga osobnog i obiteljskog života te svoga ljudskog dostojanstva.“</p> <p>NIJE PRIHVACENO jer nije predmet ovog Zakona.</p>
--	--	---	--